

3000 ТА

**БУХГАЛТЕРИЯ
ЎТКАЗМАСИ**

**ҲИСОБВАРАҚЛАР
РЕЖАСИ БЎЙИЧА
БОҒЛАНИШЛАР**

1-жилд

3

«НОРМА МАСЛАҲАТЧИ»
ГАЗЕТАСИ КУТУБХОНАСИ

2011

657
17.05

**«НОРМА МАСЛАХАТЧИ»
ГАЗЕТАСИ КУТУБХОНАСИ**

**Ф. Г. ГУЛЯМОВА
У. Т. ФАЙЗИЕВА**

**3000 та БУХГАЛТЕРИЯ ЎТКАЗМАСИ
ҲИСОБВАРАҚЛАР РЕЖАСИ БЎЙИЧА
БОҒЛАНИШЛАР**

1-жилд

9107210

Тошкент — «NORMA» — 2011

УДК: 657.2(076)
ББК 65.052(5Ў)
Г95

Ф. Г. Гулямова, У. Т. Файзиёва
Г95 3000 та бухгалтерия ўтказмаси. Ҳисобварақлар режаси бўйича боғланишлар. 1-жилд. — Тошкент: «NORMA», 2011. — 288-бет. («Норма маслаҳатчи» газетаси кутубхонаси, 3-чиқарилиш).

ISBN 978–9943–21–018–9

Китоб бухгалтерия ҳисоби тизимини тартибга солувчи амалдаги меъёрий ҳужжатлар эътиборга олинган Ҳисобварақлар режаси асосидаги ҳўжалик операциялари нуқтаи назаридан асосий бухгалтерлик ўтказмаларини ўз ичига олган. Энг кўп учрайдиган ҳўжалик операцияларини ақс эттиришнинг батафсил чизмалари берилган, мазкур операциялар расмийлаштирилиши лозим бўлган бошланғич ҳўжатлар кўрсатилган.

Бухгалтерия ва молия хизматлари мутахассислари, аудиторлар, солиқ органлари ходимлари, олий ўқув юртларининг талабалари ва аспирантлари, коллежлар ўқувчилари учун мўлжалланган. Малакали бухгалтер ва аудитор сертификатларини олиш учун малака имтиҳонларини топширишга тайёргарлик кўришда фойдаланиш мумкин.

УДК 657.2(076)
ББК 65.052(5Ў)

ISBN 978–9943–21–018–9

© «NORMA» нашриёти, 2011

МУҚАДДИМА

Корхоналарда турли хил мулкчилик шакллари ва хўжалик вазиятлари вужудга келаётган замонавий шароитларда хўжалик юритувчи субъект фаолиятини бошқариш жараёнида ички ва ташқи фойдаланувчилар томонидан қўлланиладиган бухгалтерия ахборотининг ўрни, зарурати ва аҳамияти ортиб бормоқда. Ўз вақтида, асосланган ва тўлиқ ахборот олиш учун кўп сонли счётлардан фойдаланиш зарур, чунки турли фойдаланувчилар бухгалтердан турлича маълумотларни талаб қилади. Счётларда жамланадиган маълумот ҳам ички фойдаланувчилар, ҳам ташқи фойдаланувчиларнинг турли хил талабларига жавоб бериши лозим, чунки улар олинган маълумотнинг таҳлили асосида компаниянинг келажакдаги молиявий фаолияти билан боғлиқ бўлган бошқарув қарорларини қабул қиладилар. Бухгалтер ушбу маълумотни олиш учун, бухгалтерия ҳисоби юритилишининг умумий услубиятини бузган ҳолда, кўп сонли счётлардан фойдаланиши зарур.

Ўзбекистон Республикаси молия вазирининг 2002 йил 9 сентябрдаги 103-сон буйруғи билан тасдиқланган, Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2002 йил 23 октябрда 1181-сон билан рўйхатдан ўтказилган Бухгалтерия ҳисобининг миллий стандарти (21-сон БҲМС) «Хўжалик юритувчи субъектлар молиявий-хўжалик фаолиятининг бухгалтерия ҳисоби ҳисобварақлар режаси ва уни қўллаш бўйича Йўриқнома» бухгалтерия ўтказмаларини тузиш бўйича бухгалтер ишини тартибга солувчи асосий меъёрий ҳужжат ҳисобланади.

Мазкур стандартга, Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2003 йил 12 ноябрда 1181-1-сон билан рўйхатдан ўтказилган, Ўзбекистон Республикаси молия вазирининг 2003 йил 28 октябрдаги 122-сон буйруғига ва Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2009 йил 25 майда 1181-2-сон билан рўйхатдан ўтказилган, Ўзбекистон Республикаси молия вазирининг 2009 йил 28 апрелдаги 46-сон буйруғига мувофиқ, ўзгартишлар киритилган.

Ҳисобварақлар режасидаги ўзгартишлар бозор иқтисодиёти шароитларида корхона ва ташкилотларнинг бух-

галтерлик иши тажрибаларини умумлаштириш натижаси бўлиб, Ўзбекистон Республикаси қонунчилигидаги ўзгартишлар, янги бухгалтерлик ҳисоби стандартлари жорий қилиниши ёки мавжуд стандартларнинг, масалан, 6-сон БҲМС «Ижара ҳисоби», 7-сон БҲМС «Номоддий активлар»нинг янги таҳрири қабул қилиниши билан боғлиқдир.

Корхоналар тасдиқланган Ҳисобварақлар режасига асосан, ўз хўжалик операциялари бухгалтерия ҳисобига оид счётлар иш режасини ишлаб чиқиши ва уни ҳисоб сиёсати билан тасдиқлаши лозим. Корхонанинг счётлар иш режасида ишлаб чиқариш ва муомала жараёни технологияси ва таркибининг ўзига хос хусусиятлари ҳисобга олиниши лозим.

Ҳисобварақлар режасига уни қўллаш бўйича Йўриқнома (2-сон илова) ишлаб чиқилган ва тасдиқланган бўлиб, унда алоҳида счётлар бўйича асосий хўжалик операцияларининг рўйхати ва уларнинг ўзаро боғланиши (900 та ўтказма) келтирилган. Бироқ ушбу рўйхат корхоналарда бухгалтерия ҳисобини ташкил этиш жараёнида вужудга келиши мумкин бўлган турли вазиятларни қамраб олмайди. Шунинг учун ушбу қўлланмада хўжалик вазиятлари рўйхати 900 тадан 3000 та ўтказмага қадар кенгайтирилган.

Мазкур китоб бухгалтерлик ҳисобида акс эттирилиши лозим бўлган амалга оширилувчи хўжалик фактлари (операциялари)ни тавсифлайди, яъни молиявий натижани белгилаш ва бухгалтерлик ҳисоботини тузиш учун мўлжалланган. Тез-тез қўлланиладиган хўжалик операциялари ажратиб кўрсатилган, уларнинг бухгалтерия ҳисобида акс эттирилиши бир счёт дебети ва бошқа счёт кредити бўйича ёзувлар билан ҳар бир операция тавсифи счётларнинг боғланиши орқали тақдим этилган. Шу орқали кўш ёзув ёрдамида хўжалик маблағлари, ташкилот мажбуриятларининг бир ҳолатдан бошқа ҳолатга ўтиш жараёнини акс эттиришнинг қандай амалга оширилиши кўрсатиб берилган.

Муаллифлар шунингдек ҳар бир хўжалик операцияси бўйича боғланишни, мазкур операция расмийлаштириладиган бошланғич ҳужжатларни кўрсатган ҳолда тавсифлашни мақсадга мувофиқ деб билдилар.

Бошланғич ҳужжатлар, шунингдек қоғоз ёки электрон ахборот ташувчилардаги ҳужжатлар бухгалтерлик ҳисобида

хўжалик юритувчи субъектнинг хўжалик фаолияти яхлит ва узлуксиз акс эттирилишини таъминлайди. Бухгалтерия ҳисоб регистрларига раҳбарнинг оғзаки кўрсатмаси ёхуд ўз ихтиёри бўйича қайдлар киритилмаслиги лозим. У ҳужжат билан акс эттирилган ҳаракатларнигина ҳисобга олиш ҳуқуқига эга. Бинобарин, бошланғич ҳужжатлар счётлар боғланиши орқали амалга ошириладиган бухгалтерлик қайдлари тизимининг асоси ҳисобланади.

Маълумки, тегишли хўжалик операцияларини амалга оширадиган ходимлардан ҳужжатлар олиш бухгалтерия учун энг долзарб муаммолардан бири бўлиб қолмоқда. Улар зиммасига бухгалтерлик ҳисоби ва назорати учун зарур ҳужжатлар тузиш мажбурияти юклатилган. Шу тўғрисида ҳужжатларнинг сифатсиз расмийлаштирилиши, бухгалтерияга беришнинг кечиктирилиши, ҳужжатлардаги мавжуд маълумотларнинг асосланмаганлиги, шунингдек ноқонуний операцияларни акс эттирувчи ҳужжатлар тузилганлиги учун уларнинг жавобгарлиги кўзда тутилган бўлиши лозим.

Шундай қилиб, счётлар боғланиши ва бошланғич ҳужжатлар ўртасидаги алоқадорлик амалиётда бухгалтерлик ҳисоби сифатини ошириш мақсадида қайд этиб ўтилган.

Ушбу қўлланма бухгалтерлар учун фойдали бўлиши ва Ҳисобварақлар режасини янада яхшироқ ўзлаштириб олишда ёрдам беришига ишонч билдирамиз.

I Б О Б

БУХГАЛТЕРИЯ ҲИСОБИ ҲИСОБВАРАҚЛАР РЕЖАСИНИНГ УМУМИЙ ТАВСИФИ

Ўзбекистон Республикасининг «Бухгалтерия ҳисоби тўғрисида»ги Қонуни 5-моддасига мувофиқ бухгалтерия ҳисоби ва ҳисоботини тартибга солиш, бухгалтерия ҳисоби стандартларини ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигига юклатилган. Шубоис бухгалтерия ҳисоби услубияти ва ягона Ҳисобварақлар режасини ишлаб чиқиш Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан таъминланади.

Бухгалтерия хизматларининг амалий фаолиятида Ҳисобварақлар режаси биринчи даражали аҳамиятга эга.

Молиявий-хўжалик фаолиятининг бухгалтерия ҳисоби ҳисобварақлар режаси молиявий ҳисобот элементларига мувофиқ гуруҳлаштирилган счётларнинг йиғиндисини, яъни: активлар, мажбуриятлар, капитал, даромадлар ва харажатларни ташкил этади.

Ҳисобварақлар режаси мулкчилик шакли ва фаолият соҳасидан қатъи назар барча хўжалик юритувчи субъектлар учун ягона ва мажбурий ҳисобланади, бюджет ташкилотлари, суғурта компаниялари ва банклар бундан мустасно.

Бухгалтерия ҳисобининг ҳисобварақлар режаси республикада бухгалтерия ҳисобини меъёрий тартибга солиш тизимининг иккинчи даражали ҳужжатлари таркибига киради ва у халқ хўжалиги турли тармоқларининг барча ташкилий-ҳуқуқий шаклларидаги корхоналар томонидан қўлланиши лозим бўлган счётларнинг тартибга солинган рўйхатидан иборат.

Ҳисобварақлар режасида бухгалтерия ҳисобига корхоналар иқтисодий ресурсларининг ҳолати ва ҳаракати тўғрисида бухгалтерия маълумоти ҳамда уларга қўйиладиган талабларни қайд этиш ва сақлаш усули сифатида таъриф берилган.

Бухгалтерия ҳисобининг барча счётлари қуйидаги гуруҳларга ажратилган:

Доимий счётлар — ҳисобот даври охирига сальдога эга бўлиб, бухгалтерия балансида акс эттириладиган актив-

лар, мажбуриятлар ва капиталга оид счётлар. Доимий счётлар актив, пассив, контрактив ва контрпассив счётларга ажратилади.

Актив счётлар (А) — активларни акс эттиришга мўлжалланган бўлиб, унда иқтисодий захираларнинг қолдиғи ва кўпайиши счётнинг дебети, камайиши эса — кредити бўйича акс эттирилади.

Пассив счётлар (П) — мажбуриятлар ва капитални акс эттиришга мўлжалланган бўлиб, унда мажбуриятлар ҳамда капитал қолдиғи ва кўпайиши счётнинг кредити, камайиши эса — дебети бўйича акс эттирилади.

Контрактив счётлар (КА) — у билан боғлиқ бўлган актив счётнинг қолдиғидан чегириладиган қолдиқ молиявий ҳисоботда активнинг соф қийматини акс эттирувчи счётдир.

Контрпассив счётлар (КП) — у билан боғлиқ бўлган пассив счётнинг қолдиғидан чегириладиган қолдиқ молиявий ҳисоботда мажбурият ёки капиталнинг соф қийматини акс эттирувчи счётдир.

Транзит счётлар (Т) — ҳисобот даврида фойдаланиладиган, бироқ ёпиладиган Молиявий натижалар тўғрисидаги ҳисоботда акс эттириладиган ҳисобот даври охирига қолдиққа эга бўлмайдиган, даромадлар ва харажатларни ҳисобга олувчи вақтинчалик счётлардир.

Балансдан ташқари счётлар (БТ) — бу корхонага тегишли бўлмаган, бироқ вақтинчалик унинг тасарруфида бўлган активларнинг, шартли ҳуқуқ ва мажбуриятларнинг мавжудлиги ва ҳаракати тўғрисидаги маълумотни умумлаштиришга мўлжалланган счётлардир. Ушбу счётлар бошқа счётлар билан боғланмайди ва корхонанинг молиявий ҳисоботида акс эттирилмайди.

Счётларнинг Ҳисобварақлар режасида туркумланиши ва уларнинг кетма-кетлик билан жойланиши хўжалик вазиятларининг иқтисодий мазмунига асосланади ва хўжалик юритувчи субъект мол-мулки муомаласи чизмасидан келиб чиқади. Ушбу тамойилдан фойдаланиш бухгалтерия ҳисобининг қайси бир объектларига оид маълумотлар муайян бўлимнинг счётларида тизимлаштирилиши тўғрисидаги саволга жавоб бериш имкониятини яратади. Бунда счётлар гуруҳланишининг бошқа аҳамиятли бел-

гилари, хусусан, счётлар мақсади ва таркиби, улар ўрта-сидаги ўзаро боғланиш ва бошқалар зарур даражада инобатга олинади. Шунинг учун Ҳисобварақлар режаси Концептуал асосга мувофиқ молиявий ҳисоботни тайёрлаш ва тақдим этиш учун молиявий ҳисобот элементларини гуруҳлаш орқали қатъий тарзда тартибга келтирилган тизим ҳисобланади, яъни: авваламбор активларни ҳисобга олувчи счётлар, кейинчалик мажбуриятлар счётлари ва, ниҳоят, даромадлар ва харажатларни ҳисобга олувчи счётлар акс эттирилган. Счётларни юритиш ва уларнинг рақамланишини кўрсатиш қатъиян мажбурий эканлиги билан бир қаторда, жорий ҳисобда ушбу элементларни очувчи счётлардан фойдаланиш қатъий белгиланмаган.

Ҳисобварақлар режасидан фойдаланишда ягона услубий ёндашув бухгалтерия ҳисоби ташкил этилишининг аниқ тартибга солинишига ҳуқуқий замин яратади, ҳисобда акс эттиришни туркумлаш унинг юритилишини энгиллашти-ради, бухгалтерия ҳисоби бўлимларини автоматизациялаш тартибини соддалаштиради, счётлар ўзаро боғланишида хатолар сонини камайтириш имкониятини яратади.

Ҳисобварақлар режасига илова қилинган Йўриқномада келтирилган счётлар боғланишининг намунавий чизмаси ҳам юқорида келтирилган муаммоларнинг ечимини топишга ёрдам беради ва бухгалтерия ҳисоби тизимини автоматизациялаш дастури учун асос қилиб олинishi мумкинлигини қайд этиб ўтиш лозим. Бироқ хўжалик юритиш амалиётида шундай вазиятлар учрайдики, уларни бухгалтерия ҳисобида акс эттириш жараёнида ўзаро боғланадиган счётларни аниқ белгилаш етарли даражада мураккаб бўлади. Нотўғри тузилган бухгалтерия ўтказмаси корхона фаолияти кўрсаткичларининг аҳамиятли даражада ноаниқ акс эттирилишига ва муайян солиқлар бўйича солиқ солинадиган база нотўғри ҳисобланишига олиб келиши мумкин.

Счётларнинг ўзаро боғланишига оид намунавий чизмаларда акс эттирилмаган хўжалик фаолиятининг янги ҳолатлари вужудга келган тақдирда корхона уни тўлдир-ишга ҳақли, бироқ бунда бухгалтерия ҳисобини юри-тишнинг асосий услубий тамойилларига қатъий риоя қилиш асосий талаб бўлиб ҳисобланади.

21-сон БҲМСнинг 2-бандига асосан, молиявий-хўжалик фаолияти бухгалтерия ҳисобининг Ҳисобварақлар режасига асосан хўжалик юритувчи субъектлар Хўжалик операциялари бухгалтерия ҳисобининг счётлар ишчи режасини тузишлари ва у хўжалик юритувчи субъектнинг ҳисоб сиёсатида акс эттирилиши лозим. Шунинг учун корхонанинг бош бухгалтери счётлар ишчи режасини тузиш пайтида счётларнинг тасдиқланган гуруҳланишидан фойдаланган ҳолда таклиф этилган тизимга асосланиб ўзида қўлланиладиган счётлар тизимини мустақил равишда ишлаб чиқиши мумкин. Бунда бухгалтерия ҳисобининг счётлар ишчи режаси корхонада бухгалтерия ҳисобини юритиш учун лозим бўлган счётлардан иборат бўлиши, яъни счётларнинг ишчи режаси тасдиқланган Ҳисобварақлар режасига қараганда кўпроқ ёки камроқ счётларга эга бўлиши мумкин. Ишчи режадаги счётларнинг миқдори муайян корхона фаолиятининг хусусияти, ҳисобнинг у ёки бу бўлимига тааллуқли операцияларнинг турларига боғлиқ. Масалан, тасдиқланган Ҳисобварақлар режасида корхонанинг бюджет олдида солиқлар бўйича қарзини ҳисобга олиш учун 6410 «Бюджетга тўловлар бўйича қарз (турлари бўйича)» счёти таклиф этилган.

Ишчи режада муайян корхона солиқ солишнинг қайси тизими бўйича иш юритишидан келиб чиққан ҳолда муайян счётларни акс эттириш тавсия этилади.

Солиқ солишнинг умумбелгиланган тизими бўйича ишловчи корхоналар учун қуйидаги счётлардан фойдаланиш лозим:

6410 «Фойда солиғи бўйича бюджетга тўловлар бўйича қарзлар»;

6411 «ҚҚС бўйича бюджетга тўловлар бўйича қарзлар»;

6412 «Акциз солиғи бўйича бюджетга тўловлар бўйича қарзлар»;

6413 «Мол-мулк солиғи бўйича бюджетга тўловлар бўйича қарзлар»;

6414 «Ер солиғи бўйича бюджетга тўловлар бўйича қарзлар»;

6415 «Жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғи бўйича бюджетга тўловлар бўйича қарзлар» ва ҳ.к.

Солиқ солишнинг соддалаштирилган тизими бўйича ишловчи корхоналар учун қуйидаги счётлардан фойдаланилади:

6410 «Ягона солиқ тўлови (ЯСТ) бўйича бюджетга тўловлар бўйича қарзлар»;

6411 «Жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғи бўйича бюджетга тўловлар бўйича қарзлар» ва ҳ.к.

Асосий воситаларни оператив ижарага бериш пайтида объектга эгалик қилиш ҳуқуқи ижарага берувчидан ижарага олувчига ўтмайди, шу боис асосий воситалар ижарага берувчининг балансида қолади. Бироқ ижарага берилган асосий воситалар бўйича тезкор маълумотларга эга бўлиш учун асосий воситаларни ҳисобга олувчи тегишли счётлар бўйича оператив ижарага берилган асосий воситалар бўйича алоҳида счётлар очиш мумкин. Масалан, агар ускуна оператив ижарага берилган бўлса, 0131 «Оператив ижарага берилган ускуна» счётини очиш мумкин. Агарда ишлаб чиқариш зарурияти билан қандайдир асосий воситалар консервация қилинган бўлса, 0191 «Консервацияланган асосий воситалар» деб номланган махсус счёт очиш тавсия этилади.

Счётлар ишчи режасида нафақат амалиётда қўлланилаётган счётларнинг номланиши, балки кейинчалик лозим бўлган тақдирда янги очилиши мумкин бўлган счётлар юзасидан мезонлар ҳам қайд этилиши мақсадга мувофиқдир. Бу бухгалтерия ҳисобини хўжалик операциялари мақсадини акс эттирган ҳолда юритишни таъминловчи счётлар тизимини тузиш имкониятини яратади.

Счётлар ишчи режаси ва ҳисоб сиёсатининг бошқа элементларини ишлаб чиқиш пайтида бухгалтерия ҳисоби ва молиявий ҳисоботни тузиш мақсадида ҳисоб маълумотини умумлаштирувчи мезонларга эга бўлган у ёки бу бўлимнинг бухгалтерия ҳисобини тартибга солувчи меъёрий ҳужжатлардан фойдаланиш лозим.

Бухгалтерия ҳисоби счётлар ишчи режасини корхона ҳисоб сиёсатига алоҳида илова сифатида тасдиқлаш мақсадга мувофиқ ҳисобланади.

**ХЎЖАЛИК ЮРИТУВЧИ СУБЪЕКТЛАР
МОЛИЯВИЙ-ХЎЖАЛИК ФАОЛИЯТИНИНГ
БУХГАЛТЕРИЯ ҲИСОБИ
ҲИСОВВАРАҚЛАР РЕЖАСИ**

Счѐт- лар т/р	Счѐтлар номи	Счѐт- лар тури
I ҚИСМ. УЗОҚ МУДДАТЛИ АКТИВЛАР		
I БЎЛИМ. АСОСИЙ ВОСИТАЛАР, НОМОДДИЙ ВА БОШҚА УЗОҚ МУДДАТЛИ АКТИВЛАР		
0100	АСОСИЙ ВОСИТАЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧѐТЛАР	A
0110	Ер	
0111	Ерни ободонлаштириш	
0112	Узоқ муддатли ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситаларни ободонлаштириш	
0120	Бинолар, иншоотлар ва узатувчи мосламалар	
0130	Машина ва асбоб-ускуналар	
0140	Мебель ва офис жиҳозлари	
0150	Компьютер жиҳозлари ва ҳисоблаш техникаси	
0160	Транспорт воситалари	
0170	Ишчи ва маҳсулдор ҳайвонлар	
0180	Кўп йиллик ўсимликлар	
0190	Бошқа асосий воситалар	
0199	Консервация қилинган асосий воситалар	
0200	АСОСИЙ ВОСИТАЛАРНИНГ ЭСКИРИ- ШИНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧѐТЛАР	КА
0211	Ерни ободонлаштиришнинг эскириши	
0212	Узоқ муддатли ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситаларни ободонлаштиришнинг эскириши	
0220	Бино, иншоотлар ва узатувчи мосламаларнинг эскириши	
0230	Машина ва асбоб-ускуналарнинг эскириши	

Счёт-лар т/р	Счётлар номи	Счёт-лар тури
0240	Мебель ва офис жиҳозларининг эскириши	
0250	Компьютер жиҳозлари ва ҳисоблаш техникасининг эскириши	
0260	Транспорт воситаларининг эскириши	
0270	Ишчи ҳайвонларнинг эскириши	
0280	Кўп йиллик ўсимликларнинг эскириши	
0290	Бошқа асосий воситаларнинг эскириши	
0299	Узоқ муддатли ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситаларнинг эскириши	
0300	УЗОҚ МУДДАТЛИ ИЖАРА ШАРТНОМАСИ БҮЙИЧА ОЛИНГАН АСОСИЙ ВОСИТАЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЇЁТЛАР	A
0310	Узоқ муддатли ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситалар	
0400	НОМОДДИЙ АКТИВЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЇЁТЛАР	A
0410	Патентлар, лицензиялар ва ноу-хау	
0420	Савдо маркалари, товар белгилари ва саноат намуналари	
0430	Дастурий таъминот	
0440	Ер ва табиат ресурсларидан фойдаланиш ҳуқуқлари	
0450	Ташкилий харажатлар	
0460	Франчайз	
0470	Муаллифлик ҳуқуқлари	
0480	Гудвилл	
0490	Бошқа номоддий активлар	
0500	НОМОДДИЙ АКТИВЛАР АМОРТИЗАЦИЯ-СИНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЇЁТЛАР	КА
0510	Патентлар, лицензиялар ва ноу-хаунинг амортизацияси	

Счѐт-лар т/р	Счѐтлар номи	Счѐт-лар тури
0520	Савдо маркалари, товар белгилари ва саноат намуналарининг амортизацияси	
0530	Дастурий таъминотнинг амортизацияси	
0540	Ер ва табиат ресурсларидан фойдаланиш ҳуқуқларининг амортизацияси	
0550	Ташкилий харажатларнинг амортизацияси	
0560	Франчайзнинг амортизацияси	
0570	Муаллифлик ҳуқуқларининг амортизацияси	
0590	Бошқа номоддий активларнинг амортизацияси	
0600	УЗОҚ МУДДАТЛИ ИНВЕСТИЦИЯЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧѐТЛАР	A
0610	Қимматли қоғозлар	
0620	Шуъба хўжалик жамиятларига инвестициялар	
0630	Қарам хўжалик жамиятларига инвестициялар	
0640	Чет эл капитали мавжуд бўлган корхоналарга инвестициялар	
0690	Бошқа узоқ муддатли инвестициялар	
0700	ЎРНАТИЛАДИГАН АСБОБ-УСКУНАЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧѐТЛАР	A
0710	Ўрнатиладиган асбоб-ускуналар — маҳаллий	
0720	Ўрнатиладиган асбоб-ускуналар — хорижий	
0800	КАПИТАЛ ҚЎЙИЛМАЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧѐТЛАР	A
0810	Тугалланмаган қурилиш	
0820	Асосий воситаларни харид қилиш	
0830	Номоддий активларни харид қилиш	
0840	Асосий подани ташкил қилиш	
0850	Ерни ободонлаштиришга капитал қўйилмалар	
0860	Узоқ муддатли ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситаларга капитал қўйилмалар	

Счёт-лар т/р	Счётлар номи	Счёт-лар тури
0890	Бошқа капитал қўйилмалар	
0900	УЗОҚ МУДДАТЛИ ДЕБИТОР ҚАРЗЛАРИ ВА КЕЧИКТИРИЛГАН ХАРАЖАТЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	А
0910	Олинган векселлар	
0920	Узоқ муддатли ижара бўйича олинадиган туловлар	
0930	Ходимларнинг узоқ муддатли қарзлари	
0940	Бошқа узоқ муддатли дебитор қарзлар	
0950	Вақтинчалик фарқлар бўйича кечиктирилган даромад (фойда) солиғи	
0960	Дисконт (чегирма)лар бўйича узоқ муддатли кечиктирилган харажатлар	
0990	Бошқа узоқ муддатли кечиктирилган харажатлар	
II ҚИСМ. ЖОРИЙ АКТИВЛАР		
II БЎЛИМ. ТОВАР-МОДДИЙ ЗАХИРАЛАРИ		
1000	МАТЕРИАЛЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	А
1010	Хом ашё ва материаллар	
1020	Сотиб олинган ярим тайёр маҳсулотлар ва бутловчи буюмлар	
1030	Ёқилғилар	
1040	Эҳтиёт қисмлар	
1050	Қурилиш материаллари	
1060	Идиш ва идишбоп материаллар	
1070	Четга қайта ишлаш учун берилган материаллар	
1080	Инвентарь ва хўжалик жиҳозлари	
1090	Бошқа материаллар	
1100	ЎСТИРИШДАГИ ВА БОҚУВДАГИ ҲАЙ-ВОНЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	А

Счёт-лар т/р	Счётлар номи	Счёт-лар тури
1110	Ўстиришдаги ҳайвонлар	
1120	Бўрдоқидаги ҳайвонлар	
1200		
1300		
1400		
1500	МАТЕРИАЛЛАРНИ ТАЙЁРЛАШ ВА ХАРИД ҚИЛИШНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	A
1510	Материалларни тайёрлаш ва харид қилиш	
1600	МАТЕРИАЛЛАР ҚИЙМАТИДАГИ ФАРҚЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	A
1610	Материаллар қийматидаги фарқлар	
1700		
1800		
1900		
2000	АСОСИЙ ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	A
2010	Асосий ишлаб чиқариш	
2100	ЎЗИДА ИШЛАБ ЧИҚАРИЛГАН ЯРИМ ТАЙЁР МАҲСУЛОТЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	A
2110	Ўзида ишлаб чиқарилган ярим тайёр маҳсулотлар	
2200		
2300	ЁРДАМЧИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	A
2310	Ёрдамчи ишлаб чиқариш	
2400		
2500	УМУМИШЛАБ ЧИҚАРИШ ХАРАЖАТЛАРИНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	A
2510	Умумишлаб чиқариш харажатлари	

Счё- лар т/р	Счётлар номи	Счё- лар тури
2600	ИШЛАБ ЧИҚАРИШДАГИ ЯРОҚСИЗ МАҲСУЛОТЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	А
2610	Ишлаб чиқаришдаги яроқсиз маҳсулотлар	
2700	ХИЗМАТ КЎРСАТУВЧИ ХЎЖАЛИКЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	А
2710	Хизмат кўрсатувчи хўжаликлар	
2800	ТАЙЁР МАҲСУЛОТЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	А
2810	Омбордаги тайёр маҳсулотлар	
2820	Кўрғазмадаги тайёр маҳсулотлар	
2830	Комиссияга берилган тайёр маҳсулотлар	
2900	ТОВАРЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	А
2910	Омбордаги товарлар	
2920	Чакана савдодаги товарлар	
2930	Кўрғазмадаги товарлар	
2940	Прокатдаги буюмлар	
2950	Товарлар билан банд ва бўш идишлар	
2960	Комиссияга берилган товарлар	
2970	Йўлдаги товарлар	
2980	Савдо устамаси	КА
2990	Бошқа товарлар	
III БЎЛИМ. КЕЛГУСИ ДАВР ХАРАЖАТЛАРИ ВА КЕЧИКТИРИЛГАН ХАРАЖАТЛАР – ЖОРИЙ ҚИСМИ		
3000		
3100	КЕЛГУСИ ДАВР ХАРАЖАТЛАРИНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	А
3110	Олдиндан тўланган ижара ҳақи	
3120	Олдиндан тўланган хизмат ҳақи	

Счёт-лар т/р	Счётлар номи	Счёт-лар тури
3190	Бошқа келгуси давр харажатлари	
3200	КЕЧИКТИРИЛГАН ХАРАЖАТЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	А
3210	Вақтинчалик фарқлар бўйича кечиктирилган даромад (фойла) солиғи	
3220	Дисконт (чегирма)лар бўйича кечиктирилган харажатлар	
3290	Бошқа кечиктирилган харажатлар	
3300		
3400		
3500		
3600		
3700		
3800		
3900		
IV БЎЛИМ. ОЛИНАДИГАН СЧЁТЛАР — ЖОРИЙ ҚИСМИ		
4000	ОЛИНАДИГАН СЧЁТЛАР	А
4010	Харидорлар ва буюртмачилардан олинадиган счётлар	
4020	Олинган векселлар	
4100	АЖРАТИЛГАН БЎЛИНМАЛАР, ШУЪБА ВА ҚАРАМ ХЎЖАЛИК ЖАМИЯТЛАРИДАН ОЛИНАДИГАН СЧЁТЛАР	А
4110	Ажратилган бўлинмалардан олинадиган счётлар	
4120	Шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан олинадиган счётлар	
4200	ХОДИМЛАРГА БЕРИЛГАН БЎНАКЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	А
4210	Меҳнат ҳақи бўйича берилган бўнақлар	
4220	Хизмат сафарларига берилган бўнақлар	

Счѐт-лар т/р	Счѐтлар номи	Счѐт-лар тури
4230	Умумхўжалик харажатлари учун берилган бўнақлар	
4290	Ходимларга берилган бошқа бўнақлар	
4300	МОЛ ЕТКАЗИБ БЕРУВЧИЛАР ВА ПУДРАТЧИЛАРГА БЕРИЛГАН БУНАҚЛАРНИ ХИСОБГА ОЛУВЧИ СЧѐТЛАР	A
4310	ТМҚлар учун мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга берилган бўнақлар	
4320	Узоқ муддатли активлар учун мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга берилган бўнақлар	
4330	Бошқа берилган бўнақлар	
4400	БЮДЖЕТГА БЎНАҚ ТЎЛОВЛАРИНИ ХИСОБГА ОЛУВЧИ СЧѐТЛАР	A
4410	Бюджетга солиқлар ва йиғимлар бўйича бўнақ тўловлари (турлари бўйича)	
4500	МАҚСАДЛИ ДАВЛАТ ЖАМҒАРМАЛАРИГА ВА СУҒУРТАЛАР БЎЙИЧА БУНАҚ ТЎЛОВЛАРИНИ ХИСОБГА ОЛУВЧИ СЧѐТЛАР	A
4510	Суғурталар бўйича бўнақ тўловлари	
4520	Мақсадли давлат жамғармаларига бўнақ тўловлари	
4600	УСТАВ КАПИТАЛИГА ТАЪСИСЧИЛАРНИНГ УЛУШЛАРИ БЎЙИЧА ҚАРЗИНИ ХИСОБГА ОЛУВЧИ СЧѐТЛАР	A
4610	Устав капиталига таъсисчиларнинг улушлари бўйича қарзи	
4700	ХОДИМЛАРНИНГ БОШҚА ОПЕРАЦИЯЛАР БЎЙИЧА ҚАРЗИНИ ХИСОБГА ОЛУВЧИ СЧѐТЛАР	A
4710	Кредитга сотилган товарлар бўйича ходимларнинг қарзи	
4720	Берилган қарзлар бўйича ходимларнинг қарзи	
4730	Моддий зарарни қоплаш бўйича ходимларнинг қарзи	
4790	Ходимларнинг бошқа қарзлари	

Счёт-лар т/р	Счётлар номи	Счёт-лар тури
4800	ТУРЛИ ДЕБИТОРЛАР ҚАРЗЛАРИНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЇЁТЛАР	A
4810	Узоқ муддатли ижара бўйича олинадиган жорий тўловлар	
4820	Қисқа муддатли ижара бўйича олинадиган тўловлар	
4830	Олинадиган фоизлар	
4840	Олинадиган дивидендлар	
4850	Олинадиган роялти	
4860	Даъволар бўйича олинадиган сётлар	
4890	Бошқа дебиторлар қарзлари	
4900	ДАРГУМОН ҚАРЗЛАР БЇЙИЧА РЕЗЕРВНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЇЁТЛАР	КА
4910	Даргумон қарзлар бўйича резерв	
V БЇЛИМ. ПУЛ МАБЛАҒЛАРИ, ҚИСҚА МУДДАТЛИ ИНВЕСТИЦИЯЛАР ВА БОШҚА ЖОРИЙ АКТИВЛАР		
5000	КАССАДАГИ ПУЛ МАБЛАҒЛАРИНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЇЁТЛАР	A
5010	Миллий валютадаги пул маблағлари	
5020	Чет эл валютасидаги пул маблағлари	
5100	ҲИСОБ-КИТОБ СЇЁТИДАГИ ПУЛ МАБЛАҒЛАРИНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЇЁТЛАР	A
5110	Ҳисоб-китоб сётти	
5200	ЧЕТ ЭЛ ВАЛЮТАСИДАГИ ПУЛ МАБЛАҒЛАРИНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЇЁТЛАР	A
5210	Мамлакат ичидаги валюта сётлари	
5220	Чет элдаги валюта сётлари	
5300		
5400		
5500	БАНҚДАГИ МАХСУС СЇЁТЛАРДАГИ ПУЛ МАБЛАҒЛАРИНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЇЁТЛАР	A

Счёт-лар т/р	Счётлар номи	Счёт-лар тури
5510	Аккредитивлар	
5520	Чек дафтарчалари	
5530	Бошқа махсус счётлар	
5600	ПУЛ ЭКВИВАЛЕНТЛАРИНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	А
5610	Пул эквивалентлари (турлари бўйича)	
5700	ЙЎЛДАГИ ПУЛ МАБЛАҒ (ЎТКАЗМА)-ЛАРИНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	А
5710	Йўлдаги пул маблағ (ўтказма)лари	
5800	ҚИСКА МУДДАТЛИ ИНВЕСТИЦИЯЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	А
5810	Қимматли қоғозлар	
5820	Берилган қисқа муддатли қарзлар	
5890	Бошқа жорий инвестициялар	
5900	КАМОМАДЛАР ВА ҚИЙМАТЛИКЛАРНИНГ БУЗИЛИШИДАН ЙЎҚОТИШЛАР ВА БОШҚА ЖОРИЙ АКТИВЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	А
5910	Камомадлар ва қийматликларнинг бузилишидан йўқотишлар	
5920	Бошқа жорий активлар	
III ҚИСМ. МАЖБУРИЯТЛАР		
VI БЎЛИМ. ЖОРИЙ МАЖБУРИЯТЛАР		
6000	МОЛ ЕТКАЗИБ БЕРУВЧИЛАР ВА ПУДРАТЧИЛАРГА ТЎЛАНДИГАН СЧЁТЛАР	П
6010	Мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга тўланадиган счётлар	
6020	Берилган векселлар	
6100	АЖРАТИЛГАН БЎЛИНМАЛАР, ШУЪБА ВА ҚАРАМ ХЎЖАЛИК ЖАМИЯТЛАРИГА ТЎЛАНДИГАН СЧЁТЛАР	П
6110	Ажратилган бўлинмаларга тўланадиган счётлар	

Счёт-лар т/р	Счётлар номи	Счёт-лар тури
6120	Шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига тўланадиган счётлар	
6200	КЕЧИКТИРИЛГАН МАЖБУРИЯТЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	П
6210	Дисконт (чегирма)лар кўринишидаги кечиктирилган даромадлар	
6220	Мукофот (устама)лар кўринишидаги кечиктирилган даромадлар	
6230	Бошқа кечиктирилган даромадлар	
6240	Солиқлар ва мажбурий тўловлар бўйича кечиктирилган мажбуриятлар	
6250	Вақтинчалик фарқлар бўйича кечиктирилган даромад (фойда) солиғи бўйича мажбуриятлар	
6290	Бошқа кечиктирилган мажбуриятлар	
6300	ОЛИНГАН БЎНАКЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	П
6310	Харидорлар ва буюртмачилардан олинган бўнақлар	
6320	Акцияга обуначилардан олинган бўнақлар	
6390	Бошқа олинган бўнақлар	
6400	БЮДЖЕТГА ТЎЛОВЛАР БЎЙИЧА ҚАРЗНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	П
6410	Бюджетга тўловлар бўйича қарз (турлари бўйича)	
6500	СУҒУРТА ВА МАҚСАДЛИ ДАВЛАТ ЖАМҒАРМАЛАРИГА ТЎЛОВЛАР БЎЙИЧА ҚАРЗНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	П
6510	Суғурта бўйича тўловлар	
6520	Мақсадли давлат жамғармаларига тўловлар	
6600	ТАЪСИСЧИЛАРГА БЎЛГАН ҚАРЗНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	П
6610	Тўланадиган дивидендлар	
6620	Чиқиб кетаётган таъсисчиларга улушлари бўйича қарз	

Счёт-лар т/р	Счётлар номи	Счёт-лар тури
6700	МЕХНАТ ҲАҚИ БЎЙИЧА ХОДИМ БИЛАН ҲИСОБЛАШИШЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЇЁТЛАР	II
6710	Меҳнат ҳақи бўйича ходим билан ҳисоблашишлар	
6720	Депонентланган иш ҳақи	
6800	ҚИСКА МУДДАТЛИ КРЕДИТЛАР ВА ҚАРЗЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЇЁТЛАР	II
6810	Қисқа муддатли банк кредитлари	
6820	Қисқа муддатли қарзлар	
6830	Тўланадиган облигациялар	
6840	Тўланадиган векселлар	
6900	ТУРЛИ КРЕДИТОРЛАРГА БЎЛГАН ҚАРЗЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЇЁТЛАР	II
6910	Тўланадиган қисқа муддатли ижара	
6920	Ҳисобланган фоизлар	
6930	Роялти бўйича қарз	
6940	Кафолатлар бўйича қарз	
6950	Узоқ муддатли мажбуриятлар — жорий қисми	
6960	Даъволар бўйича тўланадиган сётлар	
6970	Ҳисобдор шахсларга бўлган қарз	
6990	Бошқа мажбуриятлар	
VII БЎЛИМ. УЗОҚ МУДДАТЛИ МАЖБУРИЯТЛАР		
7000	МОЛ ЕТКАЗИБ БЕРУВЧИЛАР ВА ПУДРАТЧИЛАРГА ТЎЛАНДИГАН УЗОҚ МУДДАТЛИ СЇЁТЛАР	II
7010	Мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга тўланадиган сётлар	
7020	Берилган векселлар	
7100	АЖРАТИЛГАН БЎЛИНМАЛАР, ШУЪБА ВА ҚАРАМ ХУЖАЛИК ЖАМИЯТЛАРИГА БЎЛГАН УЗОҚ МУДДАТЛИ ҚАРЗ	II

Счёт-лар т/р	Счётлар номи	Счёт-лар тури
7110	Ажратилган бўлинмаларга бўлган узоқ муддатли қарз	
7120	Шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига бўлган узоқ муддатли қарз	
7200	КЕЧИКТИРИЛГАН УЗОҚ МУДДАТЛИ МАЖБУРИЯТЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	П
7210	Дисконт (чегирма)лар кўринишидаги узоқ муддатли кечиктирилган даромадлар	
7220	Мукофот (устама)лар кўринишидаги узоқ муддатли кечиктирилган даромадлар	
7230	Бошқа узоқ муддатли кечиктирилган даромадлар	
7240	Солиқлар ва мажбурий тўловлар бўйича узоқ муддатли кечиктирилган мажбуриятлар	
7250	Вақтинчалик фарқлар бўйича кечиктирилган даромад (фойда) солиғи бўйича узоқ муддатли мажбуриятлар	
7290	Бошқа узоқ муддатли кечиктирилган мажбуриятлар	
7300	ХАРИДОРЛАР ВА БУЮРТМАЧИЛАРДАН ОЛИНГАН БУНАКЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	П
7310	Харидорлар ва буюртмачилардан олинган бўнаклар	
7400		
7500		
7600		
7700		
7800	УЗОҚ МУДДАТЛИ КРЕДИТЛАР ВА ҚАРЗЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	П
7810	Узоқ муддатли банк кредитлари	
7820	Узоқ муддатли қарзлар	
7830	Тўланадиган облигациялар	

Счёт-лар т/р	Счётлар номи	Счёт-лар тури
7840	Тўланадиган векселлар	
7900	ТУРЛИ КРЕДИТОРЛАРГА БЎЛГАН УЗОҚ МУДДАТЛИ ҚАРЗЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	П
7910	Тўланадиган узоқ муддатли ижара	
7920	Турли кредиторларга бўлган бошқа узоқ муддатли қарзлар	
IV ҚИСМ. ХУСУСИЙ КАПИТАЛ		
VIII БЎЛИМ. КАПИТАЛ, ТАҚСИМЛАНМАГАН ФОЙДА ВА РЕЗЕРВЛАР		
8000		
8100		
8200		
8300	УСТАВ КАПИТАЛИНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	П
8310	Оддий акциялар	
8320	Имтиёзли акциялар	
8330	Пай ва улушлар	
8400	ҚЎШИЛГАН КАПИТАЛНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	П
8410	Эмиссия даромади	
8420	Устав капитални шакллантиришдаги курс фарқи	
8500	РЕЗЕРВ КАПИТАЛИНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	П
8510	Мулкни қайта баҳолаш бўйича тузатишлар	
8520	Резерв капиталли	
8530	Текинга олинган мулк	
8600	СОТИБ ОЛИНГАН ХУСУСИЙ АКЦИЯЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	КП
8610	Сотиб олинган хусусий акциялар — оддий	

Счѐт-лар т/р	Счѐтлар номи	Счѐт-лар тури
8620	Сотиб олинган хусусий акциялар — имтиѐзли	
8700	ТАКСИМЛАНМАГАН ФОЙДА (ҚОПЛАН-МАГАН ЗАРАР)НИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧѐТЛАР	
8710	Ҳисобот даврининг тақсимланмаган фойдаси (қопланмаган зарари)	
8720	Жамғарилган фойда (қопланмаган зарар)	
8800	МАҚСАДЛИ ТУШУМЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧѐТЛАР	
8810	Грантлар	
8820	Субсидиялар	
8830	Аъзолик бадаллари	
8840	Мақсадли фойдаланадиган солиқ имтиѐзлари	
8890	Бошқа мақсадли тушумлар	
8900	КЕЛГУСИ ХАРАЖАТЛАР ВА ТўЛОВЛАР РЕЗЕРВЛАРИНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧѐТЛАР	
8910	Келгуси харажатлар ва тўловлар резервлари	
V ҚИСМ. МОЛИЯВИЙ НАТИЖАЛАРНИНГ ШАКЛЛАНИШИ ВА ИШЛАТИЛИШИ		
IX БўЛИМ. ДАРОМАДЛАР ВА ХАРАЖАТЛАР		
9000	АСОСИЙ (ОПЕРАЦИОН) ФАОЛИЯТНИНГ ДАРОМАДЛАРИНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧѐТЛАР	T
9010	Тайёр маҳсулотларни сотишдан даромадлар	
9020	Товарларни сотишдан даромадлар	
9030	Ишлар бажариш ва хизматлар кўрсатишдан даромадлар	
9040	Сотилган товарларнинг қайтиши	
9050	Харидорлар ва буюртмачиларга берилган чегирмалар	

Счѐт-лар т/р	Счѐтлар номи	Счѐт-лар тури
9100	СОТИЛГАН МАҲСУЛОТ (ТОВАР, ИШ, ХИЗМАТ)ЛАРНИНГ ТАННАРХИНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧѐТЛАР	Т
9110	Сотилган тайёр маҳсулотларнинг таннархи	
9120	Сотилган товарларнинг таннархи	
9130	Бажарилган иш ва кўрсатилган хизматларнинг таннархи	
9140	Даврий ҳисобда ТМЗ сотиб олиш/харид қилиш	
9150	Даврий ҳисобда ТМЗ бўйича тузатишлар	
9200	АСОСИЙ ВОСИТАЛАР ВА БОШҚА АКТИВЛАРНИНГ ЧИҚИБ КЕТИШИНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧѐТЛАР	Т
9210	Асосий воситаларнинг чиқиб кетиши	
9220	Бошқа активларнинг чиқиб кетиши	
9300	АСОСИЙ ФАОЛИЯТНИНГ БОШҚА ДАРОМАДЛАРИНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧѐТЛАР	Т
9310	Асосий воситаларнинг чиқиб кетишидан фойда	
9320	Бошқа активларнинг чиқиб кетишидан фойда	
9330	Ундирилган жарима, пеня ва устамалар	
9340	Ўтган йиллар фойдалари	
9350	Қисқа муддатли ижарадан даромадлар	
9360	Кредитор ва депонент қарзларни ҳисобдан чиқаришдан даромадлар	
9370	Хизмат кўрсатувчи хўжаликлар даромадлари	
9380	Текин қайтарилмайдиган молиявий ёрдам	
9390	Бошқа операцион даромадлар	
9400	ДАВР ХАРАЖАТЛАРИНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧѐТЛАР	Т
9410	Сотиш харажатлари	

Счёт-лар т/р	Счётлар номи	Счёт-лар тури
9420	Маъмурий харажатлар	
9430	Бошқа операцион харажатлар	
9440	Келгусида солиқ солинадиган базадан чиқариладиган ҳисобот даври харажатлари	
9500	МОЛИЯВИЙ ФАОЛИЯТ ДАРОМАДЛАРИНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	Т
9510	Роялти кўринишидаги даромадлар	
9520	Дивидендлар кўринишидаги даромадлар	
9530	Фоизлар кўринишидаги даромадлар	
9540	Валюталар курслари фарқидан даромадлар	
9550	Узоқ муддатли ижарадан даромадлар	
9560	Қимматли қоғозларни қайта баҳолашдан даромадлар	
9590	Молиявий фаолиятнинг бошқа даромадлари	
9600	МОЛИЯВИЙ ФАОЛИЯТ БЎЙИЧА ХАРАЖАТЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	Т
9610	Фоизлар кўринишидаги харажатлар	
9620	Валюталар курслари фарқидан зарарлар	
9630	Қимматли қоғозларни чиқариш ва тарқатиш бўйича харажатлар	
9690	Молиявий фаолият бўйича бошқа харажатлар	
9700	ФАВКУЛОДДАГИ ФОЙДА (ЗАРАР)ЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	Т
9710	Фавкуллоддаги фойдалар	
9720	Фавкуллоддаги зарарлар	
9800	СОЛИҚЛАР ВА ЙИФИМЛАРНИ ТЎЛАШ УЧУН ФОЙДАНИНГ ИШЛАТИЛИШINI ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	Т
9810	Даромад (фойда) солиғи бўйича харажатлар	
9820	Фойдадан ҳисобланган бошқа солиқлар ва йиғимлар бўйича харажатлар	

Счёт-лар т/р	Счётлар номи	Счёт-лар тури
9900	ЯКУНИЙ МОЛИЯВИЙ НАТИЖАНИ ҲИСОБГА ОЛУВЧИ СЧЁТЛАР	
9910	Якуний молиявий натижа	
VI ҚИСМ. БАЛАНСДАН ТАШҚАРИ СЧЁТЛАР		
001	Қисқа муддатли ижарага олинган асосий воситалар	БТ
002	Масъул сақлашга қабул қилинган товар-моддий қийматликлар	БТ
003	Қайта ишловга қабул қилинган материаллар	БТ
004	Комиссияга қабул қилинган товарлар	БТ
005	Ўрнатиш учун қабул қилинган ускуналар	БТ
006	Қатъий ҳисобот варақлари	БТ
007	Тўлашга қобилиятсиз дебиторларнинг зарарга ўтказилиб ҳисобдан чиқарилган қарзи	БТ
008	Мажбуриятлар ва тўловларни таъминлаш — олинган	БТ
009	Мажбуриятлар ва тўловларни таъминлаш — берилган	БТ
010	Узоқ муддатли ижара шартномаси бўйича берилган асосий воситалар	БТ
011	Ссуда шартномаси бўйича олинган мулк	БТ
012	Келгуси даврларда солиқ солинадиган базадан чиқариладиган харажатлар	БТ
013	Вақтинчалик солиқ имтиёзлари (турлари бўйича)	БТ
014	Фойдаланишдаги инвентарь ва хўжалик жиҳозлари	БТ

И Б О Б СЧЁТЛАРНИНГ БОҒЛАНИШИ

I ҚИСМ. УЗОҚ МУДДАТЛИ АКТИВЛАР

I БЎЛИМ. АСОСИЙ ВОСИТАЛАР, НОМОДДИЙ АКТИВЛАР ВА БОШҚА УЗОҚ МУДДАТЛИ АКТИВЛАР

Ҳисобварақлар режасининг биринчи қисмида барча узоқ муддатли активларни, яъни бир неча ҳисобот даври мобайнида фойдаланиладиган мол-мулкни ҳисобга олувчи ҳамма счётлар жамланган. Барча узоқ муддатли активлар уларнинг турлари бўйича бухгалтерия ҳисобининг алоҳида счётларида тақдим этилган.

Ушбу бўлимнинг счётлари қуйидагилар тўғрисидаги ахборотларни умумлаштириш учун мўлжалланган:

— мулкчилик ҳуқуқида корхонага тегишли бўлган ва молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситаларнинг мавжудлиги, ҳаракати ва эскириши;

— мулкчилик ҳуқуқида корхонага тегишли бўлган номоддий активларнинг мавжудлиги, ҳаракати ва эскириши;

— қимматли қоғозларга, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига, чет эл капитали мавжуд бўлган ва бошқаларга қилинган узоқ муддатли инвестициялар;

— маҳаллий ва хориждан келтирилган ўрнатиладиган асбоб-ускуналарнинг мавжудлиги ва ҳаракати;

— барча турдаги капитал қўйилмалар;

— олинган векселлар бўйича ҳисоб-китобларнинг узоқ муддатли қисми, молиявий ижара бўйича олинладиган счётлар, ходимларнинг узоқ муддатли қарзлари, бошқа узоқ муддатли дебиторлик қарзлари, вақтинчалик фарқлар бўйича кечиктирилган фойда солиқлари, узоқ муддатли кечиктирилган харажатлар.

Ҳисобварақлар режасида узоқ муддатли дебиторлик қарзи ва келгуси даврларнинг узоқ муддатли харажатларини ҳисобга олувчи алоҳида счётлар назарда тутилганлиги бухгалтерия ҳисобида дебиторлик қарзлари ва келгуси давр харажатларини халқаро стандартлар талабларига мувофиқ жорий ва узоқ муддатлиларга аниқ ажратиш ва акс эттириш имкониятини беради.

Асосий воситалар ва улар бўйича эскиришни ҳисоблаш услубияти ва молиявий ижара (лизинг) шартномаси бўйича олинган асосий воситалар бухгалтерия ҳисобининг тартиби қуйидаги меъёрий ҳужжатлар билан тартибга солинади:

— Ўзбекистон Республикаси Бухгалтерия ҳисобининг миллий стандарти (5-сон БҲМС) «Асосий воситалар» (молия вазирининг 2003 йил 9 октябрдаги 114-сон буйруғи билан тасдиқланган, ЎЗР АВ томонидан 2004 йил 20 январда 1299-сон билан рўйхатдан ўтказилган);

— Ўзбекистон Республикаси Бухгалтерия ҳисобининг миллий стандарти (6-сон БҲМС) «Ижара ҳисоби» (молия вазирининг 2009 йил 16 апрелдаги 41-сон буйруғи билан тасдиқланган, ЎЗР АВ томонидан 2009 йил 24 апрелда 1946-сон билан рўйхатдан ўтказилган);

— 1 январь ҳолати бўйича асосий фондларни ҳар йили қайта баҳолашни ўтказиш тартиби тўғрисида низом (Мақроиктисодиёт ва статистика вазирлигининг 4-сон, МВнинг 129-сон, ДСҚнинг 2002—86-сон қарори билан 2002 йил 29 октябрда тасдиқланган, ЎЗР АВ томонидан 2002 йил 4 декабрда 1192-сон билан рўйхатдан ўтказилган);

— Асосий воситаларни балансдан чиқариш тартиби тўғрисида низом (молия вазирининг 2004 йил 16 августдаги 101-сон буйруғи билан тасдиқланган, ЎЗР АВ томонидан 2004 йил 29 августда 1401-сон билан рўйхатдан ўтказилган);

— Инвентаризация жараёнида аниқланган мол-мулк камомати ва ортиқчасининг бухгалтерия ҳисоби ва солиққа тортиш тартиби тўғрисидаги низом (2004 йил 10 мартдаги МВнинг 37-сон, ДСҚнинг 2004—26-сон ва МАИМКВнинг 20/1-сон қарори билан тасдиқланган, ЎЗР АВ томонидан 2004 йил 6 апрелда 1334-сон билан рўйхатдан ўтказилган);

— Маҳсулотлар (ишлар, хизматлар)ни ишлаб чиқариш ва сотиш харажатлари таркиби ҳамда молиявий натижаларни шакллантириш тартиби тўғрисида низом (ЎЗР ВМнинг 1999 йил 5 февралдаги 54-сон қарорига илова);

— Бухгалтерия ҳисобида ижара операцияларини акс эттириш тартиби тўғрисидаги низом (молия вазирининг 2009 йил 11 майдаги 54-сон буйруғи билан тасдиқлан-

ган, ЎзР АВ томонидан 2009 йил 1 июнда 1961-сон билан рўйхатдан ўтказилган) ва бошқалар.

**Асосий воситаларни ҳисобга олувчи счётларнинг (0100)
боғланиши**

Мулкчилик ҳуқуқида корхонага тегишли бўлган асосий воситаларнинг мавжудлиги ва ҳаракати, фойдаланилаётган, консервация қилинган ёки оператив ижара шартномаси бўйича берилган асосий воситалар тўғрисидаги ахборотларни умумлаштириш қуйидаги счётларда амалга оширилади:

0110 «Ер»;

0111 «Ерни ободонлаштириш»;

0112 «Молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситаларни ободонлаштириш»;

0120 «Бинолар, иншоотлар ва узатувчи мосламалар»;

0130 «Машина ва асбоб-ускуналар»;

0140 «Мебель ва офис жиҳозлари»;

0150 «Компьютер жиҳозлари ва ҳисоблаш техникаси»;

0160 «Транспорт воситалари»;

0170 «Ишчи ва маҳсулдор ҳайвонлар»;

0180 «Кўп йиллик ўсимликлар»;

0190 «Бошқа асосий воситалар»;

0199 «Консервация қилинган асосий воситалар».

Мол-мулкни асосий воситалар таркибига киритиш тартиби 5-сон БҲМС «Асосий воситалар»га мувофиқ хўжалик юритувчи субъект томонидан амалга оширилади.

Таҳлилий ҳисоб тузилиши республика ҳудудида ва хориждаги асосий воситаларнинг мавжудлиги ва ҳаракати тўғрисида маълумотлар олиш имкониятини таъминлаши лозим.

Асосий воситаларни ҳисобга олувчи счётларнинг дeбeти бўйича уларнинг қирим қилиниши 0810 «Тугалланмаган қурилиш», 0820 «Асосий воситаларни харид қилиш», 4610 «Устав капиталига таъсисчиларнинг улушлари бўйича қарзи», 8530 «Текинга олинган мулк» ва бошқа счётларнинг кредити билан боғланган ҳолда акс эттирилади.

Асосий воситалар объектларини тугатиш, сотиш, текинга бериш, устав капиталига улуш сифатида бериш, молиявий ижара шартномасига кўра бериш, камомад ёки йўқотилиши натижасида ҳисобдан чиқаришда бошлангич қиймати тегишли асосий воситаларни ҳисобга олувчи сўтларнинг (0100) кредитдан 9210 «Асосий воситаларнинг чиқиб кетиши» сўтининг дебетига ҳисобдан чиқарилади.

Т/р	Ҳўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сўтлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Асосий воситалар объектларининг ички ҳаракати акс эттирилган	0100-0190	0110-0190	Асосий воситаларнинг ички ҳаракати бўйича юкхатлар
2	Ускуна ижарага берувчи томонидан оператив ижарага берилган (ижарага берувчидаги ёзув)	0131	0130	Жорий ижарага бериш бўйича юкхатлар
3	Оператив ижарага берилган асосий воситалар ижарага берувчига қайтарилган (ижарага берувчидаги ёзув)	0130	0131	Жорий ижарадан қайтариш бўйича юкхатлар
4	Қурилиши тугалланган ва фойдаланишга топширилган объектлар асосий воситалар таркибига киритилган (инвентарь қиймати бўйича)	0110-0190	0810	Асосий воситаларни фойдаланишга қабул қилиш-топшириш далолатномаси, инвентарь карточкалар
5	Инвентарь ва жиҳозларнинг асосий воситалар туркумига ўтказилиши акс эттирилган	0110-0190	1080	Ички ҳаракат бўйича юкхатлар
6	Асосий воситалар ўз бўлимларидан келиб тушган	0110-0190	6110	Асосий воситаларни қабул қилиш-топшириш бўйича шартнома, асосий воситаларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
7	Асосий воситалар ҳақиқий таннархи бўйича харид қилинган (бошлангич қиймати)	0110-0190	0820	Етказиб бериш шартномаси, товар-транспорт юкхати, ҳисоб-

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
				варақ-фактура, асосий воситаларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
8	Молиявий ижара шартномаси тугагандан сўнг, молиявий ижара шартномаси бўйича олинган объектлар асосий воситалар таркибига киритилган	0110-0190	0310	Лизинг шартномаси, асосий воситаларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
9	Хўжалик ёки пудрат усули билан амалга оширилган қурилиш натижасида фойдаланишга топширилган ва асосий воситалар таркибига киритиладиган вақтинчалик (титул) бино ва иншоотларнинг ҳақиқий таннархи акс эттирилган	0110-0190	0810	Лойиҳа-смета ҳужжатлари, қурилиши тугалланган объектларни қабул қилиш далолатномаси, асосий воситаларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
10	Устав капиталига таъсисчилар томонидан улуш (пайлар) сифатида берилган асосий воситалар балансга ҳисобга киритилган	0110-0190	4610	Таъсис шартномаси, асосий воситаларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
11	Давлат ҳокимияти органи томонидан бириктирилган мулк таркибига асосий воситалар унитар корхона томонидан олинган	0110-0190	8330	Устав, таъсис шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
12	Акциялар ҳақини тўлаш ҳисобига келиб тушган асосий воситалар балансга ҳисобга киритилган	0110-0190	4610	Қимматли қоғозларга обуна, асосий воситаларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
13	Асосий воситалар текинга келиб тушган	0110-0190	8530	Ҳаля шартномаси, асосий воситалар текинга берилиши тўғрисида буйруқ ёки қарор, асосий воситаларни

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувлари тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
			8530	қабул қилиш-топшириш далолатномаси
14	Асосий воситалар таркибига ишчи ва маҳсулдор ҳайвонлар киритилган	0170	0840	Ишчи ва маҳсулдор ҳайвонларни асосий воситалар таркибига киритиш тўғрисида далолатнома
15	Қуриб битказиш, қўшимча жиҳозлаш, замонавийлаштириш, реконструкциялаш ҳамда бошқа ажратиладиган ва ажралмас сифат жиҳатдан яхшиланиши муносабати билан асосий воситаларнинг бошланғич қиймати қўшимча баҳоланган	0110-0190	0890	Лойиҳа-смета ҳужжатлари, асосий воситаларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
16	Ерни ободонлаштириш билан боғлиқ харажатлар асосий воситалар таркибига киритилган	0111	0810	Лойиҳа-смета ҳужжатлари, асосий воситаларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
17	Ижарага берувчи томонидан оператив ижара бўйича ижарага олинган асосий воситалар юзасидан ижарага олувчи томонидан амалга оширилган капитал қўйилмалар суммасига асосий воситалар қўшимча баҳоланган	0111-0190	8530	Оператив ижара шартномаси, асосий воситаларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
18	Хусусийлаштирилган корхонанинг асосий воситалар объектлари ҳисобга қабул қилинган	0110-0190	8310-8330	Олди-сотди шартномаси, ҳисобварақ-фактура, ТТЮ, асосий воситаларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
19	Қайта баҳолаш натижасида асосий воситаларнинг қўшимча баҳоланиши суммалари акс эттирилган	0110-0190	8510	Қайта баҳолашнинг ўтказиш тўғрисида буйруқ, қўшимча баҳолаш ҳисоб-китоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғлаувчи сётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
20	Инвентарлаш жараёнида аниқланган, ҳисобга олинмаган асосий воситалар объектлари бозор нархларида кирим қилинган	0110-0190	9390	Асосий воситаларни инвентарлаш натижалари бўйича солиштирма қайднома, инвентарлаш натижаларини ҳисобга олиш қайдномаси, раҳбар буйруғи
21	Мақсадли фойдаланиш учун олинган асосий воситалар кирим қилинган	0110-0190	8810-8890	Асосий воситаларни мақсадли фойдаланиш учун бериш шартномаси, асосий воситаларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
22	Капитал қўйилмаларни асосий воситалар таркибига ўтказиш пайтида молиявий ижара шартномасига мувофиқ олинган асосий воситалар яхшиланиши учун қилинган сарф-харажатлар суммаси акс эттирилган	0112	0860	Молиявий ижара шартномаси, асосий воситалар молиявий ижарага олинганлиги тўғрисида далолатнома
23	Молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситалар ободонлаштирилганлиги қайта баҳолаш натижасида уларнинг баланс қиймати оширилган (қўшимча баҳоланган)	0112	8510	Молиявий ижара шартномаси, қайта баҳолашни ўтказиш тўғрисидаги раҳбар буйруғи
24	Тўлиқ эскирганлиги ва кейинчалик фойдаланиш учун яроқсизлиги сабабли тугатилиши муносабати билан асосий воситаларнинг чиқиб кетиши акс эттирилган:			Асосий воситаларнинг чиқиб кетиши тўғрисида далолатнома (АВ-4 шакли), тугатилиши муносабати билан асосий воситаларнинг
	а) асосий воситаларнинг бошланғич қийматига	9210	0110-0190	

Т/р	Хужалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
	б) асосий воситаларнинг жамланган эскириш суммасига	0210-0290	9210	чиқиб кетиши тўғрисида комиссия қарори
	в) тугатиш билан боғлиқ харажатлар суммасига	9210	6710, 6520, 6990 ва б.	
	г) олинган узеллар, деталлар, материаллар, рангли ва қимматбаҳо металллар қийматига	1010-1090	9210	
	д) асосий воситаларнинг объекти қайта баҳоланганлиги натижалари (сальдо) суммасига	8510	9210	
	е) асосий воситалар тугатилганлиги натижасида олинган фойда суммасига	9210	9310	
	ж) асосий воситалар тугатилганлиги натижасида олинган зарар суммасига	9430	9210	
25	Сотилиши муносабати билан асосий воситаларнинг чиқиб кетиши акс эттирилган:			Асосий воситаларнинг чиқиб кетиши тўғрисида далолатнома (АВ-4 шакли), тугатилиши муносабати билан асосий воситаларнинг чиқиб кетиши тўғрисида комиссия қарори
а) асосий воситаларнинг сотилган қиймати суммасига	4010	9210		
б) ҚҚС ҳисобланганда	9210	6410		
в) асосий воситаларнинг бошланғич қийматига	9210	0110-0190		
г) асосий воситалар бўйича жамланган эскириш ҳисобдан чиқарилганда	0210-0290	9210		
д) сотиш бўйича харажатлар суммасига	9210	6710, 6520, 6990 ва б.		
е) асосий воситалар объекти қайта баҳоланганлиги натижалари (сальдо) суммасига	8510	9210		

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	ж) асосий воситалар сотилишидан олинган фойда суммасига	9210	9310	
	з) асосий воситалар сотилишидан олинган зарар суммасига	9430	9210	
26	Бепул (текинга) берилиши (ҳада қилиш шартномаси бўйича) натижасида асосий воситаларнинг чиқиб кетиши акс эттирилган:			Асосий воситаларни текинга бериш (ҳада қилиш) тўғрисида шартнома, текинга бериш тўғрисида комиссия қарори, текинга бериш муносабати билан асосий воситаларнинг чиқиб кетиши тўғрисида далолатнома (АВ-4 шакли)
	а) асосий воситаларнинг бошланғич қийматига	9210	0110-0190	
	б) асосий воситаларнинг жамланган эскириши суммасига	0210-0290	9210	
	в) ҚҚС ҳисобланганда	9210	6410	
	г) асосий воситалар объекти қайта баҳоланганлиги натижалари (сальдо) суммасига	8510	9210	
	д) асосий воситалар текинга берилганлигидан олинган фойда суммасига	9210	9310	
	е) асосий воситалар текинга берилганлигидан олинган зарар суммасига	9430	9210	
27	Устав капиталига улуш сифатида берилганлиги муносабати билан асосий воситаларнинг чиқиб кетиши акс эттирилган:			Таъсис шартномаси, устав, таъсисчиларнинг келишилганлиги тўғрисидаги баённома, асосий воситаларнинг чиқиб кетиши тўғрисида далолатнома (АВ-4 шакли)
	а) таъсис шартномаси билан назарда тутилган қийматга	0610-0690	9210	
	б) асосий воситаларнинг бошланғич қийматига	9210	0110-0190	
	в) асосий воситаларнинг жамланган эскириши суммасига	0210-0290	9210	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ўзувларни газдикловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
	г) устав капиталига улуш сифатида берилган харажатлар суммасига	9210	6710, 6520	
	д) асосий воситаларнинг объекти қайта баҳоланганлиги натижалари (сальдо) суммасига	8510	9210	
	е) асосий воситалар устав капиталига улуш сифатида берилганлигидан олинган фойда суммасига	9210	9310	
	ж) асосий воситалар устав капиталига улуш сифатида берилганлигидан олинган зарар суммасига	9430	9210	
28	Молиявий ижара шартномаси бўйича беришда асосий воситаларнинг чиқиб кетиши акс эттирилган:			Молиявий ижара шартномаси, асосий воситаларни молиявий ижарага бериш далолатномаси
	а) молиявий ижара шартномаси билан назарда тутилган қийматга:			
	— жорий қисми	4810	9210	
	— узоқ муддатли қисми	0920	9210	
	б) асосий воситаларнинг бошланғич қийматига	9210	0110- 0190	
	в) асосий воситаларнинг жамғарилган эскириш суммасига	0210- 0290	9210	
	г) асосий воситаларни молиявий ижара шартномасига кўра бериш билан боғлиқ харажатлар суммасига	9210	6710, 6520, 6990	
	д) асосий воситалар объекти қайта баҳоланганлиги натижалари (сальдо) суммасига	8510	9210	
е) молиявий ижара шартномаси бўйича асосий воситаларни беришдан кечиктирилган дароматлар суммасига:				

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
	— жорий қисми	9210	6230	
	— узоқ муддатли қисми	9210	7230	
	ж) молиявий ижара шартномаси бўйича асосий воситаларни беришдан кечиктирилган харажатлар суммасига:			
	— жорий қисми	3290	9210	
	— узоқ муддатли қисми	0990	9210	
	з) молиявий ижара шартномаси бўйича асосий воситаларни беришдан кечиктирилган даромадлар суммасини даромадга ҳисобдан чиқаришда	6230	9550	
	и) молиявий ижара шартномаси бўйича асосий воситаларни беришдан кечиктирилган харажатлар суммасини зарарларга ҳисобдан чиқаришда	9430	3290	
29	Камомади ва бузилиши муносабати билан асосий воситаларнинг чиқиб кетиши акс эттирилган:			Асосий воситаларни инвентарлаш натижаларининг солиштирма қайдномаси, инвентарлаш натижаларини ҳисобга олувчи қайднома, раҳбар буйруғи
	а) етишмаётган асосий воситалар объектнинг бошланғич (тиклаш) қийматига	9210	0110-0190	
	б) етишмаётган асосий воситалар объекти бўйича жамланган амортизация суммасига	0210-0290	9210	
	в) етишмаётган асосий воситаларнинг объекти қайта баҳоланганлиги натижалари (сальдо) суммасига	8510	9210	
	г) етишмаётган асосий воситалар объектнинг чиқиб кетишидан камомад суммасига	5910	9210	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сўётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
	д) моддий жавобгар шахс айбдор деб топишган тақдирда, баҳолаш натижасида объектнинг бозор қиймати (ундириб олиш суммаси) етишмаётган объект чиқиб кетишидан зарар суммасидан юқори бўлганда:			
	— айбдор шахс ҳисобидан етишмаётган асосий воситалар объекти чиқиб кетишидан камомад суммасига	4730	5910	
	— айбдор шахс ёки моддий жавобгар шахсдан ундирилиши лозим бўлган етишмаётган асосий восита объектнинг бозор қиймати ва етишмаётган асосий воситанинг чиқиб кетишидан кўрилган камомад суммаси ўртасидаги фарққа	4730	9310	
	е) моддий жавобгар шахс айбдор деб топишган тақдирда, баҳолаш натижасида объектнинг бозор қиймати (ундириб олиш суммаси) етишмаётган асосий воситалар объекти чиқиб кетишидан зарар суммасидан паст бўлганда:			
	— асосий воситалар етишмаётган объектнинг чиқиб кетишидан камомад суммасига	4730	5910	
	— айбдор ёки моддий жавобгар шахслардан ундириб олиниши лозим бўлган сумма ва асосий воситалар етишмаётган объектнинг чиқиб кетишидан камомад суммаси ўртасидаги фарққа	9430	5910	
	ж) камомаднинг аниқ айбдорлари аниқланмаганда ёки моддий жавобгар шахслардан ундириш имконияти бўлмаганда:			

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
	— бошланғич (тиклаш) қиймати	9210	0110-0190	
	— ҳисобланган амортизация суммасига	0210-0290	9210	
	з) асосий воситаларнинг етишмаётган объекти қайта баҳоланганлиги натижалари (сальдо) суммасига	8510	9210	
	— асосий воситалар етишмаётган объектининг чиқиб кетишидан зарар суммасига	9430	9210	
30	Таъсисчилар таркибидан чиқаётган иштирокчига асосий воситани бериш муносабати билан унинг чиқиб кетиши акс эттирилган:			Корхона уставига киритилган ўзгартиришлар, таъсисчиларнинг келишув баённомаси, муассис таъсисчилар таркибидан чиқарилганда асосий восита берилиши муносабати билан унинг чиқиб кетиши тўғрисидаги далолатнома
	а) чиқиб кетаётган иштирокчилардан уларнинг улушига оид қарз бўйича ҳисоб-китоб учун берилдиган асосий воситалар қиймати суммасига	6620	9210	
	б) ҚҚС ҳисобланганда	9210	6410	
	в) асосий воситаларнинг бошланғич қиймати ҳисобдан чиқарилганда	9210	0110-0190	
	г) асосий воситаларнинг ҳисобланган эскириши ҳисобдан чиқарилганда	0210-0290	9210	
	д) асосий воситалар объекти қайта баҳоланганлиги натижалари (сальдо) суммасига	8510	9210	
	е) чиқиб кетаётган иштирокчиларнинг улуши бўйича қарзни ҳисоб-китоб қилишда уларга берилётган асосий воситалар қийматининг қарздан ортишидан фарқ улар томонидан қўпланганда	4890	9210	

Т/р	Ҳўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сўётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
•	ж) иштирокчи таъсисчилар таркибидан чиқарилишида у билан асосий воситалар билан ҳисоб-китоб қилишда асосий воситалар чиқиб кетишидан олинган фойда суммасига	9210	9310	
	з) таъсисчилар таркибидан чиқарилишида асосий воситалар билан ҳисоб-китоб қилишда асосий воситалар чиқиб кетишидан олинган зарар суммасига	9430	9210	
31	Ҳайвонлар асосий подадан яроқсиз деб топилганлиги муносабати билан асосий воситалардан чиқиб кетиши акс эттирилган:			Ҳайвонлар ва парранда чиқиб кетиши тўғрисидаги баённома
	а) маҳсулдор ҳайвонлар яроқсиз деб топилганлиги муносабати билан бошланғич қиймат ҳисобдан чиқарилганда	9210	0170	
	б) боқувга ўтказилган ҳайвонларнинг қийматига	1120	9210	
	в) баҳоланган қиймати бошланғич қийматдан ортиқ бўлган тақдирда, бошланғич қиймат билан баҳоланган қиймат ўртасидаги фарқ суммасига	9210	9310	
	г) баҳоланган қиймати бошланғич қийматдан паст бўлган тақдирда, бошланғич қиймат билан баҳоланган қиймат ўртасидаги фарқ суммасига	9430	9210	
32	Асосий воситалар табиий офатлар натижасида тугатилиши муносабатин билан балансдан чиқарилиши акс эттирилган:			Асосий воситаларнинг чиқиб кетиши тўғрисида далолатнома (АВ-4 шакли),

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувлари тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	а) асосий воситаларнинг бошланғич қийматини ҳисобдан чиқаришда	9210	0110-0190	асосий воситаларнинг табиий офатлар натижасида тугатилиши муносабати билан чиқиб кетиши тўғрисида комиссиянинг қарори
	б) асосий воситаларнинг ҳисобланган эскиришни ҳисобдан чиқаришда	0210-0290	9210	
	в) тугатиш бўйича харажатлар суммасига	9210	6710, 6520	
	г) олинган узеллар, деталлар, материаллар, рангли ва қимматбаҳо металллар қийматига	1010-1090	9210	
	д) асосий воситалар объекти қайта баҳоланганлиги натижалари (сальдо) суммасига	8510	9210	
	е) табиий офатдан кўрилган зарар суммасига	9720	9210	
33	Асосий воситаларнинг қиймати арзонлаштирилган:			Қайта баҳолашни ўтказиш тўғрисидаги буйруқ, қиймат арзонлаштирилиши ҳисоб-китоби
	а) олдинги даврларда объектнинг қўшимча баҳоланган суммаси доирасида бошланғич қиймати камайтирилган суммага	8510	0110-0190	
	б) эскиришни тузатиш суммасига	0210-0290	8510	
	в) объектнинг баҳоси арзонлаштирилган сумманинг унинг қўшимча баҳоланган суммасидан ортиқ бўлган суммага	9430	0110-0190	
34	Молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситалар ободонлаштирилиши қайта баҳоланди; уларнинг баланс қиймати камайтирилган:			Молиявий ижара шартномаси, қайта баҳолашни ўтказиш тўғрисида раҳбар буйруғи
	а) қўшимча баҳолашга	0112	8510	
	б) олдинги қўшимча баҳолаш чегарасида қийматни арзонлаштириш суммасига	8510	0112	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	в) олдинги қўшимча баҳолаш суммасидан юқори бўлган қийматни арзонлаштириш суммасига	9430	0112	
35	Молиявий ижарага олинган асосий воситаларнинг лизингга берувчига қайтарилишида чиқиб кетиши:			Молиявий ижара шартномаси, раҳбар буйруғи
	а) молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситалар ободонлаштирилганлигининг бошланғич (тиклаш) қиймати	9210	0112	
	б) жамланган эскириш суммасига	9210	0212	
	в) молиявий ижара шартномаси бўйича олинган ва лизингга берувчи томонидан қопланадиган асосий воситаларнинг ободонлаштирилганлиги қиймати суммасига	4890	9210	
	г) молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситалар объекти қўшимча баҳоланганлиги натижалари (сальдо) суммасига	8510	9210	
	д) ижара тўловлари жадвали (тартиби) бўйича қопланмаган асосий қарз қолдиги суммасига	6950, 7910	9210	
	е) молиявий ижара шартномаси бўйича ижарага олувчи томонидан мазкур шартномага кўра амалга ошириладиган асосий воситаларни қайтариш бўйича (демонтаж қилиш, ташиш ва ҳ.к.) харажатлар суммасига	9210	1000, 6710, 6500 ва б.	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
	ж) молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситалар қайтарилишидан олинган фойда суммасига	9210	9310	
	з) молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситалар қайтарилишидан кўрилган зарар суммасига	9430	9210	
36	Нотўғри ҳисобга олинган активлар инвентарь ва хўжалик жиҳозлари таркибидан асосий воситалар таркибига ўтказилган (белгиланган чеклов доирасида)	0110-0190	1080	Ўтказиш далолатномаси, инвентарь карточкаси
37	Асосий воситалар таркибига нотўғри ҳисобга олинган инвентарь ва хўжалик жиҳозлари ўтказилган:			Ўтказиш далолатномаси, асосий воситаларни тугатиш далолатномаси
	а) бошланғич қийматига	9210	0100	
	б) жамланган эскириш суммасига	0200	9210	
	в) қолдиқ қийматига	1080	9210	
	г) инвентарь ва хўжалик жиҳозлари бўйича харажатлар суммасига	Харажатларни ҳисобга олувчи счётлар	1080	
38	Табиий офат натижасида йўқотилган асосий воситаларнинг чиқиб кетиши акс эттирилган:			Табиий офат натижасида йўқотилган асосий воситаларни тугатиш далолатномаси
	а) бошланғич қийматига	9210	0100	
	б) жамланган эскириш суммасига	0200	9210	
	в) қолдиқ қийматига	9710	9210	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғлаувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
39	Олдинги йилдаги маҳсулот таннархига янглиш киритилган асосий воситаларни харид қилиш билан боғлиқ айрим харажатлар ҳисобига жорий йилда асосий воситалар қўшимча баҳоланган	0100	Харажатларни ҳисобга олувчи счётлар	Бухгалтериянинг ҳисобкитоб маълумотномаси
40	Бош ташкилотдан алоҳида ажралиб чиққан бўлинма томонидан асосий воситалар бошланғич қиймати бўйича балансга олинган	0100	6110-6120	Қабул қилиш-топшириш шартномаси, далолатнома
41	Ижарага берувчига қайтарилган асосий воситалар қиймати ижарага олувчи томонидан амалга оширилган тугалланган капитал қўйилмалар суммасига оширилган	0110-0190	0820	Юкхат, асосий воситаларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
42	Текинга олинган ҳайвонларни келтириш билан боғлиқ харажатлар акс эгтирилган	0840	6990	Юкхат, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
43	Шуъба (қарам) ташкилот томонидан қайтарилган асосий воситалар бош ташкилот балансига ҳисобга киритилган	0100	4110-4120	Асосий воситаларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси

**Асосий воситалар эскиришини ҳисобга олувчи счётларнинг
(0200) боғланиши**

Корхонага эгалик қилиш ҳуқуқида тегишли бўлган ва молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситалар эскириши тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш куйидаги счётлар орқали амалга оширилади:

0211 «Ерни ободонлаштиришнинг эскириши»;

0212 «Молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситаларни ободонлаштиришнинг эскириши»;

0220 «Бино, иншоот ва узатувчи мосламаларнинг эскириши»;

0230 «Машина ва асбоб-ускуналарнинг эскириши»;
 0240 «Мебель ва офис жиҳозларининг эскириши»;
 0250 «Компьютер жиҳозлари ва ҳисоблаш техникаси-
 нинг эскириши»;

0260 «Транспорт воситаларининг эскириши»;

0270 «Ишчи ҳайвонларнинг эскириши»;

0280 «Кўп йиллик ўсимликларнинг эскириши»;

0290 «Бошқа асосий воситаларнинг эскириши»;

0299 «Молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситаларнинг эскириши».

Таҳлилий ҳисоб тузилиши Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ва хориждаги асосий воситаларнинг эскириши мавжудлиги ва ҳаракати тўғрисида маълумотларни олиш имкониятини таъминлаши лозим.

Мазкур гуруҳ счётлари кредити бўйича, харажатларни ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда, асосий воситалар бўйича ҳисобланган эскириш акс эттирилади.

Корхонага эгалик қилиш ҳуқуқида тегишли бўлган асо- сий воситалар объектларини тугатиш, сотиш, текинга бе- риш, устав капиталига улуш сифатида бериш, молиявий ижара шартномаси бўйича бериш, камомад ёки нобуд бўлиш натижасида ҳисобдан чиқаришда улар бўйича жам- ланган эскириш суммаси асосий воситалар эскиришини ҳисобга олувчи тегишли счётларнинг (0200) дебетидан 9210 «Асосий воситаларнинг чиқиб кетиши» счётининг кредитига ҳисобдан чиқарилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Қурилиш-монтаж иш-ларини бажаришда қўл-ланиладиган объектлар бўйича ҳар ойдаги эс-кириш (амортизация) суммасини ҳисоблаш акс эттирилган	0810	0211-0299	Амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси
2	Асосий ишлаб чиқариш-да қўлланиладиган ўзи-нинг асосий воситалари бўйича ҳар ойда эски-риш (амортизация) сум-масини ҳисоблаш акс эттирилган	2010	0211-0299	Амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
3	Ишчи ҳайвонлар бўйича ҳар ойда амортизацияни ҳисоблаш акс эттирилган	2010	0270	Амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси
4	Ёрдамчи ишлаб чиқаришларда қўлланиладиган ўзига тегишли асосий воситалар бўйича ҳар ойда эскириш (амортизация) суммасини ҳисоблаш акс эттирилган	2310	0211-0299	Амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси
5	Ўзига тегишли умум-ишлаб чиқаришда қўлланиладиган асосий воситалар бўйича ҳар ойда эскириш (амортизация) суммасини ҳисоблаш акс эттирилган	2510	0211-0299	Амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси
6	Хизмат кўрсатувчи хўжаликларда қўлланиладиган ўзига тегишли асосий воситалар бўйича ҳар ойда эскириш (амортизация) суммасини ҳисоблаш акс эттирилган:			Амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси
	а) биринчи вариант	2710	0211-0299	
	б) иккинчи вариант	9430	0211-0299	
7	Маҳсулот ёки товарларни сотиш мақсадида қўлланиладиган асосий воситалар бўйича ҳар ойда эскириш (амортизация) суммасини ҳисоблаш акс эттирилган	9410	0211-0299	Амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси
8	Ўзига тегишли маъмурий асосий воситалар бўйича ҳар ойда эскириш (амортизация) суммасини ҳисоблаш акс эттирилган	9420	0211-0299	Амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси
9	Буюмларнинг янги турларини ишлаб чиқаришга мўлжалланган ишга тушириш ишларида;	9440	0211-0299	Амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	туркум ёки оммавий ишлаб чиқаришга мўлжалланмаган янги технологик жараёнларни ўзлаштиришда хизмат кўрсатиш вақтида; кон саноати соҳаларида тайёрлов ишларида ишлатиладиган ўзига тегишли асосий воситалар бўйича ҳар ойда эскириш (амортизация) суммасини ҳисоблаш акс эттирилган			
10	Мақсадли молиялаштириш кўринишида олинган асосий воситалар бўйича амортизацияни ҳисоблаш акс эттирилган:			Амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси
	а) биринчи вариант	8810-8890	0210-0299	
	б) иккинчи вариант	Харажатларни ҳисобга олувчи счётлар	0210-0299	
	в) ҳисобот даврининг охирида харажатларни ҳисобдан чиқариш	8810-8890	Харажатларни ҳисобга олувчи счётлар	
11	Молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситалар эскиришини ҳисоблаш акс эттирилган	Харажатларни ҳисобга олувчи счётлар	0299	Амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси
12	Молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситалар ободонлаштирилиши бўйича эскиришни ҳисоблаш акс эттирилган	Харажатларни ҳисобга олувчи счётлар	0212	Амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Богланувчи сётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
13	Молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситаларни қайта баҳолаш натижасида эскириш суммасининг қўшимча баҳолашни акс эттирилган:			Молиявий ижара шартномаси, қайта баҳолашни ўтказиш тўғрисида раҳбарнинг буйруғи
	— молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситаларни ободонлаштириш қисмида	8510	0212	
	— молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситалар қисмида	8510	0299	
14	Фойдаланиш муддати камайтирилганлиги муносабати билан кўп йиллик ўсимликларнинг эскириш (амортизация) суммасини ҳисоблаш акс эттирилган	2010	0280	Амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси
15	Оператив ижарага берилган асосий воситаларнинг эскириш (амортизация) суммасини ҳисоблаш акс эттирилган	9430	0220-0290	Амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси
16	Ҳисобот даврида аниқланган олдинги йиллардаги хатоларни тўғрилаш натижасида асосий воситаларнинг эскириш суммасини қўшимча ҳисоблаш акс эттирилган	8710	0210-0290	Қўшимча ҳисоблаш ҳисоб-китоби, раҳбар буйруғи
17	Молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситалар молиявий ижара шартномасига ёки тарафларнинг қўшимча келишувига мувофиқ ижарага берувчининг ўзига қарашли асосий воситалар таркибига ўтказилганда, улар бўйича ҳисобланган эскириш суммаси акс эттирилган	0299	0211-0290	Молиявий ижара шартномаси, сотиб олиш тўғрисидаги келишув, амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғлаувчи сётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
18	Молиявий ижара шартномасининг муддати тугагандан кейин ижарага берувчига қайтариладиган асосий воситалар ҳақиқатда эскиришининг ҳисобдан чиқарилиши акс эттирилган	0299	0310	Молиявий ижара шартномаси, қайтариш тўғрисидаги келишув
19	Эскириш суммасининг қуйидагилар оқибатида индексацияланиши акс эттирилган:			Раҳбар буйруғи, эскиришнинг қайта ҳисоб-китоб қилиниши
	а) қўшимча баҳоланганда	8510	0211-0290	
	б) қиймати арзонлаштирилганда	0211-0290	8510	
20	Сотилиши, текинга берилиши, устав капиталга улуш сифатида берилиши ва бошқа сабабларга кўра чиқиб кетган асосий воситаларнинг жамланган эскириши суммаси ҳисобдан чиқарилган	0210-0290	9210	Асосий воситаларнинг чиқиб кетиши тўғрисида далолатнома, раҳбар буйруғи
21	Молиявий ижарага олинган асосий воситалар лизинг олувчининг мулкига ўтказилишида:			Молиявий ижара шартномаси, асосий воситаларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси, амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси
	— молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситанинг жамланган эскириш суммаси акс эттирилган	0299	0210-0290	
	— молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситаларни ободонлаштириш бўйича жамланган эскириш суммаси акс эттирилган	0212	0210-0290	
22	Табий офатлар, ёнгинлар ва ҳалокатлар натижасида чиқиб кетган асосий воситалар бўйича эскириш суммаси ҳисобдан чиқарилган	0210-0290	9210	Табий офатлар сабабли йўқотишлар тўғрисида далолатнома, асосий воситаларни тугатиш далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
23	Ижарага берувчидан сотиб олинган асосий воситалар эскириши суммаси ижарачи томонидан ўз асосий воситалари умумий эскириши суммасига киритилган (унга ушбу объектларга эгаллик ҳуқуқи ўтиши пайтида)	0299	0210-0290	Молиявий ижара шартномаси, асосий воситаларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси, амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси
24	Корхона ичида кўчириладиган асосий воситаларнинг объектлари бўйича эскириш суммаларининг бир бўлинмадан иккинчи бўлинмага ўтказилиши амалга оширилган	0210-0290	0210-0290	Юкхат
25	Олдинги йилда асосий воситалар бўйича ортиқча ҳисобланган эскириш суммаси тақсимланмаган фойдага ўтказилган	0210-0290	8710	Маълумотнома-ҳисоб-китоб
26	Олдинги йиллардаги хатоларни тузатиш натижасида ҳисобот йилида асосий воситалар бўйича эскириш суммаси оширилган	8710	0210-0290	Маълумотнома-ҳисоб-китоб
27	Ижарага берувчи томонидан унга қайтарилиши шarti билан ижарага берилган асосий воситалар бўйича эскириш ҳисобланган	9430	0210-0290	Амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси
28	Саноатнинг мавсумий тармоқлари корхоналарида ташкил этилган резерв ҳисобидан асосий воситалар бўйича амортизация ҳисобланган	8910	0210-0290	Амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси
29	Асосий воситалар объекти сифатида фойдаланиш учун ишга туширилганда вақтинчалик титул иншоотлари бўйича тўлиқ эскириш ҳисобланган	0810	0220	Амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
30	Фойдали ишлатиш муддати уч йилдан ортиқ бўлган асосий воситалар бўйича кичик корхона томонидан ишлатишнинг биринчи йилида баланс қийматининг 50% миқдорда қўшимча эскириш ҳисобдан чиқарилган	Харажатларни ҳисобга олувчи сётлар	0210-0290	Амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси

Молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситаларни ҳисобга олувчи сётларнинг (0300) боғланиши

Корхона томонидан молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситалар мавжудлиги ва ҳаракати тўғрисида маълумотни умумлаштириш 0310 «Молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситалар» сёттида амалга оширилади. Ушбу сётдан ижарага олувчи корхоналар фойдаланадилар.

Корхонага молиявий ижара шартларига мувофиқ келиб тушган асосий воситалар 0310 «Молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситалар» сётининг дебети ва 6950 «Узоқ муддатли мажбуриятлар — жорий қисми» ва 7910 «Тўланадиган молиявий ижара» сётларининг кредити бўйича кирим қилинади.

Молиявий ижара шартномасининг шартларига мувофиқ (ёки ижарага берувчи ва ижарачининг қўшимча келишуви асосида) ижарага олинган асосий воситалар объекти ижарачининг мулкига ўтганда, ҳисобда асосий воситаларни ҳисобга олувчи (0100) сётларнинг дебети ва 0310 «Молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситалар» сётининг кредитида асосий воситалар турлари бўйича ёзувлар амалга оширилади. Бир вақтнинг ўзида ушбу объект бўйича 0299 «Молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситаларнинг эскириши» сёттида қайд этиб борилган эскириш суммаси тегишли асосий воситаларнинг эскиришини ҳисобга олувчи (0200) сётларга ўтказилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Молиявий ижара шартномаси бўйича асосий воситалар келиб тушган:			Молиявий ижара шартномаси, асосий воситаларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
	— узоқ муддатли мажбуриятларнинг жорий қисмига	0310	6950	
	— ижара бўйича узоқ муддатли мажбуриятларга	0310	7910	
2	Молиявий ижара бўйича узоқ муддатли мажбуриятларнинг ҳар йили жорий қисмига ўтказилиши акс эттирилган	7910	6950	Молиявий ижара шартномаси, лизинг тўловининг ҳисоб-китоби
3	Молиявий ижара объектларидан мақсадга кўра фойдаланиш учун яроқли ҳолга келтириш билан боғлиқ харажатлар мавжуд бўлган тақдирда, молиявий ижара объектларини бошланғич қиймати бўйича фойдаланишга туширилиши (асосий воситалар таркибига ўтказилиши) акс эттирилган	0310	0860	Молиявий ижара шартномаси, асосий воситаларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
4	Молиявий ижара шартномаси бўйича устав капиталига улуш ҳисобидан келиб тушган асосий воситалар кўшимча баҳоланган	0310	8310-8330	Таъсис шартномаси, молиявий ижара шартномаси, қийматини ошириш тўғрисида келишув
5	Қайта баҳолаш (кўшимча баҳолаш) натижасида молиявий ижара шартномаси бўйича келиб тушган асосий воситалар кўшимча баҳоланган	0310	8510	Молиявий ижара шартномаси, раҳбарнинг қайта баҳолашни ўтказиш тўғрисидаги буйруғи
6	Қайта баҳолаш (қийматнинг арзонлаштирилиши) натижасида молиявий ижара шартномаси бўйича келиб тушган асосий воситалар қиймати камайтирилган:			Молиявий ижара шартномаси, раҳбарнинг қайта баҳолашни ўтказиш тўғрисидаги буйруғи

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	— олдинги қайта баҳолаш (қўшимча баҳолаш) чегарасидаги суммага	8510	0310	
	— олдинги қайта баҳолаш (қўшимча баҳолаш) чегарасидан юқори бўлган суммага	9430	0310	
7	Молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситалар объектларининг хусусий асосий воситалар таркибига ўтказилиши акс эттирилган	0110-0190	0310	Молиявий ижара шартномаси, сотиб олиш тўғрисида келишув
	Бир вақтнинг ўзида жамғарилган эскириш ўтказилиши акс эттирилган	0299	0211-0290	
8	Молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситаларнинг лизингга берувчига қайтарилиши акс эттирилган:			Молиявий ижара шартномаси, қайтариш тўғрисида келишув, асосий воситаларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
	а) бошланғич (тиклаш) қийматига	9210	0310	
	б) жамғарилган эскириш суммасига	0299-0212	9210	
	в) молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситалар ободонлаштирилганлиги учун лизингга берувчи томонидан қопланадиган суммага	4890	9210	
	г) молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситалар объектини қайта баҳолаш натижаси (сальдо)нинг суммасига	8510	9210	
	д) лизинг тўловлари жадвали (тартиб) бўйича асосий қарзнинг тўланмаган қолдиги суммасига:			

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
	— жорий қисми	6950	9210	
	— узоқ муддатли қисми (молиявий ижара шартномаси муддати тугамагунга қадар қайтарилганда)	7910	9210	
	е) молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий восита- ларни қайтариш (демон- таж, ташиш харажатлари ва ҳ.к.) бўйича харажат- лар суммасига, улар мо- лиявий ижара шартно- масига мувофиқ лизинг- га олувчи томонидан амалга оширилган тақдирда	9210	6710, 6520, 6990 ва б.	
	ж) молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий восита- лар қайтарилшидан олинган фойда	9210	9310	
	з) молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий восита- лар қайтарилшидан кўрилган зарар	9430	9210	
	и) молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий восита- ларни ободонлаштириш бўйича харажатларни қоплаш ҳисобига ли- зингга берувчидан келиб тушган пул маблағлари	Пул маблағ- ларини ҳисобга олувчи счётлар	4890	

**Номоддий активларни ҳисобга олувчи счётларнинг (0400)
боғланиши**

Номоддий активлар бухгалтерия ҳисобининг тартиби ва улар бўйича амортизацияни ҳисоблаш услубияти қуйидаги меъёрий ҳужжатлар билан тартибга солинади:

— Молия вазирининг 2005 йил 25 мартдаги 35-сон буйруғи билан тасдиқланган ва ЎзР АВ томонидан 2005 йил 27 июнда 1485-сон билан рўйхатдан ўтказилган Бухгалтерия ҳисобининг миллий стандарти (7-сон БҲМС) «Номоддий активлар»;

— Молия вазирининг 2005 йил 14 декабрдаги 105-сон буйруғи билан тасдиқланган ва ЎзР АВ томонидан 2006 йил 14 январда 1539-сон билан рўйхатдан ўтказилган Номоддий активларни балансдан ҳисобдан чиқариш тартиби тўғрисида низом;

— 2004 йил 10 мартдаги МВнинг 37-сон, ДСҚнинг 2004–26-сон, МАИМҚВнинг 20/1-сон қарори билан тасдиқланган Инвентаризация жараёнида аниқланган мол-мулк камомати ва ортиқчасининг бухгалтерия ҳисоби ва солиққа тортиш тартиби тўғрисида низом ва б.

Мулкчилик ҳуқуқида корхонага тегишли номоддий активларнинг мавжудлиги ва ҳаракати тўғрисидаги ахборотларни умумлаштириш қуйидаги счётларда амалга оширилади:

0410 «Патентлар, лицензиялар ва ноу-хау»;

0420 «Савдо маркалари, товар белгилари ва саноат намуналари»;

0430 «Дастурий таъминот»;

0440 «Ер ва табиат ресурсларидан фойдаланиш ҳуқуқлари»;

0450 «Ташкилий харажатлар»;

0460 «Франчайз»;

0470 «Муаллифлик ҳуқуқлари»;

0480 «Гудвилл»;

0490 «Бошқа номоддий активлар».

Таъсисчиларнинг корхона устав капиталига берган улушлари ҳисобига номоддий активлар кирим қилиниши мазкур гуруҳ счётлари дебети бўйича ва 4610 «Устав капиталига таъсисчиларнинг улушлари бўйича қарзи» счёти кредити бўйича; бошқа корхоналар ва шахслардан харид қилинган номоддий активлар — 0830 «Номоддий активларни харид қилиш» счёти билан боғланган ҳолда; бошқа корхоналар ва шахслардан бепул олинган номоддий активлар кирим қилиниши — 8530 «Текинга олинган мулк» счёти билан боғланган ҳолда акс эттирилади.

Номоддий активлар чиқиб кетганда (сотилганда, текинга берилганда ва ҳ.к.) уларнинг бошланғич қиймати тегишли номоддий активларни ҳисобга олувчи счётлар (0400) кредитидан 9220 «Бошқа активларнинг чиқиб кетиши» счётининг дебетига ҳисобдан чиқарилади.

Т/р	Ҳўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзуларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Номоддий активлар объектларининг ички ҳаракати қайд этилган	0410-0490	0410-0490	Номоддий активларнинг ички ҳаракати юзасидан юкхатлари
2	Бошланғич қиймати (амалдаги таннархи) бўйича харид қилинган номоддий активлар балансга қабул қилинган	0410-0490	0830	Олди-сотди шартномаси, номоддий активларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
3	Корхонанинг ўзида барпо этилган номоддий активлар амалдаги таннарх бўйича балансга қабул қилинган	0410-0490	0830	Илмий-тадқиқот ишланмалари дастурлари, лойиҳа-смета ҳужжатлари, номоддий активларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
4	Устав капиталига бадал сифатида олинган ёки акциялар обунасини тўлаш ҳисобига номоддий активлар балансга қабул қилинган	0410-0490	4610	Таъсис шартномаси, номоддий активларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
5	Унитар корхона томонидан унга давлат ҳокимияти органи томонидан бириктирилган мол-мулк таркибидаги номоддий активлар олинган	0410-0490	8330	Устав, таъсис шартномаси, номоддий активларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
6	Текинга олинган номоддий активлар эксперт баҳоланиши бўйича балансга қабул қилинган	0410-0490	8530	Текинга бериш (ҳадя) шартномаси, номоддий активларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
7	Грант ёки бошқа мақсадли тушумлар бўйича олинган номоддий активлар балансга қабул қилинган	0410-0490	8810-8890	Грант бўйича ёки мақсадли фойдаланиш учун бериш шартномаси, номоддий активларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
8	Ажратилган бўлинмалар ёки шубба ва қарам хўжалик жамиятларидан олинган номоддий активлар балансга қабул қилинган	0410-0490	6110-6120	Олди-сотди шартномаси, номоддий активларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
9	Инвентарлаш натижасида ҳисобга олинмаган (ортиқча) номоддий активлар аниқланган	0410-0490	9390	Номоддий активларни инвентарлаш натижаларининг солиштирма қайдномаси, инвентарлаш натижаларини ҳисобга олиш қайдномаси, раҳбар буйруғи
10	Корхона харид қилинганда унинг харид қиймати баланс қийматидан ортиқ бўлганлиги (мусбат ишчанлик обрўси — гудвилл) акс эттирилган	0480	6990	Корхонани харид қилиш далолатномаси, бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
11	Қайта баҳолаш натижасида номоддий активлар баланс қийматининг ошиши (қўшимча баҳолашни) акс эттирилган	0410-0490	8510	Номоддий активларни қайта баҳолашни ўтказиш тўғрисида раҳбар буйруғи, маълумотнома-ҳисоб-китоб
12	Номоддий активлар тугатилиши муносабати билан ҳисобдан чиқарилиши акс эттирилган:			Ҳисобдан чиқариш тўғрисида раҳбар буйруғи, номоддий активларни тугатиш далолатномаси
	а) номоддий активларнинг бошланғич қийматини ҳисобдан чиқаришда	9220	0410-0490	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	б) номоддий активларнинг жамланган амортизациясини ҳисобдан чиқаришда	0510-0590	9220	
	в) тугатиш билан боғлиқ харажатлар суммасига	9220	1000, 6710, 6520	
	г) резерв капиталини ҳисобга олувчи счётларда ҳисобга олинadиган номоддий активлар объектини қайта баҳолаш натижаларининг (сальдо) суммасига	8510	9220	
	д) номоддий активлар тугатилишидан олинган фойда суммасига	9220	9320	
	е) номоддий активлар тугатилишидан кўрилган зарар суммасига	9430	9220	
13	Номоддий активлар сотилиши муносабати билан ҳисобдан чиқарилиши акс эттирилган:			Номоддий активларни олди-сотди шартномаси, ҳисобварақ-фактура, раҳбар буйруғи, номоддий активларни тугатиш далолатномаси
	а) номоддий активлар сотилган қиймати суммасига	4010	9220	
	б) ҚҚС ҳисобланган бўлса	9220	6410	
	в) номоддий активларнинг бошланғич қиймати ҳисобдан чиқарилганда	9220	0410-0490	
	г) номоддий активларнинг жамланган амортизацияси ҳисобдан чиқарилганда	0510-0590	9220	
	д) сотиш бўйича харажатлар суммасига	9220	1000, 6710, 6520, 6990	
	е) резерв капиталини ҳисобга олувчи счётларда ҳисобга олинadиган ушбу номоддий актив-	8510	9220	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	лар объектини қайта баҳолаш натижалари (сальдо) суммасига			
	ж) номоддий активлар сотилишидан олинган фойда суммасига	9220	9320	
	з) номоддий активлар сотилишидан кўрилган зарар суммасига	9430	9220	
14	Номоддий активлар айирбошлаш шартномаси бўйича айирбошланганлиги муносабати билан чиқиб кетиши акс эттирилган:			Номоддий активларни айирбошлаш шартномаси, ҳисобварақ-фактура, раҳбар буйруғи, номоддий активларни тугатиш далолатномаси
	а) номоддий активларнинг бошланғич қиймати ҳисобдан чиқарилганда	9220	0410-0490	
	б) номоддий активларнинг жамланган амортизацияси ҳисобдан чиқарилганда	0510-0590	9220	
	в) қўшимча тўлов амалга оширилмаган ҳолда айирбошлашга олинган номоддий актив объекти берилаётган шунга ўхшаш номоддий активнинг қолдиқ қиймати ёки шунга ўхшаш бўлмаган номоддий активнинг жорий қиймати бўйича кирим қилинганда	0410-0490	9220	
	г) пул маблағлари ёки уларнинг эквивалентлари қўшимча тўловлари орқали айирбошлаш йўли билан олинган номоддий активлар объекти кирим қилинганда:			
	— берилган номоддий актив қийматининг қолдиқ (жорий) қиймати суммасига	0410-0490	9220	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сўётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
	— айирбошлаш натижа-сида вужудга келган кредиторлик қарзи суммасига	0410-0490	6990	
	д) пул маблаглари ёки уларнинг эквивалент-лари олиниши орқали айирбошлаш йўли билан олинган номоддий активлар объекти кирим қилинганда:			
	— берилган номоддий активнинг қолдиқ қийматига	0410-0490	9220	
	— олинадиган пул маб-лаглари ва уларнинг эквивалентлари сумма-ларига	4890	9220	
	е) номоддий активлар-нинг айирбошлашдаги харажатлар суммасига	9220	1000, 6710, 6520	
	ж) резерв капитални ҳисобга олувчи сўётлар-да ҳисобга олинадиган ушбу номоддий актив-лар объектини қайта баҳолаш натижалари (сальдо) суммасига	8510	9220	
	з) ҚҚС ҳисобланган бўлса	9220	6410	
	и) номоддий активлар айирбош қилинганда олинган фойда суммасига	9220	9320	
	к) номоддий активлар айирбош қилинганда кўрилган зарар суммасига	9430	9220	
15	Номоддий активлар текинга берилганлиги муносабати билан чиқиб кетиши акс эттирилган:			Номоддий активларни текинга бериш далолатномаси, ҳисобварақ-фактура, амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси
	а) номоддий актив-ларнинг бошланғич қиймати ҳисобдан чиқарилганда	9220	0410-0490	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни таслиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
	б) номоддий активларнинг жамғарилган амортизацияси ҳисобдан чиқарилганда	0510-0590	9220	
	в) ҚҚС ҳисобланганда	9220	6410	
	г) резерв капиталини ҳисобга олувчи счётларда ҳисобга олинадиган номоддий активлар объектини қайта баҳолаш натижалари (сальдоси) суммасига	8510	9220	
	д) номоддий активлар текинга берилгандан олинган фойда суммасига	9220	9320	
	е) номоддий активлар текинга берилгандан кўрилган зарар суммасига	9430	9220	
16	Номоддий активлар устав капиталига улуш сифатида берилиши муносабати билан чиқарилиши акс эттирилган:			Таъсисчиларнинг келишув баённомаси, номоддий активларни тугатиш далолатномаси
	а) таъсис шартномасига мувофиқ белгиланган қиймати бўйича	0610-0690	9220	
	б) номоддий активларнинг бошланғич қиймати ҳисобдан чиқарилганда	9220	0410-0490	
	в) номоддий активларнинг жамланган амортизацияси ҳисобдан чиқарилганда	0510-0590	9220	
	г) номоддий активлар устав капиталига улуш сифатида берилиши билан боғлиқ харажатлар суммасига	9220	1000, 6710, 6520, 6990	
	д) резерв капиталини ҳисобга олувчи счётларда ҳисобга олинадиган номоддий активлар объектини қайта баҳолаш натижалари (сальдоси) суммасига	8510	9220	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	е) номоддий активлар устав капиталига улуш сифатида берилишидан олинган фойда суммасига	9220	9320	
	ж) номоддий активлар устав капиталига улуш сифатида берилишидан кўрилган зарар суммасига	9430	9220	
17	Таъсисчи юридик шахс иштирокчилари таркибидан чиқарилганда, у билан номоддий активлар ёрдамида ҳисоб-китоб қилиниши муносабати билан номоддий активларнинг ҳисобдан чиқарилиши акс эттирилган:			Таъсисчиларнинг келишув баённомаси, номоддий активларни тугатиш далолатномаси
	а) чиқиб кетаётган иштирокчиларнинг улушлари бўйича ҳисоб-китобларни амалга ошириш учун номоддий активлар беришда:			
	— чиқиб кетаётган иштирокчиларнинг улушлари бўйича қарзлари суммасига	6620	9220	
	— чиқиб кетаётган иштирокчилар томонидан берилаётган номоддий активлар қиймати ва уларнинг улушлари бўйича қарзлар суммаси ўртасидаги фарқ каби аниқланадиган чиқиб кетаётган иштирокчилар томонидан қопланадиган суммага	4890	9220	
	б) ҚҚС ҳисобланган бўлса	9220	6410	
	в) номоддий активларнинг бошланғич қийматини ҳисобдан чиқаришда	9220	0410-0490	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	г) номоддий активларнинг жамланган амортизациясини ҳисобдан чиқаришда	0510-0590	9220	
	д) резерв капиталини ҳисобга олувчи счётларда ҳисобга олиндиған номоддий активлар объектини қайта баҳолаш натижалари (сальдоси) суммасига	8510	9220	
	е) таъсисчи юридик шахс иштирокчилари таркибидан чиқарилганида у билан номоддий активлар билан ҳисобкитоб қилиниши муносабати билан номоддий активлар ҳисобдан чиқарилиши натижасида олинган фойда суммасига	9220	9320	
	ж) таъсисчи юридик шахс иштирокчилари таркибидан чиқарилганида у билан номоддий активлар билан ҳисобкитоб қилиниши муносабати билан номоддий активлар ҳисобдан чиқарилиши натижасида кўрилган зарар суммасига	9430	9220	
18	Камомад ёки йўқотиш аниқланганлиги муносабати билан номоддий активлар ҳисобдан чиқарилиши акс эттирилган:			Номоддий активларни инвентарлаш натижалари бўйича солиштирма қайднома, инвентарлаш натижаларини ҳисобга олувчи қайднома, раҳбар буйруғи
	а) номоддий актив камомadiniнг бошланғич қийматини ҳисобдан чиқаришда	9220	0410-0490	
	б) номоддий активнинг камомади бўйича ҳисобланган амортизацияни ҳисобдан чиқаришда	0510-0590	9220	
	в) номоддий активнинг камомади чиқарилиши бўйича кўрилган зарар (қолдиқ қиймати) суммасига	5910	9220	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Богланувчи сўётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
	г) моддий жавобгар шахс (ёки бошқа ходим) айбдор деб тан олинганда, бунда баҳолаш натижасида камомад бўлган номоддий активнинг бозор қиймати (ундирилиши лозим бўлган сумма) камомад бўлган номоддий актив чиқарилишидан (қолдиқ қийматидан) кўрилган зарардан юқори бўлган тақдирда:			
	— номоддий активнинг камомати (қолдиқ қиймати) чиқарилишидан кўрилган зарар суммасига	4730	5910	
	— айбдор шахслардан ёки моддий жавобгар шахслардан номоддий активлар камоматининг ундирилиши лозим бўлган номоддий активлар камоматининг бозор қиймати ва чиқарилиши (қолдиқ қиймати)дан кўрилган зарар суммаси ўртасидаги фарқ суммасига	4730	9320	
	д) моддий жавобгар шахс (ёки бошқа ходим) айбдор деб тан олинганда, бунда баҳолаш натижасида камомад бўлган номоддий активнинг бозор қиймати (ундирилиши лозим бўлган сумма) камомад бўлган номоддий актив чиқарилишидан (қолдиқ қийматидан) кўрилган зарардан кам бўлган тақдирда:			
	— айбдор шахслардан ёки моддий жавобгар шахслардан номоддий активлар камоматининг ундирилиши лозим бўлган бозор қиймати ва номоддий активлар камоматининг чиқарили-	9430	5910	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	ши (қолдиқ қиймати)дан кўрилган зарар суммаси ўртасидаги фарқ суммасига			
	— номоддий активнинг камомоди (қолдиқ қиймати) чиқарилишидан кўрилган зарар суммасига	4730	5910	
	е) камомаднинг аниқ айбдорлари аниқланмаган ёки моддий жавобгар шахслардан ундириш имконияти бўлмаган тақдирда:			
	— номоддий активнинг камомоди (қолдиқ қиймати) ҳисобдан чиқарилишидан кўрилган зарар суммасига	9430	5910	
19	Номоддий активларни қайта баҳолаш натижасида қиймати камайтирилган:			Номоддий активларни қайта баҳолаш тўғрисида раҳбар буйруғи, маълумотнома-ҳисоб-китоб
	а) номоддий активлар объектининг олдинги даврларда қўшимча баҳолалиши чегарасида унинг бошланғич қийматини камайтириш суммасига	8510	0410-0490	
	б) эскиришга тузатиш киритиш суммасига	0510-0590	8510	
	в) номоддий активлар объекти қийматини камайтириш суммасининг қўшимча баҳолаш суммасидан кўпроқ бўлган суммасига	9430	0410-0490	
20	Гудвиллнинг ҳар ойдаги ҳисобдан чиқарилиши акс эттирилган	2010, 9420	0480	Гудвиллни ҳисобдан чиқариш ҳисоб-китоби
21	Бошқа ташкилотлар ва шахслардан харид қилинган номоддий активлар кирим қилинган	0830, 0490	6990, 0830	Қабул қилиш-топириш далолатномаси, раҳбар буйруғи

Т/р	Ҳужалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
22	Корхона томонидан реклама мосламасидан узоқ муддатга фойдаланиш ҳуқуқи харид қилинган	0830, 0490	6990, 0830	Қабул қилиш-топшириш далолатномаси, раҳбар буйруғи
23	Нашриётда жисмоний шахсдан харид қилинган қўлёзмага мутлақ муаллифлик ҳуқуқи тўғрисида шартнома имзоланган	0830, 0470	6990, 0830	Қабул қилиш-топшириш далолатномаси, раҳбар буйруғи
24	Корхона томонидан ушлаб чиққан бухгалтерия ҳисобини шахсий компьютерда юритиш дастури расмий равишда рўйхатдан ўтказилганлиги тўғрисида гувоҳнома олинган	0830, 0430	6990, 0830	Қабул қилиш-топшириш далолатномаси, раҳбар буйруғи
25	Мулкий қисқа муддатли қарзларни қоплаш ҳисобига номоддий активлар олинган	0830, 0490	5830, 0830	Қарз шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси, раҳбар буйруғи
26	Бош корхонадан олинган номоддий активлар шуъба (қарам) ташкилот томонидан кирим қилинган	0830, 0410- 0490	6120, 0830	Қабул қилиш-топшириш далолатномаси, раҳбар буйруғи
27	Шуъба (қарам) ташкилот томонидан қайтарилган номоддий активлар бош ташкилот томонидан ҳисобга олинган	0410- 0490	4110, 4120	Қабул қилиш-топшириш далолатномаси, раҳбар буйруғи
28	Ишончли бошқарувчи томонидан бошқарувчи таъсисчи томонидан номоддий активлар ишончли бошқарувга олинган (баланс баҳоланиши бўйича)	0410- 0490	6110	Қабул қилиш-топшириш далолатномаси, раҳбар буйруғи
29	Бошқа ташкилотлар ва шахслардан номоддий активлар текинга олинган	0410- 0490	8530	Ҳадя шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси, раҳбар буйруғи

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
30	Номоддий активлар табиий офат натижасида йўқотилган:			Номоддий активларни ҳисобдан чиқариш далолатномаси
	— бошланғич қийматиغا	9220	0410, 0490	
	— жамланган амортизация суммасига	0500	9220	
	— қолдиқ қийматиغا	9720	9220	
31	Харид қилинган қимматли қоғозларни тўлаш эвазига номоддий активларнинг қолдиқ қиймати бўйича берилиши расмийлаштирилган	0610, 5810	9220	Номоддий активларнинг чиқиб кетиши тўғрисида далолатнома
32	Инвентарлаш пайтида аниқланган номоддий активларнинг ҳисобга олинмаган объектлари бозор қиймати бўйича кирим қилинган	0410- 0490	9390	Номоддий активларни инвентарлаш далолатномаси

Номоддий активлар амортизациясини ҳисобга олувчи сётларнинг (0500) боғланиши

Номоддий активлар бўйича ҳисобланган амортизацияни ҳисобга олиш учун 0500 «Номоддий активлар амортизациясини ҳисобга олувчи сётлар» гуруҳининг сётлари қўлланилади. Улар қуйидаги сётлардан иборат:

0510 «Патентлар, лицензиялар ва ноу-хау амортизацияси»;

0520 «Савдо маркалари, товар белгилари ва саноат намуналари амортизацияси»;

0530 «Дастурий таъминот амортизацияси»;

0540 «Ер ва табиат ресурсларидан фойдаланиш ҳуқуқлари амортизацияси»;

0550 «Ташкилий харажатлар амортизацияси»;

0560 «Франчайзнинг амортизацияси»;

0570 «Муаллифлик ҳуқуқлари амортизацияси»;

0590 «Бошқа номоддий активлар амортизацияси».

Номоддий активлар бўйича ҳисобланган амортизация суммаси харажатларни ҳисобга олувчи счётлар билан боғланиб номоддий активлар амортизациясини ҳисобга олувчи счётларнинг кредити (0500) бўйича акс эттирилади.

Номоддий активлар ҳисобдан чиқарилишида (сотилиши, текинга берилиши ва б.), улар бўйича ҳисобланган амортизация суммаси номоддий активлар амортизациясини ҳисобга олувчи счётларнинг дебетидан (0500) 9220 «Бошқа активларнинг чиқиб кетиши» счёти кредитига ҳисобдан чиқарилади.

Т/р	Ҳужалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Асосий ишлаб чиқаришда фойдаланилаётган номоддий активлар бўйича амортизация ҳисобланган	2010	0510-0590	Номоддий активлар бўйича амортизациянинг ҳисоб-китоби
2	Ёрдамчи ишлаб чиқаришларда фойдаланилаётган номоддий активлар бўйича амортизация ҳисобланган	2310	0510-0590	Номоддий активлар бўйича амортизациянинг ҳисоб-китоби
3	Капитал қўйилмаларда фойдаланилаётган номоддий активлар бўйича амортизация ҳисобланган	0810-0890	0510-0590	Номоддий активлар бўйича амортизациянинг ҳисоб-китоби
4	Умумишлаб чиқариш мақсадларида фойдаланилаётган номоддий активлар бўйича амортизация ҳисобланган	2510	0510-0590	Номоддий активлар бўйича амортизациянинг ҳисоб-китоби
5	Хизмат кўрсатувчи ҳужаликларда фойдаланилаётган номоддий активлар бўйича амортизация ҳисобланган:			Номоддий активлар бўйича амортизациянинг ҳисоб-китоби
	— биринчи вариант	2710	0510-0590	
	— иккинчи вариант	9430	0510-0590	
6	Маҳсулотлар ва товарларни сотиш мақсадларида фойдаланилаётган номоддий активлар бўйича амортизация ҳисобланган	9410	0510-0590	Номоддий активлар бўйича амортизациянинг ҳисоб-китоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
7	Маъмурий мақсадларда фойдаланилаётган номоддий активлар бўйича амортизация ҳисобланган	9420	0510-0590	Номоддий активлар бўйича амортизациянинг ҳисоб-китоби
8	Янги турдаги маҳсулот ишлаб чиқариш учун мўлжалланган ишга тушириш ишларида; серияли ёки умумий ишлаб чиқаришга мўлжалланмаган янги технологик жараёнларни ўзлаштиришда хизмат кўрсатиш; кон саноати тармоқларида тайёргарлик ишларида фойдаланиладиган номоддий активлар бўйича амортизация ҳисобланган	9440	0510-0590	Номоддий активлар бўйича амортизациянинг ҳисоб-китоби
9	Грантлар ва мақсадли молиялаштириш бўйича олинган номоддий активлар бўйича амортизация ҳисобланган:			Номоддий активлар бўйича амортизациянинг ҳисоб-китоби
	— биринчи вариант	8810-8890	0510-0590	
	— иккинчи вариант	9430	0510-0590	
	— ҳисобот даврининг охирида харажатларни ҳисобдан чиқариш	8810-8890	9430	
10	Номоддий активларни қайта баҳолаш натижасида уларнинг амортизацияси оширилган:			Номоддий активларни қайта баҳолаш тўғрисида раҳбар буйруғи, қўшимча баҳолаш юзасидан ҳисоб-китоб
	— олдинги даврларда қўшимча баҳоланган сумма чегарасида	8510	0510-0590	
	— олдинги даврларда қўшимча баҳоланган суммадан юқори бўлган суммага	9430	0510-0590	
11	Олдинги йилларда молиявий ҳисоботлар топширилгандан кейин номоддий активлар	8710	0510-0590	Амортизацияни ошириш бўйича ҳисоб-китоблар, раҳбар буйруғи

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
	амортизацияси камроқ суммада ҳисобланганлиги ҳолатлари аниқланганда, хатоларни тўғри-лаш натижасида номоддий активлар амортизацияси оширилган			
12	Молиявий ҳисоботларни тайёрлашда аниқланган жорий йил номоддий активлар амортизацияси суммаси кам ҳисобланганлиги юзасидан хатолар тузатилган	Харажатларни ҳисобга олувчи счётлар	0510-0590	Номоддий активлар бўйича амортизациянинг ҳисоб-китоби
13	Номоддий активлар чиқиб кетиши (сотилиши, текинга берилиши)да жамланган амортизация суммалари ҳисобдан чиқарилган	0510-0590	9220	Олди-сотди шартномаси, ҳисобварақ-фактура, номоддий активларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
14	Олдинги йилларда амортизация учун харажатлар ошириб юборилганлиги ҳолати аниқланганда хатоларни тузатиш натижасида номоддий активлар амортизацияси камайтирилган	0510-0590	8710	Амортизацияни камайтириш ҳисоб-китоби, раҳбар буйруғи
15	Молиявий ҳисоботларни тайёрлашда аниқланган жорий йилда номоддий активлар амортизацияси суммалари оширилишидаги хатолар тузатилган	0510-0590	Харажатларни ҳисобга олувчи счётлар	Номоддий активлар амортизацияси ҳисоб-китоби
16	Номоддий активларни қайта баҳолаш натижасида (қиймати камайтирилганда) уларнинг амортизацияси камайтирилган	0510-0590	8510	Номоддий активларни қайта баҳолаш тўғрисида раҳбар буйруғи, қиймат камайтирилиши ҳисоб-китоби
17	Маҳсулот таннархига ҳисобдан чиқарилмайдиган номоддий актив бўйича амортизация ҳисобланган	9430	0510-0590	Амортизацияни ҳисоблаш бўйича қайднома

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
18	Номоддий активлар сотилишида, ҳисобдан чиқарилишида ва турли шартномаларга мувофиқ берилишида уларнинг қолдиқ қийматини аниқлаш мақсадида уларнинг амортизация суммаси қўпланган	0510-0590	9220	Номоддий активларни ҳисобдан чиқариш далолатномаси
19	Бош ташкилот томонидан шуъба (қарам) ташкилотга берилган номоддий активлар ҳисобдан чиқарилган	4110-4120	9220	Номоддий активларни ҳисобдан чиқариш далолатномаси
20	Бош ташкилотдан олинган номоддий активлар шуъба (қарам) ташкилот томонидан акс эттирилган	0410-0490	6110-6120	Номоддий активларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
21	Ҳада шартномаси бўйича номоддий активларни беришда, амортизация суммасининг ҳисобдан чиқарилиши акс эттирилган	0510-0590	9220	Номоддий активларни текинга бериш далолатномаси
22	Қишлоқ хўжалиги корхонасида ишлаб чиқаришда фойдаланиладиган мослама патенти бўйича ҳар ойлик амортизация суммаси белгиланган	2010	0510	Номоддий активлар амортизациясини ҳисоблаш қайдномаси
23	Хўжалик фаолиятини даромадлар ва харажатлар сметасига мувофиқ амалга ошираётган но-тижорат ташкилотларида номоддий активлар амортизацияси ҳисобланган	Харажатларни ҳисобга олувчи счётлар	0500	Номоддий активлар амортизациясини ҳисоблаш қайдномаси

Узоқ муддатли инвестицияларни ҳисобга олувчи счётларнинг (0600) боғланиши

Бошқа корхоналарнинг қимматли қоғозларига, мамлакат ҳудудида ва хорижда тузилган шуъба ва қарам хўжалик жамиятлари ҳамда бошқа корхоналарнинг устав капиталларига қилинган узоқ муддатли инвестициялар (қўйилмалар)нинг мавжудлиги ва ҳаракати тўғрисидаги ахборотларни умумлаштириш қуйидаги счётларда амалга оширилади:

0610 «Қимматли қоғозлар»;

0620 «Шуъба хўжалик жамиятларига инвестициялар»;

0630 «Қарам хўжалик жамиятларига инвестициялар»;

0640 «Чет эл капитали мавжуд бўлган корхоналарга инвестициялар»;

0690 «Бошқа узоқ муддатли инвестициялар».

Уларнинг харид қилиниши пул маблағларини ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда узоқ муддатли инвестицияларни ҳисобга олувчи счётларнинг дебетида ҳисобга олинади, узоқ муддатли инвестицияларнинг ҳисобдан чиқарилиши, текинга берилиши, устав капиталига улуш сифатида берилиши оқибатида чиқиб кетиши эса — ушбу счётларнинг кредитида акс эттирилади.

Инвестициялар бухгалтерия ҳисобини тартибга солувчи асосий меъёрий ҳужжатларга қуйидагилар киради:

— Ўзбекистон Республикаси Бухгалтерия ҳисобининг миллий стандарти (8-сон БҲМС) «Жамланган молиявий ҳисоботлар ва шуъба хўжалик жамиятларига сармояларни ҳисобга олиш» (Молия вазирлиги томонидан 1998 йил 14 октябрдаги 50-сон билан тасдиқланган ва ЎЗР АВ томонидан 1998 йил 28 декабрда 580-сон билан рўйхатдан ўтказилган);

— Ўзбекистон Республикаси Бухгалтерия ҳисобининг миллий стандарти (12-сон БҲМС) «Молиявий инвестицияларни ҳисобга олиш» (Молия вазирлиги томонидан 1998 йил 23 декабрдаги 65-сон билан тасдиқланган ва ЎЗР АВ томонидан 1999 йил 16 январда 596-сон билан рўйхатдан ўтказилган).

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Сотувчи корхонага асосий воситаларни мулк эгаллигига бериш йўли билан қимматли қоғозлар харид қилинган	0610 (9210)	9210 0110- 0190)	Қимматли қоғозларга обуна, ҳисоб-варақ-фактура, асосий воситаларни тугатиш далолатномаси
2	Сотувчи корхонага номоддий активларни мулк эгаллигига бериш йўли билан қимматли қоғозлар харид қилинган	0610 (9220)	9220 0410- 0490)	Қимматли қоғозларга обуна, ҳисоб-варақ-фактура, номоддий активларни ҳисобдан чиқариш далолатномаси
3	Сотувчи корхонага ўрнатиладиган ускунани мулк эгаллигига бериш йўли билан қимматли қоғозлар харид қилинган	0610 (9220)	9210 0710- 0720)	Қимматли қоғозларга обуна, ҳисоб-варақ-фактура, ускунани қабул қилиш-топшириш далолатномаси, юкхат
4	Сотувчи корхонага материалларни мулк эгаллигига бериш йўли билан қимматли қоғозлар харид қилинган	0610 9220	9220 1010- 1090	Қимматли қоғозларга обуна, ҳисоб-варақ-фактура, юкхат
5	Сотувчи корхонага тайёр маҳсулотни мулк эгаллигига бериш йўли билан қимматли қоғозлар харид қилинган	0610 9110	9010 2810	Қимматли қоғозларга обуна, ҳисоб-варақ-фактура, юкхат
6	Сотувчига товарларни мулк эгаллигига бериш йўли билан қимматли қоғозлар харид қилинган	0610 9120	9020 2910	Қимматли қоғозларга обуна, ҳисоб-варақ-фактура, юкхат
7	Узоқ муддатли инвестициялар сифатида қимматли қоғозлар текинга олинган	0610	8530	Ҳада шартномаси, юкхат
8	Қимматли қоғозларнинг харид ва номинал қиймати ўртасидаги фарқ (номинал қиймати харид қийматидан юқори) акс эттирилган	0610	9560	Гувоҳнома, қимматли қоғозларга обуна, ҳисоб-варақ-фактура

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
9	Йил охирида қимматли қоғозларнинг харид ва номинал қиймати ўртасидаги фарқ (харид қийматидан юқори) акс эттирилган	9690	0610	Гувоҳнома, қимматли қоғозларга обуна, ҳисобварақ-фактура
10	Ҳисобга олинмаган ва инвентарлаш натижасида аниқланган қимматли қоғозлар кирим қилинган	0610	9390	Инвентарлаш далолатномаси
11	Бошқа корхоналарнинг қимматли қоғозлари харид қилинган	0610	Пул маблағларини ҳисобга олувчи счётлар	Қимматли қоғозларга обуна, қимматли қоғозларга эғалик қилиш тўғрисида гувоҳнома
12	Брокерга инвестициялар хариди бўйича комисион ҳақ ҳисобланган	0610	6990	Воситачи корхона билан шартнома, ҳисобварақ-фактура, кўрсатилган хизматлар далолатномаси
13	Хусусийлаштирилган корхона муддати узайтирилиши шarti билан харид қилинганлиги учун кредиторлик қарзи акс эттирилган	0610	6820 ва (ёки) 7820	Олди-сотди шартномаси, кредит шартномаси
14	Муваффақиятли кимошди савдоси (танлов)дан кейин гаров суммаси ҳисобга олинган	0610	9590	Кимошди савдосида иштирок этиш шартномаси, гаров ҳисобварақ-фактураси
15	Қисқа муддатли молиявий қўйилмалар муддати ошганлиги муносабати билан узоқ муддатли инвестицияларга ўтказилган	0610	5810- 5890	Инвестициялар муддатларини узайтириш тўғрисидаги қарор
16	Корхонанинг устав капиталига таъсисчилар томонидан улушлар сифатида тақдим этилган қимматли қоғозларнинг қийматини акс эттирилган	0610	4610	Устав, таъсис шартномаси

Т/р	Хужалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
17	Акциялар учун тўлов сифатида келиб тушган қимматли қоғозлар қиймати (янги ташкил этилган акциядорлик жамиятининг устав капиталини шакллантиришда) акс эттирилган	0610	4610	Устав, таъсис шартномаси
18	Корхона томонидан қимматли қоғозларга тегишли ҳуқуқлар ўтганлиги тўғрисида гувоҳнома олинган	0610	6990, 7920	Гувоҳнома, қимматли қоғозларга обуна
19	Фоишлар тўланиши ўртасидаги даврда узоқ муддатли қимматли қоғозлар харид қилинган:			Қимматли қоғозларга обуна, ҳисоб-варақ-фактура, юкхат
	— харид қилиш қийматига	0610	5110	
	— охириги фоишлар ҳисобланган пайт билан харид қилинган сана ўртасидаги даврда тўланган фоишлар суммасига	4890	5110	
20	Узоқ муддатли инвестицияларни қайта баҳолаш натижасида улар қўшимча баҳоланган	0610	8510	Қайта баҳолашни ўтказиш тўғрисидаги раҳбар буйруғи, ҳисоб-китоб
21	Узоқ муддатли инвестицияларни қайта баҳолаш натижасида уларнинг қиймати пасайтирилган:			Қайта баҳолашни ўтказиш тўғрисидаги раҳбар буйруғи, ҳисоб-китоб
	— олдинги даврда қўшимча баҳоланган сумма чегарасида	8510	0610	
	— олдинги даврда қўшимча баҳоланган сумма чегарасидан юқори суммага	9690	0610	
22	Инвестициялардан олинган дивидендларни ҳисобга олиш акс эттирилган:			Дивидендларни тўлаш тўғрисидаги қарор, дивидендлардан даромад солиғи
	а) қиймат усулида:			

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
	— дивидендларни эълон қилиш	4840	9520	туланганлиги тўғрисидаги маълумотнома
	— дивидендларни олиш	5110	4840	
	б) улушли иштирок этиш усулида:			
	— соф фойдани эълон қилиш	0610	9520	
	— дивидендларни эълон қилиш	4840	0610	
	— дивидендларни олиш	5110	4840	
23	Чег эл валютасидаги узоқ муддатли инвестициялар билан боғлиқ операциялар бўйича курс фарқлари йил давомида акс эттирилган:			Қимматли қоғозлар курси ўзгарганлиги тўғрисидаги ахборот
	а) жамғариш усули бўйича:			
	— мусбат	0610	6230	
	— манфий	3290	0610	
	б) бевосита ҳисобдан чиқариш усули бўйича:			
	— мусбат	0610	9540	
	— манфий	9620	0610	
24	Узоқ муддатли инвестицияларнинг ҳисобдан чиқарилиши акс эттирилган:		0110-0190, 0410-0490, 1010-1090, 1110, 2110, 2810, 2910-2920, 5010-5020, 5110, 5210-5220	Устав, таъсис шартномаси, уюшмалаштирилган корхоналар билан келишувлар, қарам жамиятлар билан келишувлар
	— шуъба корхоналарга	0620		
	— қўшма корхоналарга	0630		
	— уюшмалаштирилган корхоналарга	0640		
	— қарам корхоналарга	0650		

Т/р	Хужалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
25	Узоқ муддатли инвестициялар сифатида ҳисобга олинган қимматли қоғозлар қопланиши (сотиб олинishi) акс эттирилган	5110- 5210 9220	9220 0610	Раҳбар буйруғи
26	Узоқ муддатли инвестициялар сифатида ҳисобга олинган қимматли қоғозларни сотиш акс эттирилган	5110- 5120 9220	9220 0610	Ҳисобварақ-фактура, шартнома
27	Муддати қисқартирилиши (бир йилдан узоқ бўлган муддатдан бир йилдан кам бўлган муддатга) муносабати билан узоқ муддатли инвестициялар қисқа муддатли молиявий қўйилмаларга ўтказилган	5810- 5890	0610	Қимматли қоғозларнинг сақлаш муддатини ўзгартириш тўғрисидаги қарор
28	Инвентарлаш натижасида узоқ муддатли инвестициялар камомати аниқланган:			Солиштирма қайднома, инвентарлаш далолатномаси, раҳбар буйруғи
	а) узоқ муддатли инвестицияларни номинал (баланс) қиймати бўйича ҳисобдан чиқаришда	9220	0610- 0690	
	б) узоқ муддатли инвестициялар камомадидан кўрилган зарар суммасига	5910	9220	
	в) моддий жавобгар шахс (ёки бошқа ходим) айбдор деб тан олинганда, бунда баҳолаш натижасида етишмаётган узоқ муддатли инвестицияларнинг бозор қиймати (ундирилган сумма) узоқ муддатли инвестицияларнинг камомадидан кўрилган зарардан юқори бўлган тақдирда:			
	— узоқ муддатли инвестициялар камомадидан кўрилган зарар суммасига	4730	5910	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
	— айбдор ёки моддий жавобгар шахслардан ундирилиши лозим бўлган етишмаётган узоқ муддатли инвестицияларнинг бозор қиймати билан узоқ муддатли инвестицияларнинг камомадидан зарар ўртасидаги фарқ суммасига	4730	9320	
	г) моддий жавобгар шахс (ёки бошқа ходим) айбдор деб тан олинганда, бунда баҳолаш натижасида етишмаётган узоқ муддатли инвестицияларнинг бозор қиймати (ундириладиган сумма) узоқ муддатли инвестицияларнинг камомадидан кўрилган зарардан паст бўлган тақдирда:			
	— айбдор ёки моддий жавобгар шахслардан ундирилиши лозим бўлган етишмаётган узоқ муддатли инвестицияларнинг бозор қиймати билан узоқ муддатли инвестицияларнинг камомадидан зарар ўртасидаги фарқ суммасига	9430	5910	
	— узоқ муддатли инвестициялар камомадидан кўрилган зарар суммасига	4730	5910	
	д) камомаднинг аниқ айбдорлари аниқланмаганда ёки моддий жавобгар шахслардан ундириш имконияти бўлмаганда узоқ муддатли инвестициялар камомадидан кўрилган зарар молиявий натижаларга ўтказилади	9430	5910	

**Ўрнатиладиган асбоб-ускуналарни ҳисобга олувчи счётларнинг
(0700) боғланиши**

Қурилаётган (реконструкцияланаётган) капитал қўйилма объектларида ўрнатиш учун мўлжалланган ва ўрнатиладиган технологик, энергетик ва ишлаб чиқариш асбоб-ускуналарининг (шунингдек, лаборатория, тажриба мосламалари ва устахоналар учун мўлжалланган асбоб-ускуналар) мавжудлиги ва ҳаракати тўғрисидаги ахборотларни умумлаштириш қўйидаги счётларда амалга оширилади:

0710 «Ўрнатиладиган асбоб-ускуналар — маҳаллий»;

0720 «Ўрнатиладиган асбоб-ускуналар — хорижий».

Ўрнатиладиган асбоб-ускуналар 0710 «Ўрнатиладиган асбоб-ускуналар — маҳаллий», 0720 «Ўрнатиладиган асбоб-ускуналар — хорижий» счётларининг дебетида акс эттирилади. Асбоб-ускунани ўрнатиш учун беришда, мазкур счётлар 0820 «Асосий воситаларни харид қилиш» счёти билан боғланган ҳолда кредитланади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Келиб тушган ўрнатиладиган асбоб-ускуналар кирим қилинган	0710-0720	6010	Етказиб бериш шартномаси, товар-транспорт юкхати, ҳисоб-варақ-фактура
2	Келиб тушган ўрнатиладиган асбоб-ускуналар кирим қилинган (1510 счётдан фойдаланишда)	0710-0720	1510	Етказиб бериш шартномаси, товар-транспорт юкхати, ҳисоб-варақ-фактура
3	Келиб тушган ўрнатиладиган асбоб-ускуналар бўйича божхона божлари ҳисобланган	0710-0720	6990	Божхона юк декларацияси
4	Ўрнатиладиган асбоб-ускуналарнинг қийма-тига ёрдамчи ишлаб чиқаришнинг турли хизматлари: транспорт, эҳтиёт қисмлар, штампларни тайёрлаш ва ҳоказолар киритилган	0710-0720	2310	Етказиб бериш шартномаси, товар-транспорт юкхати, ҳисоб-варақ-фактура, транспорт ташкилотларининг счётлари

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
5	Кирим қилинган асбоб-ускуналар ёки уни харид қилиш ва етказиб бериш билан боғлиқ харажатлар банкдаги махсус варақлардан тўланган (масалан, аккредитивлар билан)	0710-0720 (6010)	6010 5510-5530)	Етказиб бериш шартномаси, товар-транспорт юкхати, ҳисоб-варақ-фактура, транспорт ташкилотларининг счётлари
6	Хусусийлаштирилган корхонанинг мол-мулки таркибидаги асбоб-ускуна харид қилиниши акс эттирилган	0710-0720	8310-8330	Олди-сотди шартномаси, кириш баланси
7	Ўрнатиладиган асбоб-ускуналарни етказиб бериш ва сақлаш билан боғлиқ ишлар учун меҳнат ҳақи ҳисобланган	0710-0720	6710	Иш вақти ҳисоби табеллари, ишбай меҳнатга нарядлар
8	Ўрнатиладиган асбоб-ускуналарни харид қилиш ва сақлаш билан боғлиқ ҳисобланган меҳнат ҳақи бўйича ижтимоий суғурта идораларига ажратмалар амалга оширилган	0710-0720	6520	Ижтимоий суғурта идораларига ажратмалар юзасидан ҳисоб-китоб
9	Ўрнатиладиган асбоб-ускуналарни харид қилиш, етказиб бериш ва сақлаш билан боғлиқ турли харажатлар ҳисобдор шахслар томонидан тўланган:			Бўнак ҳисоботлари
	а) агар уларга бўнак берилган бўлса	0710-0720	4230-4290	
	б) агар уларга бўнак берилмаган бўлса	0710-0720	6970	
10	Ўрнатиладиган асбоб-ускуналар акциялар учун тўлов сифатида келиб тушган	0710-0720	4610	Акцияларга обуна, ускуналарни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
11	Ўрнатиладиган асбоб-ускуналар ўз бўлинмаларидан келиб тушган	0710-0720	6110-6120 7110-7120	Бериш тўғрисида қарор, қабул қилиш-топшириш далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Богланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
12	Ўрнатиладиган асбоб-ускуналар турли шахслардан харид қилинган	0710-0720	6990	Олди-сотди шартномаси, ҳисобварақ-фактура, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
13	Инвентарлаш вақтида аниқланган асбоб-ускуна қийматининг қурувчи харажатларига киритилган камомадидан юқори суммаси акс эттирилган	0710-0720	9390	Инвентарлаш далолатномаси, солиштирма қайднома
14	Қайта баҳолаш натижасида ўрнатиладиган асбоб-ускуна қийматини ошириш акс эттирилган	0710-0720	8510	Қайта баҳолашни ўтказиш тўғрисида қарор, қайта баҳолаш ҳисоб-китоби
15	Қайта баҳолаш натижасида ўрнатиладиган асбоб-ускуна қийматини пасайтириш акс эттирилган:			Қайта баҳолашни ўтказиш тўғрисида қарор, қайта баҳолаш ҳисоб-китоби
	— олдинги даврда қўшимча баҳоланган сумма чегарасидаги суммага	8510	0710, 0720	
	— олдинги даврда қўшимча баҳоланган сумма чегарасидан юқори бўлган суммага	9430	0710, 0720	
16	Ўрнатиладиган асбоб-ускуна банклар томонидан уларнинг узоқ муддатли ва қисқа муддатли кредитлари ҳисобига тўланиб кириш қилинган	0710-0720	6810, 7810	Кредит шартномаси, ҳисобварақ-фактура, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
17	Ўрнатиладиган асбоб-ускуна қарз олувчилар томонидан уларнинг узоқ муддатли ва қисқа муддатли кредитлари ҳисобига тўланиб кириш қилинган	0710-0720	6820-6830, 7820-7840	Қарз шартномаси, ҳисобварақ-фактура, қабул қилиш-топшириш далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
18	Давлат ҳокимияти органи томонидан бириктирилган мол-мулк таркибидаги ўрнатиладиган асбоб-ускуналар унитар корхона томонидан олинган	0710	8330	Устав, таъсис шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
19	Ҳады шартномаси бўйича текинга олинган ўрнатиладиган асбоб-ускуналар кирим қилинган	0710-0720	8530	Ҳады шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
20	Мақсадли молиялаштириш ҳисобига олинган ўрнатиладиган асбоб-ускуна кирим қилинган	0710-0720	8810-8890	Мақсадли молиялаштириш шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
21	Инвентарлаш натижасида ҳисобга олинмаган ўрнатиладиган асбоб-ускуналар ортиқчалар аниқланган санада шунга ўхшаш асбоб-ускунанинг бозор қиймати бўйича (кейинчалик ортиқчаларнинг вужудга келиши ва айбдор шахсларни аниқлаш шarti билан) баҳоланган	0710-0720	9390	Инвентарлаш далолатномаси, солиштирма далолатнома, инвентарлаш комиссияси қарорининг баённомаси
22	Шуъба корхоналарга ўрнатиладиган асбоб-ускуналарни эгаллик ҳуқуқи билан бериш йўли билан уларни инвестициялаш амалга оширилган	9210 (0620)	0710-0720 9210)	Таъсис шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
23	Қўшма корхоналарга ўрнатиладиган асбоб-ускуналарни эгаллик ҳуқуқи билан бериш йўли билан уларни инвестициялаш амалга оширилган	9210 (0630)	0710-0720 9210)	Таъсис шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
24	Уюшган корхоналарга ўрнатиладиган асбоб-ускуналарни эгаллик ҳуқуқи билан бериш йўли билан уларни инвестициялаш амалга оширилган	9210 (0640)	0710-0720 9210)	Таъсис шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғлаувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
25	Қарам жамиятларга ўрнатиладиган асбоб-ускуналарни эғалик ҳуқуқи билан бериш йўли билан уларни инвестициялаш амалга оширилган	9210 (0650)	0710-0720 9210)	Таъсис шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
26	Бошқа корхоналарга ўрнатиладиган асбоб-ускуналарни эғалик ҳуқуқи билан бериш йўли билан уларни қисқа муддатли инвестициялаш амалга оширилган	9210 (5810-5890)	0710-0720 9210)	Қисқа муддатли инвестициялаш шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
27	Ўрнатишни талаб этадиган асбоб-ускуна ўрнатишга беришда қиймати ҳисобдан чиқарилган	0810-0820	0710-0720	Ўрнатиш учун бериш юхати
28	Олдин ўрнатиш учун мўлжалланган асбоб-ускуна сотилган	9210	0710-0720	Олди-сотди шартномаси, ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юхати
29	Ўрнатиладиган асбоб-ускуна камомати учун мол етказиб берувчилар ёки транспорт корхоналарига даъволар тақдим этилган	4860	0710-0720	Камомат далолатномаси, даъво ҳужжатлари
30	Инвентарлаш натижасида ўрнатиладиган асбоб-ускуналарнинг камомати аниқланган:			Инвентарлаш далолатномаси, солиштирма қайднома, инвентарлаш комиссияси қарорининг баённомаси
	а) етишмаётган ўрнатилмаган асбоб-ускунани баланс қиймати бўйича ҳисобдан чиқариш	9220	0710-0720	
	б) резерв капитални ҳисобга олувчи счётларда ҳисобга олинадиган ўрнатилмаган асбоб-ускуналарнинг натижалари (сальдо) суммасига	8510	9220	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	в) етишмаётган ўрнатилмаган асбоб-ускуналарни ҳисобдан чиқариш натижасида кўрилган зарар суммасига	5910	9220	
	г) моддий жавобгар шахс (ёки бошқа ходим) айбдор деб тан олинганда, бунда баҳолаш натижасида етишмаётган ўрнатилмаган асбоб-ускунанинг бозор қиймати (ундириладиган сумма) етишмаётган ўрнатилмаган асбоб-ускуна чиқиб кетишидан кўрилган зарардан юқори бўлган тақдирда:			
	— етишмаётган ўрнатилмаган асбоб-ускуна чиқиб кетишидан кўрилган зарар суммасига	4730	5910	
	— айбдор ёки моддий жавобгар шахслардан ундирилиши лозим бўлган етишмаётган ўрнатилмаган асбоб-ускунанинг бозор қиймати билан етишмаётган ўрнатилмаган асбоб-ускуна чиқиб кетишидан кўрилган зарар суммаси ўртасидаги фарқ суммасига	4730	9320	
	д) моддий жавобгар шахс (ёки бошқа ходим) айбдор деб тан олинганда, бунда баҳолаш натижасида етишмаётган ўрнатилмаган асбоб-ускунанинг бозор қиймати (ундириладиган сумма) етишмаётган ўрнатилмаган асбоб-ускуна чиқиб кетишидан кўрилган зарар қийматидан кам бўлган тақдирда:			
	— етишмаётган ўрнатилмаган асбоб-ускуна чиқиб кетишидан кўрилган зарар суммасига	4730	5910	

Т/р	Ҳужалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ўзуларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	— айбдор ёки моддий жавобгар шахслардан ундирилиши лозим бўлган етишмаётган ўрнатилмаган асбоб-ускунанинг бозор қиймати билан етишмаётган ўрнатилмаган асбоб-ускуна чиқиб кетишидан кўрилган зарар суммаси ўртасидаги фарқ суммасига	9430	5910	
	е) камомад айбдорлари аниқланмаганда ёки моддий жавобгар шахслардан ундириш имконияти бўлмаган тақдирда, етишмаётган ўрнатилмаган асбоб-ускуна чиқиб кетишидан кўрилган зарар молиявий натижаларга ўтказилади	9430	5910	
31	Табиий офатдан кейин инвентарлаш натижасида аниқланган асбоб-ускуналар камомати акс эттирилган	9720	0710-0720	Инвентарлаш далолатномаси, солиштирма қайднома, инвентарлаш комиссияси қарорининг баённомаси, табиий офат бўйича экспертиза далолатномаси
32	Импорт бўйича харид қилинган ўрнатилдиган асбоб-ускуна ҳисобга олинган	0720	6010	Божхона юк декларацияси, мол етказиб бериш шартномаси, ҳисоб-варақ-фактура

Капитал қўйилмаларни ҳисобга олувчи сётларнинг (0800) боғланиши

Корхонанинг асосий воситалар ва номоддий активларга инвестициялари, шунингдек маҳсулдор ва ишчи ҳайвонларнинг (қийматидан қатъи назар, корхонанинг айланма маблағларига кирувчи паррандалар, мўйнали ҳай-

вонлар, қуёнлар, асаларилар, чанага қўшиладиган ва қўриқловчи итлар, тажриба учун мўлжалланган ҳайвонлардан ташқари) асосий подасини ташкил қилиш бўйича харажатлар тўғрисидаги ахборотларни умумлаштириш қуйидаги счётларда амалга оширилади:

0810 «Тугалланмаган қурилиш»;

0820 «Асосий воситаларни харид қилиш»;

0830 «Номоддий активларни харид қилиш»;

0840 «Асосий подани ташкил қилиш»;

0850 «Ерни ободонлаштиришга капитал қўйилмалар»;

0860 «Молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситаларни ободонлаштиришга капитал қўйилмалар»;

0890 «Бошқа капитал қўйилмалар».

Капитал қўйилмаларни ҳисобга олувчи счётларнинг дебети бўйича асосий воситалар, номоддий активларнинг харид қилиниши ва қурилиши, асосий подани ташкил этиш билан боғлиқ барча харажатлар ҳисобга олинади, кредити бўйича эса — узоқ муддатли активларнинг бошланғич қийматида киритиш учун ушбу харажатларнинг ҳисобдан чиқарилиши акс эттирилади.

Т/р	Ҳўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Объектларни қуришда фойдаланиладиган асосий воситаларнинг эскириши капитал қўйилмалар бўйича харажатларга киритилган	0810	0210-0290	Асосий воситалар эскиришининг ҳисоб-китоби
2	Объектларни қуришда фойдаланиладиган номоддий активларнинг амортизацияси харажатларга киритилган	0810	0510-0590	Номоддий активлар амортизацияси ҳисоб-китоби
3	Ўрнатиш талаб этиладиган асбоб-ускуна йиғиш (монтаж) қилиш учун берилган (йиғишга тайёргарлик бошланиши пайтидан)	0810, 0820	0710-0720	Ўрнатиш учун бериш юкхати
4	Сарфланган материаллар қиймати капитал қўйилмалар бўйича харажатларга киритилган	0810	1010-1090	Материалларни бериш юкхати, моддий ҳисобот

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзуларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
5	Сарфланган инвентарь ва хўжалик жиҳозларининг қиймати капитал қўйилмалар бўйича харажатларга ўтказилган	0810	1080	Инвентарь ва хўжалик жиҳозларини бериш юкхати, моддий ҳисобот
6	Асосий воситаларни ташиш бўйича транспорт корхонасининг счёти олинган	0820	6990	Шартнома, товар-транспорт юкхати, ҳисобварақ-фактура
7	Харид қилинган асосий воситалар бўйича боғхона божининг суммаси акс эътирилган	0820	6990	Шартнома, боғхона юк декларацияси, ҳисобварақ-фактура
8	Келиб тушган асосий воситалар бўйича боғхона юк декларациясини расмийлаштириш учун йиғим суммаси акс эътирилган	0820	6990	Шартнома, боғхона юк декларацияси, ҳисобварақ-фактура
9	Асосий воситалар харид қилинганлиги учун савдо ва таъминот ташкилотларига тўланадиган комиссия ҳақи акс эътирилган	0820	6990	Шартнома, ҳисобварақ-фактура
10	Асосий воситаларни харид қилиш билан боғлиқ бўлган сертификация ва синов харажатлари акс эътирилган	0820	6990	Шартнома, бажарилган ишлар далолатномаси, ҳисобварақ-фактура
11	Харид қилинган номоддий активлар бўйича боғхона божи суммаси акс эътирилган	0830	6990	Шартнома, боғхона юк декларацияси, ҳисобварақ-фактура
12	Келиб тушган номоддий активлар бўйича боғхона юк декларациясини расмийлаштириш учун йиғим суммаси акс эътирилган	0830	6990	Шартнома, боғхона юк декларацияси, ҳисобварақ-фактура
13	Номоддий активлар харид қилинганлиги учун савдо ва таъминот ташкилотларига тўланадиган комиссия ҳақи акс эътирилган	0830	6990	Шартнома, ҳисобварақ-фактура

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
14	Номоддий активларни харид қилиш билан боғлиқ бўлган сертификация ва синов харажатлари акс эттирилган	0830	6990	Шартнома, бажарилган ишлар далолатномаси, ҳисобварақ-фактура
15	Ёш ҳайвонларни асосий подага ўтказиш акс эттирилган	0840	1110	Ёш ҳайвонларни асосий подага ўтказиш далолатномаси
16	Қурувчи корхона томонидан моддий бойликларнинг мусбат фарқи объектларни бунёд қилиш ва асбоб-ускуналарни ўрнатиш бўйича харажатларга ҳисобдан чиқарилган	0810	1610	Материалларни бериш юкхати, моддий ҳисобот
17	Капитал қурилиш билан боғлиқ бўлган келгуси давр харажатлари ҳисобдан чиқарилган	0810	3190	Келгуси давр харажатлари ҳисобдан чиқарилишининг ҳисоб-китоби
18	Капитал қурилиш ёки асосий воситаларни харид қилиш билан боғлиқ бўлган ходимларнинг хизмат сафари бўйича харажатлари ҳисобдан чиқарилган	0810, 0820	4220	Раҳбар буйруғи, хизмат сафари бўйича бўнақ ҳисоботи
19	Ҳисобдор шахсларга берилган бўнақлар ҳисобидан капитал қурилиш бўйича харажатлар амалга оширилган	0810	4230	Хизмат сафари бўйича бўнақ ҳисоботи, юкхат
20	Молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситаларга капитал қўйилмалар амалга оширилган, молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситалар қийматини оширувчи капитал қўйилмалар сифатида, молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситаларни яхшилаш (ободонлаштириш, қуриб битказиш, жиҳозлашни ниҳоясига	0860	6010, 1010, 6710, 6520 ва б.	Бажарилган ишлар далолатномаси, юкхатлар, қайдномалар

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
	етказиш, қайта тиклаш, замонавийлаштириш, техник жиҳатдан қайта жиҳозлаш ва ҳ.к.) учун харажатлар суммасига			
21	Капитал қўйилмалар асосий воситалар таркибига ўтказилган	0112	0860	Фойдаланишга топшириш далолатномаси
22	Капитал қўйилмаларга ёрдамчи ишлаб чиқариш томонидан кўрсатилган хизматлар ҳисобдан чиқарилган	0810	2310	Ёрдамчи ишлаб чиқариш хизмати таннарининг калькуляцияси
23	Таъсисчилар томонидан корхонанинг устав капиталидаги улуши ҳисобига берилган асосий воситаларнинг тугалланмаган объектлари (шу жумладан, ер майдонлари ва табиатдан фойдаланиш объектлари) қабул қилинган	0810	4610	Устав, таъсис шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
24	Таъсисчилар томонидан устав капиталидаги улуши ҳисобига берилган ва ўрнатиш талаб этилмайдиган асбоб-ускуна келиб тушган	0820	4610	Устав, таъсис шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
25	Капитал қўйилмалар билан боғлиқ бўлган суммалар бўйича қондирилмаган даъволар ҳисобдан чиқарилган	0810	4860	Хўжалик судининг қарори
26	Ерни ободонлаштиришга капитал қўйилмалар амалга оширилган	0850	6010, 1010, 6710 ва б.	Бажарилган ишлар далолатномаси, ҳисобварақ-фактуралар, топшириқномалар, моддий ҳисоботлар
27	Қурилиш бўйича лойиҳа-смета ишлари бажарилганлиги муносабати билан лойиҳалаш ташкилотидан счётлар тўловга қабул қилинган	0810	6010	Бажарилган ишларни қабул қилиш далолатномаси, ҳисобварақ-фактура

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
28	Мол етказиб берувчилар ва пудратчилардан капитал қурилиш (шу жумладан, ўрнатилмайдиган асбоб-ускуналар) бўйича бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматлар учун счётлар тўловга қабул қилинган	0810-0820	6010-7010	Бажарилган ишларни қабул қилиш далолатномаси (2, 3-шакллар), ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
29	Қурилишга ер майдони ажратиб берилганлиги учун счёт олинган	0820	6010	Ер майдонини қабул қилиш-топшириш далолатномаси, кадастр, ҳисобварақ-фактуралар
30	Асосий воситаларни харид қилиш бўйича мол етказиб берувчилардан счётлар тўловга қабул қилинган	0820	6010	Мол етказиб бериш шартномаси, ҳисобварақ-фактуралар, асосий воситаларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
31	Номоддий активларни харид қилиш бўйича мол етказиб берувчилардан счётлар тўловга қабул қилинган	0830	6010 ёки 6990	Мол етказиб бериш шартномаси, ҳисобварақ-фактуралар, номоддий активларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
32	Ҳайвонларни харид қилиш бўйича мол етказиб берувчилардан счётлар тўловга қабул қилинган	0840	6010 ёки 6990	Мол етказиб бериш шартномаси, ҳисобварақ-фактуралар, ҳайвонларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
33	Капитал қўйилмалар билан боғлиқ мол-мулк сугуртаси бўйича қарз акс эттирилган	0810-0890	6510	Сугурта шартномаси, лойиҳа-смета хужжатлари
34	Капитал қўйилмаларни ўзлаштириш билан боғлиқ ишчи ва ходимларнинг меҳнат ҳақидан ижтимоий сугуртага ажратмаларни ҳисоблаш амалга оширилган	0810-0820	6520	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
35	Капитал қўйилмаларни ўзлаштириш билан боғлиқ ишчи ва ходимларга меҳнат ҳақи ҳисобланган	0810-0820	6710	Табеллар, топшириқномалар, иш ҳақи бўйича ҳисоб-китоблар
36	Қурилиш даврида капитал қўйилмалар учун фойдаланиладиган банклар кредити ва бошқа қарз мажбуриятлари бўйича фоизлар ҳисобланган	0810	6920	Кредит шартномаси, фоизлар ҳисоб-китоби, тўлов топшириқномаси (талабномаси), банк кўчирмаси
37	Ижарага олувчининг бухгалтерия ҳисобида актив ва мажбурият сифатида тан олинадиган молиявий ижара объектлари қиймати бўйича кирим қилинган	0810-0820	7910, 6950	Ижара шартномаси, ҳисобварақ-фактуралар, юкхатлар
38	Давлат ҳокимияти органи томонидан бириктирилган мол-мулк таркибидаги тугалланмаган капитал қурилиши унитар корхона томонидан олинган	0810	8330	Устав, таъсис шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
39	Тугалланмаган қурилиш объектларининг қайта баҳоланиши амалга оширилган:			Қайта баҳолаш тўғрисида раҳбар буйруғи, қайта баҳолаш натижаларининг ҳисоб-китоби
	а) қўшимча баҳоланганда	0810	8510	
	б) қийматни пасайтирилганда:			
	— олдинги қайта баҳолаш чегарасида	8510	0810	
	— олдинги қўшимча баҳолангандан юқори бўлган суммага	9430	0810	
40	Тугалланмаган қурилиш объектлари ва ўрнатишни талаб этмайдиган асбоб-ускуна бепул олинган	0810-0820	8530	Текинга бериш қарори, қабул қилиш-топшириш далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
41	Мақсадли молиялаштириш тартибда капитал қурилиш объекти олинган	0810	8810-8890	Мақсадли молиялаштириш шартномаси, молиялаштириш сметалари, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
42	Қурилиш ишларини амалга ошириш учун омордан тайёр маҳсулот берилган	0810 9110	9010 2810	Ҳисобварақ-фактура, юкхат, моддий ҳисобот
43	Қурилиш ишларини амалга ошириш учун омордан товарлар берилган	0810 9120	9020 2910	Ҳисобварақ-фактура, юкхат, моддий ҳисобот
44	Ер майдони бошлангич қиймати бўйича асосий воситалар таркибига киритилган	0110	0820	Ер майдонини қабул қилиш-топшириш далолатномаси, кадастр, ҳисобварақ-фактуралар
45	Асосий воситалар объеклари қурилиш ёки харид қилиниши (ишга туширилиши) муносабати билан уларнинг бошлангич қиймати акс эттирилган	0110-0190	0810-0820	Қабул қилиш-топшириш далолатномаси, ҳисобварақ-фактура, лойиҳа-смета ҳужжатлари
46	Ишлар тугаллангандан кейин капитал тусга эга бўлган (объект қурилишини якунлаш, жиҳозланишини якунлаш, қайта жиҳозлаш ва замонавийлаштириш) харажатлар ҳисобга олинган	0120-0190	0820	Лойиҳа-смета ҳужжатлари, бажарилган ишлар далолатномаси, ҳисобварақ-фактуралар, асосий воситаларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
47	Молиявий ижара объекларининг бошлангич қиймати бўйича ишга туширилиши (асосий воситалар таркибига киритилиши) акс эттирилган	0310	0820	Молиявий ижара объекларини ишга тушириш далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
48	Қурилиш ва асосий воситаларни харид қилиш жараёнида вужудга келган ва объектларнинг қийматига киритилмайдиган зарарлар ва турли йўқотишлар ҳисобдан чиқарилган	9430	0810-0820	Капитал қўйилмаларнинг инвентарланиши, асосий воситаларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси, солиштирма қайднома
49	Қурилиш ва асосий воситаларни харид қилиш билан боғлиқ, бироқ объектларнинг бошланғич қийматига киритилмайдиган харажатлар корхона маблағлари ҳисобига ҳисобдан чиқарилган	9430	0810-0820	Капитал қўйилмаларнинг инвентарланиши, асосий воситаларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси, солиштирма қайднома
50	Инвентарлашда тугалланмаган қурилиш объектларининг камомати аниқланган:			Тугалланмаган қурилишнинг инвентарлаш натижаларининг ва инвентарлаш натижалари ҳисобининг солиштирма қайдномаси, раҳбар буйруғи
	а) қурилиши тугалланмаган етишмаётган объектларни баланс қиймати бўйича ҳисобдан чиқаришда	9220	0810	
	б) қурилиши тугалланмаган етишмаётган объект бўйича резерв капиталини ҳисобга олувчи сётларда ҳисобга олинмайдиган қўшимча баҳолаш натижалари (сальдоси) суммасига	8510	9220	
	в) етишмаётган ўрнатилмаган асбоб-ускунанинг чиқиб кетишидан қўрилган зарар суммасига	5910	9220	
	г) моддий жавобгар шахс (ёки бошқа ходим) айбдор деб топилган тақдирда	4730	5910	
	д) камоматнинг аниқ белгиланган айбдорлари аниқланмаган тақдирда	9430	5910	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
51	Ёш ҳайвонлар асосий подага ўтказилган	0170	0840	Ёш ҳайвонларни ишчи ва маҳсулдор ҳайвонлар таркибига ўтказиш далолатномаси
52	Ерни ободонлаштириш бўйича капитал қўйилмалар асосий воситалар қийматига киритилган	0111	0850	Асосий воситаларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
53	Харид қилинган номоддий активлар бошланғич қиймати (амалдаги таннархи) бўйича балансга олинган	0410-0490	0830	Олди-сотди шартномаси, номоддий активларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
54	Тугалланмаган қурилиш объектлари сотилган:			Олди-сотди шартномаси, ҳисобварақ-фактуралар, тугалланмаган қурилиш объектини тугатиш далолатномаси
	а) тугалланмаган қурилишнинг бошланғич қиймати бўйича	9220	0810	
	б) келишилган ўтказиш қиймати бўйича	4010	9220	
	в) бошланғич қиймат билан келишилган қиймат ўртасидаги фарқ суммасига:			
	— агар келишилган қиймат кўпроқ бўлса	9220	9320	
	— агар келишилган қиймат камроқ бўлса	9430	9220	
55	Тугалланмаган қурилиш объектлари алоҳида ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига берилган:			Олди-сотди шартномаси, ҳисобварақ-фактуралар, тугалланмаган қурилиш объектини тугатиш далолатномаси
	а) тугалланмаган қурилишнинг бошланғич қиймати бўйича	9220	0810	
	б) келишилган ўтказиш қиймати бўйича	4110	9220	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	в) бошланғич қиймат билан келишилган ўтказиш қиймати ўртасидаги фарқ суммасига:			
	— агар келишилган қиймат кўпроқ бўлса	9220	9320	
	— агар келишилган қиймат камроқ бўлса	9430	9220	
56	Фавкуллоддаги вазиятлар (табiiй офатлар, ёнгинлар, ҳалокатлар ва ҳ.к.) натижасида тугалланмаган қурилиш йўқотилишлари ҳисобдан чиқарилган	9720	0810	Раҳбар буйруғи, табиий офатлар натижасида асосий воситаларнинг чиқиб кетиши тўғрисида далолатнома
57	Корхонанинг ўз кучи билан амалга оширилган асбоб-ускуна ўрнатилиши бўйича харажатлар акс эттирилган	0820	1000, 6710, 6520 ва б.	Юқхатлар, ҳисоб-китоб кайдномалари, маълумотномалар
58	Хўжалик усули билан амалга ошириладиган капитал қурилишда устама харажатлар улуши акс эттирилган	0810	2510	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
59	Капитал қурилиш (объект ишга туширилгунга қадар) билан боғлиқ банк кредитлари ва бошқа қарз мажбуриятлари бўйича фоизлар суммалари ҳисобланган	0810	6920	Банк кредити бўйича фоизлар ҳисоб-китоби
60	Номоддий активлар ишлаб чиқиш даврида уларни харид қилиш учун олинган кредит бўйича фоизлар ҳисобланган	0830	6920	Банк кредити бўйича фоизлар ҳисоб-китоби
61	Харид қилинган ер майдони эгаси томонидан бузилган қурилмалар ва ўсимликлар қийматини қоплаш учун ҳисоб-китоб счётидан тўловлар амалга оширилган	0810	5110	Қоплашнинг ҳисоб-китоби, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
62	Капитал қўйилмалар бўйича харажатлар валюта счётидан тўланган	0810	5210	Валюта счётидан банк кўчирмаси
63	Шуьба (қарам) жамияти томонидан бош ташкилотдан устав капиталига улуш билан боғлиқ бўлмаган тугалланмаган капитал қурилиши олинган	0810	6110, 6120	Тугалланмаган қурилишни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
64	Капитал қурилишида ҳисоб сиёсати билан белгиланган табиий йўқотиш меъёри чегарасида сарф-харажат қилинадиган моддий бойликларнинг камомад суммаси ҳисобдан чиқарилган	9430	0810	Инвентарлаш рўйхати, солиштирма қайдномаси, инвентарлаш далолатномаси, раҳбар буйруғи
65	Капитал қўйилмалар ҳисобига ўтказиладиган харажатлар резерви ташкил этилган	0810	8910	Резерв суммасининг ҳисоб-китоби
66	Камомадлар айбдор шахслардан ундирилиши рад этилган ёки улар корхона ҳисобига қабул қилинган тақдирда, капитал қурилишидаги моддий бойликлар камомадидан қўрилган зарарлар давр харажатларига киритилган	9430	0810	Инвентарлаш рўйхати, солиштирма қайдномаси, инвентарлаш далолатномаси, раҳбар буйруғи

Узоқ муддатли дебиторлик қарзлари ва кечиктирилган харажатларни ҳисобга олувчи счётларнинг (0900) боғланиши

Узоқ муддатли дебиторлик қарзи ва кечиктирилган харажатлар қисмига тааллуқли ахборот қуйидаги счётларда умумлаштирилади:

0910 «Олинган векселлар»;

0920 «Молиявий ижара бўйича олинадиган тўловлар»;

0930 «Ходимларнинг узоқ муддатли қарзлари»;

0940 «Бошқа узоқ муддатли дебиторлик қарзлари»;

0950 «Вақтинчалик фарқлар бўйича кечиктирилган фойда солиғи»;

0960 «Дисконт (чегирма)лар бўйича узоқ муддатли кечиктирилган харажатлар»;

0990 «Бошқа узоқ муддатли кечиктирилган харажатлар».

Узоқ муддатли дебиторлик қарзлари ва кечиктирилган харажатларнинг вужудга келиши уларнинг ҳисобини юри-тувчи сётларнинг дебетида, уларнинг қабул қилинган корхона ҳисоб сиёсати ёки амалдаги қонунчиликка муво-фиқ ҳисобдан чиқарилиши — кредитида акс эттирилади.

Т/р	Ҳужалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Харидордан узоқ муддатли вексель олинган	0910	9010	Шартнома, олинган вексель, ҳисоб-варақ-фактура, товар-транспорт юкхати
2	Берилаётган объект ишлатилмаган тақдирда, молиявий ижара объектнинг ижарачи (лизингта берувчи)га ўтказилиши акс эттирилган:			Молиявий ижара шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
	а) ижарага берувчи (лизингта берувчи)нинг бухгалтерия ҳисобида актив сифатида (дебиторлик қарзи каби) тан олинадиган қиймат бўйича	0920	9220	
	б) молиявий ижара объектнинг баланс қийматини ҳисобдан чиқаришда	9220	(0800)	
	в) молиявий ижара объектини қайта баҳолаш натижалари (сальдо) суммасига	8510	9220	
	г) молиявий ижара объектини бериш натижасида кечиктирилган даромадлар юзага келганда	9220	7230	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
	д) молиявий ижара объектини бериш натижасида кечиктирилган харажатлар юзага келганда	0990	9220	
3	Берилаётган объект илгари ишлатилган, яъни асосий воситалар таркибида бўлган тақдирда, молиявий ижара объектнинг ижарачига берилиши акс эттирилган:			Молиявий ижара шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
	а) ижарага берувчининг бухгалтерия ҳисобида актив сифатида (дебиторлик қарзи каби) тан олинadиган қиймат бўйича	0920	9210	
	б) молиявий ижара объектнинг бошланғич (тикланиш) қийматини ҳисобдан чиқаришда	9210	(0100)	
	в) молиявий ижара объектнинг жамланган эскиришини ҳисобдан чиқаришда	(0200)	9210	
	г) ижарага берувчининг молиявий ижара объектини етказиб бериш ва уни белгиланган мақсадда фойдаланиш учун яроқли ҳолатга келтириш билан боғлиқ харажатлари ҳисобга олинган ҳолда	9210	(1000), (6700), (6500) ва б.	
	д) молиявий ижара объектини қайта баҳолаш натижалари (сальдо) суммасига	8510	9210	
	е) молиявий ижара объектини бериш натижасида кечиктирилган даромадлар юзага келганда	9210	7230	
	ж) молиявий ижара объектини бериш натижасида кечиктирилган харажатлар юзага келганда	0990	9210	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
4	Молиявий ижара шартномаси бўйича молиявий ижара объектини бериш натижасида юзага келадиган кечиктирилган даромадлар ва харажатларнинг ҳисобдан чиқарилиши акс эттирилган:			Молиявий ижара шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
	а) ижара (лизинг) тўловлари жадвали (тартиби)га мувофиқ, молиявий ижара объектини бериш натижасида юзага келадиган узоқ муддатли кечиктирилган даромадларнинг жорий қисмини ўтказишда	7230	6230	
	б) молиявий ижара объектини бериш натижасида юзага келадиган кечиктирилган даромадлар жорий қисми суммасини ҳисобот даври мобайнида молиявий натижаларга бир меъёردа ҳисобдан чиқаришда	6230	9390	
	в) ижара (лизинг) тўловлари жадвали (тартиби)га мувофиқ, молиявий ижара объектини бериш натижасида юзага келадиган узоқ муддатли кечиктирилган харажатларнинг жорий қисмини ўтказишда	3290	0990	
	г) молиявий ижара объектини бериш натижасида юзага келадиган кечиктирилган харажатлар жорий қисми суммасини ҳисобот даври мобайнида молиявий натижаларга бир меъёрдa ҳисобдан чиқаришда	9430	3290	
5	Асосий фаолияти мол-мулкни молиявий ижарага тақдим этишдан иборат бўлган корхоналар томонидан ижара (лизинг) тўловлари	4010	9030	Молиявий ижара шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
	жадвали (тартиби)га мувофиқ, жорий ҳисобот даврига тегишли ижарага берувчи (лизинг берувчи)нинг ҳисобланган даромад суммаси акс эттирилган			
6	Асосий фаолияти мол-мулкни молиявий ижарага тақдим этишдан иборат бўлмаган корхоналар томонидан ижара (лизинг) тўловлари жадвали (тартиби)га мувофиқ, жорий ҳисобот даврига тегишли ижарага берувчи (лизинг берувчи)нинг ҳисобланган даромад суммаси акс эттирилган	4830	9550	Молиявий ижара шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
7	Асосий фаолияти мол-мулкни молиявий ижарага тақдим этишдан иборат бўлган корхоналар томонидан ижарага олувчи (лизингга олувчи)дан ижара (лизинг) тўловлари келиб тушиши бўйича операциялар акс эттирилган:			Молиявий ижара шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
	а) ижара (лизинг) тўловлари жадвали (тартиби)га мувофиқ, молиявий ижара бўйича олиш учун узоқ муддатли тўловларнинг жорий қисмини ўтказиш	4810	0920	
	б) молиявий ижара шартномаси бўйича ижарага олувчи (лизингга олувчи)дан пул маблағлари келиб тушиши	Пул маблағларини ҳисобга олувчи сётлар	4810, 4010	
	в) ижарага олувчи (лизингга олувчи)дан, ижара (лизинг) тўловлари жадвали (тартиби)га мувофиқ, тўлов муддати келмаган ижара (лизинг) тўловлари бўйича бўнак келиб тушиши	Пул маблағларини ҳисобга олувчи сётлар	6390	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
	г) ижара (лизинг) тўловлари жадвали (тартиби)га мувофиқ, тўлов муддати келганда, ижарага олувчи (лизингга олувчи)дан илгари олинган бўнақларни ҳисобга олиш	6390	4810, 4010	
8	Асосий фаолияти мол-мулкни молиявий ижарага тақдим этишдан иборат бўлмаган корхоналар томонидан ижарага олувчи (лизингга олувчи)дан ижара (лизинг) тўловлари келиб тушиши бўйича операциялар акс эттирилган:			Молиявий ижара шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
	а) ижара (лизинг) тўловлари жадвали (тартиби)га мувофиқ, молиявий ижара бўйича олиш учун узоқ муддатли тўловларнинг жорий қисмини ўтказиш	4810	0920	
	б) молиявий ижара шартномаси бўйича ижарага олувчи (лизингга олувчи)дан пул маблағлари келиб тушиши	4810	4830	
	в) ижарага олувчи (лизингга олувчи)дан, ижара (лизинг) тўловлари жадвали (тартиби)га мувофиқ, тўлов муддати келмаган ижара (лизинг) тўловлари бўйича бўнақ келиб тушиши	Пул маблағларини ҳисобга олувчи сётлар	6390	
	г) ижара (лизинг) тўловлари жадвали (тартиби)га мувофиқ, тўлов муддати келганда, ижарага олувчи (лизингга олувчи)дан илгари олинган бўнақларни ҳисобга олиш	6390	4810, 4830	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
9	Молиявий ижара шартномаси тугаганидан сўнг, ижарага олувчи (лизингга олувчи) томонидан молиявий ижара объектнинг қайтарилиши акс эттирилган:			Молиявий ижара шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
	а) молиявий ижара шартномасига мувофиқ, молиявий ижара объектнинг тўланмаган қиймати суммасига	(0800)	4810	
	б) ижарага олувчи (лизингга олувчи) томонидан амалга оширилган молиявий ижара объектни яхшилаш бўйича харажатлар ўрни тўлдирилишининг ижарачи (лизингга берувчи) томонидан тан олинishi	(0800)	(6900)	
	в) молиявий ижара шартномасига мувофиқ, ижарачи (лизингга берувчи) томонидан амалга ошириладиган молиявий ижара объектларининг қайтарилиши (бузилиши, транспорт орқали ташилиши ва ҳ.к.) бўйича харажатлар суммасига	9430	(6700), (6500)	
	г) ижарага олувчи (лизингга олувчи) томонидан амалга оширилган молиявий ижара объектни яхшилаш бўйича харажатлар ўрнини тўлдириш учун пул маблағлари ўтказилиши	(6900)	Пул маблағларини ҳисобга олувчи счётлар	
10	Ижарага олувчи (лизингга олувчи) томонидан молиявий ижара объектнинг муддатдан олдин қайтарилиши акс эттирилган:			Молиявий ижара шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
	а) молиявий ижара шартномасига мувофиқ, молиявий ижара тугатилган санادا мазкур объектнинг тўланмаган қиймати суммасига	4810	0920	
	б) ижарага олувчи (лизингга олувчи) томонидан амалга оширилган молиявий ижара объектини яхшилаш бўйича харажатлар ўрни тўлдирилиши ижарачи (лизингга берувчи) томонидан тан олинганда	(0800)	(6900)	
	в) молиявий ижара объектини бериш натижасида юзага келган кечиктирилган даромадлар қолдиқ суммасининг молиявий натижаларга ҳисобдан чиқарилиши	6230, 7230	9390	
	г) молиявий ижара объектини бериш натижасида юзага келган кечиктирилган харажатлар қолдиқ суммасининг молиявий натижаларга ҳисобдан чиқарилиши	9430	3290, 0990	
	д) молиявий ижара шартномасига мувофиқ, ижарачи (лизингга берувчи) томонидан амалга ошириладиган молиявий ижара объектларининг қайтарилиши (бузилиши, транспорт орқали ташилиши ва ҳ.к.) бўйича харажатлар суммасига	9430	(6700), (6500) ва б.	
	е) ижарага олувчи (лизингга олувчи) томонидан амалга оширилган молиявий ижара объектини яхшилаш бўйича харажатлар ўрнини тўлдириш учун пул маблағлари ўтказилиши	(6900)	Пул маблағларини ҳисобга олувчи счётлар	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғлаувчи сётлар		Ўзуларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
11	Товар-моддий бойликларни етказиб бериш, ишларни бажариш, хизматларни кўрсатиш, бошқа активларни етказиб бериш учун берилган бўнақларнинг узоқ муддатли қисми акс эттирилган	0930	5110, 5210- 5220, 5510- 5530	Тўлов топ-шириқнома (талабнома)си, банк сётларидан кўчирма
12	Ҳар йил бошида тегишли сумманинг товар-моддий бойликларни етказиб бериш, ишларни бажариш, хизматларни кўрсатиш, бошқа активларни етказиб бериш учун берилган бўнақларнинг узоқ муддатли қисмидан жорий қисмига ўтказилиши акс эттирилган	4310, 3110, 3120, 3190	0940	Тўлов топ-шириқнома (талабнома)си, банк сётларидан кўчирма, ўтказиш учун ҳисоб-китоб
13	Юклар жўнатилган товарлар, тайёр маҳсулот, бажарилган ишлар, кўрсатилган хизматлар ва бошқа активлар учун тўлов банк томонидан кафолатланган, харидорлар ва буюртмачилардан олинган векселларнинг узоқ муддатли қисми акс эттирилган	0910	4010	Ҳисобварақ-фактура, тўлов талабномаси, товар-транспорт юкхати
14	Ҳар ойда товарлар, тайёр маҳсулот ва бошқа активлар, бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматлар учун олинган векселларнинг узоқ муддатли қисмини жорий қисмига ўтказиш акс эттирилган	4020	0910	Ҳисобварақ-фактура, тўлов талабномаси, товар-транспорт юкхати, узоқ муддатли қисмидан жорий қисмига ўтказиш учун ҳисоб-китоб
15	Ўзининг алоҳида бўлинмаларидан олинган сётларнинг узоқ муддатли қисми акс эттирилган	0940	Активларнинг турли сётлари	Ҳисобварақ-фактура, тўлов талабномаси, товар-транспорт юкхати
16	Ҳар ойда бўлинмалардан олинган сётларни узоқ муддатли қисмидан	4110	0940	Ҳисобварақ-фактура, тўлов талабномаси,

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
	жорий қисмига ўтказиш акс эттирилган			товар-транспорт юкхати, узоқ муддатли қисмдан жорий қисмига ўтказиш учун ҳисоб-китоб
17	Келгуси даврлар ҳисобига ижара тўловлари акс эттирилган	0990	5110	Молиявий ижара шартномаси, тўлов топшириқномаси
18	Келгуси даврлар ҳисобига абонент тўловлари акс эттирилган	0990	5110	Шартномалар, тўлов топшириқномаси
19	Ҳар ойда кечиктирилган харажатларнинг узоқ муддатли қисмини жорий қисмига ўтказиш акс эттирилган	3110, 3120, 3190	0990	Ўтказиш учун ҳисоб-китоб, хизматлар бажарилганлигини тасдиқловчи чипта
20	Келгуси давр харажатлари тегишли қисмида жорий даврлар харажатлари каби акс эттирилган	2010, 2310, 2510, 9420, 9430	0990, 3110, 3120, 3190	Ўтказиш учун ҳисоб-китоб, хизматлар бажарилганлигини тасдиқловчи чипта
21	Вақтинчалик фарқлар бўйича кечиктирилган фойда солиғи акс эттирилган	0950	6410	Солиқ ҳисоб-китоби
22	Ҳар ойда кечиктирилган фойда солигининг тегишли суммаси узоқ муддатли қисмдан жорий қисмига ўтказилиши акс эттирилган	3210	0950	Солиқ ҳисоб-китоби, ўтказиш учун ҳисоб-китоб
23	Вақтинчалик фарқлар бўйича кечиктирилган даромад солигининг тегишли қисми камайтирилган	6410	3210	Солиқ ҳисоб-китоби, ўтказиш учун ҳисоб-китоб
24	Облигациялар чегирма билан сотилганлиги акс эттирилган	0960	7830	Облигация келишув, ҳисоб-китоб-маълумотнома

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
25	Узоқ муддатли кечиктирилган харажатларнинг жорий қисмига ўтказилиши акс эттирилган	3220	0960	Облигация келишуви, ҳисоб-китоб-маълумотнома
26	Кечиктирилган харажатларнинг жорий қисми ҳисобдан чиқарилган	9610	3220	Облигация келишуви, ҳисоб-китоб-маълумотнома
27	Кредитга сотилган товарлар бўйича қарзнинг узоқ муддатли қисми акс эттирилган	0990	9010, 9020	Кредит шартномаси
28	Ҳар ойда кредитга сотилган товарлар бўйича қарзнинг тегишли суммасини узоқ муддатли қисмидан жорий қисмига ўтказиш акс эттирилган	4710	0990	Кредит шартномаси, ўтказиш учун ҳисоб-китоб
29	Берилган қарзлар бўйича қарзнинг узоқ муддатли қисми акс эттирилган	0990	5100	Қарз шартномаси, банк кўчирмаси
30	Ҳар ойда берилган қарзлар бўйича қарзнинг узоқ муддатли қисмини жорий қисмига ўтказиш акс эттирилган	4720	0990	Қарз шартномаси, ўтказиш учун ҳисоб-китоб
31	Моддий зарарни қоплаш бўйича қарзнинг узоқ муддатли қисми акс эттирилган	0990	5910	Инвентарлаш рўйхати, солиштирма қайднома, инвентарлаш комиссиясининг баённомаси
32	Ҳар ойда моддий зарарни қоплаш бўйича қарзнинг тегишли суммасини узоқ муддатли қисмидан жорий қисмига ўтказиш акс эттирилган	4730	0990	Инвентарлаш рўйхати, солиштирма қайднома, инвентарлаш комиссиясининг баённомаси, ўтказиш учун ҳисоб-китоб

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
33	Ҳар ойда бошқа шахслар томонидан қарзнинг тегишли суммасини узоқ муддатли қисмидан жорий қисмга ўтказиш акс эттирилган	4890	0990	Хизматлар кўрсатиш шартномаси, ҳисобварақ-фактура, ўтказиш учун ҳисоб-китоб
34	Олинган кредитлар ҳисобидан бўнак ўтказилган	0940	7810	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, тўлов топшириқ-номаси, банк кўчирмаси
35	Молиявий ижара шартномаси бўйича молиявий ижара объектларини ўтказишдан кечиктирилган харажат суммасининг қолдиғи молиявий натижаларга ҳисобдан чиқарилган	9430	0990	Молиявий ижара шартномаси, тўловлар ҳисоб-китоби

II ҚИСМ. ЖОРИЙ АКТИВЛАР

II БЎЛИМ. ТОВАР-МОДДИЙ ЗАХИРАЛАР

II бўлим сётлари қуйидагилар мавжудлиги ва ҳарақати тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган:

— ишлаб чиқариш жараёнида ёки ишлар бажарилишида ва хизматлар кўрсатилишида фойдаланиш учун мўлжалланган хом ашё, материаллар, харид қилинадиган ярим тайёр маҳсулотлар ва бутловчи буюмлар захиралари, ёнилғи, идишлар, эҳтиёт қисмлар, инвентарь ва хўжалик жиҳозлари, бошқа материаллар захиралари;

— тугалланмаган ишлаб чиқариш, ишлар бажарилиши ва хизматлар кўрсатилиши;

— тайёр маҳсулотлар;

— корхонанинг оддий фаолияти жараёнида сотиш учун мўлжалланган товарлар.

III бўлимда келгуси давр харажатлари ва кечиктирилган харажатларнинг жорий қисмини ҳисобга олувчи счётлар гуруҳланган. Ушбу счётларда корхонанинг мазкур ҳисобот даврида амалга оширилган, бироқ келгуси ҳисобот даврларига тааллуқли харажатлари ҳисобга олиними лозим. Улар корхонада белгиланган тартибда ҳисобдан чиқарилиши керак.

Ҳисобварақлар режасида бундай харажатлар олдиндан тўланган ижара, газета ва журналларга обуна, бўнак тариқасида тўланган суғурталардан иборат бўлади. Бироқ ушбу рўйхатни:

— тоғ-кон тайёрлов ишлари, мавсумий тавсифга эга бўлганлиги муносабати билан ишлаб чиқаришни тайёрлаш ишлари;

— янги ишлаб чиқариш, мосламалар ва агрегатларни ўзлаштириш;

— ерларни тиклаш ва бошқа табиатни муҳофаза қилиш тадбирларини амалга ошириш;

— йил давомида асосий воситалар таъмирланиши бир маромда амалга оширилмаслиги (агар корхона таъмирлаш фондини ташкил этмаса) билан боғлиқ харажатлар билан тўлдириш мумкин.

IV бўлимда жорий дебиторлик қарзларини, яъни 12 ой мобайнида қайтарилиши лозим бўлган дебиторларнинг қарзларини ҳисобга олувчи счётлар жамланган.

Энг аввало, ушбу счётларда харидорлар ва буюртмачиларга юклаб жўнатилган маҳсулот, бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматлар бўйича қарзлар, шунингдек ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам корхоналарнинг, турли жисмоний ва юридик шахсларнинг берилган бўнақлар бўйича қарзлари, таъсисчиларнинг устав капиталига улушлари бўйича қарзлари, ходимларнинг берилган кредитлар ва заёмлар, келтирилган зарар бўйича дебиторлик қарзлари ва бошқа дебиторларнинг қарзлари ҳисобга олинади.

V бўлимда пул маблағлари ва уларнинг эквивалентларини ҳисобга олувчи счётлар, яъни кассадаги, банкдаги ҳисоб-китоб ва валюта счётларидаги, махсус счётлардаги пул маблағларини, қисқа муддатли инвестициялар-

ни, турли бойликлар ва бошқа жорий активлар бузилиши натижасида келиб чиққан камомад ва йўқотишларни ҳисобга олувчи счётлар гуруҳланган.

Материалларни ҳисобга олувчи счётларнинг (1000) боғланиши

Корхонага тегишли бўлган хом ашё, материаллар, ёқилғи, эҳтиёт қисмлар, бутловчи буюмлар, харид қилинадиган ярим тайёр маҳсулотлар, мосламалар, деталлар, идиш ва идишбоп материаллар ҳамда бошқа бойликларнинг мавжудлиги ва ҳаракати тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш қуйидаги счётларда амалга оширилади:

1010 «Хом ашё ва материаллар»;

1020 «Харид қилинадиган ярим тайёр маҳсулотлар ва бутловчи буюмлар»;

1030 «Ёқилғилар»;

1040 «Эҳтиёт қисмлар»;

1050 «Қурилиш материаллари»;

1060 «Идиш ва идишбоп материаллар»;

1070 «Четга қайта ишлаш учун берилган материаллар»;

1080 «Инвентарь ва хўжалик жиҳозлари»;

1090 «Бошқа материаллар».

Ушбу счётлар дебети бўйича моддий бойликларнинг омборга келиб тушиши, кредити бўйича — уларнинг ишлаб чиқариш, маъмурий мақсадлар ва бошқа эҳтиёжлар учун ҳисобдан чиқарилиши акс эттирилади.

Материалларни ҳисобга олувчи счётларнинг (1000) таҳлилий ҳисоби сақлаш жойлари бўйича ва уларнинг алоҳида номланиши (турлари, навлари, ўлчамлари ва ҳ.к.) бўйича юритилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Тайёр маҳсулотлар материаллар сифатида ўз эҳтиёжлари учун омборга кирим қилинган	1010- 1090 (9110)	9010 2810)	Материалларни кирим қилиш юкхати

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
2	Корхона ҚҚС тўловчи бўлган тақдирда, мол етказиб берувчилардан харид қилинган материаллар учун счётлар олинган:			Шартнома, товар-транспорт юкхати, ҳисобварақ-фактура, кирим ордери, материалларни кирим қилиш юкхати
	— ҚҚСсиз материалларнинг қийматига	1010-1090	6010	
	— ҳисобварақ-фактура бўйича ҚҚСга	4410	6010	
3	Корхона ҚҚС тўловчи бўлмаган тақдирда, мол етказиб берувчилардан харид қилинган материаллар учун материаллар қийматига ҚҚС билан бирга счётлар олинган	1010-1090	6010	Шартнома, товар-транспорт юкхати, ҳисобварақ-фактура, кирим ордери, материалларни кирим қилиш юкхати
4	Материаллар ташиб берилганлиги учун транспорт ташкилотидан счётлар олинган	1010-1090	6990	Шартнома, товар-транспорт юкхати, ҳисобварақ-фактура, кирим ордери, материалларни кирим қилиш юкхати
5	Харид қилинган материаллар бўйича божхона божи суммаси акс эттирилган	1010-1090	6990	Шартнома, божхона юк декларацияси, ҳисобварақ-фактура
6	Божхона юк декларацияси расмийлаштирилганлиги учун йиғим суммаси акс эттирилган	1010-1090	6990	Шартнома, божхона юк декларацияси, ҳисобварақ-фактура
7	Материалларни харид қилишда воситачилик қилган савдо ва таъминот корхоналарига тўланадиган комиссия ҳақи акс эттирилган	1010-1090	6990	Шартнома, ҳисобварақ-фактура
8	ТМЗларни харид қилиш билан боғлиқ сертификациялаш ва синов бўйича харажатлар акс эттирилган	1010-1090	6990	Шартнома, бажарилган ишлар далолатномаси, ҳисобварақ-фактура

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларин тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
9	ТМЗларни фойдаланиш учун яроқли ҳолга келтириш билан боғлиқ харажатлар акс эттирилган	1010-1090	6990, 2310	Шартнома, бажарилган ишлар далолатномаси, ҳисобварақ-фактура
10	Асосий воситалар тугатилиши муносабати билан келиб тушган материаллар қиймати акс эттирилган	1090	9210	Асосий воситаларнинг чиқиб кетиши тўғрисида далолатнома, материалларни кирим қилиш юкхати
11	Товарларни айирбошлаш операциялари бўйича эҳтиёт қисмлар келиб тушган	1040	4010	Товарларни айирбошлаш контракти
12	Таъсисчилардан уларнинг улуши ҳисобига келиб тушган турли материаллар кирим қилинган	1010-1090	4610	Таъсис шартномаси, келишув баённомаси, юкхат
13	Шуъба корхоналардан дебиторлик қарзини тўлаш ҳисобига бутловчи материаллар келиб тушган	1020	4110	Ҳисобварақ-фактуралар, юкхатлар
14	Бошқа бўлинмалардан материаллар келиб тушган	1010-1090	6110, 7110	Ички ҳаракат бўйича юкхатлар
15	Мол-мулк таркибида харид қилинган ёқилғи ҳисобга олинган	1030	6010	Олди-сотди шартномаси, юкхат
16	Бошқа шахслардан текинга материаллар олинган	1010-1090	8530	Юкхат, шартнома
17	Материал камомад бўйича мол етказиб берувчиларга даъволар тақдим қилинган	4860	6010	Тижорат далолатномаси
18	Транспорт-тайёрлов харажатлари материаллар таннарихига киритилган	1010-1090	1510	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
19	Яроқсиз деб топилган буюмлардан қолган материаллар кирим қилинган	1090	2610	Яроқсиз буюмлар тузатилганлиги далолатномаси ва юкхат

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
20	Қурилиш материаллари амалдаги таннархи бўйича кирим қилинган (1510 счёт қўлланилганда)	1050	1510	Материаллар кирим қилинганлиги тўғрисида юкхат
21	Корхонанинг ўзида ишлаб чиқарилган материаллар кирим қилинган	1010	2010, 2310	Материаллар кирим қилинганлиги тўғрисида юкхат
22	Тоғ-кон ишлари тугаллангандан кейин материаллар қайтарилганлиги акс эттирилган	1090	3190	Материаллар кирим қилинганлиги тўғрисида юкхат
23	Ҳисобдор шахслардан материаллар келиб тушган:			Материаллар кирим қилинганлиги тўғрисида юкхат
	а) агар уларга бўнак берилган бўлса	1010- 1090	4230	
	б) агар уларга бўнак берилмаган бўлса	1010- 1090	6970	
24	Илгари тақдим этилган, бироқ тўланиши рад этилган даъволар суммаси ҳисобдан чиқарилган	1010- 1090	4860	Рад этишнинг асосланиши ва тижорат далолатномаси
25	Даъволар бўйича қарзлар акс эттирилган (ҳисоб-китоб хужжатларидан кўра амалда кўп етказиб берилган)	1010- 1090	6960	Тижорат далолатномаси, юкхат, даъво хати
26	Материалларга айирбошлаш йўли билан қимматли қоғозлар олинган	9220 0610	1010 9220	Олди-сотди шартномаси, юкхат
27	Асосий ишлаб чиқаришга сарфланган материаллар ҳисобдан чиқарилган	2010	1010	Чеклаб олиш харитаси, материалларни бериш юкхати, талабнома
28	Материаллар чегирма билан харид қилинган:			Шартнома, ҳисобварақ-фактура
	— чегирмасиз материаллар суммасига	1010	6010	
	— чегирма суммасига	1010	9390	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғлаувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
29	Корпоратив карточка бўйича материаллар харид қилинган:			Товар счётлари илова қилинган терминаллар чипталари асл нусхаси
	— корпоратив карточка очилиши	5540	5110	
	— материаллар харид қилиниши	1010-1090	5540	
30	Ҳисобга олинмаган товар-моддий захиралар (ортиқчалар)нинг инвентарлаш натижасида аниқланган, аниқланган санада шунга ўхшаш товар-моддий захираларнинг бозор қиймати бўйича (кейинчалик ортиқчаларнинг вужудга келиши ва айбдор шахсларни аниқлаш шарти билан) баҳоланган суммаси акс эттирилган	1010-1090	9390	Инвентарлаш рўйхати, солиштирма далолатнома, раҳбар буйруғи
31	Қурилиш материаллари маъмурий ва умумхўжалик эҳтиёжлари учун берилган	9420, 9430	1050	Материалларни бериш юкхати, талабнома
32	Яроқсизликни тузатиш учун материаллар сарф-харажати акс эттирилган	2610	1010	Талабнома, юкхат
33	Хизмат қилувчи хўжаликлар учун материаллар сарф-харажати акс эттирилган	2710	1010	Талабнома, юкхат
34	Маҳсулот сотилиши учун идишлар сарф-харажати акс эттирилган	9410	1060	Талабнома, юкхат
35	Чет ташкилотларга берилган материаллар таннархи ҳисобдан чиқарилган	9220	1010-1090	Олди-сотди шартномаси, юкхат
36	Алоҳида балансга ажратилган бўлинмаларга эҳтиёт қисмлар берилган	4110	1040	Материалларни бериш юкхати, талабнома
37	Материаллар текинга бошқа шахсларга берилган	9220	1010-1090	Маъмурий орган қарори, буйруқ, юкхат
		9430	9220	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
38	Табиий офат пайтида йўқотилган материаллар ҳисобдан чиқарилган	9720	1010	Материалларни ҳисобдан чиқариш далолатномаси
39	Инвентарлаш пайтида ёқилги камомоди аниқланган	9220	1030	Инвентарлаш рўйхати, материалларни ҳисобдан чиқариш далолатномаси
40	Тог-кон тайёрлов ишларини амалга ошириш учун қурилиш материаллари ҳисобдан чиқарилган	9440	1050	Талабнома ва материалларни бериш юкхати
41	Кирим қилингандан кейин яроқсизлик аниқланиши муносабати билан бутловчи буюмлар мол етказиб берувчига қайтарилган	4860	1020	Тижорат далолатномаси, ҳисобварақ-фактура
42	Товарлар бузилиши натижасида ҳисобдан чиқарилганлиги муносабати билан олинган материаллар кирим қилинган	1010	2910	Товарлар бузилганлиги далолатномаси, юкхат
43	Илова қилиниши лозим бўлган ҳужжатларсиз келиб тушган моддий захиралар шартли равишда ҳисобга олинган (фактураланмаган мол етказиб берилиши)	002		Юкхат, раҳбар буйруғи
44	Қисқа муддатли қарз шартномаси бўйича келиб тушган материаллар табиий кўринишда омборга қабул қилинган	1010	6820	Қарз шартномаси, ҳисобварақ-фактура, юкхат
45	Ходимларга қисқа муддатга фойдаланиш учун мўлжалланган формали кийим берилган	2010, 9420	1080	Раҳбар буйруғи, формали кийим бериш қайдномаси
46	Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш корхонасида қатъий ҳисоботда бўлган бланкалар моддий жавобгар шахсга ҳисобот бериш шarti билан бе-	9430	1090	Бланкаларни бериш қайдномаси, юкхат

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	рилган пайтида амалдаги таннархи (бир вақтнинг ўзида баланслан ташқари 006 счётда акс эттирилган ҳолда) ҳисобдан чиқарилган			
47	Табийи офатларнинг олдини олиш ёки улар оқибатларини бартараф этиш натижасида олинган материаллар ҳисобга олинган	1010	9710	Ҳисобдан чиқариш далолатномаси, юкхат
48	Материаллар қайта ишлаш учун берилган	1070	1010	Юкхат, бериш қайдномаси
49	Инвентарлаш пайтида товар-моддий захираларнинг камомати аниқланган:	5910	1010-1090	Инвентарлаш рўйхати, солиштирма қайднома, инвентарлаш далолатномаси
	а) моддий жавобгар шахс (ёки бошқа ходим) айбдор деб топилган тақдирда	4730	5910	
	б) баҳолаш натижасида етишмаётган товар-моддий захираларнинг бозор қиймати (ундириш суммаси) етишмаётган товар-моддий захираларнинг амалдаги (баланс) қийматидан кўпроқ бўлган тақдирда, даромад суммасига	4730	9390	
	в) баҳолаш натижасида етишмаётган товар-моддий захираларнинг бозор қиймати (ундириш суммаси) етишмаётган товар-моддий захираларнинг амалдаги (баланс) қийматидан камроқ бўлган тақдирда, зарар суммасига	9430	5910	
50	Товар-моддий қийматликлар қайта баҳоланган:			Қайта баҳолашни ўтказиш тўғрисида буйруқ, қайта баҳолаш далолатномаси, юкхатлар, ҳисобварақ-фактуралар
	— қиймати камайтирилган суммага	9430	1000	
	— қўшимча баҳоланган суммага	1000	9390	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
51	Агросаноат мажмуаси корхонаси томонидан қишлоқ хўжалиги маҳсулотининг камомади ва йўқотилиши қайд этилган	9430	1010-1090	Ҳисобдан чиқариш далолатномаси
52	Гаровга берувчи томонидан бошқа ташкилотдан олинган, ссудага асосан гаровга берилган хом ашё ва материаллар ссудани қоплаш имконияти йўқлиги муносабати билан сотилиши натижасида ҳисобдан чиқарилган	6820	1010-1090	Қарз шартномаси, юкхат
53	Консервация қилинган қувватларни ушлаб туриш учун сарф-харажат қилинган материаллар ҳисобдан чиқарилган	9220 9430	1010 9220	Раҳбар буйруғи, ҳисобдан чиқариш далолатномаси

Ўстиришдаги ва боқувдаги ҳайвонларни ҳисобга олувчи счётларнинг (1100) боғланиши

Корхонага тегишли ёш ҳайвонлар; боқувдаги, яйловдаги катта ёшдаги ҳайвонлар; паррандалар; ҳайвонлар; қуёнлар; асалари оилалари; яроқсиз деб топилиб (боқувга қўйилмасдан) сотиш учун асосий подадан ажратилган; сотиш учун аҳолидан қабул қилинган қорамолларнинг мавжудлиги ва ҳаракати тўғрисидаги ахборотларни умумлаштириш қуйидаги счётларда амалга оширилади:

1110 «Ўстиришдаги ҳайвонлар»;

1120 «Бўрдоқидаги ҳайвонлар».

Корхонага ҳайвонларнинг ўстириш учун ва бўрдоқида боқиш учун келиб тушиши ушбу счётларнинг дебети бўйича, ёш ҳайвонларнинг асосий подага ўтказилиши ҳамда ёш ҳайвонлар ва боқувдаги ҳайвонларнинг ҳисобдан чиқарилиши ва сотилиши — кредити бўйича акс эттирилади.

1110 «Ўстиришдаги ҳайвонлар», 1120 «Бўрдоқидаги ҳайвонлар» счётлари бўйича таҳлилий ҳисоб ўстиришдаги ва бўрдоқига боқувдаги ҳайвонларга харажатларни ҳисобга олиш учун белгиланган ҳайвонларни сақлаш жойлари, турлари, ёш гуруҳлари ва ҳоказолар бўйича юритилади.

Т/р	Ҳўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Ёш ҳайвонлар гуруҳдан гуруҳга ўтказилганлиги акс эттирилган	1110	1110	Ҳайвонлар гуруҳдан гуруҳга ўтказилганлиги далолатномаси
2	Бошқа шахслардан ва аҳолидан харид қилинган ҳайвонлар кирим қилинган (1510 счётдан фойдаланилганда)	1510	6990	Ҳисобварақ-фактура, ҳайвонларни кирим қилиш далолатномаси, олди-сотди шартномаси
3	Бошқа шахслардан ва аҳолидан харид қилинган ҳайвонлар кирим қилинган (1510 счётдан фойдаланилмаганда)	1110	6990	Ҳисобварақ-фактура, ҳайвонларни кирим қилиш далолатномаси, олди-сотди шартномаси
4	Ҳайвонларнинг ортган вази ва ўсиши кирим қилинган	1110	2010	Ҳайвонларни тортиш қайдномаси, далолатнома
5	Ўтказиб бериш шартномаси бўйича мол ўтказиб берувчилардан ҳайвонлар келиб тушган	1110, 1120	6010	Ҳисобварақ-фактура, юкхат
6	Илгари акс эттирилган, бироқ ундирилиши лозим бўлмаган даъво суммаси ҳисобдан чиқарилган	1110	4860	Тижорат далолатномаси, рад этиш тўғрисида билдирги
7	Корхона мол-мулки таркибида харид қилинган ёш ҳайвонлар ҳисобда акс эттирилган	1110	8310- 8330	Олди-сотди шартномаси, кирим қилиш далолатномаси
8	Корхонага подани ҳайдаб келувчи ишчиларга меҳнат ҳақи ҳисобланган	1110	6710	Иш вақтини ҳисобга олувчи табель, ҳисобкитоб-тўлов қайдномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Богланувчи сўётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
9	Хайвонларни етказиб бериш бўйича ҳисобдор шахслар томонидан амалга оширилган харажатлар акс эттирилган:			Бўнак ҳисоботи, илова қилинадиган асословчи хужжатлар
	— уларга бўнак берилган бўлса	1110	4230	
	— уларга бўнак берилмаган бўлса	1110	6970	
10	Таъсисчиларнинг улуши сифатида олинган ёш хайвонлар кирим қилинган	1110	4610	Хайвонларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси, юкхат
11	Йирик шохли қорамоллар наслари кирим қилинган	1110	2010	Наслларни кирим қилиш далолатномаси
12	Ишчи отлар наслари кирим қилинган	1110	2310	Наслларни кирим қилиш далолатномаси
13	Бошқа шахслардан текинга келиб тушган ёш хайвонлар кирим қилинган	1110	8530	Текинга бериш шартномаси, наслларни кирим қилиш далолатномаси
14	Мулк ҳуқуқи корхонага тегишли бўлмаган хайвонлар кирим қилинган	006		Шартнома, юкхат
15	Инвентарлаш натижасида аниқланган ўстиришдаги ва боқувдаги ортиқча хайвонлар қиймати кирим қилинган	0110, 0120	9390	Инвентарлаш рўйхати, инвентарлаш далолатномаси
16	Ёш хайвонларнинг асосий подага ўтказилиши акс эттирилган (1510 сўётдан фойдаланилганда)	0840	1110	Хайвонларни асосий подага ўтказиш далолатномаси
17	Ёш хайвонларнинг четга сотилиши акс эттирилган:			Шартнома, ҳисобварақ-фактура, бериш юкхати
	— сотиш баҳосига	4890	9220	
	— таннархига	9220	1110	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
18	Ёш ҳайвонларни бериш йўли билан қисқа муддатли молиялаштириш акс эттирилган:			Молиялаштириш шартномаси, юкхат
	— ўтказиб бериш баҳосига	5810-5890	9220	
	— таннархига	9220	1110	
19	Ёш ҳайвонларнинг шуъба корхоналарига берилиши акс эттирилган:			Шартнома, ҳайвонларнинг чиқиб кетиш далолатномаси, юкхат, ҳисоб-варақ-фактура
	— ўтказиб бериш баҳосига	4120	9220	
	— таннархига	9220	1110	
20	Ёш ҳайвонларнинг алоҳида балансга ажратилган бошқа бўлинмаларга берилиши акс эттирилган:			Шартнома, ҳайвонларнинг чиқиб кетиш далолатномаси, юкхат, ҳисоб-варақ-фактура
	— ўтказиб бериш баҳосига	4110	9220	
	— таннархига	9220	1110	
21	Инвентарлаш натижасида аниқланган ёш ҳайвонлар камомати акс эттирилган:			Инвентарлаш рўйхати, инвентарлаш далолатномаси
	— амалдаги таннархига	5910	1110	
	а) моддий жавобгар шахс (ёки бошқа ходим) айбдор деб топилиб, бунда баҳолаш натижасида етишмаётган товар-моддий захира-ларнинг бозор қиймати (ундириш қиймати) етишмаётган ҳайвонларнинг амалдаги (баланс) қийматидан юқори бўлган тақдирда:			
	— камомат суммасига	4730	5910	
	— даромад суммасига	4730	9320	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	б) моддий жавобгар шахс (ёки бошқа ходим) айбдор деб топилиб, бунда баҳолаш натижасида етишмаётган товар-моддий захираларнинг бозор қиймати (ундирриш қиймати) етишмаётган ҳайвонларнинг амалдаги (баланс) қийматидан паст бўлган тақдирда:			
	— камомад суммасига	4730	5910	
	— зарар суммасига	9430	5910	
	в) камомаднинг аниқ айбдорлари аниқланмаган ёки моддий жавобгар шахслардан ундирриш имконияти бўлмаган тақдирда:			
	— моддий захиралар камомадидан кўрилган зарар суммасига	9430	5910	
22	Эпизоотия натижасида нобуд бўлган ёш ҳайвонлар ҳисобдан чиқарилган	9720	1110	Ҳайвонларнинг чиқиб кетиш далолатномаси, мол доктори хулосаси
23	Айирбошлаш натижасида чиқиб кетган ёш ҳайвонлар ҳисобдан чиқарилган	9220	1110	Ҳайвонларнинг чиқиб кетиш далолатномаси, олди-сотди шартномаси
24	Яроқсиз деб топилиб асосий подадан чиқарилган ва бўрдоқига боқиш учун ўтказилган ҳайвонлар баланс қиймати бўйича ҳисобга олинган	1120	0170	Яроқсиз деб топиш далолатномаси, юкхат
25	Юқумли касаллик оммавий тарқалиши ёки табиий офатлар натижасида нобуд бўлган ёки сўйилган ҳайвонлар қиймати ҳисобдан чиқарилган	9720	1110, 1120	Юқумли касаллик оммавий тарқалиши ёки табиий офатлар натижасида ҳисобдан чиқариш далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Богланувчи сўётлар		Ўзувларни таслиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
26	Ходимлар айби билан хайвонларнинг нобуд булиши қайд этилган	9220 4730	1110, 1120 9220	Хайвонларни ҳисобдан чиқа- риш далолатно- маси, ходим- лардан кўрил- ган зарарни ун- дириш тўғриси- да раҳбар бўйруғи
27	Боқувда бўлган ва ссуда учун гаровга қўйилган хайвонлар ҳисобдан чи- қарилган, агар ссудани қоплаш имконияти бўлмаган тақдирда	6820, 6950	1120	Хайвонларни ҳисобдан чиқариш далолатномаси, юкхат
28	Хайвонлар узок муддатли ва қисқа муддатли қимматли қоғозлар харид қилиш йўли билан берилган:			Хайвонларни қабул қилиш- топшириш далолатномаси, юкхат, ҳисоб- варақ-фактура
	— ҳақиқий қийматига	9220	1110	
	— бериш баҳосига	0610, 5810	1120	
	— бериш баҳоси ҳақиқий қийматидан юқори бўлган бўлса	9220	9320	
	— бериш баҳоси ҳақиқий қийматидан паст бўлган бўлса	9430	9220	
29	Хайвонларни четга, жумладан, айирбошлаш ва ҳада қилиш шартномаси бўйича сотиш акс эттирилган	9220	1110, 1120	Сотиш, айирбошлаш, текинга бериш шартномалари, ҳисобварақ- фактура, юкхат
30	Қишлоқ хўжалиги ёрдамчи хўжаликларида сўйилган хайвонлар ва унга тегишли харажат- лар ҳисобдан чиқарилган	2810	1110, 1120	Хайвонларни сўйиш дало- латномаси, юкхат
31	Бош корхонадан ўсти- риш ва бўрдоқига боқиш учун келиб тушган хай- вонлар алоҳида баланста ажратиб чиқарилган бўлинма томонидан кирим қилинган	1120	6110	Хайвонларни қабул қилиш- топшириш далолатномаси, юкхат, ҳисоб- варақ-фактура

Т/р	Ҳужалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
32	Мақсадли молиялаштириш доирасида олинган ўстиришдаги ва боқувдаги ҳайвонлар кирим қилинган	1110, 1120	8810- 8890	Мақсадли молиялаштириш шартномаси, юкхат
33	Йил охирида асосий ишлаб чиқаришнинг харажат моддалари бўйича ҳайвонлар кўпайишининг ҳақиқий таннархи ортган	1110	2010	Ҳайвонлар вазнини тортиш далолатномаси
34	Йил охирида асосий ишлаб чиқаришнинг харажат моддалари бўйича ҳайвонлар кўпайишининг ҳақиқий таннархи камайган	9430	1110	Ҳайвонлар вазнини тортиш далолатномаси
35	Харид қилиниши банкнинг кредит шартномаси ёки бошқа корхона билан қарз шартномасига мувофиқ тўланган ҳайвонлар ҳисобга олинган	1110, 1120	6810, 7810, 6820, 7820	Қарз шартномаси, юкхат
36	Мулк ҳуқуқи корхонага тегишли бўлмаган ҳайвонлар қайтарилган		006	Юкхат

Материалларни тайёрлаш ва харид қилишни ҳисобга олувчи счётларнинг (1500) боғланиши

1510 «Материалларни тайёрлаш ва харид қилиш» счёти айланма маблағларга тааллуқли товар-моддий қийматликларни тайёрлаш ва харид қилиш тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган. Шунинг таъкидлаш жоизки, ушбу счётни қўллаш тавсия тусига эга бўлиб, товар-моддий қийматликларни харид қилиш бўйича транспорт-тайёрлов харажатлари уларнинг қийматида аҳамиятли даражада бўлган корхоналарда мақсадга мувофиқдир. Мазкур счётдан фойдаланадиган корхона ўзининг ҳисоб сиёсатида уни қўллаш мақсадга мувофиқ эканлигини таъкидлаши жоиз.

1510 «Материалларни тайёрлаш ва харид қилиш» счётининг дебетида моддий қийматликларнинг ҳисоб баҳоси акс эттирилади. Бунда у ёки бу қийматликлар қаердан келиб тушганлиги ҳамда корхонада материалларни тайёрлаш ва олиб келиш харажатларининг хусусиятига кўра 6010 «Мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга тўланадиган счётлар» ва ҳоказо бошқа счётлар билан боғланган ҳолда ёзувлар амалга оширилади.

1510 «Материалларни тайёрлаш ва харид қилиш» счётининг кредитида харид қилинган қийматликларни харид қилиш (тайёрлаш)нинг ҳақиқий таннархи бўйича ҳисобланган қиймати, моддий қийматликларни ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда акс эттирилади.

Моддий қийматликларнинг ҳақиқий таннархи ва ҳисоб баҳоси бўйича қиймати орасидаги фарқ суммаси 1510 «Материалларни тайёрлаш ва харид қилиш» счётидан 1610 «Материаллар қийматидаги фарқлар» счётига ҳисобдан чиқарилади.

Ой охирида 1510 «Материалларни тайёрлаш ва харид қилиш» счётидаги қолдиқ тайёрланган ва харид қилинган, шунингдек йўлдаги ёки мол етказиб берувчиларнинг оморларидан (ушбу қийматликлар оморга кирим қилинмасидан) олиб келинмаган материалларнинг мавжудлигини кўрсатади.

Ушбу счётдан фойдаланмайдиган корхоналар товар-моддий қийматликлар келиб тушишини бевосита товар-моддий қийматликларни ҳисобга олиш счётларида акс эттирадилар.

Т/р	Ҳўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Ҳақиқий қиймат ҳисоб баҳосидан паст бўлган тақдирда, ҳақиқий таннарх билан ҳисоб баҳоси ўртасидаги фарқ ҳисобдан чиқарилган	1510	1610	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
2	Ҳақиқий қиймат ҳисоб баҳосидан юқори бўлган тақдирда, ҳақиқий таннарх билан ҳисоб баҳоси ўртасидаги фарқ ҳисобдан чиқарилган	1610	1510	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
3	Корхонанинг ўзида ишлаб чиқарилган товар-моддий захира-лар, маҳсулотни ишлаб чиқариш жараёнида материал-ларнинг ҳосил бўлган чиқиндилари кирим қилинган, материаллар ишлаб чиқаришдан қайтарилган	1510	2010	Юкхатлар, кирим ордерлари
4	Товар-моддий қий-матликларни ишлаб чиқариш ва етказиб бериш жараёнида ёр-дамчи ва бошқа ишлаб чиқаришлар хизматлари ҳисобдан чиқарилган	1510	2310	Ёрдамчи ишлаб чиқаришнинг ҳисоботи
5	Илгари умумишлаб чиқариш харажатларига ёки хизмат кўрсатувчи хўжаликларнинг хара-жатларига ёки давр харажатларига ҳисобдан чиқарилган қайтарилган материаллар кирим қилинган	1510	2510, 2710, 9420, 9430	Қабул қилиш-топшириш юкхатлари, кирим ордери
6	Келгуси давр хара-жатларига тааллуқли ишларни амалга оширишда ҳосил бўлган чиқиндилар ёки йўлдош материаллар кирим қилинган	1510	3190	Қабул қилиш-топшириш юкхатлари, кирим ордери
7	Яроқсиз деб топилган тайёр маҳсулотдан ҳосил бўлган материаллар кирим қилинган	1510	2610	Қабул қилиш-топшириш юкхатлари, кирим ордери
8	Тайёр маҳсулот товар-моддий захира сифатида омборга кирим қилинган	1510	2810	Қабул қилиш-топшириш юкхатлари, кирим ордери
9	Илгари харид қилинган товарлар материаллар таркибига ўтказилган; бузилиш натижасида ҳисобдан чиқарилган товарлардан материал-лар кирим қилинган	1510	2910	Қабул қилиш-топшириш юкхатлари, кирим ордери

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
10	Илгари харид қилинган материаллар товарлар таркибига ўтказилган; бузилиш натижасида ҳисобдан чиқарилган материаллардан товарлар кирим қилинган	2910	1510	Қабул қилиш-топшириш юкхатлари, кирим ордери
11	Ҳисобдор шахслар томонидан харид қилинган материаллар кирим қилинган, улар бўнак олмаган тақдирда	1510	4230	Материалларни кирим қилиш тўғрисида юкхат
12	Дебиторлик қарзларини тўлаш учун шуъба корхоналардан бутлаш буюмлари келиб тушган	1510	4110	Ҳисобварақ-фактуралар, юкхатлар
13	Ундириб бўлмайдиган илгари тақдим этилган даъволар бўйича материаллар қиймати оширилган	1510	4860	Мол етказиб берувчиларнинг ҳисобварақ-фактуралари, юкхатлар, тақдим этилган даъволар, бухгалтериянинг маълумот-номаси
14	Бошқа бўлинмалардан материаллар келиб тушган	1010-1090	6110, 7110	Ички ҳаракат бўйича юкхатлар
15	Ушбу мақсадлар учун бўнак берилмаган ҳисобдор шахслардан материаллар келиб тушган	1510	6970	Материалларни кирим қилиш юкхати
16	Таъсисчиларнинг устав капиталига улушлари бўйича қарзларини қоплаш учун улардан келиб тушган материаллар кирим қилинган	1510	4610	Таъсисчиларнинг келишув баённомаси, материалларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси, кирим ордери
17	Харид қилинган материаллар учун мол етказиб берувчиларнинг ҳисобварақ-фактуралари акцептланган	1510	6010	Ҳисобварақ-фактура, юкхат

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
18	Қисқа муддатли қарз шартномаси бўйича табиий кўринишда келиб тушган материаллар оմборга қабул қилинган	1510	6820	Қарз шартномаси, ҳисобварақ-фактура, юкхат
19	Материалларни ташиб берганлиги учун транспорт ташкилотидан счётлар олинган	1510	6990	Шартнома, товар-транспорт юкхати, ҳисобварақ-фактура, кириш ордери, материалларни кириш қилиш юкхати
20	Харид қилинган материаллар бўйича божхона божи суммаси акс эттирилган	1510	6990	Шартнома, божхона юк декларацияси, ҳисобварақ-фактура
21	Божхона юк декларациясини расмийлаштириш учун йиғим суммаси акс эттирилган	1510	6990	Шартнома, божхона юк декларацияси, ҳисобварақ-фактура
22	Харид қилинган материаллар бўйича савдо ва таъминот муассасаларига тўланадиган комиссия ҳақи акс эттирилган	1510	6990	Шартнома, ҳисобварақ-фактура
23	Товар-моддий захираларни харид қилиш билан боғлиқ сертификатлаш ва синов харажатлари акс эттирилган	1510	6990	Шартнома, бажарилган ишлар далолатномаси, ҳисобварақ-фактура
24	Товар-моддий захираларни фойдаланиш учун яроқли ҳолга келтириш бўйича харажатлар акс эттирилган	1510	6990, 2310	Шартнома, бажарилган ишлар далолатномаси, ҳисобварақ-фактура
25	Оддий ширкат (қўшма фаолият) шартномаси бўйича умумий фаолият кўрсатаётган иштирокчи томонидан шартнома бўйича улуш сифатида берилган материаллар кириш қилинган	1510	8330	Кириш ордери, юкхатлар

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
26	Олдий ширкат (қўшма фаолият) шартномаси бўйича умумий фаолият кўрсатаётган иштирокчи томонидан шартнома бекор қилингандан кейин қайтарилган материаллар кирим қилинган	1510	0610	Кирим ордери, юкхатлар
27	Умумий фаолият кўрсатаётган иштирокчидан олинган материалларнинг қиймати қайтарилган материаллар қиймати билан олдий ширкат (умумий фаолият) шартномаси бўйича иштирокчи улushi бошланғич қиймати ўртасидаги фарқига оширилган	1510	6230	Кирим ордери, юкхатлар
28	Бошқа шахслардан текинга материаллар олинган	1510	8530	Юкхат, молиявий ёрдам кўрсатиш шартномаси
29	Мақсадли молиялаштириш доирасида олинган материаллар кирим қилинган	1510	8810-8890	Юкхат, молиявий ёрдам кўрсатиш шартномаси
30	Асосий воситалар ҳисобдан чиқарилиши натижасида олинган материаллар кирим қилинган	1510	9210	Асосий воситаларни бўлақларга ажратиш ва демонтаж қилишдан ҳосил бўлган материалларни кирим қилиш далолатномаси
31	Материаллар камомадн суммаси бўйича мол етказиб берувчиларга даъволар тақдим қилинган	4860	1510	Тижорат далолатномаси ва счёт
32	Ўрнатиладиган жиҳоз кирим қилинган	0710	1510	Кирим ордери, юкхат
33	Омборга келиб тушган моддий қийматликлар кирим қилинган	1010-1070-1090	1510	Кирим ордери, юкхат

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
34	Ўстириш ва бўрдоқига боқиш учун келиб тушган ҳайвонлар кирим қилинган	1110	1510	Кирим ордери, юкхат
35	Инвентарь ва хўжалик жиҳозлари кирим қилинган	1080	1510	Кирим ордери, юкхат
36	Материаллар ҳақиқий харажатлар суммаси бўйича кирим қилинган	1010-1090	1510	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
37	Қийматликларни оморга кирим қилиш пайтида табиий йўқотиш меъёрлари чегарасидаги камомад зарарларга ҳисобдан чиқарилган	9430	1510	Табиий йўқотиш чегарасида ҳисобдан чиқариш далолатномаси
38	Товарлар ҳақиқий таннархи бўйича кирим қилинган	2910	1510	Кирим ордери, юкхат

Материаллар қийматидаги фарқларни ҳисобга олувчи счётларнинг (1600) боғланиши

1610 «Материаллар қийматидаги фарқлар» счёти харид қилинган товар-моддий қийматликларнинг амалдаги харид (тайёрлов) таннархи қиймати билан ҳисоб баҳолари ўртасидаги фарқлар тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Моддий қийматликларнинг ҳақиқий таннархи ва ҳисоб баҳолари орасидаги фарқ суммаси 1610 «Материаллар қийматидаги фарқлар» счётининг дебети ёки кредитига 1510 «Материалларни тайёрлаш ва харид қилиш» счётидан ҳисобдан чиқарилади.

1610 «Материаллар қийматидаги фарқлар» счётида йиғилган харид қилинган моддий қийматликларнинг ҳақиқий таннархи ва ҳисоб баҳолари орасидаги фарқ суммалари ишлаб чиқариш харажатлари, давр харажатлари

ёки бошқа тегишли харажатларни ҳисобга олувчи счётларнинг дебетига сарфланган материалларнинг ҳисоб баҳосига мутаносиб равишда ҳисобдан чиқарилади.

Т/р	Ҳўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Келиб тушган моддий қийматликларнинг ҳақиқий таннархидаги фарқлар суммаси ҳисобдан чиқарилган:			Бухгалтериянинг ҳисобкитоб маълумотномаси
	— ҳисоб баҳосидан паст бўлганда	1510	1610	
	— ҳисоб баҳосидан юқори бўлганида	1610	1510	
2	Материаллар қийматидаги фарқлар (ҳисобланган улушда) ишлаб чиқариш счётларига ҳисобдан чиқарилган	2010	1610	Бухгалтериянинг ҳисобкитоби
3	Материаллар қийматидаги фарқлар (ҳисобланган улушда) ёрдамчи ишлаб чиқариш счётларига ҳисобдан чиқарилган	2310	1610	Бухгалтериянинг ҳисобкитоби
4	Материаллар қийматидаги фарқлар (ҳисобланган улушда) умумишлаб чиқариш харажатларини ҳисобга олувчи счётларга ҳисобдан чиқарилган	2510	1610	Бухгалтериянинг ҳисобкитоби
5	Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам ҳўжалик жамиятларидан олинган материаллар бўйича фарқлар суммаси ҳисобдан чиқарилган	4110, 4120	1610	Бухгалтериянинг ҳисобкитоби
6	Материаллар қийматидаги фарқлар (ҳисобланган улушда) давр харажатлари счётларига ҳисобдан чиқарилган	9410- 9430	1610	Бухгалтериянинг ҳисобкитоби
7	Материаллар қийматидаги фарқлар (ҳисобланган улушда) хизмат кўрсатувчи ҳўжаликларнинг счётларига ҳисобдан чиқарилган	2710	1610	Бухгалтериянинг ҳисобкитоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
8	Фарқлар тегишли улуши инвентарь ва хўжалик жиҳозлари қийматиға киритилган	1080	1610	Бухгалтериянинг ҳисобкитоб маълумотмаси
9	Материаллар қийматидаги фарқларнинг бир қисми берилган материаллар бўйича ички бўлинмалар счётига ҳисобдан чиқарилган	4110	1610	Бухгалтериянинг ҳисобкитоб маълумотмаси
10	Умумишлаб чиқариш харажатлари материаллар қийматидаги манфий фарқ кўрсаткичига камайтирилган (сторно ёзуви)	2510	1610	Бухгалтериянинг ҳисобкитоб маълумотмаси

Асосий ишлаб чиқаришни ҳисобга олувчи счётларнинг (2000) боғланиши

2010 «Асосий ишлаб чиқариш» счёти маҳсулоти (ишлари, хизматлари) корхона фаолиятининг асосий турига тааллуқли асосий ишлаб чиқариш харажатлари тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Мазкур счётнинг дебети бўйича маҳсулот ишлаб чиқариш, ишларни бажариш ва хизматлар кўрсатиш билан бевосита боғлиқ бўлган тўғри харажатлар, шунингдек ёрдамчи ишлаб чиқариш харажатлари, асосий ишлаб чиқаришни бошқариш ва хизмат кўрсатиш билан боғлиқ бўлган билвосита харажатлар ва яроқсиз маҳсулот ҳисобига йўқотишлар материалларни ҳисобга олувчи счётлар, меҳнатга ҳақ тўлаш бўйича ходимлар билан ҳисоблашишлар ва б. счётлар кредитидан акс эттирилади.

Мазкур счётнинг кредити бўйича 2810 «Омбордаги тайёр маҳсулотлар», 9110 «Сотилган тайёр маҳсулотларнинг таннархи», 9130 «Бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматларнинг таннархи» счётлари дебети билан боғланган ҳолда ишлаб чиқариши тугалланган маҳсулот, бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматларнинг ҳақиқий таннарх суммаси бўйича акс эттирилади.

2010 «Асосий ишлаб чиқариш» счёти бўйича ой охирига қолдиқ тугалланмаган ишлаб чиқаришнинг таннариhini акс эттиради.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғлаувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Маҳсулотларни ишлаб чиқариш (ишларни бажариш, хизматлар кўрсатиш)да бевосита иштирок этадиган асосий воситалар бўйича амортизация ҳисобланган	2010	0210-0290	Асосий воситалар бўйича амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси
2	Маҳсулотларни ишлаб чиқариш (ишларни бажариш, хизматлар кўрсатиш)да бевосита иштирок этадиган молиявий ижара (лизинг) шартномаси бўйича олинган асосий воситалар бўйича амортизация ҳисобланган	2010	0299	Асосий воситалар бўйича амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси
3	Ишлаб чиқаришга мўлжалланган мол-мулк бўйича гудвилл (фирма қийматини) номоддий активи суммасини ҳисобдан чиқариш билан боғлиқ харажатлар акс эттирилган	2010	0480	Гудвиллни ҳисобдан чиқариш ҳисоб-китоби
4	Ишлаб чиқариш жараёнида қатнашувчи ходимларга вақтинчалик меҳнат қобилиятини йўқотиш, ҳомилдорлик ва туғиш бўйича нафақаларни тўлаш билан боғлиқ харажатлар акс эттирилган	2010	6710	Нафақалар ҳисоб-китоби
5	Маҳсулотларни ишлаб чиқариш (ишларни бажариш, хизматлар кўрсатиш)га тааллуқли номоддий активлар бўйича амортизация ҳисобланган	2010	0510-0590	Номоддий активлар бўйича амортизацияни ҳисоблаш ҳисоб-китоби
6	Маҳсулотларни ишлаб чиқариш, ишларни бажариш, хизматлар кўрсатиш учун материаллар сарф-харажати ҳисобдан чиқарилган	2010	1010-1090	Юкхат, ҳисобдан чиқариш далолатномаси, бажарилган ишлар далолатномаси

Т/р	Ҳўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сўётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
7	Чорвачилик маҳсулотини олиш учун ҳайвонлар қиймати ҳисобдан чиқарилган	2010	1110	Ҳайвонлар ва паррандалар чиқиб кетиши (сўйилиши, нобуд бўлиши) бўйича далолатнома, чиқим юкхати
8	Инвентарь ва ҳўжалик жиҳозлари асосий ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун ҳисобдан чиқарилган	2010	1080	Юкхат, ҳисобдан чиқариш далолатномаси, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
9	Материаллар қийматидаги фарқлар тегишли улуши бўйича асосий ишлаб чиқаришга ҳисобдан чиқарилган (сторно ёки кўшимча ёзув)	2010	1610	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
10	Қайта ишлаш учун асосий ишлаб чиқариш цехларига берилган ўзида ишлаб чиқарилган ярим тайёр маҳсулотлар қиймати ҳисобга олинган	2010	2110	Талабнома-юкхат, ҳисобдан чиқариш далолатномаси
11	Ёрдамчи цехлар харажатлари асосий ишлаб чиқариш маҳсулотлари ва хизматлари таннархига киритилган	2010	2310	Таннархнинг ҳисоб-китоби
12	Умумишлаб чиқариш харажатлари асосий ишлаб чиқариш маҳсулотлари ва хизматлари таннархига киритилган	2010	2510	Умумишлаб чиқариш харажатлари тақсимланиши қайдномаси
13	Яроқсизликдан йўқотишлар; яроқсиз маҳсулот қайтарилиши бўйича харажатлар асосий ишлаб чиқариш маҳсулотлари ва хизматлари таннархига киритилган	2010	2610	Яроқсизлик тўғрисида далолатнома, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
14	Илгари келгуси давр харажатлари каби акс эттирилган харажатларнинг тегишли улуши маҳсулот таннархига киритилган	2010	3110-3190	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларин тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
15	Тайёр маҳсулот асосий ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун сарф-харажат қилинган; кирим қилинган тайёр маҳсулот (қайта ишлов бериш учун ва ҳ.к.) омордан цехга қайтарилган	2010	2810	Юкхат, ҳисобдан чиқариш далолатномаси
16	Харид қилинадиган ва бугловчи материаллар асосий ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун берилган	2010	1020	Талабнома-юкхат
17	Товарлар қайта ишлаб чиқариш учун берилган	2010	2910	Талабнома-юкхат
18	Маҳсулотлар (ишлар, хизматлар) таннархига бевосита олиб борилган турли харажатлар нақд пул билан тўланган	2010	5010-5020	Чеклар, чипталар, харажатларни нақд пул тўлови орқали амалга оширган шахсларнинг ҳисоботлари
19	Банклардаги ҳисоб-китоб варағи ёки валюта счётлари, шунингдек банклардаги махсус счётлар орқали тўланган ва асосий ишлаб чиқариш харажатларига олиб борилган турли бевосита харажатлар акс эттирилган	2010	5110, 5210-5220, 5510-5530	Банк счётларидан кўчирма, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
20	Ишлаб чиқариш учун бевосита цехларга келиб тушган моддий қийматликлар ва кўрсатилган хизматлар учун мол етказиб берувчилар счётлари қабул қилинган	2010	6010	Шартномалар, ҳисобварақ-фактуралар, юкхатлар
21	Қондирилмаган даъво суммаси асосий ишлаб чиқариш маҳсулоти, ишлар ёки хизматлар таннархига киритилган	2010	4860	Ҳисобдан чиқариш далолатномаси, даъво ҳужжатлари
22	Мажбурий мулккий ва шахсий сугурта бўйича харажатлар суммаси (сугурта ташкилотларидан қарзлар) асосий ишлаб чиқариш харажатларига киритилган	2010	6510	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
23	Асосий ишлаб чиқариш маҳсулоти, ишлари ёки хизматларининг таннарига киритиладиган бюджетдан ташқари жамғармаларга туланган суммалар акс эттирилган	2010	6520	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
24	Асосий ишлаб чиқариш ходимларига ижтимоий сугурта ва меҳнат ҳақини тўлаш бўйича таъминлаш учун ажратмалар амалга оширилган	2010	6520	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
25	Асосий ишлаб чиқариш ходимларига меҳнат ҳақи тўлаш бўйича суммалар ҳисобланган	2010	6710	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
26	Ҳисобдор шахслар томонидан асосий ишлаб чиқариш бўйича амалга оширилган харажатлар акс эттирилган:			Ҳисобдор шахсларнинг ҳисоботлари, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
	— уларга бўнак берилган бўлса	2010	4230	
	— уларга бўнак берилмаган бўлса	2010	6970	
27	Асосий ишлаб чиқариш билан боғлиқ хизмат сафари харажатлари ҳисобдор шахсларнинг бўнак ҳисоботларига мувофиқ асосий ишлаб чиқариш харажатларига ҳисобдан чиқарилган:			Ҳисобдор шахсларнинг ҳисоботлари, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
	— уларга бўнак берилган бўлса	2010	4220	
	— уларга бўнак берилмаган бўлса	2010	6970	
28	Маҳсулот ишлаб чиқарилиши билан боғлиқ асосий воситаларнинг оператив ижараси бўйича ижара ҳақи суммаси акс эттирилган	2010	6910	Ижара тўлови шартномаси, ҳисобварақ-фактура, ижара тўлови бўйича ҳисоб-китоб

Т/р	Ҳужалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзуларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
29	Асосий ишлаб чиқариш цеҳларига хизматлар кўрсатилганлиги учун турли корхоналарга қарзлар акс эттирилган (маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича ва бошқалар)	2010	6990	Шартномалар, бажарилган ишлар (хизмат- лар) бўйича солиштирма далолатномалар
30	Алоҳида балансга ажратилган ички бўлинмаларнинг асосий ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун амалга оширган харажатлари акс эттирилган	2010	6110	Юкхатлар, ҳисобдан чиқариш далолатно- малари, бухгалтерия- нинг ҳисоб- китоблари
31	Асосий ишлаб чиқариш билан боғлиқ асосий воситаларни таъмирлаш учун резерв барпо этилган	2010	8910	Бухгалтерия- нинг ҳисоб- китоб маълум- отномаси
32	Асосий ишлаб чиқариш билан боғлиқ ишчиларнинг меҳнат таътилини тўлаш бўйича резерв барпо этилган	2010	8910	Бухгалтерия- нинг ҳисоб- китоб маълум- отномаси
33	Асосий ишлаб чиқариш билан боғлиқ ходимларга кўп йил меҳнат қилганлиги учун тақдирлаш ҳақини тўлаш бўйича резерв барпо этилган	2010	8910	Бухгалтерия- нинг ҳисоб- китоб маълум- отномаси
34	Асосий цеҳларда аниқланган туғалланмаган ишлаб чиқаришнинг ортиқчалари кирим қилинган (камомаддан ортиқ бўлган суммада)	2010	9390	Инвентарлаш далолатномаси
35	Моддий қийматликлар бўйича камомад (жумладан, табиий йўқотиш) қиймати қонунчиликка мувофиқ асосий ишлаб чиқариш харажатларига киритилган	2010	5910	Инвентарлаш далолатномаси, бухгалтерия- нинг ҳисоб- китоблари

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
36	Тугалланмаган маҳсулот (ярим тайёр маҳсулот)-нинг бир қисми, шунингдек асосий цехлар томонидан кўрсатилган хизматлар узоқ муддатли молиявий қўйилмалар тартибида (харид қилинган қимматли қоғозлар қийматини қоплаш учун) бошқа корхоналарга берилган:			Шартнома, юкхат, ҳисобварақ-фактуралар
	— уларнинг таннархига	9220	2010, 2110	
	— ўтказиб бериш қийматига	0610, 5810	9220	
	— ўтказиш қиймати таннархдан ортиқ бўлганда	9220	9320	
	— ўтказиш қиймати таннархдан паст бўлганда	9430	9220	
37	Ўз капитал қурилиши учун бажарилган ишлар, хизматларнинг ҳақиқий таннархи ҳисобдан чиқарилган	9220 0810	2010 9220	Бажарилган ишларни, кўрсатилган хизматларни қабул қилиш далолатномаси
38	Асосий ишлаб чиқаришдан (асосий цехлардан) материаллар қайтарилганлиги акс эттирилган; ўзида ишлаб чиқарилган материаллар, шунингдек қайтариладиган чиқиндилар кирим қилинган	1010-1090	2010	Юкхат, қабул қилиш далолатномаси
39	Ҳайвонларни ўстириш ва бўрдоқига боқиш бўйича харажатлар ҳайвонлар таннархига киритилган (вазнининг қўшилиши, ўсиши); ҳайвонлардан олинган насл акс эттирилган	1110	2010	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоблари

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
40	Илгари асосий ишлаб чиқариш харажатларига ҳисобдан чиқарилган инвентарь ва хўжалик жиҳозларининг қайтарилиши акс эттирилган; ўзида ишлаб чиқарилган инвентарь ва хўжалик жиҳозлари кирим қилинган	1080	2010	Юкхат
41	Тугалланмаган маҳсулот қайта баҳоланиши акс эттирилган:			Корхона раҳбариятининг қарори, бухгалтерия ҳисоб-китоби
	а) баҳоси оширилганда	2010	9390	
	а) баҳоси пасайтирилганда	9430	2010	
42	Ўзида ишлаб чиқарилган ярим тайёр маҳсулотлар операциялараро омборларга кирим қилинган (ярим тайёр маҳсулот варианты)	2110	2010	Юкхат
43	Асосий ишлаб чиқаришда аниқланган ва тузатиб бўлмайдиган яроқсизликлардан йўқотишлар ҳисобдан чиқарилган	2610	2010	Яроқсизлик тўғрисида далолатнома, бухгалтерия ҳисоб-китоби
44	Хизмат кўрсатувчи ишлаб чиқаришларга ва хўжаликларга, ўзининг қурилишига ва ҳоказоларга берилган асосий ишлаб чиқариш маҳсулотлари ва хизматлар қиймати тушум сифатида акс эттирилган	9110-9130 0810, 2310	2010, 9010-9030	Юкхат
45	Маҳсулотлар (ишлар ва хизматлар) ишлаб чиқарилиши амалдаги таннархи бўйича акс эттирилган	2810	2010	Юкхат, бухгалтерия ҳисоб-китоби
46	Савдо ва таъминот ташкилотларида ва корхоналарда ўзида ишлаб чиқарилган (қайта ишлов берилган ва ҳ.к.) товарлар кирим қилинган	2910	2010	Юкхат

Т/р	Ҳужалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
47	Мақсадли молиялаштириш маблағлари ҳисоби-га бажарилган ишлар, кўрсатилган хизматларнинг амалдаги таннархи ҳисобдан чиқарилган	8810-8890	2010	Мақсадли молиялаштириш шартномаси, бажарилган ишлар далолатномаси
48	Асосий цехлар томонидан бажарилган ишлар ёки кўрсатилган хизматлар сотилиши акс эттирилган; буюртмачи томонидан тугалланган ва ишларнинг бошқичи қабул қилинганлиги бўйича харажатлар суммаси ҳисобдан чиқарилган	9110-9130	2010	Шартнома, бажарилган ишлар далолатномаси, ҳисобварақ-фактура
49	Асосий ишлаб чиқариш цехларидан турли қийматликлар (деталлар ва ҳ.к.) текинга берилиши акс эттирилган	9430	2010	Бериш тўғрисида қарор (буйруқ), юкхат, ҳисобварақ-фактура
50	Тугалланмаган маҳсулот (ярим тайёр маҳсулот)нинг бир қисми қисқа муддатли инвестиция (қимматли қоғозларнинг қийматини қоплаш) тартибда бошқа корхоналарга берилган	9110-9130 5810	2010, 2110 9010-9030	Шартнома, юкхат, ҳисобварақ-фактура
51	Алоҳида балансга ажратилган ички бўлинмалар учун бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматлар таннархи ҳисобдан чиқарилган (ярим тайёр маҳсулотсиз вариант)	9110-9130 4110	2010 9010-9030	Бажарилган ишлар далолатномаси, ҳисобварақ-фактура, бухгалтериянинг ҳисоб-китоблари
52	Бекор қилинган ишлаб чиқариш буюртмалари бўйича харажатлар; тайёр маҳсулот бермаган ишлаб чиқариш бўйича харажатлар ҳисобдан чиқарилган	9430	2010	Қарор (буйруқ), бухгалтериянинг ҳисоб-китоблари
53	Табий офатлар, ёнгинлар ва ҳоказолар натижасида тугалланмаган ишлаб чиқаришдан йўқотишлар ҳисобдан чиқарилган	9720	2010	Йўқотишлар тўғрисида далолатнома, бухгалтериянинг ҳисоб-китоблари

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
54	Асосий ишлаб чиқаришда товар-моддий қийматликларнинг аниқланган камомади акс эттирилган:			Инвентарлаш далолатномаси
	— ҳақиқий таннархи бўйича	5910	2010	
	— камомадни моддий жавобгар шахснинг айби билан ҳисобдан чиқаришда	4730	5910	
	— камомадни табиий камайиш ёки айбдор шахслар аниқланмаган тақдирда ҳисобдан чиқаришда	9430	5910	

Ўзида ишлаб чиқарилган ярим тайёр маҳсулотларни ҳисобга олувчи счётларнинг (2100) боғланиши

2110 «Ўзида ишлаб чиқарилган ярим тайёр маҳсулотлар» счётида ярим тайёр маҳсулотлар ҳисобини алоҳида юритадиган корхоналарда уларнинг мавжудлиги ва силжиши тўғрисидаги ахборот умумлаштирилади.

Ярим тайёр маҳсулотлар ҳисобини алоҳида юритмайдиган корхоналарда қайд этилган қийматликлар тугалланмаган ишлаб чиқариш таркибида, яъни бевосита 2010 «Асосий ишлаб чиқариш» счётида акс эттирилади.

Ўзида ишлаб чиқарилган ярим тайёр маҳсулотларнинг келиб тушиши ушбу счётнинг дебетиде, сарф-харажати — кредитиде акс эттирилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
1	Ярим тайёр маҳсулотларни ишлаб чиқариш билан боғлиқ асосий ишлаб чиқариш харажатлари амалдаги таннарх бўйича ҳисобга олинган	2110	2010	Ярим тайёр маҳсулотларни чиқариш бўйича юкхат

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
2	Ярим тайёр маҳсулотларни ишлаб чиқариш билан боғлиқ ёрдамчи ишлаб чиқариш харажатлари амалдаги таннарх бўйича ҳисобга олинган	2110	2310	Ярим тайёр маҳсулотларни чиқариш бўйича юкхат
3	Умумишлаб чиқариш харажатлари ярим тайёр маҳсулотлар таннархига киритилган	2110	2510	Умумишлаб чиқариш харажатларини тақсимлаш қайдномаси
4	Ярим тайёр маҳсулотларни ишлаб чиқаришда фойдаланилган тайёр маҳсулотнинг амалдаги таннархи ҳисобдан чиқарилган	2110	2810	Талабнома-юкхат
5	Ўзида ишлаб чиқарилган ярим тайёр маҳсулотлар қиймати қайта баҳоланган:			Раҳбар қарори, бухгалтериянинг ҳисоб-китоблари
	— оширилган баҳо суммасига	2110	9390	
	— пасайтирилган баҳо суммасига	9430	2110	
6	Инвентарлаш натижасида аниқланган ярим тайёр маҳсулотлар ортиқчаси кирим қилинган	2110	9390	Инвентарлаш далолатномаси
7	Алоҳида балансга ажратилган ички бўлинмалардан дебиторлик қарзларини қоплаш ҳисобига олинган ярим тайёр маҳсулотлар кирим қилинган	2110	4110, 4120	Юкхат
8	Алоҳида балансга ажратилган ички бўлинмалардан олинган ярим тайёр маҳсулотлар кирим қилинган	2110	6110	Юкхат
9	Ўзида ишлаб чиқарилган ярим тайёр маҳсулотлар асосий ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун берилган	2010	2110	Юкхат

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғлаувчи сётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
10	Ўзида ишлаб чиқарилган ярим тайёр маҳсулотлар ёрдамчи ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун берилган	2310	2110	Юкхат
11	Ўзида ишлаб чиқарилган ярим тайёр маҳсулотлар умумишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун берилган	2510	2110	Юкхат
12	Ўзида ишлаб чиқарилган ярим тайёр маҳсулотлар маъмурий эҳтиёжлар учун берилган	9420	2110	Юкхат
13	Ўзида ишлаб чиқарилган ярим тайёр маҳсулотлар яроқсизликни тузатиш учун сарф-харажат қилинган; ярим тайёр маҳсулотлар яроқсизлиги натижасида йўқотишлар акс этирилган	2610	2110	Яроқсизлик тўғрисида далолатнома, юкхат
14	Сотиш учун мўлжалланган, ўзида ишлаб чиқарилган ярим тайёр маҳсулотлар тайёр маҳсулот сифатида акс этирилган	2810	2110	Юкхат, бажарилган ишлар далолатномаси
15	Ўзида ишлаб чиқарилган ярим тайёр маҳсулотлар харидорларга юклаб жўнатилган	9110	2110	Юкхат, ҳисобварақ-фактура
16	Ўзида ишлаб чиқарилган ярим тайёр маҳсулотларнинг бошқа корхоналарга текинга берилиши акс этирилган	9430	2110	Бериш тўғрисида қарор, юкхат, ҳисобварақ-фактура
17	Ўзида ишлаб чиқарилган ярим тайёр маҳсулотлар алоҳида балансга ажратилган бўлинмаларга берилган	4110	2110	Юкхат
18	Табий офатлар оқибатида ўзида ишлаб чиқарилган ярим тайёр маҳсулотларнинг йўқотишларидан кўрилган зарарлар ҳисобдан чиқарилган	9720	2110	Йўқотиш тўғрисида далолатнома, бухгалтериянинг ҳисоб-китоблари

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
19	Тайёр маҳсулотлар бермаган ярим тайёр маҳсулотларни ишлаб чиқариш бўйича харажатлар ҳисобдан чиқарилган	9430	2110	Билдирги, бухгалтериянинг ҳисобкитоблари
20	Ўзида ишлаб чиқарилган ярим тайёр маҳсулотлар камомати аниқланган	5910	2110	Инвентарлаш далолатномаси
21	Ўзида ишлаб чиқарилган ярим тайёр маҳсулотлар йўқотиш суммаси зарарга ҳисобдан чиқарилган:			Табийий офат натижасида инвентарлаш далолатномаси
	— табиий камайиш чегарасида, шунингдек йўқотилиш айбдорлари аниқланмаган бўлса	9430	5910	
	— моддий жавобгар шахслар айбдорлиги билан боғлиқ бўлганда	4730	5910	

Ёрдамчи ва бошқа ишлаб чиқаришларни ҳисобга олувчи счётларнинг (2300) боғланиши

Корхонанинг асосий ишлаб чиқаришига ёки асосий фаолиятига ёрдамчи ва хизмат кўрсатувчи ҳисобланган ишлаб чиқариш харажатлари тўғрисидаги ахборотларни умумлаштириш 2310 «Ёрдамчи ишлаб чиқариш» счётида амалга оширилади. Хусусан, ушбу счёт қуйидагиларни таъминлайдиган ишлаб чиқариш харажатларини ҳисобга олиш учун қўлланилади:

- энергиянинг турли хиллари (электр энергияси, буғ ва бошқалар) билан хизмат кўрсатиш;
- транспорт хизматини кўрсатиш;
- асосий воситаларни таъмирлаш;
- асбоблар, штамплар, эҳтиёт қисмлар, қурилиш деталлари ва конструкцияларини тайёрлаш ёки қурилиш материаллари таркибини бойитиш (асосан, қурилиш корхоналарида);

— тош, шағал, қум ва бошқа норуда материалларни қазиб олиш;

— ёғоч материалларини тайёрлаш ва тахта қилиш;

— қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тузлаш, қуритиш ва консерва қилиш (асосан, савдо корхоналарида).

Мазкур счётнинг дебети бўйича маҳсулот ишлаб чиқариш, ишларни бажариш ва хизматлар кўрсатиш билан бевосита боғлиқ бўлган тўғри харажатлар, шунингдек ёрдамчи ишлаб чиқаришни бошқариш ва хизмат кўрсатиш билан боғлиқ бўлган билвосита харажатлар ва яроқсиз маҳсулот ҳисобига йўқотишлар ходимлар билан меҳнат ҳақи бўйича ҳисоб-китоблар, асосий воситалар бўйича эскиришни ҳисоблаш, номоддий активлар бўйича амортизацияни ҳисоблаш ва бошқалар кредитидан акс эттирилади.

Ишлаб чиқариши тугалланган маҳсулотлар, бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматларнинг ҳақиқий таннарни суммалари 2010 «Асосий ишлаб чиқариш», 2510 «Умумишлаб чиқариш харажатлари», 2810 «Омбордаги тайёр маҳсулотлар», 9130 «Бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматларнинг таннарни», 9420 «Маъмурий харажатлар» ва бошқалар билан боғланган ҳолда 2310 счётнинг кредитида акс эттирилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Ёрдамчи ва бошқа ишлаб чиқариш цехларида фойдаланиладиган асосий воситалар эскириши акс эттирилган	2310	0211-0290	Асосий воситалар эскиришининг ҳисоб-китоби
2	Ёрдамчи ва бошқа ишлаб чиқариш харажатларига тааллуқли номоддий активлар бўйича амортизация ҳисобланган	2310	0510-0590	Номоддий активлар бўйича амортизациянинг ҳисоб-китоби
3	Ёрдамчи ва бошқа ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун материаллар сарфхаражат қилинган	2310	1010-1070-1090	Юкхат
4	Маҳсулот олиш учун ҳайвонлар сўйилганлиги акс эттирилган	2310	1110	Ҳайвонларни сўйиш далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
5	Ёрдамчи ва бошқа ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун инвентарь ва хўжалик жиҳозлари ҳисобдан чиқарилган	2310	1080	Юкхат
6	Ёрдамчи ва бошқа хизмат кўрсатувчи цехларда тугалланмаган ишлаб чиқариш суммалари ошириш юзасидан қайта баҳоланган (баҳосини ошириш)	2310	9390	Корхона раҳбариятининг қарори, бухгалтерия ҳисоб-китоблари
7	Материалларнинг қийматидаги фарқлар ҳисобланган улуш бўйича ёрдамчи ва бошқа ишлаб чиқариш счётларига ҳисобдан чиқарилган (мусбат сон билан ёки сторно)	2310	1610	Бухгалтерия ҳисоб-китоблари
8	Ўзида ишлаб чиқарилган ярим тайёр маҳсулотлар ёрдамчи ва бошқа ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун сарф-харажат қилинган	2310	2110	Юкхат
9	Умумишлаб чиқариш харажатларининг тегишли улуши ёрдамчи ва бошқа ишлаб чиқариш харажатларига тааллуқли маҳсулотлар, ишлар ва хизматларнинг таннархига киритилган	2310	2510	Бухгалтерия ҳисоб-китоблари
10	Ишлаб чиқаришдаги яроқсизликдан йўқотишлар ёрдамчи ва бошқа ишлаб чиқариш маҳсулотларининг таннархига киритилган	2310	2610	Яроқсизлик далолатномаси, бухгалтерия ҳисоб-китоблари
11	Келгуси давр харажатлари улуши ёрдамчи ва бошқа ишлаб чиқариш маҳсулотлари, ишлар ва хизматларнинг таннархи ҳисобига киритилган	2310	3110-3190	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
12	Асосий цехлар маҳсулотларининг бир қисми ёрдамчи ва бошқа ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун фойдаланилган	9110, 2310	2810, 9010	Юкхат
13	Ёрдамчи ва бошқа ишлаб чиқаришларга тааллуқли турли харажатларга нақд пул тўланган	2310	5010	Харажатлар учун масъул шахсларнинг ҳисоботлари
14	Мол етказиб берувчиларнинг моддий қийматликлар ҳамда ёрдамчи ва бошқа цехларга етказиб берилган хизматлар (сув, буг, энергия, алоқа ва ҳ.к.) бўйича сётлари қабул қилинган	2310	6010, 6990	Шартнома, ҳисобварақ-фактура
15	Ёрдамчи цехларга тааллуқли қондирилмаган даъволар суммаси улар маҳсулотлари, ишлари ва хизматлари таннарихига ҳисобдан чиқарилган	2310	4860	Суд қарори, корхона раҳбарининг қарори, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
16	Ёрдамчи ва бошқа цехлар ходимларининг мажбурий мулкӣ ва шахсий суғурта бўйича харажатлари (суғурта ташкилотларига қарзлар) акс эттирилган	2310	6510	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
17	Ёрдамчи цехлар ходимларига тўланадиган ижтимоий суғурта ва меҳнат ҳақи суммаларидан таъминотга ажратмалар акс эттирилган	2310	6520	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
18	Бюджетдан ташқари жамғармаларга киритиладиган суммалар ҳисобланган (ёрдамчи ва бошқа ишлаб чиқариш харажатлари бўйича)	2310	6520	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
19	Ёрдамчи ишлаб чиқариш ходимларига меҳнат ҳақи тўлаш бўйича суммалар ҳисобланган	2310	6710	Бажарилган ишлар далолатномаси, ҳисоб олиш табели, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
20	Ёрдамчи ва бошқа ишлаб чиқариш цехларига кўрсатилган хизматлари учун турли корxonалар олдидаги қарзлар акс эттирилган	2310	6990	Шартнома, бажарилган ишлар, хизматлар далолатномаси
21	Ҳисобдор шахслар томонидан олинган суммалардан ортиқ сарфланган харажатлар бўйича қарзлар акс эттирилган	2310	6970	Юкхат, ҳисобдор шахсларнинг ҳисоботлари, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
22	Ёрдамчи цехлар ходимларининг хизмат сафарлари бўйича харажатлар акс эттирилган:			Бўнак ҳисоботи ва унга илова қилинган бошланғич ҳужжатлар
	— уларга бўнак берилган бўлса	2310	4220	
	— бўнак берилмаган бўлса	2310	6970	
23	Алоҳида балансга ажратилган ички бўлинмалар томонидан ёрдамчи ва бошқа ишлаб чиқаришларга кўрсатилган хизматлар акс эттирилган	2310	6110	Шартнома, юкхат, ҳисобварақ-фактура
24	Ёрдамчи ва бошқа цехлардаги тугалланмаган ишлаб чиқаришнинг ортиги кириш қилинган (камомаддан юқори бўлган суммада)	2310	9390	Инвентарлаш далолатномаси, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
25	Етишмаётган моддий қийматликлар қиймати ёрдамчи ва бошқа ишлаб чиқариш маҳсулотлари, ишлар ва хизматларнинг таннархига ҳисобдан чиқарилган	2310	5910	Инвентарлаш далолатномаси, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувлари тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
26	Узоқ муддатли инвестициялар тартибида бошқа корхоналарга ёрдамчи цехлар томонидан ишлар ва хизматларнинг бир қисми кўрсатилган (харид қилинган қимматли қоғозлар қиймати қопланган)	9110 0610	2310 9010- 9030	Шартнома, юкхат, ҳисобварақ-фактура, бажарилган ишлар далолатномаси
27	Ўрнатиладиган асбоб-ускуналарни харид қилишда ёрдамчи ишлаб чиқаришлар томонидан амалга оширилган харажатлар (шу жумладан, транспорт харажатлари) асбоб-ускуналар қийматига киритилган	0710- 0720	2310	Транспорт ташкилотларининг счётлари, билдирги, бажарилган ишлар далолатномаси, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
28	Ёрдамчи цехлар томонидан ўз капитал қурилиши учун ишлаб чиқарган маҳсулотларининг ҳақиқий таннархи ҳисобдан чиқарилган	0810	2310	Юкхат, бажарилган ишлар далолатномаси
29	Ёрдамчи ва бошқа цехлар томонидан капитал қўйилмаларга амалга оширилган харажатлар ва хизматлар ҳисобдан чиқарилган	0810- 0890	2310	Юкхат, бажарилган ишлар далолатномаси
30	Илгари ёрдамчи ва бошқа ишлаб чиқаришлар эҳтиёжлари учун ҳисобдан чиқарилган материаллар ва чиқиндиларнинг қайтарилиши акс эттирилган; ёрдамчи ва бошқа ишлаб чиқаришлар томонидан ишлаб чиқарилган эҳтиёт қисмлари кирим қилинган	1010- 1090	2310	Билдирги, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
31	Ёрдамчи ва бошқа цехлар харажатлари ўстиришдаги ва бўрдоқига боқувдаги ҳайвонлар таннархига киритилган	1110	2310	Таннарх ҳисоб-китоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
32	Илгари ёрдамчи ишлаб чиқариш харажатларига ҳисобдан чиқарилган инвентарь ва хўжалик жиҳозлари қайтарилиши акс эттирилган; ёрдамчи ва бошқа цехлар томонидан ишлаб чиқарилган инвентарь ва хўжалик жиҳозлари кирим қилинган	1080	2310	Билдирги, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
33	Ёрдамчи цехлардаги тугалланмаган ишлаб чиқаришни қайта баҳолаш натижасида (баҳоси камайтирилганда) улар қиймати камайтирилган	9430	2310	Корхона раҳбарининг қарори, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
34	Ёрдамчи цехларнинг материалларни тайёрлаш ва харид қилишда кўрсатилган хизматлари ва харажатлари ушбу материаллар таннарихига киритилган	1510	2310	Юқхат, бажарилган ишлар, хизматлар далолатномаси, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
35	Ижарага олинган асосий воситаларни капитал таъмирлаш бўйича харажатлар ҳисобдан чиқарилган (ижарачи ҳисобидан)	6990	2310	Бажарилган ишлар, хизматлар далолатномаси, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
36	Ёрдамчи цехларнинг харажатлари ва хизматлари ўзида ишлаб чиқарилган ярим тайёр маҳсулотлар таннарихига киритилган	2110	2310	Юқхат, бажарилган ишлар, хизматлар далолатномаси, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
37	Яроқсизликни тузатиш бўйича ёрдамчи ва бошқа цехларнинг харажатлари асосий цехларнинг яроқсизликдан йўқотишлари таркибига киритилган	2610	2310	Яроқсизлик далолатномаси, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
38	Ёрдамчи цехлар харажатларининг улуши уларни тақсимлаш пайтида бошқа ёрдамчи цехлар харажатларига киритилган	2311	2310	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ўзуларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
39	Ўрдамчи цехлар харажатларининг улуши уларни тақсимлаш пайтида умумишлаб чиқариш харажатларига киритилган	2510	2310	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
40	Ўрдамчи цехлар харажатларининг улуши уларни тақсимлаш пайтида хизмат кўрсатувчи хўжаликлар харажатларига киритилган	2710	2310	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
41	Ўрдамчи цехлар харажатларининг улуши уларни тақсимлаш пайтида маъмурий харажатларга киритилган	9420	2310	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
42	Ўрдамчи ва бошқа ишлаб чиқаришларнинг тегишли харажатлари ва хизматлари келгуси давр харажатларига киритилган (мавсумий соҳаларда)	3110-3190	2310	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
43	Ўрдамчи ва бошқа ишлаб чиқаришларнинг тайёр маҳсулотлари кирим қилинган	2810	2310	Юкхат, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
44	Ўрдамчи ва бошқа ишлаб чиқаришлар маҳсулотлари товар сифатида кирим қилинган (ушбу сёт савдо соҳасининг қайта ишлов бериш корхоналарида ва ҳоказоларда қўлланилганда)	2910	2310	Юкхат, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
45	Маҳсулотни етказиб бериш ва сотиш пайтида ўрдамчи ва бошқа ишлаб чиқаришлар хизматлари ҳисобдан чиқарилган	9410	2310	Билдирги, бажарилган ишлар, хизматлар далолатномаси, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
46	Ўрдамчи ва бошқа ишлаб чиқариш цехлари томонидан бошқаларга юклар жўнатилган маҳсулотлар ҳамда буюртмачиларга бажарилган	9130	2310	Шартнома, ҳисобварақ-фактура

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
	ишлар ва хизматлар ҳақиқий таннари буйича акс эттирилган			
47	Ёрдамчи цехлар харажатларининг улуши бошқа операцион харажатларга киритилган	9430	2310	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
48	Сотиш ва бошқа чиқиб кетиш пайтида ёрдамчи ва бошқа цехлар харажатлари ҳисобдан чиқарилган:			Билдирги, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
	— асосий воситалар буйича	9210	2310	
	— номоддий ва бошқа активлар буйича	9220	2310	
49	Қисқа муддатли инвестициялар тартибида ёрдамчи ва бошқа цехлар томонидан бошқа корхоналарга маҳсулотлар бериш ва хизматлар кўрсатиш акс эттирилган	9130 (5810)	2310 9030)	Шартнома, ҳисобварақ-фактура, юкхат
50	Ёрдамчи ва бошқа цехлар томонидан ходимларга кўрсатилган хизматлар қиймати уларнинг меҳнат ҳақидан ушлаб қолинган	6710	2310	Шартнома, хизматлар қийматининг ҳисоб-китоби
51	Ёрдамчи цехлар харажатларининг улуши қонунчиликка мувофиқ айбдор шахслар томонидан ундириладиган моддий зарар суммасига киритилган	4730	2310	Келтирилган зарар тўғрисида далолатнома, бухгалтерия ҳисоб-китоблари
52	Ёрдамчи ва бошқа цехларнинг шуъба корхоналарига кўрсатган хизматлари сарф-харажатлари ҳисобдан чиқарилган	4110	2310	Шартнома, ҳисобварақ-фактура, юкхат
53	Алоҳида балансга ажратилган бўлинмаларга ёрдамчи ва бошқа ишлаб чиқаришлар харажатлари ҳисобдан чиқарилган ёки маҳсулот берилган	4110	2310	Шартнома, ҳисобварақ-фактура, юкхат

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
54	Бекор қилинган буортмалар харажатларига киритилган ёрдамчи ва бошқа цехлар харажатлари ҳисобдан чиқарилган	9430	2310	Корхона раҳбарининг қарори, бухгалтериянинг ҳисобкитоби
55	Ёрдамчи ва бошқа цехларнинг табиий офат, ёнғинлар ва ҳоказолар оқибатидаги йўқотишлари ҳисобдан чиқарилган	9720	2310	Йўқотишлар тўғрисидаги далолатнома
56	Инвентарлаш натижасида ёрдамчи ва бошқа ишлаб чиқаришлар цехларида аниқланган камомадлар ва моддий қийматликлар бузилиши акс эттирилган	5910	2310	Инвентарлаш далолатномаси
57	Ижарага олинган асосий воситаларнинг ижарага берувчи томонидан амалга ошириладиган капитал таъмирланиши бўйича харажатлари акс эттирилган	4890	2310	Шартнома, бажарилган ишлар, хизматлар далолатномаси
58	Қайтариладиган ва кўп маротаба айланадиган идишлар бўйича харажатлар ва йўқотишлар акс эттирилган	9430	2310	Билдирги
59	Ёрдамчи цехлар томонидан келгуси харажатларнинг илгари барпо этилган резервлар ҳисобидан асосий воситаларни таъмирлаш қиймати ҳисобдан чиқарилган	8910	2310	Таъмирлаш ишлари бажарилганлиги далолатномаси, юкхат

**Умумишлаб чиқариш харажатларини ҳисобга олувчи
счётларнинг (2500) боғланиши**

2510 «Умумишлаб чиқариш харажатлари» счётида умумишлаб чиқариш харажатлари тўғрисидаги ахборот умумлаштирилади. Бундай харажатлар:

— машина ва ускуналарни ушлаб туриш ва ишлатиш бўйича харажатлар;

— ишлаб чиқариш учун мўлжалланган асосий воситалар ва номоддий активлар бўйича амортизация ажратмалари;

— ишлаб чиқариш учун мўлжалланган асосий воситаларни таъмирлаш бўйича сарф-харажатлар;

— ишлаб чиқариш мол-мулкининг суғуртаси бўйича сарф-харажатлар;

— ишлаб чиқариш хоналарини иситиш, ёритиш ва ушлаб туриш бўйича сарф-харажатлар;

— ишлаб чиқариш хоналари, машина ва ускуналар ҳамда ишлаб чиқаришда фойдаланиладиган бошқа ижара воситалари учун ижара ҳақи;

— ишлаб чиқаришга хизмат кўрсатиш билан банд бўлган ишлаб чиқариш ходимларига тўланадиган меҳнат ҳақи;

— ишлаб чиқариш тавсифига эга бўлган бошқа харажатлардан иборат.

Умумишлаб чиқариш харажатлари умумишлаб чиқариш харажатларини ҳисобга олувчи счётларнинг дебети бўйича ишлаб чиқариш захиралари, ходимлар билан меҳнат ҳақи бўйича ҳисоб-китоблар ва бошқаларни ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда акс эттирилади. Умумишлаб чиқариш харажатларини ҳисобга олувчи счётларда ҳисобга олинган харажатлар 2010 «Асосий ишлаб чиқариш», 2310 «Ёрдамчи ишлаб чиқариш» счётларининг дебетига ҳисобдан чиқарилади.

Ишлаб чиқарилган маҳсулотнинг бевосита ва билвосита (умумишлаб чиқариш) харажатларидан иборат бўлган таннархнинг тўғри ҳисобланиши корхона учун муҳим аҳамиятга эга. Билвосита харажатларни тақсимлашнинг муқобил усуллари мавжуд. Корхона ушбу усуллардан энг оқилonasини танлаб олиши лозим. Умумишлаб чиқариш харажатларини алоҳида ҳисоб объектлари ўрта-сида тақсимлаш тартиби корхонанинг ҳисоб сиёсати билан белгиланади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзуларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Ишлаб чиқаришга, ас-боб-ускуналарга, ишлаб чиқариш хоналарига ва бошқаларга хизмат кўрсатадиган асосий воситалар эскириши ҳисобланган	2510	0220-0299	Асосий воситалар эскиришининг ҳисоб-китоби
2	Ишлаб чиқаришга, ас-боб-ускуналарга, ишлаб чиқариш хоналарига ва бошқаларга хизмат кўрсатиш харажатларига тегишли номоддий активлар бўйича амортизация ҳисобланган	2510	0510-0590	Номоддий активлар амортизациясининг ҳисоб-китоби
3	Ишлаб чиқаришга, ас-боб-ускуналарга, хоналарга ва бошқаларга хизмат кўрсатиш учун материаллар сарф-харажат қилинган	2510	1010-1050, 1090	Юкхат
4	Ишлаб чиқаришга хизмат кўрсатиш учун мўлжалланган инвентарь ва хўжалик жиҳозлари ҳисобдан чиқарилган	2510	1080	Юкхат, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
5	Цехларга хизмат кўрсатиш учун сарф-харажат қилинган материаллар қийматидаги фарқлар ҳисобдан чиқарилган (мусбат сон билан ёки сторно)	2510	1610	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
6	Корхонанинг ўзида ишлаб чиқарилган ярим тайёр маҳсулотлар цехларга хизмат кўрсатиш мақсадлари учун берилган (синовлар, тажрибалар ўтказиш учун)	2510	2110	Юкхат, талабнома
7	Ёрдамчи ишлаб чиқаришлар хизматлари цехларга хизмат кўрсатиш харажатларига ҳисобдан чиқарилган (жумладан, ижарага олинган асосий воситалар ижарага олувчи ҳисобидан капитал таъмирланган)	2510	2310	Юкхат, бажарилган ишлар, хизматлар даволатномаси, билдирги

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
8	Келгуси давр харажатларининг тегишли қисми умумишлаб чиқариш харажатларига ҳисобдан чиқарилган (навбатдаги ҳисобот даври келганда)	2510	3110-3190	Бухгалтерия ҳисоб-китоблари
9	Тайёр маҳсулотнинг бир қисми ишлаб чиқаришга хизмат кўрсатиш мақсадида ўз эҳтиёжлари учун йўналтирилган	2510	2810	Юкхат
10	Айрим умумишлаб чиқариш харажатлари учун касса орқали нақд пул тўланган	2510	5010	Билдирги
11	Цехларга хизмат кўрсатиш бўйича харажатлар (умумишлаб чиқариш харажатлари) ҳисоб-китоб ёки валюта счётидан тўланган	2510	5110, 5210	Шартнома, ҳисобварақ-фактура, бажарилган ишлар, хизматлар далолатномаси
12	Ишлаб чиқаришга хизмат кўрсатиш бўйича мол етказиб берувчиларнинг хизматлари (электр энергияси, сув, газ, алоқа ва б.) учун счётлари қабул қилинган	2510	6010	Шартнома, ҳисобварақ-фактура
13	Илгари тақдим этилган ва қондирилмаган даъво суммаси умумишлаб чиқариш харажатларига ҳисобдан чиқарилган	2510	4860	Суд қарори, корхона раҳбари қарори, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
14	Ишлаб чиқаришга тегишли мол-мулкни суғурталаш ҳамда ишлаб чиқаришга хизмат кўрсатиш билан банд бўлган ходимларнинг шахсий суғурта бўйича қарзлари акс эттирилган	2510	6510	Суғурта шартномаси, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
15	Ишлаб чиқаришга хизмат кўрсатиш билан банд бўлган ходимларнинг меҳнат ҳақидан мажбурий суғурта (ягона ижтимоий тўлов) бўйича қарзи акс эттирилган	2510	6520	Суғурта шартномаси, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
16	Ишлаб чиқаришга хизмат кўрсатиш билан банд бўлган ходимларга меҳнат ҳақи бўйича харажатлар ҳисобланган	2510	6710	Иш вақти ҳисобининг табели, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
17	Умумишлаб чиқаришга оид асосий воситалар бўйича жорий ижара тўлови акс эттирилган	2510	6910	Ижара шартномаси, ҳисобварақ-фактура
18	Алоҳида балансга ажратилган ички бўлиналар томонидан ишлаб чиқаришга хизмат кўрсатиш бўйича харажатлар (умумишлаб чиқариш эҳтиёжлари) акс эттирилган	2510	6110	Шартнома, бажарилган ишлар, хизматлар далолатномаси, юкхат
19	Хизмат кўрсатиш учун мулжалланган материаллар камомлади, жумладан, табиий камайиш қиймати амалдаги қонунчиликка мувофиқ акс эттирилган (таннарх ҳисобига)	2510	1010, 2810, 2910	Инвентарлаш далолатномаси, билдирги, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
20	Умумишлаб чиқаришга оид асосий воситаларни таъмирлаш учун резерв барпо этилган	2510	8910	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб-маълумотномаси
21	Умумишлаб чиқаришда банд бўлган ходимларнинг меҳнат таътилига тўловни амалга ошириш учун резерв барпо этилган	2510	8910	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб-маълумотномаси
22	Ишлаб чиқаришга хизмат кўрсатиш учун илгари берилган материалларнинг ортиқчаси ва қайтарилиши акс эттирилган; умумишлаб чиқариш харажатларининг улуши материаллар таннархига ҳисобдан чиқарилган	1010	2510	Инвентарлаш далолатномаси, билдирги
23	Умумишлаб чиқариш харажатлари, билвосита ўзгарувчан харажатлар (ишлаб чиқариш устама харажатлари) маҳсулот таннархига киритилган	2010	2510	Таннарх ҳисоб-китоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
24	Умумишлаб чиқариш харажатларининг тегишли улуши ўзида ишлаб чиқарилган ярим тайёр маҳсулотлар таннархига киритилган	2110	2510	Таннарх ҳисоб-китоби
25	Ёрдамчи цехларга хизмат кўрсатиш бўйича харажатлар улар ишлари, хизматлари таннархига киритилган	2310	2510	Таннарх ҳисоб-китоби
26	Умумишлаб чиқариш харажатларининг бир қисми яроқсизликни тузатиш бўйича харажатлар суммасига киритилган	2610	2510	Яроқсизлик тўғрисидаги далолатнома
27	Ишлаб чиқаришга хизмат кўрсатиш бўйича тегишли харажатлар келгуси давр харажатлари таркибда акс эттирилган	3110-3190	2510	Бухгалтерия ҳисоб-китоблари
28	Илгари цехларнинг харажатларига киритилган ишлаб чиқариш бўйича йўқотишлар (бекор туриб қолишлар ва б.)-нинг бир қисми қонунчиликка мувофиқ айбдор шахсларнинг меҳнат ҳақидан ушлаб қолинган	6710	2510	Йўқотишлар тўғрисида далолатнома, меҳнат шартномаси, меҳнат ҳақидан ушлаб қолишларнинг ҳисоб-китоби
29	Умумишлаб чиқариш харажатлари улуши айбдор шахслар зиммасига юкланган (бекор туриб қолишлар ва б.)	4730	2510	Билдирги, меҳнат шартномаси, бухгалтерия ҳисоб-китоблари
30	Умумишлаб чиқариш харажатларининг бир қисми зарарга ҳисобдан чиқарилган (табiiй офатлар, ёнгинлар ва ҳоказо туфайли)	9720	2510	Табиий офатлар натижасида йўқотишлар тўғрисида далолатнома

**Ишлаб чиқаришдаги яроқсиз маҳсулотларни ҳисобга олувчи
счётларнинг (2600) боғланиши**

2610 «Ишлаб чиқаришдаги яроқсиз маҳсулотлар» счёти ишлаб чиқаришдаги яроқсиз маҳсулот ҳисобига йўқотишлар тўғрисидаги ахборотларни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Мазкур счётнинг дебети бўйича аниқланган яроқсиз маҳсулотларга доир харажатлар, шунингдек кафолатли таъмирлаш харажатлари йиғилади, кредити бўйича — яроқсиз маҳсулотдан кўрилган йўқотишларнинг камайишига олиб бориладиган суммалар (яроқсиз маҳсулотнинг фойдаланиш мумкин бўлган баҳоси бўйича қиймати, яроқсиз маҳсулотнинг айбдорларидан ушланадиган суммалар, мол етказиб берувчилар томонидан етказиб берилган сифатсиз материаллар ва ярим тайёр маҳсулотлардан фойдаланиш натижасида юзага келган яроқсиз маҳсулот ва бошқалар учун ундириладиган суммалар), шунингдек яроқсиз маҳсулотлардан кўрилган йўқотиш сифатида ишлаб чиқариш харажатларига ҳисобдан чиқариладиган суммалар акс эттирилади.

Т/р	Ҳужалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Яроқсиз маҳсулотларни тузатиш бўйича материаллар сарфланиши акс эттирилган	2610	1010-1050, 1090	Яроқсизлик тўғрисида далолатнома, юкхат
2	Асосий ва ёрдамчи ишлаб чиқаришда аниқланган тузатиб бўлмайдиган яроқсиз маҳсулотдан кўрилган йўқотишлар ҳисобдан чиқарилган	2610	2010, 2310	Яроқсизлик тўғрисида далолатнома
3	Ўзида ишлаб чиқарилган яроқсиз ярим тайёр маҳсулотлар аниқланган ва ҳисобдан чиқарилган	2610	2110	Инвентарлаш далолатномаси
4	Умумишлаб чиқариш харажатларининг улуши тузатиб бўладиган ва тузатиб бўлмайдиган яроқсиз маҳсулотлар таннархига киритилган	2610	2510	Бухгалтериянинг ҳисобкитоби

Т/р	Ҳужалик операциясининг мазмуни	Боғлаувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
5	Харидорга яроқсиз маҳсулот ўрнига берилган маҳсулот таннархи акс эттирилган	2610	2810	Яроқсизлик тўғрисида далолатнома, юкхат
6	Яроқсизлик билан боғлиқ турли харажатлар (яроқсиз маҳсулотни алмаштиришда, қайтаришда ташиш ва бошқа харажатлар) банклардаги ҳисоб-китоб, валюта ёки махсус варақлардан тўланган	2610	5110, 5210, 5510- 5530	Шартнома, яроқсизлик тўғрисида далолатнома
7	Яроқсизликни тузатишда ва кафолатли таъмирлашда мол етказиб берувчиларнинг кўрсатган хизматлари бўйича счётлари қабул қилинган	2610	6010	Шартнома, ҳисобварақ-фактура, бажарилган ишлар, хизматлар далолатномаси
8	Яроқсизликни тузатиш учун ижтимоий суғурта ва меҳнат ҳақи суммалари бўйича таъминотига ажратмалар ҳисобланган	2610	6520	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
9	Яроқсиз маҳсулотларни тузатиш бўйича меҳнат ҳақи суммаси ҳисобланган	2610	6710	Билдирги, иш вақти ҳисобининг табели, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
10	Яроқсиз маҳсулотларни қайтариш, ташиш ва бошқалар билан боғлиқ суммалар ҳисобдор шахслар ҳисобидан чиқарилган	2610	4220 4320	Ҳисобдор шахсларнинг ҳисоботлари
11	Истеъмолчилар томонидан олинган яроқсиз маҳсулотларни тузатиш учун қилинган харажатлар бўйича улар олдидаги қарз ҳисобланган	2610	6990	Яроқсизлик тўғрисида далолатнома, истеъмолчилар томонидан тақдим этилган счётлар
12	Яроқсиз маҳсулотни тузатишдан қолган ва якуний яроқсиз маҳсулотларни ҳисобдан чиқаришдан олинган моддий қийматликлар (фойдаланиш мумкин бўлган баҳосида) кирим қилинган	1010	2610	Билдирги, ҳисобдан чиқариш далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
13	Яроқсиз маҳсулотдан кўрилган йўқотишлар асосий ишлаб чиқариш маҳсулотлари, иш ва хизматлар таннархига киритилган; қайтарилган яроқсиз маҳсулот таннархи ҳисобдан чиқарилган	2010	2610	Яроқсизлик тўғрисида далолатнома, бухгалтериянинг ҳисобкитоби
14	Яроқсиз маҳсулотдан кўрилган йўқотишлар ёрдамчи ишлаб чиқариш маҳсулотлари, иш ва хизматлар таннархига киритилган; қайтарилган яроқсиз маҳсулот таннархи ҳисобдан чиқарилган	2310	2610	Яроқсизлик тўғрисида далолатнома, бухгалтериянинг ҳисобкитоби
15	Яроқсиз маҳсулотдан кўрилган йўқотишлар айбдор ишчиларнинг меҳнат ҳақидан ушлаб қолиш ҳисобига камайтирилган (жорий ой бўйича)	6710	2610	Меҳнат шартномаси, яроқсизлик тўғрисида далолатнома, билдирги, бухгалтериянинг ҳисобкитоби
16	Яроқсизлик оқибатида келиб чиққан йўқотишлардан кўрилган моддий зарар айбдор ишчилар ҳисобидан ҳисобдан чиқарилган (ижро варақалари ва бошқалар бўйича)	4730	2610	Суд қарори, бухгалтериянинг ҳисобкитоби
17	Олдинги йиллар бўйича аниқланган қопланмайдиган яроқсизликдан йўқотишлар зарарларга ҳисобдан чиқарилган (жумладан, ташқи яроқсизликдан ҳам)	9430	2610	Бухгалтериянинг ҳисобкитоби
18	Олдинги йиллар бўйича аниқланган қопланмайдиган яроқсизликдан йўқотишлар фойдани камайтиришга ҳисобдан чиқарилган	8710	2610	Бухгалтериянинг ҳисобкитоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
19	Аниқланган яроқсизлик бўйича айбдор ташкилотга даъво тақдим этилган	4860	2610	Тижорат далолатномаси, даъво ҳужжатлари
20	Яроқсизликни тузатиш билан боғлиқ харажатлар бўйича ҳисобдор шахсларнинг бўнак ҳисоботлари тасдиқланган	2610	6970	Бўнак ҳисоботлари

Хизмат кўрсатувчи хўжаликларни ҳисобга олувчи счётларнинг (2700) боғланиши

2710 «Хизмат кўрсатувчи хўжаликлар» счёти корхонанинг мақсади бўлган, фаолияти маҳсулотлар ишлаб чиқариш, ишларни бажариш ва хизматлар кўрсатиш билан боғлиқ бўлмаган хизмат кўрсатувчи хўжаликлар томонидан маҳсулотлар ишлаб чиқарилиши, ишлар бажарилиши ва хизматлар кўрсатилиши билан боғлиқ харажатлар тўғрисидаги ахборотларни умумлаштиради. Жумладан, ушбу счётда корхонанинг балансида бўлган соғлиқни сақлаш объектлари, болалар боғчалари, уй-жой-коммунал хўжалиги объектлари, спорт ва маданият, тикувчилик ва бошқа маиший хизмат кўрсатиш устахоналари, ошхона ва буфетлар, илмий-тадқиқот ва конструкторликка оид ажратилган бўлинмаларни сақлаш харажатлари акс этирилади.

2710 «Хизмат кўрсатувчи хўжаликлар» счётининг дебетида хизмат кўрсатувчи хўжаликларда маҳсулот ишлаб чиқариш, ишлар бажариш ва хизматлар кўрсатиш билан боғлиқ харажатлар акс этирилади. Харажатлар 2710 «Хизмат кўрсатувчи хўжаликлар» счётининг дебетига товармоддий захиралар, меҳнат ҳақи тўлаш бўйича ходимлар билан ҳисоб-китоблар ва бошқаларни ҳисобга олувчи счётлар билан боғлиқ ҳисобдан чиқарилади.

2710 «Хизмат кўрсатувчи хўжаликлар» счётининг кредитида хизмат кўрсатувчи хўжаликлар томонидан ишлаб

чиқарилган маҳсулот, бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматларнинг ҳақиқий таннархи суммалари товар-моддий захиралар ва бошқаларни ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда акс эттирилади.

Т/р	Ҳўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Хизмат кўрсатувчи ишлаб чиқаришларда ва ҳўжаликларда фойдаланилаётган асосий воситалар бўйича амортизация ҳисобланган	2710	0210-0290	Асосий воситалар бўйича амортизация ҳисоблаш қайдномаси
2	Хизмат кўрсатувчи ишлаб чиқаришларда ва ҳўжаликларда фойдаланиладиган молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситалар бўйича амортизация ҳисобланган	2710	0299	Амортизация ҳисоблаш қайдномаси
3	Хизмат кўрсатувчи ишлаб чиқаришларда ва ҳўжаликларда фойдаланилаётган номоддий активлар бўйича амортизация ҳисобланган	2710	0510-0590	Номоддий активлар бўйича амортизация ҳисоблаш қайдномаси
4	Хизмат кўрсатувчи ишлаб чиқаришларда фойдаланиш учун материаллар берилган	2710	1010-1050, 1090	Юкхат
5	Ёрдамчи қишлоқ ҳўжаликларда сўйиш натижасида ҳайвонлар қиймати ҳисобдан чиқарилган	2710	1110, 1120	Ҳайвонларни сўйиш далолатномаси, юкхат
6	Хизмат кўрсатувчи ишлаб чиқаришларда фойдаланилган инвентарь ва ҳўжалик жиҳозлари ҳисобдан чиқарилган	2710	1080	Юкхат, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
7	Хизмат кўрсатувчи ҳўжаликларга сарф-харажат қилинган материаллар қийматидаги фарқлар ҳисобдан чиқарилган (мусбат ёки сторно)	2710	1610	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувлари тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
8	Хизмат кўрсатувчи хўжаликларда фойдаланилган ўзида ишлаб чиқарилган ярим тайёр маҳсулотлар ҳисобдан чиқарилган	2710	2110	Талабнома, юкхат
9	Хизмат кўрсатувчи хўжаликларга ёрдамчи ишлаб чиқаришлар томонидан кўрсатилган хизматлар ҳисобдан чиқарилган	2710	2310	Билдирги
10	Асосий цехлар маҳсулотининг бир қисми хизмат кўрсатувчи хўжаликлар эҳтиёжлари учун сарф-харажат қилинган	2710	2810	Юкхат
11	Келгуси давр харажатлари улуши навбатдаги ҳисобот даври келганда хизмат кўрсатувчи хўжаликлар харажатларига киритилган	2710	3110-3190	Бухгалтериянинг ҳисобкитоби
12	Хизмат кўрсатувчи хўжаликлар ишчиларининг хизмат сафари бўйича харажатлари ҳисобдан чиқарилган:			Ҳисобдор шахсларнинг бўнақ ҳисоботлари
	— уларга бўнақ берилган бўлса	2710	4220	
	— улар бўнақ берилмаган бўлса	2710	6970	
13	Хизмат кўрсатувчи хўжаликлар харажатлари ҳисобдор шахслар томонидан тўланган	2710	4230	Ҳисобдор шахсларнинг бўнақ ҳисоботлари
14	Хизмат кўрсатувчи хўжаликларга кўрсатган хизматлари учун мол етказиб берувчилардан ёки пудратчилардан счётлар олинган	2710	6010	Шартнома, ҳисобварақ-фактура, бажарилган ишлар, хизматлар далолатномаси
15	Алоҳида бўлинмалар ва шуъба корхоналардан олинган хизмат кўрсатувчи хўжаликларга тегишли харажатлар кирим қилинган	2710	6110, 6120	Шартнома, ҳисобварақ-фактура, бажарилган ишлар, хизматлар далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
16	Хизмат кўрсатувчи хўжаликларда аниқланган тугалланмаган ишлаб чиқаришнинг ортиқчаси кириш қилинган	2710	9390	Инвентарлаш натижаларининг солиштирма қайдномаси, раҳбар буйруғи
17	Хизмат кўрсатувчи хўжаликларда мажбурий, мулкӣ ва шахсий сугурта бўйича харажатлар (ҳисобланган бадаллар бўйича қарз) акс эттирилган	2710	6510	Бухгалтериянинг ҳисобкитоби
18	Хизмат кўрсатувчи хўжаликларда банд бўлган ходимлар бўйича ижтимоий сугурта ва таъминотга ажратмалар амалга оширилган	2710	6520	Бухгалтериянинг ҳисобкитоби
19	Хизмат кўрсатувчи хўжаликларда банд бўлган ходимлар бўйича меҳнатга ҳақ тўлаш ҳисобланган	2710	6710	Билдирги, иш вақти ҳисобининг табели, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
20	Хизмат кўрсатувчи хўжаликлар учун бошқа корхона ва ташкилотлар томонидан кўрсатилган хизматлар бўйича қарзлар акс эттирилган	2710	6990	Шартнома, ҳисобварақ-фактура, бажарилган ишлар, хизматлар далолатномаси
21	Хизмат кўрсатувчи хўжаликларнинг капитал қўйилмалар жараёнида амалга оширган харажатлари ҳисобдан чиқарилган	0810, 0820	2710	Ҳисобдан чиқариш қайдномаси
22	Хизмат кўрсатувчи хўжаликларда фойдаланилмаган материаллар кириш қилинган	1010	2710	Билдирги, бухгалтериянинг ҳисобкитоби
23	Хизмат кўрсатувчи хўжаликлар харажатлари ўстиришдаги ва бўрдоқига боқувдаги ҳайвонлар таннарихига киритилган	1110, 1120	2710	Ҳисобдан чиқариш қайдномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
24	Хизмат кўрсатувчи хўжаликлар томонидан материалларни харид қилишда хизматлар кўрсатилган	1510	2710	Ҳисобдан чиқариш қайдномаси
25	Хизмат кўрсатувчи хўжаликларда якуний яроқсиз деб топилган маҳсулотларнинг амалдаги қиймати ҳисобдан чиқарилган	2610	2710	Яроқсизликни ҳисобга олиш қайдномаси
26	Хизмат кўрсатувчи хўжаликларда яроқсизликдан кўрилган йўқотишлар ҳисобдан чиқарилган	2710	2610	Яроқсизликни ҳисобга олиш қайдномаси
27	Хизмат кўрсатувчи хўжаликларнинг тайёр маҳсулотлари кирим қилинган	2810	2710	Юкхат
28	Хизмат кўрсатувчи хўжаликлар товарлари кирим қилинган	2910	2710	Юкхат
29	Табийий камайиш меъёрларидаги камомад хизмат кўрсатувчи хўжаликлар харажатларига ҳисобдан чиқарилган	2710	5910	Инвентарлаш натижаларининг солиштирма қайдномаси, раҳбар буйруғи
30	Хизмат кўрсатувчи хўжаликлар харажатлари келгуси давр харажатларига ҳисобдан чиқарилган (мавсумий соҳаларда)	3190	2710	Ҳисобдан чиқариш қайдномаси
31	Хизмат кўрсатувчи хўжаликлар харажатлари сойтиш бўйича харажатлар, маъмурий ва бошқа харажатларга киритилган	9410, 9420, 9430	2710	Харажатларни тақсимлаш қайдномаси
32	Ҳисобот даврининг охирида хизмат кўрсатувчи хўжаликларни сақлашдан кўрилган зарар ҳисобдан чиқарилган	9430	2710	Ҳисобдан чиқариш қайдномаси
33	Хизмат кўрсатувчи хўжаликлардаги тугалланмаган ишлаб чиқариш қайта баҳоланиши акс эттирилган:			Раҳбар буйруғи, қайта баҳолаш қайдномаси
	— қийматини ошириш суммасига	2710	9390	
	— қийматини камайтириш суммасига	9430	2710	

**Тайёр маҳсулотларни ҳисобга олувчи сётларнинг (2800)
боғланиши**

Тайёр маҳсулотларнинг мавжудлиги ва ҳаракати тўғри-сидаги ахборотларни умумлаштириш қуйидаги сётларда амалга оширилади:

2810 «Омбордаги тайёр маҳсулотлар»;

2820 «Кўргазмадаги тайёр маҳсулотлар»;

2830 «Комиссияга берилган тайёр маҳсулотлар».

2810 «Омбордаги тайёр маҳсулотлар» счётида тайёр маҳсулотлар ҳақиқий ишлаб чиқариш таннархи бўйича ҳисобга олинади.

Сотиш учун тайёрланган (олинган) тайёр маҳсулотлар, шу жумладан қисман корхонанинг ўз эҳтиёжлари учун мўлжалланган маҳсулотларнинг кирим қилиниши 2810 «Омбордаги тайёр маҳсулотлар» счётининг дебетида харажатларни ҳисобга олувчи сётлар билан боғланган ҳолда акс эттирилади.

Харидорлар (буюртмачилар)га юклар жўнатилган тайёр маҳсулотлар ва улар учун ушбу харидор (буюртмачи)ларга ҳисоб-китоб ҳужжатларининг тақдим этилиши 2810 «Омбордаги тайёр маҳсулотлар» счётининг кредитидан сотилиш тартибида 9110 «Сотилган тайёр маҳсулотларнинг таннархи» счётининг дебетига ҳисобдан чиқарилади.

Т/р	Ҳўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ўзуларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Асосий цехлардан омборга топширилган тайёр маҳсулотнинг ҳақиқий таннархи ҳисобдан чиқарилган	2810	2010	Қабул қилиш-топшириш юкхати
2	Ёрдамчи цехлардан ҳақиқий таннархи бўйича тайёр маҳсулот кирим қилинган	2810	2310	Қабул қилиш-топшириш юкхати
3	Ярим тайёр маҳсулот ҳисоб усули қўлланилганда тайёр маҳсулот кирим қилинган	2810	2110	Қабул қилиш-топшириш юкхати

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзуларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
4	Хизмат кўрсатувчи ишлаб чиқаришлардан тайёр маҳсулот кирим қилинган	2810	2710	Қабул қилиш-топшириш юкхати, қайта ишлов бериш далолатномаси
5	Тайёр маҳсулот кўргазмадан оморга кирим қилинган	2810	2820	Кирим ва чиқим юкхатлари
6	Тайёр маҳсулот қайта баҳоланиши акс эттирилган:			Раҳбар буйруғи, қайта баҳолаш далолатномаси
	— қўшимча баҳоланганда	2810	9390	
	— қиймати пасайтирилганда	9430	2810	
7	Алоҳида балансга ажратилган ўз бўлинуларига тайёр маҳсулот берилган	9110	2810-2830	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
		4110	9010	
8	Тайёр маҳсулот мулк эгаларидан устав капиталидаги улуши ҳисобига кирим қилинган	2810	4610	Таъсисчиларнинг келишув баённомалари, юкхатлар
9	Текинга олинган тайёр маҳсулот кирим қилинган	2810	8530	Текинга бериш шартномаси, юкхат
10	Тайёр маҳсулот мақсадли фойдаланиш учун келиб тушган	2810	8810-8890	Мақсадли фойдаланиш шартномаси, юкхат
11	Инвентарлаш натижасида аниқланган ортиқча тайёр маҳсулот кирим қилинган	2810	9390	Солиштирма қайднома, инвентарлаш далолатномалари
12	Тайёр маҳсулот узоқ муддатли молиявий инвестициялар ҳисобига ёки қимматли қоғозлар қийматини қоплаш учун берилган	9110 (0610)	2810 9010)	Шартномалар, қимматли қоғозлар бўйича сертификатлар, ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
13	Ўз эҳтиёжлари учун мўлжалланган тайёр маҳсулот материаллар таркибига ўтказилган	1010	2810	Кирим ва чиқим юкхатлари, талабнома

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
14	Тайёр маҳсулот асосий цехларнинг ички эҳтиёжлари учун ишлатилган; тайёр маҳсулот қайта ишлов бериш учун цехларга қайтарилган ва б.	2010	2810	Кирим ва чиқим юкхатлари, талабнома, далолатномалар
15	Тайёр маҳсулот ёрдамчи цехларнинг ички эҳтиёжлари учун ишлатилган; тайёр маҳсулот қайта ишлов бериш учун цехларга қайтарилган ва б.	2310	2810	Кирим ва чиқим юкхатлари, талабнома, далолатномалар
16	Маҳсулот тайёр маҳсулот омборидан яроқсизликни тузатиш учун берилган	2610	2810	Далолатномалар, юкхатлар
17	Инвентарлаш пайтида аниқланган тайёр маҳсулот камомадлари, айбдор шахслар аниқланмаган тақдирда, ҳисобдан чиқарилган	5910 9430	2810 5910	Солиштирма қайднома, тергов ва суд органларининг қарорлари
18	Тайёр маҳсулот умумишлаб чиқариш ва умумхўжалик эҳтиёжлари учун ишлатилган	2510, 9420	2810	Кирим ва чиқим юкхатлари, талабнома
19	Тайёр маҳсулот келгуси давр харажатлари таркибида ҳисобга олинмаган харажатлар учун ишлатилган	3190	2810	Кирим ва чиқим юкхатлари, талабнома
20	Тайёр маҳсулот кўргазмага берилган	2820	2810	Кирим ва чиқим юкхатлари
21	Харидорларга тайёр маҳсулот сотилган:			Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, далолатномалар
	— таннархи бўйича	9110- 9130	2810	
	— ҚҚСсиз берилган баҳоси бўйича	4010	9010	
	— ҚҚС суммаси бўйича	4010	6410	
22	Тайёр маҳсулот қисқа муддатли молиявий қўйилмалар (жумладан,			Шартномалар, қимматли қогозлар бўйича

Т/р	Ҳўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сўётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	қимматли қоғозлар учун) ҳисобига берилган:			сертификатлар, ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
	— таннархи бўйича	9110	2810	
	— берилган баҳоси бўйича	5810-5890	9010	
23	Тайёр маҳсулот харид қиймати бўйича харидорга юклаб жўнатилган	9110	2810	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
24	Инвентарлаш пайтида аниқланган камомадлар ҳисобдан чиқарилган, моддий жавобгар шахс айбдор бўлган тақдирда	5910 4730	2810 5910	Солиштирма қайднома, инвентарлаш далолатномаси
25	Тайёр маҳсулотлар алоҳида балансга ажратилган ўз бўлинмаларидан келиб тушган	2810	6110	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
26	Тайёр маҳсулот текинга берилган	9110 9430	2810 9010	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати

Товарларни ҳисобга олувчи сўётларнинг (2900) боғланиши

Сотишга мўлжалланган товар ва прокат буюмлари сифатида харид қилинган товар-моддий қийматликларнинг мавжудлиги ва ҳаракати тўғрисидаги ахборотларни умумлаштириш қўйидаги сўётларда амалга оширилади:

- 2910 «Омбордаги товарлар»;
- 2920 «Чакана савдодаги товарлар»;
- 2930 «Кўрғазмадаги товарлар»;
- 2940 «Прокатдаги товарлар»;
- 2950 «Товарлар билан банд ва бўш идишлар»;
- 2960 «Комиссияга берилган товарлар»;
- 2970 «Йўлдаги товарлар»;
- 2980 «Савдо устамаси»;
- 2990 «Бошқа товарлар».

Саноат ва бошқа ишлаб чиқариш корхоналарида товарларни ҳисобга олувчи счётлар бирор-бир буюм, материал, маҳсулот сотиш учун махсус олинган ҳолатларда қўлланилади.

Таъминот, сотиш, савдо корхоналари товарларни ҳисобга олувчи счётларда, ишлаб чиқариш ёки хўжалик эҳтиёжлари учун хизмат қилувчи ва асосий воситалар ёки материалларни ҳисобга олувчи тегишли счётларда ҳисобга олинадиган инвентарь идишдан ташқари, сотиб олинган идиш ва ўзи ишлаб чиқарган идишни ҳам ҳисобга оладилар.

Омборга келиб тушган товарлар ва идишларнинг кирим қилиниши товарларни ҳисобга олувчи счётларнинг дебитида товарларни харид қилиш қиймати бўйича мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга қарзларни ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда акс эттирилади. Чакана савдо фаолиятини амалга оширадиган корхона томонидан товарлар сотиш баҳоларида ҳисобга олинган тақдирда, бир вақтнинг ўзида харид қилиш қиймати билан сотиш баҳолари қиймати (чегирма, устама) ўртасидаги фарққа товарларни ҳисобга олувчи счётларнинг дебити ва 2980 «Савдо устамаси» счётининг кредити бўйича ёзув киритилади. Ушбу счётларнинг кредити бўйича товарларнинг сотилиши, текинга берилиши, бошқа корхоналарнинг устав капиталига улуш сифатида берилиши ва бошқалар муносабати билан чиқиб кетиши акс эттирилади.

Мазкур гуруҳ счётлари бўйича таҳлилий ҳисоб масъул шахслар бўйича, товарлар номланиши (тури, туркуми, түпи) ва уларни сақлаш жойлари бўйича юритилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	1510 ва 1610 счётлардан фойдаланилганда товарлар ҳисоб баҳоси бўйича кирим қилинган	2910	1510	Юкхат
2	Асосий воситалар таркибидан ўтказилган товарлар кирим қилинган	9210 2910	0110- 0190 9210	Ўтказиш далолатномаси, юкхат

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ёзувлари тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
3	Савдо корхоналарининг асосий ишлаб чиқаришида қайта ишлов бериш жараёнида олинган товарлар кирим қилинган	2910-2920	2010	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, қайта ишлов бериш далолатномаси
4	Савдо корхоналарининг ёрдамчи ишлаб чиқаришида қайта ишлов бериш жараёнида олинган товарлар кирим қилинган	2910-2920	2310	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, қайта ишлов бериш далолатномаси
5	Чакана савдода келиб тушган товарлар бўйича савдо устамаси ҳисобланган	2920	2980	Савдо устамасининг ҳисоб-китоби
6	Корпоратив карточка бўйича олинган товарлар учун тўлов акс эттирилган	2910-2930	5510	Тўлов топшириқномалари, банк кўчирмалари
7	Тақдим этилган, бироқ қондирилмаган даъволар суммаси товарлар ва прокат буюмлари қийматига киритилган	2910-2940	4860	Солиштирма далолатномалари, Хўжалик судининг қарорлари
8	Товарлар ҳисобдор шахслар ҳисобидан олинган:			Бўнак ҳисоботлари, ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, топшириш далолатномаси, касса чеклари
	— уларга бўнак берилган бўлса	2910-2990	4230	
	— уларга бўнак берилмаган бўлса	2910	6970	
9	Товарларни харид қилиш билан боғлиқ ходимларнинг хизмат сафарлари бўйича бўнак ҳисоботлари қабул қилинган:			Бўнак ҳисоботлари, ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, топшириш далолатномаси, касса чеклари
	— уларга бўнак берилган бўлса	2910-2940	4220	
	— уларга бўнак берилмаган бўлса	2910	6970	
10	Товарлар мол етказиб берувчилардан олинган	2910-2990	6010, 7010	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сўётлар		Ўзувлари тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
11	Харид қилинган товарларни ортиш, тушириш билан банд бўлган ишчиларга меҳнат ҳақи ҳисобланган	2910	6710	Ҳисоб-китоб-тўлов қайдномаси
12	Юк ортиш ва туширишда банд бўлган ишчиларнинг меҳнат ҳақи бўйича ягона ижтимоий тўлов ҳисобланган	2910	6520	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
13	Товарларни ташиб берганлиги учун транспорт ташкилотининг сўётлари олинган	2910	6990	Шартнома, товар-транспорт юкхати, ҳисоб-варақ-фактура, кириш ордери, материалларни кириш қилиш юкхати
14	Харид қилинган товарлар бўйича божхона божи суммаси акс эттирилган	2910	6990	Шартнома, божхона юк декларацияси, ҳисобварақ-фактура
15	Харид қилинган товарлар бўйича божхона юк декларациясини расмийлаштириш учун йиғим суммаси акс эттирилган	2910	6990	Шартнома, божхона юк декларацияси, ҳисобварақ-фактура
16	Товарлар харид қилинган савдо ва таъминотчи ташкилотларга тўланган комиссия ҳақи акс эттирилган	2910	6990	Шартнома, ҳисобварақ-фактура
17	Товарларни харид қилиш билан боғлиқ товар-моддий захираларни сертификатлаш ва уларни синаш бўйича харажатлар акс эттирилган	2910	6990	Шартнома, бажарилган ишлар далолатномаси, ҳисоб-варақ-фактура
18	Товарларни сотиш учун яроқли ҳолатга келтириш бўйича харажатлар акс эттирилган	2910	6990, 2310	Шартнома, бажарилган ишлар далолатномаси, ҳисоб-варақ-фактура

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
19	Йўлдаги товарларнинг суғуртаси бўйича харажатлар акс эттирилган	2910	6510	Суғурта шартномаси
20	Алоҳида балансга ажратилган ўз бўлинмаларидан товарлар ва прокат буюмлари келиб тушган	2910-2940	6110, 7110	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
21	Товарлар мулк эгаларидан устав капиталига улуш сифатида кирим қилинган	2910-2990	4610	Таъсисчиларнинг келишув баённомалари, таъсис ҳужжатлари, корхона устави, ҳисобварақ-фактура
22	Товарлар ва прокат буюмларининг қайта баҳоланиши акс эттирилган:			Қайта баҳолаш далолатномаси, раҳбар буйруғи
	— қўшимча баҳоланганда	2910-2990	9390	
	— қиймати пасайтирилганда	9430	2910-2990	
23	Текинга олинган товарлар кирим қилинган	2910-2920	8530	Текинга бериш шартномаси, юкхат
24	Мақсадли молиялаштириш доирасида олинган товарлар кирим қилинган	2910	8810-8890	Товарларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси, товар-транспорт юкхати
25	Ишчилардан камомални, бузилишларни ва бошқаларни қоплаш ҳисобига келиб тушган товарлар кирим қилинган	2910	4730	Юкхат, материалларни қабул қилиш далолатномаси
26	Инвентарлаш натижасида аниқланган ортиқча товарлар ва идишлар корхона фойдасига кирим қилинган	2910-2950	9390	Инвентарлаш далолатномаси, солиштирма қайднома
27	Илгари товарлар сифатида кирим қилинган моддий қийматликлар материаллар таркибига	1010	2910	Кирим ва чиким юкхатлари, талабнома

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзуларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
	киритилган ёки товарлар ўз эҳтиёжлари учун материаллар сифатида кириш қилинган			
28	Яроқсиз ҳолга келган прокат буюмлари ҳисобдан чиқарилган	9430	2940	Ҳисобдан чиқариш далолатномаси
29	Товарлар қайта ишлов бериш учун тақдим этилган	2010	2910	Кириш ва чиқим юкхатлари, талабнома, далолатномалар
30	Тайёр маҳсулотларни ва бошқаларни сотишда товарлардан ва идишлардан фойдаланилган	9410	2910-2930, 2950-2990	Кириш ва чиқим юкхатлари, қабул қилиш-топишириш далолатномалари
31	Инвентарлаш натижасида аниқланган товарлар камомати ҳисобдан чиқарилган, айбдор шахслар аниқланмаган тақдирда	5910 9430	2910-2990, 5910	Солиштирма далолатнома, тергов ва суд органларининг қарорлари
32	Товарларнинг қисқа муддатли молиявий қўйилмалар (жумладан, қимматли қоғозлар тўлови учун) ҳисобига берилиши акс эттирилган:			Шартномалар, қимматли қоғозлар бўйича сертификатлар, ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
	— таннархи бўйича	9220	2910	
	— бериш қиймати бўйича	5810	9220	
33	Товарларни харидорларга кредитга сотиш, айирбош қилиш ва бошқалар акс эттирилган:			Шартномалар, ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
	— таннархи бўйича	9220	2910	
	— сотиш қийматига	0910-0990	9220	
34	Товарларни узоқ муддатли молиявий қўйилмалар ҳисобига бериш ёки қимматли қоғозлар қийматини қошлаш акс эттирилган:			Шартномалар, қимматли қоғозлар бўйича сертификатлар, ҳисобварақ-фактура, товар-

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	— таннархи бўйича	9220	2910	транспорт юкхати
	— берилган қиймати бўйича	0610	9220	
35	Товарларни харидорга юклаб жўнатиш акс эттирилган:			Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
	— товарнинг таннархи бўйича	9120	2910-2990	
	— товарнинг харид қиймати бўйича	4010	9020	
36	Йўлдаги товарларнинг харид қиймати бўйича камомати акс эттирилган	4860	2910, 2920, 2950	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, инвентарлаш далолатномаси
37	Инвентарлаш пайтида камоматлар аниқланиши акс эттирилган, моддий жавобгар шахс айбдор бўлган тақдирда	5910	2910-2990 5910	Солиштирма қайднома, инвентарлаш далолатномаси
		4730		
38	Алоҳида балансга ажратилган ўз бўлинмаларидан товарлар дебиторлик қарзлари ҳисобига келиб тушган	2910	4110	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
39	Алоҳида балансга ажратилган ўз бўлинмаларига товарлар берилган	9120 4110	2910 9020	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
40	Идишлар билан боғлиқ операциялар бўйича даромад акс эттирилган	2950	9390	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати

III БЎЛИМ. КЕЛГУСИ ДАВР ХАРАЖАТЛАРИ ВА КЕЧИКТИРИЛГАН ХАРАЖАТЛАР — ЖОРИЙ ҚИСМИ

III бўлим счётлари келгуси давр харажатларини ёки кечиктирилган харажатларни акс эттириш учун мўлжалланган. Келгуси давр харажатлари ва кечиктирилган харажатлар товар ёки хизмат учун тўлов улардан фойдаланишдан олдин амалга оширилганда вужудга келади. Олдиндан тўланган ижара ҳақи, суғурта, таълим, обуна ва бошқалар учун олдиндан тўлов ушбу харажатларга тааллуқли.

Бундай харажатларни акс эттириш молиявий ҳисоботни операциялар ва ҳодисалар пул маблағлари тўланганда ёки келиб тушганда эмас, балки улар амалда содир этилган пайтда акс эттиришни талаб қиладиган ҳисоблаш тамойили бўйича тайёрланиши билан боғлиқ.

Ҳисоблаш тамойили пул маблағлари қайси даврда тўланганидан қатъи назар, харажатлар у билан боғлиқ бўлган даромадлар тан олинадиган даврда тан олинмиши талаб қиладиган даромадлар ва харажатлар мувофиқлиги тамойили билан келишилган.

Келгуси давр харажатларини ҳисобга олувчи счётларнинг (3100) боғланиши

Келгуси давр харажатларини ҳисобга олувчи счётлар ушбу ҳисобот даврида амалга оширилган, аммо бир йил мобайнида келгуси ҳисобот даврларига тааллуқли бўлган харажатлар тўғрисидаги ахборотларни умумлаштириш учун мўлжалланган. Улар қуйидаги счётлардан иборат:

3110 «Олдиндан тўланган оператив ижара ҳақи»;

3120 «Олдиндан тўланган хизмат ҳақи»;

3190 «Бошқа келгуси давр харажатлари».

Ушбу счётларда: матбуотнинг даврий нашрларига йиллик обунанинг жами суммасини олдиндан тўлаш; мулкнинг йиллик суғуртасини тўлаш; ҳисоблаш техникасига йиллик хизмат кўрсатиш ёки дастурини янгилаш учун олдиндан тўлов ва бошқалар; келгуси даврлар учун ижара тўлов бадаллари ва келгусида маҳсулотнинг таннархига киритилиши мумкин бўлган бошқа харажатлар ёки кел-

гуси 12 ой мобайнидаги давр харажатлари билан боғлиқ бўлган харажатлар акс эттирилиши мумкин.

Келгуси давр харажатларини ҳисобга олувчи счётлар (3100)да ҳисобга олинган харажатлар ишлаб чиқариш ёки давр харажатлари бўйича харажатларни ҳисобга олувчи счётларнинг дебетига ҳисобдан чиқарилади. Келгуси давр харажатларини жорий харажатларга ҳисобдан чиқариш ўрнатилган муддат давомида ёки ишлаб чиқарилган маҳсулот ҳажми ёки миқдорига мутаносиб равишда амалга оширилади. Келгуси даврлар харажатларини ҳисобдан чиқариш усули корхона ҳисоб сиёсатида акс эттирилиши лозим.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзуларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
1	Олдиндан тўланган ижара ҳақи ўтказилган	3110	5110	Ижара шартномаси, тўлов топшириқномаси
2	Келгуси давр харажатларида ҳисобга олиннадиган ишларни амалга ошириш учун материаллар берилган	3120, 3190	1010	Ҳисобварақ-фактура, юкхатлар, талабнома
3	Келгуси давр харажатларида ҳисобга олиннадиган ишларни амалга ошириш учун инвентарь ва хўжалик жиҳозлари сарф-харажат қилинган	3120, 3190	1080	Ҳисобварақ-фактура, юкхатлар, талабнома
4	Келгуси давр харажатларига тегишли бўлган ишларни амалга оширишда ёрдамчи ишлаб чиқаришнинг кўрсатган хизматлари акс эттирилган	3120, 3190	2310	Ҳисобварақ-фактура, юкхатлар, талабнома
5	Келгуси даврлар ишларига тааллуқли бўлган умумишлаб чиқариш харажатлари улуши ҳисобдан чиқарилган	3120, 3190	2510	Умумишлаб чиқариш харажатларини тақсимлаш қайдномаси
6	Хизмат кўрсатувчи ишлаб чиқаришларнинг келгуси даврлар билан боғлиқ ишларига тааллуқли харажатлари ҳисобдан чиқарилган	3120, 3190	2710	Хизмат кўрсатувчи ишлаб чиқаришлар харажатларини тақсимлаш қайдномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
7	Келгуси давр харажатларида ҳисобга олинадиган ишларни амалга ошириш учун тайёр маҳсулотлар сарф-харажат қилинган	3120, 3190	2810	Ҳисобварақ-фактура, юкхатлар, талабнома
8	Келгуси давр харажатларида ҳисобга олинадиган ишларни амалга ошириш учун товарлар сарф-харажат қилинган	3120, 3190	2910	Ҳисобварақ-фактура, юкхатлар, талабнома
9	Келгуси давр харажатларига тааллуқли хизмат сафари бўйича харажатлар ҳисобдан чиқарилган:			Бўнак ҳисоботи ва унга илова қилинган хужжатлар
	— ҳисобдор шахсга бўнак берилган бўлса	3190	4220	
	— ҳисобдор шахсга бўнак берилмаган бўлса	3190	6970	
10	Келгуси йилга обуна бўйича харажатлар амалга оширилган	3120	5110	Обуна шартномаси, тўлов топшириқ-номаси
11	Қорхона ходимлари учун узоқ муддатга йўл ҳақи карточкалари харид қилинган	3120	5110	Йўл ҳақи карточкаларини харид қилиш шартномаси, қорхона буйруғи, йўл ҳақи карточкаларига эҳтиёжнинг ҳисоб-китоби, тўлов топшириқ-номаси
12	Келгуси давр харажатларига тегишли бўлган моддий қийматликлар ёки ишлар учун мол етказиб берувчилар ёки пудратчилар олдидаги қарзлар акс эттирилган	3120, 3190	6010, 7010	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
13	Келгуси давр харажатларида ҳисобга олинadиган ишлар ва хизматлар учун шубъа ва қарам хўжаликларга қарз акс эттирилган	3120, 3190	6110, 6120, 7110, 7120	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ўзувария тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
14	Келгуси давр харажатларида ҳисобга олинадиган ишлар бўйича бюджетга қарз акс эттирилган	3190	6410	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
15	Келгуси давр харажатларида ҳисобга олинадиган ишлар бўйича ижтимоий сугурта идораларига қарз акс эттирилган	3190	6510, 6520	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
16	Келгуси давр харажатларида ҳисобга олинадиган ишларда банд бўлган ишчиларнинг меҳнат ҳақи бўйича қарз акс эттирилган	3190	6710	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
17	Келгуси давр харажатларида ҳисобга олинадиган моддий қийматликлар ёки ишлар учун бошқа кредиторларга қарз акс эттирилган	3190	6990	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
18	Капитал қўйилмаларга тааллуқли келгуси давр харажатлари улуши ҳисобдан чиқарилган	0810-0890	3190	Келгуси давр харажатларини ҳисобдан чиқариш ҳисоб-китоби, ҳисоб-варақ-фактура, юкхатлар, бажарилган ишлар далолатномалари
19	Навбатдаги ҳисобот даври келганда келгуси давр харажатлари улуши асосий ишлаб чиқариш харажатларига киритилган	2010	3110-3190	Келгуси давр харажатларини ҳисобдан чиқариш ҳисоб-китоби, ҳисоб-варақ-фактура, юкхатлар, бажарилган ишлар далолатномалари
20	Навбатдаги ҳисобот даври келганда келгуси давр харажатлари улуши ёрдамчи ишлаб чиқариш харажатларига киритилган	2310	3110-3190	Келгуси давр харажатларини ҳисобдан чиқариш ҳисоб-китоби, ҳисоб-варақ-фактура, юкхатлар, бажарилган ишлар далолатномалари

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Богланувчи сўётлар		Ўзуларини тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
21	Навбатдаги ҳисобот даври келганда келгуси давр харажатлари улуши асосий умумишлаб чиқариш харажатларига киритилган	2510	3110-3190	Келгуси давр харажатларини ҳисобдан чиқариш ҳисоб-китоби, ҳисоб-варақ-фактура, юкхатлар, бажарилган ишлар далолатномалари
22	Келгуси давр харажатлари улуши хизмат кўрсатувчи ишлаб чиқаришлар харажатларига киритилган	2710	3190	Келгуси давр харажатларини ҳисобдан чиқариш ҳисоб-китоби, ҳисоб-варақ-фактура, юкхатлар, бажарилган ишлар далолатномалари
23	Сотиш билан боғлиқ келгуси харажатларнинг бир қисми жорий ҳисобот даврида ҳисобдан чиқарилган	9410	3110, 3120, 3190	Келгуси давр харажатларини ҳисобдан чиқариш ҳисоб-китоби
24	Келгуси давр харажатларининг ҳар ойда ҳисобот даври бўйича маъмурий харажатларга киритилиши акс эттирилган	9420	3110-3190	Давр харажатларини ҳисобдан чиқариш ҳисоб-китоби
25	Келгуси давр харажатларининг ҳар ойда умум-хўжалик харажатларига киритилиши акс эттирилган	9430	3120	Харажатларни ҳисобдан чиқариш ҳисоб-китоби
26	Келгуси давр харажатлари зарарларга ҳисобдан чиқарилган	9430	3190	Келгуси давр харажатларини ҳисобдан чиқариш ҳисоб-китоби, ҳисобдан чиқариш далолатномалари
27	Табиий офатлар ва кўзда тутилмаган вазиятлар оқибатида кўрилган зарарга доир келгуси давр харажатлари ҳисобдан чиқарилган	9720	3190	Келгуси давр харажатларини ҳисобдан чиқариш ҳисоб-китоби, ҳисобдан чиқариш далолатномалари

**Кечиктирилган харажатларни ҳисобга олувчи счётларнинг
(3200) боғланиши**

Кечиктирилган харажатларни ҳисобга олувчи счётлар вақтинчалик фарқлар бўйича кечиктирилган фойда солиғи ва кечиктирилган харажатларнинг жорий қисми бўйича ахборотларни умумлаштириш учун мўлжалланган. Улар қуйидаги счётлардан иборат:

3210 «Вақтинчалик фарқлар бўйича кечиктирилган фойда солиғи»;

3220 «Дисконт (чегирма)лар бўйича кечиктирилган харажатлар»;

3290 «Бошқа кечиктирилган харажатлар».

Кечиктирилган харажатларни ҳисобга олувчи счётларнинг дебитида қарзларни ҳисобга олувчи счётларнинг кредити билан боғланган ҳолда кечиктирилган харажатларнинг жорий қисми ҳисобга олинади. Ушбу харажатлар жорий харажатларга киритиладиган пайт келганда, улар кечиктирилган харажатларни ҳисобга олувчи счётларнинг кредитидан ушбу харажатларни ҳисобга олувчи тегишли счётларнинг дебитига ўтказилади.

Т/р	Ҳужалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Вақтинчалик фарқларга тегишли бўлган харажатлар бўйича солиқларни ҳисоблаш акс эттирилган:			Бухгалтерия ҳисоб- китоблари
	— узоқ муддатли қисми бўйича	0950	6410	
	— жорий қисми бўйича	3210	6410	
2	Вақтинчалик фарқлар бўйича кечиктирилган солиқни узоқ муддатли қисмидан жорий қисмига ўтказиш акс эттирилган	3210	0950	Бухгалтерия ҳисоб- китоблари
3	Ҳар ойда дебиторлик қарзининг жамғариш усулида қайта баҳола-ниши бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	3290	4010, 4020, 4110, 4120, 4220, 4310, 4800	Бухгалтерия ҳисоб- китоблари

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Богланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
4	Ҳар ойда валюта счёти жамғариш усулида қайта баҳоланиши бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	3290	5210, 5220	Бухгалтерия ҳисоб-китоблари
5	Импорт қилинган консигнация товарлари бўйича божхона тўловлари, жумладан ҚҚС ҳисобланган	3290	6410	Шартнома, божхона юк декларацияси, бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
6	Сотилган консигнация товарларининг улушига тўғри келадиган импорт қилинган консигнация товарлари бўйича божхона тўловлари, жумладан ҚҚС бўйича харажатлар ушбу товарлар сотилган пайтда молиявий натижаларга ҳисобдан чиқарилган	9430	3290	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
7	Узоқ муддатли кечиктирилган харажатлар жорий қисмининг манфий курс фарқи бўйича ўтказилиши акс эттирилган	3290	0990	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
8	Жамланган манфий курс фарқлари молиявий-хўжалик фаолият натижаларига ўтказилган	9620	3290	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
9	Ўтган ҳисобот даврида кечиктирилган тегишли солиқ суммасига жорий ҳисобот даврида бюджетга тўланадиган солиқлар камайтирилган	6410	3210	Бухгалтерия ҳисоб-китоблари
10	Бошқа кечиктирилган харажатлар жорий даврда акс эттирилган:		6010, 6110, 6510, 6520,	Бухгалтерия ҳисоб-китоблари
	— узоқ муддатли қисми бўйича	0940	6710, 7010, 7110	
	— жорий қисми бўйича	3290		

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
11	Бошқа кечиктирилган харажатларнинг узоқ муддатли қисмидан жорий қисмига ўтказилиши акс эттирилган	3290	0940	Бухгалтерия ҳисоб-китоблари
12	Кечиктирилган харажатлар тегишли қисми асосий ишлаб чиқариш харажатлари таркибига киритилган	2010	3290	Бухгалтерия ҳисоб-китоблари
13	Кечиктирилган харажатлар тегишли қисми ёрдамчи ишлаб чиқариш харажатлари таркибига киритилган	2310	3290	Бухгалтерия ҳисоб-китоблари
14	Кечиктирилган харажатлар тегишли қисми умумишлаб чиқариш харажатлари таркибига киритилган	2510	3290	Бухгалтерия ҳисоб-китоблари
15	Кечиктирилган харажатлар тегишли қисми тайёр маҳсулотлар харажатлари таркибига киритилган	2810	3290	Бухгалтерия ҳисоб-китоблари
16	Кечиктирилган харажатлар тегишли қисми сотиш бўйича харажатлар таркибига киритилган	9410	3290	Бухгалтерия ҳисоб-китоблари
17	Кечиктирилган харажатлар тегишли қисми маъмурий харажатлар таркибига киритилган	9420	3290	Бухгалтерия ҳисоб-китоблари
18	Кечиктирилган харажатлар тегишли қисми зарарлар таркибига киритилган	9430	3290	Бухгалтерия ҳисоб-китоблари
19	Облигацияларнинг чегирма билан сотилиши акс эттирилган	3220	7830, 6830	Бухгалтерия ҳисоб-китоблари
20	Жорий облигация чегирмасининг ҳисобдан чиқарилиши акс эттирилган	9610	3220	Бухгалтерия ҳисоб-китоблари

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
21	Бошқа кечиктирилган харажатларнинг жорий қисми ўтказилиши акс эттирилган	3290	Мажбуриятларни ҳисобга олувчи счётлар	Бухгалтерия ҳисоб-китоблари
22	Кечиктирилган харажатлар тегишли қисми жорий харажатлар таркибига киритилган	Харажатларни ҳисобга олувчи счётлар	3290	Бухгалтерия ҳисоб-китоблари

IV БЎЛИМ. ОЛИНАДИГАН СЧЁТЛАР – ЖОРИЙ ҚИСМИ

IV бўлимга тааллуқли счётлар қайтариш муддати 12 ойдан ошмаган дебиторлик қарзи тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган. Жорий дебиторлик қарзининг таркиби: харидорлар ва буюртмачиларнинг қарзлари; олинган векселлар бўйича қарз; ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларининг қарзлари; мол етказиб берувчиларнинг турли юридик ва жисмоний шахсларга берган бўнақлари бўйича қарзлари; бюджетнинг бўнақ тўловлари бўйича қарзи; таъсисчиларнинг қарзлари; ходимларнинг берилган бўнақлар ва бошқа операциялар бўйича қарзлари, шунингдек турли дебиторларнинг қарзларидан иборат.

Олинадиган счётларнинг (4000) боғланиши

Олинадиган счётлар товарлар, тайёр маҳсулотлар, бажарилган ишлар, кўрсатилган хизматлар учун дебиторлик қарзи бўйича харидорлар ва буюртмачилар билан ҳисоб-китоблар тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган. Улар қуйидаги счётлардан иборат:

4010 «Харидорлар ва буюртмачилардан олинадиган счётлар»;

4020 «Олинган векселлар».

Ушбу счётларнинг дебети бўйича асосий (операцион) фаолиятдан даромадларни ҳисобга олувчи счётлар (9000).

асосий воситалар ва бошқа активларнинг чиқиб кетишини ҳисобга олувчи счётлар (9200) ва асосий фаолиятнинг бошқа даромадларини ҳисобга олувчи счётлар (9300) билан боғланган ҳолда харидорлар (буюртмачилар)га тақдим этилган ҳисоб-китоб ҳужжатлари бўйича суммалар акс эттирилади.

Ушбу счётларнинг кредити бўйича эса пул маблағларини ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда келиб тушган тўловлар, олинган бўнақлар бўйича ўзаро ҳисоб-китоблар, даргумон қарзлар бўйича захиралар ҳисобига умидсиз дебиторлик қарзларини ҳисобдан чиқариш суммалари акс эттирилади.

Т/р	Ҳўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзуларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Харидорлар ва буюртмачиларга тақдим этилган счётлар бўйича тайёр маҳсулот сотилиши акс эттирилган	4010	9010	Юкхат, ҳисоб-варақ-фактура
2	Харидорларга тақдим этилган ҳисобварақ-фактуралар бўйича ҚҚС суммаси акс эттирилган	4010	6410	Юкхат, ҳисоб-варақ-фактура
3	Харидорлар ва буюртмачиларга тақдим этилган счётлар бўйича товарлар сотилиши акс эттирилган	4010	9020	Юкхат, ҳисоб-варақ-фактура
4	Харидорлар ва буюртмачиларга тақдим этилган счётлар бўйича товарлар, иш ва хизматлар сотилиши акс эттирилган	4010	9030	Юкхат, ҳисоб-варақ-фактура, қабул қилиш-топшириш далолатномаси, бажарилган ишлар далолатномаси
5	Асосий воситалар сотилиши муносабати билан харидорларнинг қарз суммалари акс эттирилган	4010	9210	Асосий воситаларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
6	Харидорлар ва буюртмачиларга бошқа активлар сотилиши муносабати билан уларнинг қарз суммаси акс эттирилган	4010	9220	Қабул қилиш-топшириш далолатномаси, юкхат

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
7	Курс фарқларини жамғариш усулида олинadиган счётлар бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган	4010	6230	Курс фарқининг ҳисоб-китоби
8	Курс фарқларини тўғри ҳисобдан чиқариш усулида олинadиган счётлар бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган	4010	9540	Курс фарқининг ҳисоб-китоби
9	Олинadиган векселлар бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган:			Курс фарқининг ҳисоб-китоби
	— тўғри ҳисобдан чиқариш усули бўйича	4020	9540	
	— жамғариш усули бўйича	4020	6230	
10	Мол етказиб берувчилар (пудратчилар) билан харидорлар ўртасидаги ўзаро қарзларнинг ҳисоб-китоби акс эттирилган	6010, 6020	4010	Айирбошлаш (бартер) контракти
11	Қорхона билан ажратилган бўлинма ўртасидаги қарзларнинг ўзаро ҳисоб-китоби акс эттирилган	6110, 6120	4010	Айирбошлаш (бартер) контракти
12	Харидорлар ва буюртмачилардан кассага суммаларнинг келиб тушиши акс эттирилган	5010	4010	Қирим касса ордери
13	Харидорларга ва буюртмачиларга сотилган тайёр маҳсулот, бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматлар учун улардан ҳисоб-китоб счётига тўловлар келиб тушган	5110	4010	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
14	Харидорларга ва буюртмачиларга сотилган тайёр маҳсулот, бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматлар учун улардан валюта счётига тўловлар келиб тушган	5210	4010	Валюта счётидан банк кўчирмаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
15	Харидорларга ва буюртмачиларга сотилган тайёр маҳсулот, бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматлар учун улардан банкдаги махсус счётга тўловлар келиб тушган	5530	4010	Махсус счётдан банк кўчирмаси
16	Юклар жўнатилган маҳсулотлар, бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматлар учун харидорларга даъволар тақдим этилган	4860	4010	Мол етказиб бериш шартномаси, юкхат, далолатнома
17	Харидорларга счётлар тақдим этилганда, уларга етказиб берилган тайёр маҳсулот, товарлар ва бажарилган ишлар учун олдиндан олинган бўнақларнинг ўзаро ҳисоб-китоб қопланган суммалари акс эттирилган	6310	4010	Контракт, бухгалтериянинг маълумотномаси
18	Харидорлар ва буюртмачиларнинг қопланмайдиган қарзлари зарарга ҳисобдан чиқарилган	9430	4010	Бухгалтериянинг маълумотномаси
19	Жамғариш усулида олинадиган счётлар ва векселлар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	3290	4010, 4020	Курс фарқининг ҳисоб-китоби
20	Тўғри ҳисобдан чиқариш усулида олинадиган счётлар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	9620	4010	Курс фарқининг ҳисоб-китоби
21	Олинадиган векселлар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган:			Курс фарқининг ҳисоб-китоби
	— тўғри ҳисобдан чиқариш усули бўйича	9620	4020	
	— жамғариш усули бўйича	3290	4020	

Т/р	Ҳўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сўётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
22	Харидорлар ва буюртмачиларнинг қарзлари даргумон қарзлар бўйича резервлар ҳисобига ҳисобдан чиқарилган	4910	4010	Бухгалтериянинг маълумотномаси
23	Дебиторлик қарзи ҳисобига вексель олинган	4020	4010	Шартнома, вексель
24	Қоплаш давомида фоизлар назарда тутилган олинган векселлар бўйича қарз қопланган	5110 5210	4020	Банк кўчирмаси
25	Олинган векселлар бўйича қарзлар даргумон қарзлар бўйича резерв ҳисобига қопланган	4910	4020	Бухгалтериянинг маълумотномаси
26	Харидорлар ва буюртмачилардан олинган векселлар бўйича қопланмайдиган қарзлар зарарга ҳисобдан чиқарилган	9430	4020	Бухгалтериянинг маълумотномаси
27	Товарлар ва тайёр маҳсулотлар учун олинган векселларни узоқ муддатли қисмидан жорий қисмига ўтказиш акс эттирилган	4020	0910	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати

Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам ҳўжалик жамиятларидан олинадиган сўётларнинг (4100) боғланиши

Мазкур гуруҳ сўётлари ажратилган бўлинмалар (филиаллар, ваколатхоналар ва бошқалар), шуъба ва қарам ҳўжалик жамиятларининг юклаб жўнатилган маҳсулот, товарлар, бажарилган ишлар, кўрсатилган хизматлар, шунингдек сотилган асосий воситалар, номоддий ва бошқа активлар бўйича барча турдаги дебиторлик қарзи тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган. Улар қуйидаги сўётлардан иборат:

4110 «Ажратилган бўлинмалардан олинадиган сўётлар»;

4120 «Шуъба ва қарам ҳўжалик жамиятларидан олинадиган сўётлар».

Бош ташкилот томонидан назорат қилинадиган корхона шубба корхонаси деб аталади, яъни бош ташкилот шубба корхонасининг устав капиталида 50 %дан кўп бўлган миқдордаги улушга эга.

Агар жамиятнинг овоз бериш ҳуқуқига эга акцияларининг 20 %идан кўпроғи бошқа хўжалик юритувчи субъектга тегишли бўлган тақдирда, ушбу жамият қарам хўжалик жамияти деб эътироф этилади.

Корхоналар ушбу гуруҳдаги сўётларда мол-мулкни ишончли бошқариш шартномаси бўйича дебиторлик қарзини ҳам ҳисобга олиши мумкин. Бунинг учун корхона 4130 «Мол-мулкни ишончли бошқариш шартномаси бўйича олинадиган сўётлар»ни очиши мумкин.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сўётлар		Ўзуларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Асосий воситалар ички бўлинмаларга берилган:			Юкхат, ҳисоб-варақ-фактура, асосий воситаларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
	— ўтказиш қийматига	4110	9210	
	— бошланғич қийматига	9210	0100	
	— ҚҚС суммасига	9210	6410	
	— чиқиб кетишдан олинган фойдага	9210	9320	
	— чиқиб кетишдан кўрилган зарарга	9430	9210	
2	Номоддий активлар ички бўлинмаларга берилган:			Юкхат, ҳисоб-варақ-фактура
	— ўтказиш қийматига	4110	9220	
	— бошланғич қийматига	9220	0400	
	— ҚҚС суммасига	9220	6410	
	— чиқиб кетишдан олинган фойдага	9220	9320	
	— чиқиб кетишдан кўрилган зарарга	9430	9220	
3	Инвестициялар ички бўлинмаларга берилган:			Юкхат, ҳисоб-варақ-фактура
	— ўтказиш қийматига	4110	9220	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	— таннархига	9220	0600, 5800	
	— ҚҚС суммасига	9220	6410	
	— чиқиб кетишдан олинган фойдага	9220	9320	
	— чиқиб кетишдан кўрилган зарарга	9430	9220	
4	Ўрнатиладиган ускуналар ички бўлинмаларга берилган:			Юкхат, ҳисобварақ-фактура, ускуналарни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
	— ўтказиш қийматига	4110	9220	
	— таннархига	9220	0710, 0720	
	— ҚҚС суммасига	9220	6410	
	— чиқиб кетишдан олинган фойдага	9220	9320	
	— чиқиб кетишдан кўрилган зарарга	9430	9220	
5	Тугалланмаган қурилиш ички бўлинмаларга берилган:			Юкхат, ҳисобварақ-фактура, тугалланмаган қурилишни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
	— ўтказиш қийматига	4110	9220	
	— таннархига	9220	0810	
	— ҚҚС суммасига	9220	6410	
	— чиқиб кетишдан олинган фойдага	9220	9320	
	— чиқиб кетишдан кўрилган зарарга	9430	9220	
6	Ўзида ишлаб чиқарилган ярим тайёр маҳсулотлар ички бўлинмаларга берилган:			Юкхат, ҳисобварақ-фактура
	— ўтказиш қийматига	4110	9220	
	— таннархига	9220	2110	
	— ҚҚС суммасига	9220	6410	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	— чиқиб кетишдан олинган фойдага	9220	9320	
	— чиқиб кетишдан кўрилган зарарга	9430	9220	
7	Материаллар ички бўлинмаларга берилган:			Юкхат, ҳисоб-варақ-фактура
	— ўтказиш қийматиغا	4110	9220	
	— таннархига	9220	1010	
	— ҚҚС суммасига	9220	6410	
	— чиқиб кетишдан олинган фойдага	9220	9320	
	— чиқиб кетишдан кўрилган зарарга	9430	9220	
8	Товарлар ички бўлинмаларга берилган:			Юкхат, ҳисоб-варақ-фактура
	— ўтказиш қийматиغا	4110	9220	
	— таннархига	9220	2900	
	— ҚҚС суммасига	9220	6410	
	— чиқиб кетишдан олинган фойдага	9220	9320	
	— чиқиб кетишдан кўрилган зарарга	9430	9220	
9	Ички бўлинмаларнинг ўзи томонидан кирим қилиниши учун моддий қимматликлар берилган (1500 сёт қўлланилганда)	4110	1510	Юкхат
10	Ички бўлинмаларга берилган материаллар бўйича уларнинг қийматидаги фарқлар ҳисобдан чиқарилган	4110	1610	Юкхат, фарқни тақсимлаш ҳисоб-китоби
11	Бўлинмалар олдидagi дебиторлик қарзи бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган:			Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
	— тўғри ҳисобдан чиқариш усули бўйича	4110, 4120	6230	
	— жамғариш усули бўйича	4110, 4120	9540	

Т/р	Хужалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
12	Филиал, шубба ёки қарам корхона томонидан асосий воситалар қайтарилган	0110-0190	4110, 4120	Юкхат
13	Филиал, шубба ёки қарам корхона томонидан номоддий активлар қайтарилган	0410-0490	4110, 4120	Юкхат
14	Филиал, шубба ёки қарам корхона томонидан инвестициялар қайтарилган	0610, 5810	4110, 4120	Юкхат
15	Филиал, шубба ёки қарам корхона томонидан ўрнатиладиган ускуналар қайтарилган	0710-0720	4110, 4120	Юкхат
16	Филиал, шубба ёки қарам корхона томонидан тугалланмаган қурилиш қайтарилган	0810	4110, 4120	Юкхат
17	Филиал, шубба ёки қарам корхонадан узоқ муддатли векселлар келиб тушган	0910	4110, 4120	Шартнома, вексель, юкхат
18	Филиал, шубба ёки қарам корхонадан қисқа муддатли векселлар келиб тушган	4020	4110, 4120	Шартнома, вексель, юкхат
19	Филиал, шубба ёки қарам корхонадан пул маблағлари келиб тушган	5110, 5210, 5500	4110, 4120	Шартнома, банк кўчирмаси
20	Бўлинма, шубба ёки қарам жамиятидан илгари олинган бўлакнинг ҳисобга олинishi акс эттирилган	6310	4110, 4120	Шартнома, банк кўчирмаси
21	Дебиторлик қарзини қоплаш учун корхоналар филиалларидан нақд пул суммалари кассага келиб тушган	5010	4110	Кирим касса ордери
22	Дебиторлик қарзини қоплаш учун ушбу корхона филиалларидан банкдаги счётларга пул маблағлари келиб тушган	5110, 5210, 5220, 5590	4110	Банк кўчирмаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
23	Алоҳида балансга ажратилган ички бўлинмалардан олиниши лозим бўлган фойда суммаси ҳисобланган	4110	8710	Ички бўлинмалар фойдасининг ҳисоб-китоби
24	Филиаллар, шубба ва қарам жамиятларининг дебиторлик қарзи бўйича манфий курс фарқи ҳисобланган:			Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
	— тўғри ҳисобдан чиқариш усули бўйича	9620	4110, 4120	
	— жамғариш усули бўйича	3290	4110, 4120	
25	Даргумон қарзлар бўйича резерв ҳисобига филиаллар, шубба ва қарам жамиятларининг умидсиз дебиторлик қарзи ҳисобдан чиқарилган	4910	4110, 4120	Солиштирма далолатнома, Хўжалик судининг қарори
26	Филиаллар, шубба ва қарам жамиятларининг умидсиз дебиторлик қарзи зарарга ҳисобдан чиқарилган	9430	4110- 4120	Солиштирма далолатнома, Хўжалик судининг қарори

Ходимларга берилган бўнақларни ҳисобга олувчи счётларнинг (4200) боғланиши

Ходимларга берилган бўнақларни ҳисобга олувчи счётларда корхона ходимларига меҳнат ҳақи бўйича, операция ва маъмурий-хўжалик харажатлари учун ҳисобдорлик асосида, шунингдек хизмат сафарлари учун берилган бўнақлар бўйича ҳисоб-китоблар тўғрисидаги ахборотлар умумлаштирилади. Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

4210 «Меҳнат ҳақи бўйича берилган бўнақлар»;

4220 «Хизмат сафарларига берилган бўнақлар»;

4230 «Умумхўжалик харажатлари учун берилган бўнақлар»;

4290 «Ходимларга берилган бошқа бўнақлар».

Мазкур счётларнинг дебетида ҳисобдорликка берилган сумма, ходимларга меҳнат ҳақи бўйича берилган бўнакларга доир дебиторлик қарзи пул маблағларини ҳисобга олувчи счётлар билан, жумладан, 5010 «Миллий валютадаги пул маблағлари», 5020 «Чет эл валютасидаги пул маблағлари» счётлари билан боғланган ҳолда акс эттирилади.

Ушбу счётларнинг кредитида қарзнинг қопланиши, харажатлар ва харид қилинган қийматликларни ҳисобга олувчи счётлар ёки амалга оширилган сарф-харажатларнинг тавсифидан келиб чиқиб бошқа счётлар билан боғланган ҳолда акс эттирилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Меҳнат ҳақи ҳисобидан бўнак берилган	4210	5010	Ҳисоб-китоб тўлов қайдномалари
2	Ходимларга келгусидаги меҳнат ҳақи ҳисобига берилган бўнаклар ушлаб қолинган	6710	4210	Ҳисоб-китоб тўлов қайдномалари
3	Ҳисобдор шахсларга хизмат сафарлари учун кассадан сўмда бўнаклар берилган	4220	5010	Меҳнат сафари тўғрисида буйруқ, бўнак ҳисоб-китоби, чиқим касса ордери
4	Ҳисобдор шахсларга хизмат сафарлари учун кассадан чет эл валютасида бўнаклар берилган	4220	5020	Меҳнат сафари тўғрисида буйруқ, бўнак ҳисоб-китоби, чиқим касса ордери
5	Ҳисобдор шахсларга хизмат сафарлари учун ҳисоб-китоб счётидан бўнаклар берилган	4220	5110	Меҳнат сафари тўғрисида буйруқ, бўнак ҳисоб-китоби, банк кўчирмалари
6	Ҳисобдор шахсларга хизмат сафарлари учун валюта счётидан бўнаклар берилган	4220	5210	Меҳнат сафари тўғрисида буйруқ, бўнак ҳисоб-китоби, банк счётларидан кўчирмалар

Т/р	Ҳўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сўётлар		Ўзуларин тасдиқловчи хўжатлар
		дебет	кредит	
7	Ҳисобдор шахсларга хизмат сафарлари учун бошқа махсус сўётлардан бўнаклар берилган	4220	5530	Меҳнат сафари тўғрисида буйруқ, бўнак ҳисоб-китоби, банк сўётларидан кўчирмалар
8	Ҳисобдор шахсларга турли умумхўжалик харажатларни амалга ошириш ва бошқа мақсадлар учун кассадан суммалар берилган	4230	5010	Кассир ҳисоботи, чиқим касса ордери
9	Ҳисобдор шахсларга кассадан пул хўжатлари (турли маркалар ва бошқалар) берилган	4230	5010, 5020	Кассир ҳисоботи, чиқим касса ордери
10	Олинган бўнакнинг ишлатилмаган суммалари ҳисобдор шахслар томонидан кассага қайтарилган	5010	4220, 4230, 4290	Кирим касса ордери
11	Олинган бўнакнинг ишлатилмаган валюта суммалари ҳисобдор шахслар томонидан кассага қайтарилган	5020	4220, 4230, 4290	Кирим касса ордери
12	Ишлатилмаган ҳисобдор суммалар ходимлар томонидан ҳисоб-китоб сўётига қайтарилган	5110	4220, 4230	Банк сўётларидан кўчирмалар
13	Ишлатилмаган ҳисобдор суммалар ходимлар томонидан валюта сўётига қайтарилган	5210	4220, 4230	Банк сўётларидан кўчирмалар
14	Ҳисобдор шахсларга қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва ҳайвонларни харид қилиш учун бўнаклар берилган	4230	5010	Бўнак ҳисоб-китоби
15	Ҳисобдор шахслар томонидан ҳисобдорлик учун пул хўжатлари олинган	4290	5610	Ишончномага асосан

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
16	Харид қилинган турли пул хужжатлари (марка- лар, йўлланмалар ва б.) учун ҳисобдор шахслар томонидан ҳақ тўланган	5610	4290	Бўнак ҳисоботи
17	Ишлатилмаган пул хужжатлари қайтарилган	5610	4290	Бўнак ҳисоботи
18	Ҳисобдор шахслар томо- нидан ўрнатиладиган ус- куналарни харид қилиш билан боғлиқ харажат- лар амалга оширилган	0710	4220, 4290	Бўнак ҳисоботи
19	Ҳисобдор шахслар томо- нидан капитал қўйилма- лар билан боғлиқ хара- жатлар амалга оширилган	0810	4220, 4290	Бўнак ҳисоботи
20	Ҳисобдор шахслар томо- нидан материалларни харид қилиш билан боғлиқ харажатлар амалга оширилган	1010- 1090	4220, 4290	Бўнак ҳисоботи
21	Ҳисобдор шахслар томо- нидан инвентарь ва хўжалик жиҳозларини харид қилиш билан боғлиқ харажатлар амалга оширилган	1080	4220, 4290	Бўнак ҳисоботи
22	Ҳисобдор шахслар томо- нидан асосий ишлаб чи- қариш бўйича харажат- лар амалга оширилган	2010	4230, 4290	Бўнак ҳисоботи
23	Ҳисобдор шахслар томо- нидан ёрдамчи ишлаб чиқариш бўйича хара- жатлар амалга оширилган	2310	4230, 4290	Бўнак ҳисоботи
24	Умумишлаб чиқариш харажатлари ҳисобдор шахслар орқали амалга оширилган	2510	4230, 4290	Бўнак ҳисоботи
25	Ҳисобдор шахслар томо- нидан маҳсулот яроқ- сизлиги билан боғлиқ турли харажатлар тўланган	2610	4230, 4290	Бўнак ҳисоботи

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
26	Ҳисобдор шахслар томонидан товарларни харид қилиш билан боғлиқ харажатлар амалга оширилган	2910	4220, 4290	Бўнак ҳисоботи
27	Ҳисобдор шахслар томонидан инвестициялар билан боғлиқ харажатлар амалга оширилган	0610, 5810	4220, 4290	Бўнак ҳисоботи
28	Ҳисобдор шахслар томонидан давр харажатларига тегишли турли харажатлар тўланган	9410, 9420, 9430	4230, 4290	Бўнак ҳисоботи
29	Ҳисобдор шахслар томонидан келгуси давр харажатларига тегишли турли харажатлар ва келгусида солиқ солинадиган базадан чиқариладиган ҳисобот даврига тегишли харажатлар тўланган	3190 9440	4290	Бўнак ҳисоботи
30	Даргумон қарзлар бўйича резерв ҳисобидан ходимларга берилган бўнаклар бўйича умидсиз дебиторлик қарзи ҳисобдан чиқарилган	4910	4210- 4290	Солиштирма далолатнома, Хўжалик судининг қарори
31	Ходимларга берилган бўнаклар бўйича умидсиз дебиторлик қарзи зарарга ҳисобдан чиқарилган	9430	4210- 4290	Солиштирма далолатнома, Хўжалик судининг қарори
32	Жамғариш усулида, чет эл валютасида берилган ҳисобдор суммалар бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган	4220	6230	Курс фарқининг ҳисоб-китоби
33	Ҳисобдан чиқаришнинг тўғри усулида, чет эл валютасида берилган ҳисобдор суммалар бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган	4220	9540	Курс фарқининг ҳисоб-китоби
34	Жамғариш усулида, чет эл валютасида берилган ҳисобдор суммалар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	3290	4220	Курс фарқининг ҳисоб-китоби

Т/р	Ҳужалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
35	Ҳисобдан чиқаришнинг тўғри усулида, чет эл валютасида берилган ҳисобдор суммалар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	9620	4220	Курс фарқининг ҳисоб-китоби

**Мол етказиб берувчилар
ва пудратчиларга берилган бўнақларни
ҳисобга олувчи счётларнинг
(4300) боғланиши**

Мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга берилган бўнақларни ҳисобга олувчи счётларда товар-моддий захиралар ва бошқа активларни етказиб бериш, шунингдек ишларни бажариш ва хизматларни кўрсатиш учун берилган бўнақларга доир ҳисоб-китоблар тўғрисидаги ахборот умумлаштирилади. Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

4310 «Товар-моддий қийматликлар учун мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга берилган бўнақлар»;

4320 «Узоқ муддатли активлар учун мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга берилган бўнақлар»;

4330 «Бошқа берилган бўнақлар».

Мазкур счётларнинг дебетида пул маблағларини ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда, берилган бўнақлар суммаси, шунингдек мол етказиб берувчи ва корхона ўртасида тузилган шартномага асосан товарлар, ишлар ва хизматлар қисман тайёр бўлганда амалга оширилган тўлов акс эттирилади.

Ушбу счётларнинг кредитида мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга тўланадиган счётлар билан боғланган ҳолда, аввал берилган бўнақларнинг ўзаро қопланиши ёки пул маблағларини ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда бўнақларнинг қайтарилиши акс эттирилади.

Т/р	Ҳужалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувлари тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Ҳисоб-китоб счётидан бўнақлар ўтказилган (маҳсулот етказиб бериш, қисман тайёр бўлган бажарилган ишлар ва бошқалар учун)	4310	5110	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси, контракт, ҳисобварақ-фактура
2	Валюта счётидан бўнақлар ўтказилган (маҳсулот етказиб бериш, қисман тайёр бўлган бажарилган ишлар ва бошқалар учун)	4310	5210	Валюта счётидан банк кўчирмаси, контракт, ҳисобварақ-фактура
3	Банкдаги махсус счётлардан бўнақлар ўтказилган (маҳсулот етказиб бериш, қисман тайёр бўлган бажарилган ишлар ва бошқалар учун)	4310	5510-5530	Махсус счётлардан банк кўчирмаси, контракт, ҳисобварақ-фактура
4	Қишлоқ ҳужалиги маҳсулотларини тайёрлаш учун нақд пулда бўнақ берилган	4310	5010	Чиқим касса ордери, контракт
5	Ҳисоб-китоб счётидан бўнақлар ўтказилган (узоқ муддатли активлар учун)	4320	5110	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси, контракт, ҳисобварақ-фактура
6	Валюта счётидан бўнақлар ўтказилган (узоқ муддатли активларни етказиб бериш учун олдиндан тўлов)	4320	5210	Валюта счётидан банк кўчирмаси, контракт
7	Банкдаги махсус счётлардан бўнақлар ўтказилган; узоқ муддатли активларнинг қисман тайёр буюртмалари бўйича оралиқ счётлар тўлови	4320	5510-5530	Махсус счётлардан банк кўчирмаси, контрактлар
8	Тўланадиган қисқа муддатли векселлар ҳисобидан бўнақлар ўтказилиши акс эттирилган	4310	6020	Ссуда счётининг кўчирмаси, контрактлар
9	Тўланадиган узоқ муддатли векселлар ҳисобидан бўнақлар ўтказилиши акс эттирилган	4310	7020	Ссуда счётининг кўчирмаси, контрактлар

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
10	Банкнинг қисқа муддатли кредитлари олинганлиги ҳисобидан бўнақлар ўтказилиши акс эттирилган	4310	6810	Ссуда счётининг кўчирмаси, контрактлар
11	Бошқа ташкилотлардан қисқа муддатли кредитлар олинганлиги ҳисобидан бўнақлар ўтказилиши акс эттирилган	4310	6820	Ссуда счётининг кўчирмаси, контрактлар
12	Тўланадиган қисқа муддатли облигациялар ҳисобидан бўнақлар ўтказилиши акс эттирилган	4310	6830	Ссуда счётининг кўчирмаси, контрактлар
13	Банкнинг узоқ муддатли кредитлари ҳисобидан бўнақлар ўтказилиши акс эттирилган	4310	7810	Ссуда счётининг кўчирмаси, контрактлар
14	Бошқа ташкилотлардан олинган узоқ муддатли кредитлар ҳисобидан бўнақлар ўтказилиши акс эттирилган	4310	7820	Ссуда счётининг кўчирмаси, контрактлар
15	Контракт бекор қилиниши муносабати билан берилган бўнақларни кассага қайтариш акс эттирилган	5010	4310	Кирим касса ордери
16	Берилган бўнақларни ҳисоб-китоб счётига қайтариш акс эттирилган	5110	4310	Банк ҳисоб-китоб счётидан кўчирма
17	Берилган бўнақларни валюта счётига қайтариш акс эттирилган	5210	4310	Банк валюта счётидан кўчирма
18	Мол етказиб берувчиларга ёки пудратчиларга қарзни қоплаш учун берилган бўнақлар билан ўзаро ҳисоб-китоб қилиш акс эттирилган	6010, 6950	4310	Контрактлар, бажарилган ишлар, хизматлар далолатномаси
19	Илгари корхона томонидан даргумон деб тан олинган ва талаб қилиб олинмаган қарзлар бўнақлар ҳисобидан ҳисобдан чиқарилган	4910	4310	Қарзларни ҳисобдан чиқариш далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
20	Дебиторнинг тўловга ноқобиллиги натижасида даъво тақдим этиш муддати ўтиб кетган мол етказиб берувчиларга берилган ва талаб қилиб олинмаган бўнақлар белгиланган тартибда ҳисобдан чиқарилган (бундай қарзлар суммаси бўйича ҳисобот даврида резерв барпо қилинмаган бўлса)	9430	4310	Хўжалик судининг қарори
21	Бажарилган ишлар бўйича берилган бўнақларнинг тегишли суммасини ҳар йилнинг бошида узоқ муддатли қисмидан жорий қисмига ўтказиш акс эттирилган	4310	0940	Ҳисоб-китоб бўйича
22	Мол етказиб берувчилардан бўнақ суммаси чегарасида тугалланмаган қурилиш объекти келиб тушган	0810	4310	Юкхат
23	Мол етказиб берувчилардан бўнақ суммаси чегарасида асосий воситалар келиб тушган	0820	4310	Юкхат
24	Мол етказиб берувчилардан бўнақ суммаси чегарасида номоддий активлар келиб тушган	0830	4310	Юкхат
25	Мол етказиб берувчилардан бўнақ суммаси чегарасида материаллар келиб тушган	1010-1090	4310	Юкхат
26	Мол етказиб берувчилардан бўнақ суммаси чегарасида инвентарь ва хўжалик жиҳозлари келиб тушган	1080	4310	Юкхат
27	Мол етказиб берувчилардан бўнақ суммаси чегарасида ҳайвонлар келиб тушган	0840	4310	Юкхат

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
28	Мол етказиб берувчилардан бўнак суммаси чегарасида товарлар келиб тушган	2910	4310	Юхкат
29	Жамғариш усулида, мол етказиб берувчиларга ва пудратчиларга чет эл валютасида берилган бўнаклар суммаси бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган	4310-4390	6230	Курс фарқининг ҳисоб-китоби
30	Ҳисобдан чиқаришнинг тўғри усулида, мол етказиб берувчиларга ва пудратчиларга чет эл валютасида берилган бўнаклар суммаси бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган	4310-4390	9540	Курс фарқининг ҳисоб-китоби
31	Жамғариш усулида, мол етказиб берувчиларга ва пудратчиларга чет эл валютасида берилган бўнаклар суммаси бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	3290	4310-4390	Курс фарқининг ҳисоб-китоби
32	Ҳисобдан чиқаришнинг тўғри усулида, мол етказиб берувчиларга ва пудратчиларга чет эл валютасида берилган бўнаклар суммаси бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	9620	4310-4390	Курс фарқининг ҳисоб-китоби

Бюджетга бўнак тўловларини ҳисобга олувчи счётларнинг (4400) боғланиши

Бюджетга бўнак тўловларини ҳисобга олувчи счётлар корхоналар томонидан солиқлар ва йиғимлар бўйича тўланган бўнаклар тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган. Корхоналар солиқлар ва йиғимларнинг турлари бўйича бўнак тўловларини ҳисобга олиш учун қуйидаги алоҳида счётларни очишлари мумкин:

4410 «Фойда солиғи бўйича бўнак тўловлари»;

4411 «Ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш учун солиқ бўйича бўнак тўловлари»;

4412 «Мулк солиғи бўйича бўнак тўловлари»;

4413 «Қўшилган қиймат солиғи бўйича бўнак тўловлари» ва бошқалар.

Мазкур сўётларнинг дебитида пул маблағларини ҳисобга олувчи сўётлар кредити билан боғланган ҳолда, бўнак тариқасида тўланган солиқлар суммаси, жумладан харид қилинган товар-моддий захиралар бўйича ҳисоб-китоб ҳужжатларида ажратилган қўшилган қиймат солиғи суммаси ҳисобга олинади.

Кредит бўйича 6410 «Бюджетга тўловлар бўйича қарз (турлари бўйича)» сўёти билан боғланган ҳолда солиқлар суммасининг ҳисобдан чиқарилиши акс эттирилади.

Т/р	Ҳўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сўётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Фойда солиғи бўйича бўнаклар ўтказилган	4410	5110	Бухгалтерия ҳисоб-китоблари, банк сўётларидан кўчирмалар
2	Ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш учун солиқ бўйича бўнак тўловлари ўтказилган	4411	5110	Бухгалтерия ҳисоб-китоблари, банк сўётларидан кўчирмалар
3	Мулк солиғи бўйича бўнаклар ўтказилган	4412	5110	Бухгалтерия ҳисоб-китоблари, банк сўётларидан кўчирмалар
4	Харид қилинган моддий ресурслар, товарлар, ишлар ва хизматлар бўйича ҚҚС суммаси акс эттирилган	4413	6010, 6990	Ҳисобварақ-фактуралар, юкхатлар
5	Харид қилинган моддий ресурслар, товарлар, ишлар ва хизматлар бўйича ҚҚС суммаси ўзаро ҳисоблашиш деб қабул қилинган	6410	4410	Бухгалтерия ҳисоб-китоблари, ҚҚС ҳисоб-китоби
6	Бюджетга бўнак тўловлари бўйича умидсиз дебиторлик қарзи даргумон қарзлар бўйича резерв ҳисобига ҳисобдан чиқарилган	4910	4410	Солиштирма далолатнома, Ҳўжалик судининг қарори

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
7	Бюджетга бўнак тўловлари бўйича умидсиз дебиторлик қарзи зарарга ҳисобдан чиқарилган	9430	4410	Солиштирма далолатнома, Хўжалик судининг қарори

Мақсадли давлат жамғармаларига ва суғурталар бўйича бўнак тўловларини ҳисобга олувчи счётларнинг (4500) боғланиши

Мақсадли давлат жамғармаларига ва суғурталар бўйича бўнак тўловларини ҳисобга олувчи счётлар корхоналар томонидан мақсадли давлат жамғармаларига ва суғурта бўйича амалга оширилган бўнак тўловлари тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган. Корхоналар мақсадли давлат жамғармалари ва суғурта бўйича бўнак тўловларини ҳисобга олиш учун алоҳида счётлар очиши мумкин.

Ҳисоб қуйидаги счётларда юритилади:

4510 «Суғурта бўйича бўнак тўловлари»;

4520 «Мақсадли давлат жамғармаларига бўнак тўловлари».

Мазкур счётларнинг дебетида пул маблағларини ҳисобга олувчи счётлар кредити билан боғланган ҳолда, мақсадли давлат жамғармаларига ва суғурта бўйича бўнак тариқасида тўланган суммалар ҳисобга олинади.

Кредитида эса 6510 «Суғурта бўйича тўловлар», 6520 «Мақсадли давлат жамғармаларига тўловлар» счётларининг дебети билан боғланган ҳолда, мақсадли давлат жамғармаларига ва суғурта бўйича бўнак тўловлари суммаларининг ҳисобдан чиқарилиши акс эттирилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
1	Мол-мулк ва ходимлар суғуртаси бўйича бўнаклар ўтказилган	4510	5110	Бухгалтерия ҳисоб-китоблари, банк счётларидан кўчирмалар

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
2	Мақсадли давлат жамғармаларига тўловлар бўйича бўнақлар ўтказилган	4520	5110	Бухгалтерия ҳисоб-китоблари, банк счётларидан кўчирмалар
3	Мол-мулк ва ходимлар сугуртаси тўловлари бўйича якуний ҳисоб-китоблар акс эттирилган	6510	4510	Бухгалтерия ҳисоб-китоблари
4	Мақсадли давлат жамғармаларига тўловлар бўйича якуний ҳисоб-китоблар акс эттирилган	6520	4520	Бухгалтерия ҳисоб-китоблари
5	Мақсадли давлат жамғармаларига бўнақ тўловлари ва сугурта бўйича умидсиз дебиторлик қарзи даргумон қарзлар бўйича резерв ҳисобидан ҳисобдан чиқарилган	4910	4510-4520	Солиштирма далолатнома, Хўжалик судининг қарори
6	Мақсадли давлат жамғармаларига бўнақ тўловлари ва сугурта бўйича умидсиз дебиторлик қарзи зарарга ҳисобдан чиқарилган	9430	4510-4520	Солиштирма далолатнома, Хўжалик судининг қарори

Устав капиталига таъсисчиларнинг улушлари бўйича қарзини ҳисобга олувчи счётларнинг (4600) боғланиши

4610 «Устав капиталига таъсисчиларнинг улушлари бўйича қарзи» счёти корхона таъсисчилари (акциядорлик жамиятининг акциядорлари, ширкат иштирокчилари ва бошқалар)нинг корхона устав капиталига улушлари бўйича қарзи тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Мазкур счётнинг дебетда устав капиталини ҳисобга олувчи счётлар (8300) билан боғланган ҳолда, устав капитали миқдори бўйича корхона ташкил этилган пайтда ёки тегишли давлат органларида рўйхатдан ўтказиш пайтида дебиторлик қарзи пайдо бўлиши акс эттирилади.

Ушбу сўётнинг кредитида асосий воситаларни, номоддий активларни, материалларни ва бошқа активларни ҳисобга олувчи сўётлар билан боғланган ҳолда, моддий ва бошқа қийматликлар кўринишида (пул маблағларидан ташқари) киритилган улушлар акс эттирилади.

Т/р	Ҳўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сўётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Иштирокчилар улушлари суммасида устав капиталининг миқдори (оддий акцияларга обуна суммасида) эълон қилинган (корхона давлат рўйхатидан ўтказилгандан кейин)	4610	8310	Устав, таъсис шартномаси, акцияларга обуна журнали
2	Иштирокчилар улушлари суммасида устав капиталининг миқдори (имтиёзли акцияларга обуна суммасида) эълон қилинган (корхона давлат рўйхатидан ўтказилгандан кейин)	4610	8320	Устав, таъсис шартномаси, акцияларга обуна журнали
3	Масъулияти чекланган жамият ёки қўшимча масъулиятли жамият ва хусусий корхонада устав капиталининг миқдори давлат рўйхатидан ўтказилган	4610	8330	Устав, таъсис шартномаси
4	Таъсисчилар томонидан корхона эгалигига асосий воситалар тақдим этилган	0110-0190	4610	Таъсисчиларнинг келишув баённомаси, асосий воситаларни қабул қилиш далолатномаси, инвентарь карточкаси
5	Таъсисчилар томонидан акцияларга обуна тўловлари учун ёки устав капиталдаги улушига бадал сифатида номоддий активлар (корхона устав капиталдаги улушлари ҳисобига), жумладан ер участкаларидан, табиий ресурслардан фойдаланиш ҳуқуқлари тақдим этилган	0410-0430, 0450-0490	4610	Таъсисчиларнинг келишув баённомаси, номоддий активларни қабул қилиш далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
6	Акцияларга обуна тўловлари учун таъсисчилардан тақдим этилган узоқ мuddатли ва қисқа мuddатли молиявий қўйилмалар (корхона устав капиталига улушлари ҳисобига олинган қимматли қоғозлар қиймати) суммалари акс эттирилган	0610 5810	4610	Таъсисчиларнинг келишув баённомаси, акциялар тўпламини қабул қилиш далолатномаси
7	Таъсисчилар томонидан корхона мулкига ўрнатиладиган асбоб-ускуна тақдим этилган	0710, 0720	4610	Таъсисчиларнинг келишув баённомаси, ўрнатиладиган асбоб-ускунани қабул қилиш далолатномаси
8	Таъсисчилар томонидан корхона мулкига тугалланмаган қурилиш тақдим этилган	0810	4610	Таъсисчиларнинг келишув баённомаси, тугалланмаган қурилишни қабул қилиш далолатномаси
9	Таъсисчилар томонидан корхона мулкига моддий бойликлар тақдим этилган	1010	4610	Таъсисчиларнинг келишув баённомаси, юкхат
10	Таъсисчилар томонидан корхона мулкига инвентарь ва хўжалик жиҳозлари тақдим этилган	1080	4610	Таъсисчиларнинг келишув баённомаси, юкхат
11	Таъсисчилар томонидан корхона мулкига ўстиришдаги ва бўрдоқда боқувдаги ҳайвонлар тақдим этилган	1110, 1120	4610	Таъсисчиларнинг келишув баённомаси, юкхат
12	Таъсис бадали ҳисобига таъсисчилар томонидан корхона мулкига тайёр маҳсулот тақдим этилган	2810	4610	Таъсисчиларнинг келишув баённомаси, юкхат
13	Таъсис бадали ҳисобига таъсисчилар томонидан корхона мулкига товарлар тақдим этилган	2910	4610	Таъсисчиларнинг келишув баённомаси, юкхат

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
14	Нақд пул кўринишида таъсисчилар улуш суммаларининг ҳисоб-китоб счётига амалда келиб тушиши акс эттирилган	5010	4610	Кассир ҳисоботи, кирим касса ордери
15	Пул маблағлари, таъсисчилар улуш суммаларининг ҳисоб-китоб счётига амалда келиб тушиши акс эттирилган	5110	4610	Банк ҳисоб-китоб счётидан кўчирма
16	Пул маблағлари, таъсисчилар улуш суммаларининг валюта счётига амалда келиб тушиши акс эттирилган	5210	4610	Банк валюта счётидан кўчирма
17	Корхона таъсисчиларига бадаллар қайтарилишини, акциялар номинал қийматининг камайтирилиши акс эттирилган	8310 8320	4610	Таъсисчиларнинг қарори
18	Таъсисчиларнинг қарорига асосан кирим қилинган асосий воситалар таъсис шартномасига мос келмаганлиги учун омонатчиларга қайтарилган	4610	0110- 0180	Таъсисчиларнинг қарори, бухгалтериянинг маълумотномаси
19	Таъсисчиларнинг қарорига асосан кирим қилинган номоддий активлар таъсис шартномасига мос келмаганлиги учун таъсисчиларга қайтарилган	4610	0410- 0490	Таъсисчиларнинг қарори, бухгалтериянинг маълумотномаси
20	Таъсисчиларнинг қарорига асосан кирим қилинган бошқа активлар таъсис шартномасига мос келмаганлиги учун омонатчиларга қайтарилган	4610	0600, 0800, 5010, 5110, 5210	Таъсисчиларнинг қарори, бухгалтериянинг маълумотномаси
21	Корхона устав капиталига бадаллар таъсисчининг меҳнат ҳақидан ушлаб қолинган	6710	4610	Ҳисоб-китоб тўлов хужжатлари
22	Устав капитали шакллантирилганда вужудга келган мусбат курс фарқи акс эттирилган	4610	8420	Курс фарқининг ҳисоб-китоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
23	Устав капитали шакллантирилганда вужудга келган манфий курс фарқи акс эттирилган:			Курс фарқининг ҳисоб-китоби
	— мавжуд қўшилган капитал чегарасида	8420	4610	
	— мавжуд қўшилган капиталдан ортиқ бўлганда	9430	4610	

Ходимларнинг бошқа операциялар бўйича қарзини ҳисобга олувчи сётларнинг (4700) боғланиши

Мазкур гуруҳ сётлари меҳнатга ҳақ тўлаш бўйича ва ҳисобдор шахслар билан ҳисоб-китоблардан ташқари, корхона ходимлари билан барча турдаги ҳисоб-китоблар тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган. Ҳисоб қуйидаги сётларда амалга оширилади:

4710 «Кредитга сотилган товарлар бўйича ходимларнинг қарзи»;

4720 «Берилган қарзлар бўйича ходимларнинг қарзи»;

4730 «Моддий зарарни қоплаш бўйича ходимларнинг қарзи»;

4790 «Ходимларнинг бошқа қарзи».

Ушбу сётларнинг дебети бўйича ходимларнинг бошқа операциялар бўйича дебиторлик қарзининг вужудга келиши, кредитида — ушбу дебиторлик қарзининг қопланиши акс эттирилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
1	Корхонада ишлаб чиқарилган тайёр маҳсулот ходимларга кредитга сотилган	4710	9010	Юқхат, ҳисоб-варақ-фактура
2	Ходимларга товарлар кредитга сотилган	4710	9020	Юқхат, ҳисоб-варақ-фактура

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
3	Ходимларга кредитга хизматлар кўрсатилган	4710	9030	Ҳисобварақ-фактура, бажарилган ишлар далолатномаси
4	Ходимларнинг алоҳида тоифасига тўлов муддати кечиктирилиб, махсус кийим-бош ва пойабзал берилган	4710	1080	Юкхат, тарқатиш қайдномаси
5	Ходимларга кредитга сотилган товарлар учун савдо ташкилотларига пул маблағлари ўтказилган	4710	5110	Банк сётларидан кўчирмалар
6	Кредитга харид қилинган товарлар учун ходимлардан кассага келиб тушган нақд пул тўловларининг навбатдаги суммалари акс эттирилган	5010	4710	Кирим касса ордери
7	Кредитга харид қилинган товарлар учун ходимлардан ҳисобрақамга келиб тушган нақд пул тўловларининг навбатдаги суммалари акс эттирилган	5110	4710	Ҳисоб-китоб рақамидан банк кўчирмаси
8	Кредитга харид қилинган товарлар бўйича умидсиз дебиторлик қарзи даргумон қарзлар бўйича резерв ҳисобига ҳисобдан чиқарилган	4910	4710	Солиштирма далолатнома, Хўжалик судининг қарори
9	Кредитга харид қилинган товарлар бўйича умидсиз дебиторлик қарзи зарарга ҳисобдан чиқарилган	9430	4710	Солиштирма далолатнома, Хўжалик судининг қарори
10	Кредитга товарларни харид қилган ходимларнинг қарзи учун банкларнинг қисқа муддатли кредитлари олинган	4710	6810	Кредит шартномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
11	Кредитга товарларни харид қилган ходимларнинг қарзи учун банкларнинг узоқ муддатли кредитлари олинган	4710	7810	Кредит шартномаси
12	Кредитга харид қилинган товарлар учун ходимлар меҳнат ҳақидан навбатдаги ушлаб қолишлар акс эттирилган	6710	4710	Сёт-маълумотнома
13	Банкларнинг кредити бўйича қарзлар корхона ходимлари томонидан қисман қопланиши акс эттирилган	6810, 7810	4710	Кредит шартномаси
14	Ходимларга берилган қарз (нақд пул кўринишида) суммаси акс эттирилган	4720	5010	Раҳбариятнинг қарори, чиқим касса ордери
15	Ходимларга тақдим этилган қарз ҳисоб-китоб счётидан берилган	4720	5110	Раҳбариятнинг қарори, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
16	Ходимларга тақдим этилган қарз махсус сётдан берилган	4720	5530	Раҳбариятнинг қарори, махсус сётдан банк кўчирмаси
17	Ходимга берилган қарз кассага қайтарилган	5010	4720	Кирим касса ордери
18	Ходимга берилган қарз ҳисоб-китоб счётига қайтарилган	5110	4720	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
19	Ходимларга берилган қарз меҳнат ҳақидан ушлаб қолинган	6710	4720	Меҳнат ҳақининг ҳисоб-китоб қайдномаси
20	Ходимларга даргумон қарзлар бўйича резерв ҳисобидан берилган қарз бўйича умидсиз дебиторлик қарзи ҳисобдан чиқарилган	4910	4720	Солиштирма далолатнома, Хўжалик судининг қарори
21	Ходимларга берилган қарз бўйича умидсиз дебиторлик қарзи зарарга ҳисобдан чиқарилган	9430	4720	Солиштирма далолатнома, Хўжалик судининг қарори

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
22	Яроқсизликдан йўқо-тишлар моддий зарар етказишда айбдор бўлган ходимлар ҳисобига ҳисобдан чиқарилган	4730	2610	Яроқсизлик тўғрисида далолатнома
23	Кассада нақд пул камомади акс эттирилган:			Кассани инвентарлаш далолатномаси
	— камомад суммасига	5910	5010	
	— камомад моддий жавобгар шахс ҳисобига ўтказилган	4730	5910	
24	Пул хужжатларининг камомади акс эттирилган	4730	5610	Инвентарлаш далолатномаси
25	Йўлдаги пул маблағлари камомади акс эттирилган:			Банк сётларидан кўчирмалар
	— камомад суммасига	5910	5710	
	— камомад моддий жавобгар шахс ҳисобига ўтказилган	4730	5910	
26	Асосий воситалар камомадига айбдор шахслардан ундирилиши лозим бўлган суммалар акс эттирилган	4730	9210	Асосий воситаларнинг чиқиб кетиши тўғрисида далолатнома
27	Бошқа активлар камомадига айбдор шахслардан ундирилиши лозим бўлган суммалар акс эттирилган	4730	9220	Бошқа активларнинг чиқиб кетиши тўғрисида далолатнома, инвентарлаш далолатномаси
28	Моддий жавобгар шахс ёки бошқа ходим айбдор деб топилган тақдирда, активлар камомадининг ҳисобдан чиқарилиши акс эттирилган	4730	5910	Инвентарлаш далолатномаси
29	Товар-моддий қийматликлар қабул қилиниб кириш қилинганда, табиий камайиш меъеридан ортиқ бўлган камомади ва ходимнинг меҳнат ҳақидан ушлаб қолиниши акс эттирилган	6710	4730	Юкхат, материалларни қабул қилиш далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
30	Етишмаётган асосий во-ситани баҳолаш нати-жасида, унинг бозор қиймати (ундириш сум-маси) даромад суммаси-га етишмаётган актив-нинг чиқиб кетишидан кўрилган зарар сумма-сидан юқори бўлган тақдирда, камомад акс эттирилган	4730	9310	Инвентарлаш далолатномаси
31	Етишмаётган бошқа ак-тивларни баҳолаш нати-жасида, унинг бозор қиймати (ундириш сум-маси) даромад суммаси-га етишмаётган актив-нинг чиқиб кетишидан кўрилган зарар сумма-сидан юқори бўлган тақдирда, камомад акс эттирилган	4730	9320	Инвентарлаш далолатномаси
32	Капитал қўйилмаларда етишмаётган ва бузилган қийматликнинг сумма-сини, агар айбдор шах-слардан ундириш рад этилган тақдирда, капи-тал қўйилмалар бўйича харажатларга олиб бориш акс эттирилган	0810	4730	Хўжалик суди-нинг қарори
33	Айбдор шахслардан ундирилган камомадлар кассага келиб тушган	5010	4730	Кирим касса ордери
34	Айбдор шахслардан ундирилган камомадлар валюта кассасига келиб тушган	5020	4730	Кирим касса ордери
35	Айбдор шахслардан ундирилган камомадлар ҳисоб-китоб счётига келиб тушган	5110	4730	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
36	Масъул шахслар айби билан вужудга келган камомадлар меҳнат ҳақидан ушлаб қолинган	6710	4730	Ҳисоб-китоб тўлов қайдномаси
37	Айбдор шахслардан ундириш рад этилган тақдирда, камомадлар зарарга ҳисобдан чиқарилган	9430	4730	Раҳбар буйруғи

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
38	Ходимларнинг моддий зарарни қоплаш бўйича умидсиз дебиторлик қарзи даргумон қарзлар бўйича резерв ҳисобига ҳисобдан чиқарилган	4910	4730	Солиштирма далолатнома, Хўжалик судининг қарори
39	Ходимларнинг моддий зарарни қоплаш бўйича умидсиз дебиторлик қарзи зарарга ҳисобдан чиқарилган	9430	4730	Солиштирма далолатнома, Хўжалик судининг қарори
40	Ходимларга пул хужжатлари (йўланмалар ва ҳоказолар) берилган	4790	5610	Касса ҳисоботи
41	Акцияга обуна иштирокчиларига меҳнат ҳақи бўйича қарзини камайтириб ўзаро ҳисоблашиш амалга оширилган	6710	4790	Акцияга обуна қайдномаси
42	Ундириш суд томонидан рад этилган тақдирда, ходимларнинг бошқа операциялар бўйича қарзи зарарга ҳисобдан чиқарилган	9430	4790	Хўжалик судининг қарори
43	Бошқа корхона ва ташкилотлар билан ҳисоб-китоб қилиш учун ҳисобдор шахсларга чекланган чек дафтарчалари берилган	4220, 4230	4790	Чек дафтарчаларини бириктириб қўйиш тўғрисида буйруқ
44	Чекланган чек дафтарчаларининг ишлатилмаган қисми қайтарилган	4790	4220, 4230	Бўнак ҳисоботи
45	Ходимларнинг бошқа умидсиз дебиторлик қарзи даргумон қарзлар бўйича резерв ҳисобига ҳисобдан чиқарилган	4910	4790	Солиштирма далолатнома, Хўжалик судининг қарори
46	Ходимларнинг бошқа умидсиз дебиторлик қарзи зарарга ҳисобдан чиқарилган	9430	4790	Солиштирма далолатнома, Хўжалик судининг қарори

**Турли дебиторлар қарзларини ҳисобга олувчи счётларнинг
(4800) боғланиши**

Мазкур гуруҳ счётлари юқорида қайд этилган олинанидан счётлар юзасидан тушунтиришларда изоҳ берилмаган, бошқа дебиторлик қарзи, жумладан, фоизлар, олинанидан дивидендлар ва роялти, молиявий ижара бўйича олинанидан жорий тўловлар, даъволар бўйича олинанидан счётлар ва бошқалар тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

4810 «Молиявий ижара — жорий қисми бўйича олинанидан тўловлар»;

4820 «Оператив ижара бўйича олинанидан тўловлар»;

4830 «Олинанидан фоизлар»;

4840 «Олинанидан дивидендлар»;

4850 «Олинанидан роялти»;

4860 «Даъволар бўйича олинанидан счётлар»;

4890 «Бошқа дебиторлар қарзлари».

Мазкур счётларнинг дебетида одатда даромадларни ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда қисқа муддатли бошқа дебиторлик қарзи вужудга келиши, кредитида — пул маблағларини ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда унинг қопланиши акс эттирилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Асосий воситалар молиявий ижара шартномаси бўйича ижарага олувчи билан келишилган баҳода берилган	0920, 4810	9210	Молиявий ижара шартномаси
2	Ижара тўловлари жалвали (тартиби)га мувофиқ, молиявий ижара шартномаси бўйича олинанидан узоқ муддатли тўловлар жорий қисмига ўтказилиши акс эттирилган	4810	0920	Молиявий ижара шартномаси, ижара тўловининг ҳисоб-китоби, ҳисобварақ-фактура

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғлаувчи сётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
3	Молиявий ижара шартномасига мувофиқ, молиявий ижара бўйича қарзни қоплаш ҳисобига ижарачилардан кассага пул маблағлари келиб тушган	5010	4810	Молиявий ижара шартномаси, ижара тўловининг ҳисоб-китоби, ҳисобварақ-фактура
4	Молиявий ижара шартномасига мувофиқ, молиявий ижара бўйича қарзни қоплаш ҳисобига ижарачилардан ҳисоб-китоб счётига пул маблағлари келиб тушган	5110	4810	Молиявий ижара шартномаси, ижара тўловининг ҳисоб-китоби, ҳисобварақ-фактура
5	Молиявий ижара шартномасига мувофиқ, молиявий ижара бўйича қарзни қоплаш ҳисобига ижарачилардан валюта счётига пул маблағлари келиб тушган	5210	4810	Молиявий ижара шартномаси, ижара тўловининг ҳисоб-китоби, ҳисобварақ-фактура
6	Ижара тўловлари жадвали (тартиби)га мувофиқ, тўлов муддати келганда ижарага олувчидан илгари олинган бўнақлар ўзаро ҳисоб-китоб қилинган	6390	4810	Молиявий ижара шартномаси, ижара тўловининг ҳисоб-китоби, ҳисобварақ-фактура
7	Молиявий ижара шартномаси тугагандан кейин ижарага олувчи томонидан, молиявий ижара шартномасига мувофиқ, объектнинг қопланмаган қиймати суммасига ижара объекти қайтарилиши акс эттирилган	0820	4810	Молиявий ижара шартномаси, ижара тўловининг ҳисоб-китоби, ҳисобварақ-фактура
8	Молиявий ижара шартномасига мувофиқ, ижарага олувчи томонидан ижара бекор қилинган сана ҳолатига ижара объектнинг қопланмаган қиймати суммасига ижара объектнинг муддатдан олдин қайтарилиши акс эттирилган	0820	4810	Молиявий ижара шартномаси, ижара тўловининг ҳисоб-китоби, ҳисобварақ-фактура

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Богланувчи счётлар		Ўзуларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
9	Мол-мулкни оператив ижарага бериш асосий фаолият ҳисобланмаган корхоналарда ҳисобот даврига тааллуқли ижара тўловлари ҳисобланган (ижара тўловлари жадвали (тартиби)га ёки оператив ижара шартномасига мувофиқ)	4820	9350	Оператив ижара шартномаси, ижара тўловининг ҳисоб-китоби, ҳисобварақ-фактура
10	Оператив ижара бўйича ҚҚС акс эттирилган	4820	6410	Ижара шартномаси, ҚҚСнинг ҳисоб-китоби
11	Мол-мулкни оператив ижарага бериш асосий фаолият ҳисобланмаган корхоналарда ижара тўловлари келиб тушган	5110	4820	Оператив ижара шартномаси, ижара тўловининг ҳисоб-китоби, ҳисобварақ-фактура
12	Мол-мулкни оператив ижарага бериш асосий фаолият ҳисобланмаган корхоналарда, ижара тўлови жадвали (тартиби)га ёки оператив ижара шартномасига мувофиқ, тўлов муддати келгандан кейин ижарачидан илгари олинган бўнақлар ўзаро ҳисоб-китоб қилинган	6390	4820	Оператив ижара шартномаси, ижара тўловининг ҳисоб-китоби, ҳисобварақ-фактура
13	Берилган кредитлар бўйича олинadиган фоизлар акс эттирилган	4830	9530	Шартномалар, бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
14	Олинган векселлар бўйича фоизлар ҳисобланган	4830	9530	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
15	Ҳисобланган фоизлар бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган:			Курс фарқининг ҳисоб-китоби
	— ҳисобдан чиқаришнинг тўғри усули бўйича	4830	9540	
	— жамғариш усули бўйича	4830	6230	

Т/р	Ҳўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сўётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
16	Ҳисоб-китоб сўётига фоизлар келиб тушган	5110	4830	Банк ҳисоб-китоб сўётидан кўчирма
17	Валюта сўётига фоизлар келиб тушган	5210	4830	Банк валюта сўётидан кўчирма
18	Олинадиган фоизлар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган:			Курс фарқининг ҳисоб-китоби
	— ҳисобдан чиқаришнинг тўғри усули бўйича	9620	4830	
	— жамғариш усули бўйича	3290	4830	
19	Олинадиган дивидендлар акс эттирилган	4840	9520	Таъсисчилар мажлисининг баённомаси, бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
20	Ҳисобланган дивидендлар бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган:			Курс фарқининг ҳисоб-китоби
	— ҳисобдан чиқаришнинг тўғри усули бўйича	4840	9540	
	— жамғариш усули бўйича	4840	6230	
21	Бошқа корхоналарда улушли иштирок этганлиги учун даромадлар суммаси ҳисобланган	4840	9520	Таъсисчилар мажлисининг баённомаси
22	Ҳисоб-китоб сўётига дивидендлар келиб тушган	5110	4840	Банк ҳисоб-китоб сўётидан кўчирма
23	Валюта сўётига дивидендлар келиб тушган	5210	4840	Банк валюта сўётидан кўчирма
24	Тўланадиган дивидендлар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган:			Курс фарқининг ҳисоб-китоби
	— ҳисобдан чиқаришнинг тўғри усули бўйича	9620	4840	
	— жамғариш усули бўйича	3290	4840	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
25	Мижозлардан тўланадиган роялти акс эттирилган	4850	9510	Шартномалар, бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
26	Ҳисобланган дивидендлар бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган:			Курс фарқининг ҳисоб-китоби
	— ҳисобдан чиқаришнинг тўғри усули бўйича	4850	9540	
	— жамғариш усули бўйича	4850	6230	
27	Ҳисоб-китоб счётига роялти келиб тушган	5110	4850	Банк ҳисоб-китоб счётидан кўчирма
28	Валюта счётига роялти келиб тушган	5210	4850	Шартномалар, бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси, банк валюта счётидан кўчирма
29	Тўланадиган роялти бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган:			Курс фарқининг ҳисоб-китоби
	— ҳисобдан чиқаришнинг тўғри усули бўйича	9620	4850	
	— жамғариш усули бўйича	3290	4850	
30	Аниқланган баҳолар, тарифлар номутаносиблиги, ўрнатиладиган асбоб-ускуналарга оид счётлардаги хатолар бўйича даъволар тақдим этилган	4860	0710, 0720	Даъво хати, тижорат далолатномаси, солиштирма далолатнома
31	Ҳажмлар оширилганлиги, баҳолар номутаносиблиги ва капитал қўйилмалар учун илгари тўланган счётлардаги хатолар бўйича даъволар тақдим этилган	4860	0810- 0890	Шартнома, лойиҳа-смета ҳужжатлари, даъво хати, ҳажмлар оширилганлиги тўғрисида далолатнома, солиштирма далолатнома

Т/р	Ҳўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сўётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
32	Баҳолардаги номутано-сублик, арифметик хатолар ва материаллар камомади бўйича даъволар тақдим этилган	4860	1010	Даъво хати, тижорат далолатномаси, солиштирма далолатнома
33	Камомадлар, сўётлардаги хатолар, сифат бўйича даъволар тақдим этилган (1510 сўёт қўлланилганда)	4860	1510	Даъво хати, тижорат далолатномаси, солиштирма далолатнома
34	Буюртмачи буюртмадан воз кечганлиги муносабати билан унга бажарилган ишлар суммасига даъво тақдим этилган	4860	2010	Даъво хати, тижорат далолатномаси, солиштирма далолатнома
35	Баҳолардаги номутано-сублик, арифметик хатолар ва товарлар камомади бўйича даъволар тақдим этилган	4860	2910	Даъво хати, тижорат далолатномаси, солиштирма далолатнома
36	Корхонанинг ҳисоб-китоб сўётидан янглиш ҳисобдан чиқарилган суммалар бўйича банкка даъволар тақдим этилган	4860	5110	Даъво хати, солиштирма далолатнома
37	Корхонанинг валюта сўётидан янглиш ҳисобдан чиқарилган суммалар бўйича банкка даъволар тақдим этилган	4860	5210	Даъво хати, солиштирма далолатнома
38	Банкнинг махсус сўётидан янглиш ҳисобдан чиқарилган суммалар бўйича банкка даъволар тақдим этилган	4860	5510-5530	Даъво хати, солиштирма далолатнома
39	Келиб тушган моддий қийматликлар кирим қилинишида мол етказиб берувчиларга даъволар тақдим этилган	4860	6010	Даъво хати, тижорат далолатномаси, солиштирма далолатнома
40	Келиб тушган асосий воситалар кирим қилинишида мол етказиб берувчиларга даъволар тақдим этилган	4860	0820	Даъво хати, тижорат далолатномаси, солиштирма далолатнома

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
41	Келиб тушган моддий ва бошқа активлар кирим қилинишида мол етказиб берувчиларга даъволар тақдим этилган	4860	0830	Даъво хати, тижорат далолатномаси, солиштирма далолатнома
42	Шартномавий мажбурийларга риоя қилинмаганлиги учун жарима, пеня ва боқимондалар бошқа корхоналар томонидан тан олинган	4860	9330	Даъво хати, тижорат далолатномаси, солиштирма далолатнома
43	Даъвони тўлаш ҳисобига асосий воситалар олинган	0110-0190	4860	Даъво хати, тижорат далолатномаси, солиштирма далолатнома
44	Даъвони тўлаш ҳисобига номоддий активлар олинган	0410-0490	4860	Даъво хати, тижорат далолатномаси, солиштирма далолатнома
45	Даъвони тўлаш ҳисобига материаллар олинган	1010-1090	4860	Даъво хати, тижорат далолатномаси, солиштирма далолатнома
46	Даъвони тўлаш ҳисобига товарлар олинган	2910	4860	Даъво хати, тижорат далолатномаси, солиштирма далолатнома
47	Қондирилмаган даъволар суммаси зарарга ҳисобдан чиқарилган	9430	4860	Даъво хати, тижорат далолатномаси, солиштирма далолатнома, раҳбар буйруғи
48	Алоҳида балансларга ажратилган ички бўлинмалар турли корхона ва ташкилотларга хизмат кўрсатишган	4890	6110	Кўрсатилган хизматлар счётлари, қабул қилиш далолатномаси
49	Ходимларга бошқа корхоналар, учинчи шахслар ва бошқалар ҳисобидан суммалар акс эттирилган	4890	6710	Юкхат, бажарилган ишлар далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
50	Оператив ижара шартномасига мувофиқ олинган асосий воситаларни яхшилаш бўйича капитал қўйилмалар қийматини қоплаш ҳисобига ижарага берувчининг қарзи акс эттирилган	4890	9220	Ижара шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
51	Оператив ижара шартномасига мувофиқ олинган асосий воситаларни яхшилаш бўйича капитал қўйилмаларни қоплаш ҳисобига ижарага берувчидан пул маблағлари келиб тушган	5110	4890	Ижара шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси

Даргумон қарзлар бўйича резервни ҳисобга олувчи счётларнинг (4900) боғланиши

4910 «Даргумон қарзлар бўйича резерв» счёти даргумон қарзлар бўйича резервнинг ҳолати ва ҳаракати тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Белгиланган муддатда қопланмаган ва тегишли кафолатлар билан таъминланмаган корхонанинг дебиторлик қарзи даргумон қарз сифатида тан олинади. Даргумон қарзлар бўйича резерв ҳисобот йили охирида корхона дебиторлик қарзларининг инвентарлаш натижалари асосида ташкил этилади. Резерв ҳажми ҳар бир даргумон қарз бўйича алоҳида, қарздорнинг молиявий аҳволи (тўлов қобилияти) ва қарз суммасини тўлиқ ёки қисман тўлаш эҳтимолини баҳолаш асосида аниқланади.

Ташкил этилган резерв суммасига 9430 «Бошқа операция харажатлар» счётининг дебети ва 4910 «Даргумон қарзлар бўйича резерв» счётининг кредитида ўзувлар берилди.

Агар шубҳали қарз бўйича резерв ташкил этилган йилдан кейинги йилнинг охиригача ушбу резервнинг маъ-

лум бир қисми ишлатилмаса, у ҳолда ишлатилмаган сумма тегишли йилнинг фойдасига қўшилади ва фойда солиғини ҳисоблашда солиқ солинадиган базага қўшилмайди.

Илгари корхона томонидан даргумон қарз сифатида тан олинган қарзларни балансдан чиқариш 4910 «Даргумон қарзлар бўйича резерв» счётининг дебетида тегишли дебиторлар билан ҳисоб-китоблар (олинадиган счётлар)ни ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда акс эттирилади. Ишлатилмаган даргумон қарзлар бўйича резерв суммасининг у ташкил этилган йилдан кейинги йил фойдасига қўшилиши 4910 «Даргумон қарзлар бўйича резерв» счётининг дебетида ва 9390 «Бошқа операцион даромадлар» счётининг кредитида акс эттирилади.

Қайд этиш зарурки, қонунчилик билан даргумон дебиторлик қарзини ҳисобдан чиқаришнинг икки усулига рухсат берилган: бевосита (тўғри), яъни даргумон қарзлар бўйича резерв ташкил этилмасдан ҳисобдан чиқариш усули ҳамда резерв ташкил этиш орқали ҳисобдан чиқариш усули. Корхона мазкур усуллардан бирини танлаши ва уни ҳисоб сиёсатида акс эттириши мумкин.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Даргумон қарзлар бўйича резерв ташкил этилган (декабрнинг яқунловчи ёзувлари билан)	9430	4910	Бухгалтерия маълумотномаси, солиштирма далолатнома
2	Харидорлар ва буюртмачилар қарзлари даргумон қарзлар резервлари ҳисобига ҳисобдан чиқарилган	4910	4010	Солиштирма далолатнома, Хўжалик судининг қарори
3	Даргумон қарзлар резервлари ҳисобидан олинган векселлар бўйича харидорлар ва буюртмачилар қарзлари ҳисобдан чиқарилган	4910	4020	Солиштирма далолатнома, Хўжалик судининг қарори
4	Ходимларга берилган бўнақлар бўйича умидсиз қарзлар ҳисобдан чиқарилган	4910	4210-4290	Солиштирма далолатнома, Хўжалик судининг қарори

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
5	Мол етказиб берувчиларга берилган бўнақлар бўйича умидсиз қарзлар ҳисобдан чиқарилган	4910	4310	Солиштирма далолатнома, Хўжалик судининг қарори
6	Бюджетга бўнақ тўловлари бўйича умидсиз қарзлар ҳисобдан чиқарилган	4910	4410	Солиштирма далолатнома, Хўжалик судининг қарори
7	Мақсадли давлат жамғармалари ва сугурта тўловлари бўйича бўнақ тўловлари бўйича умидсиз қарзлар ҳисобдан чиқарилган	4910	4510-4520	Солиштирма далолатнома, Хўжалик судининг қарори
8	Ходимларнинг бошқа операциялар бўйича умидсиз дебиторлик қарзи ҳисобдан чиқарилган	4910	4710-4730	Солиштирма далолатнома, Хўжалик судининг қарори
9	Илгари корхона томонидан даргумон деб тан олинган турли дебиторларнинг талаб қилиб олинмаган қарзлари ҳисобдан чиқарилган	4910	4810-4890	Бухгалтерия маълумот-номаси
10	Агар даргумон қарзлар бўйича резерв ташкил этилган йилдан кейинги йилнинг охиригача ушбу резерв қайсидир бир қисмида ишлатилмаган тақдирда, даргумон қарзлар бўйича резервнинг ишлатилмаган суммаларини қўшиш акс эттирилган	4910	8710	Бухгалтерия маълумот-номаси
11	Бевосита (тўғри) ҳисобдан чиқариш усули билан даргумон дебиторлик қарзлари ҳисобдан чиқарилган	9430	4010, 4890	Бухгалтерия маълумот-номаси

· V БЎЛИМ. ПУЛ МАБЛАҒЛАРИ, ҚИСҚА МУДДАТЛИ ИНВЕСТИЦИЯЛАР ВА БОШҚА ЖОРИЙ АКТИВЛАР

Ушбу бўлимнинг счётлари корхонага тегишли бўлган кассадаги мавжуд миллий ва чет эл валютасидаги, Ўзбекистон Республикаси ҳудуди ва хориждаги банклар счётларидаги пул маблағлари, пул эквивалентлари, қимматли қоғозларга қилинган қисқа муддатли қўйилмалар, шунингдек камомадлар ва қийматликларнинг бузилишидан йўқотишлар ва бошқа жорий активларнинг мавжудлиги ва ҳаракати тўғрисидаги ахборотларни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Ушбу бўлимдаги счётларда чет эл валютасидаги пул маблағлари ва уларга тегишли операциялар миллий валютада (сўмда), чет эл валютасининг пулли ҳисоб-китоб ҳужжатларидан кўчирма олинган санадаги Ўзбекистон Республикаси Марказий банки курси бўйича қайта баҳолаш орқали ҳисобга олинади. Ҳисобот ойининг сўнгги кундаги пул маблағлари қолдиқларининг Ўзбекистон Республикаси Марказий банки курси бўйича ҳар ойда қайта баҳолаш натижасидаги курс фарқлари қонунчилик билан белгиланган тартибда ҳисобга олинади.

Пул маблағлари ҳисобини тартибга солувчи асосий қонун ва меъёрий ҳужжатлар қуйидагилардан иборат:

— Ўзбекистон Республикаси Бухгалтерия ҳисобининг миллий стандарти (22-сон БҲМС) «Чет эл валютасида ифодаланган активлар ва мажбуриятларнинг ҳисоби» (молия вазирининг 2004 йил 23 мартдаги 51-сон буйруғи билан тасдиқланган, ЎЗР АВ томонидан 2004 йил 21 майда 1364-сон билан рўйхатдан ўтказилган);

— Бухгалтерия ҳисобида ҳужжатлар ва ҳужжатлар айланиши тўғрисида низом (молия вазирининг 2003 йил 23 декабрдаги 131-сон буйруғи билан тасдиқланган, ЎЗР АВ томонидан 2004 йил 14 январда 1297-сон билан рўйхатдан ўтказилган);

— Юридик шахслар томонидан касса операцияларини юритиш қоидалари (ЎЗР МБ томонидан 1998 йил 24 январда 376-сон билан тасдиқланган, ЎЗР АВ томонидан 1998 йил 17 декабрда 565-сон билан рўйхатдан ўтказилган);

— Ўзбекистон Республикаси ҳудудида юридик шахслар томонидан чет эл валютасида касса операцияларини юритиш тартиби (ЎзР МБ томонидан 1998 йил 28 мартда 35-сон билан тасдиқланган, ЎзР АВ томонидан 1999 йил 22 январда 611-сон билан рўйхатдан ўтказилган);

— Ўзбекистон Республикасида нақд пулсиз ҳисоб-китоблар тўғрисида низом (ЎзР МБ Бошқарувининг 2002 йил 12 апрелдаги 60 (1/4)-сон қарори билан тасдиқланган, ЎзР АВ томонидан 2002 йил 15 апрелда 1122-сон билан рўйхатдан ўтказилган);

— Чет эл валютасидаги операцияларни бухгалтерия ҳисоби, статистика ва бошқа ҳисоботларда акс эттириш тўғрисида низом (2004 йил 2 сентябрдаги ЎзР МВнинг 98-сон, ЎзР ИВнинг 41-сон, ЎзР ДСҚнинг 2004–57-сон, ЎзР МББнинг 257–В-сон, ЎзР Давстатқўмнинг 8-сон қарори билан тасдиқланган, ЎзР АВ томонидан 2004 йил 17 сентябрда 1411-сон билан рўйхатдан ўтказилган).

Кассадаги пул маблағларини ҳисобга олувчи счётларнинг (5000) боғланиши

Кассадаги пул маблағларини ҳисобга олувчи счётлар корхона кассасидаги пул маблағларининг мавжудлиги ва ҳаракати тўғрисидаги ахборотни умумлаштиради. Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

5010 «Миллий валютадаги пул маблағлари»;

5020 «Чет эл валютасидаги пул маблағлари».

Зарур ҳолларда, корхоналарда (транспорт, алоқа) чипталар сотилишидан тушум келиб тушишини ҳисобга олиш учун қуйидаги счётлар очилиши мумкин:

5011 «Корхона кассаси»;

5012 «Операцион касса».

Мазкур гуруҳ счётлари дебетда корхона кассасига пул маблағларининг келиб тушиши, кредитда — кассадан пул маблағларининг тўланиши ва чегаралангандан ташқари пулларнинг банкка топширилиши акс эттирилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
1	Яроқсизликдан йўқо- тишлар қиймати айбдор томонидан қопланган	5010	2610	Кассир ҳисоботи, кирим касса ордери
2	Сотилган маҳсулот, иш- лар ва хизматлар учун харидорларнинг қарзи улар томонидан нақд пул билан қопланган	5010	4010	Кассир ҳисоботи, кирим касса ордери
3	Шуъба корхоналаридан суммалар келиб тушган	5010	4110, 4120	Келиб тушиш тўғрисида хабарнома, кирим касса ордери, кассир ҳисоботи
4	Ҳисобдор шахслар томонидан илгари олинган ишлатилмаган бўнаклар қайтарилган	5010	4220, 4230	Бўнак ҳисоботи, кирим касса ордери, кассир ҳисоботи
5	Товар-моддий қиммат- ликлар етказиб бериш учун илгари мол етказиб берувчилар ва пудрат- чиларга берилган бўнаклар қайтарилган	5010	4310	Қайтариш тўғрисида хабарнома, кирим касса ордери, кассир ҳисоботи
6	Таъсисчилар томонидан корхона устав капита- лидаги улуши ҳисобига нақд пул маблағлари берилган	5010	4610	Таъсис ҳуж- жатлари, бериш тўғрисида ариза
7	Ходимлардан кредитга олинган товарлар учун тўлов ҳисобига кассага келиб тушган нақд пул кўринишидаги навбат- даги тўлов суммалари акс эттирилган	5010	4710	Кирим касса ордери, кассир ҳисоботи
8	Ходимга берилган қарз кассага қайтарилган	5010	4720	Кирим касса ордери, кассир ҳисоботи
9	Айбдор шахслардан ундирилган камомадлар кассага келиб тушган	5010	4730	Кирим касса ордери, кассир ҳисоботи
10	Айбдор шахслардан ундирилган камомадлар валюта кассасига келиб тушган	5020	4730	Кирим касса ордери, кассир ҳисоботи

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
11	Меҳнатга ортиқча тўланган суммалар нақд пул кўринишида қайтарилган	5010	4790	Бухгалтериянинг қайта ҳисоб-китоби, кирим касса ордери, кассир ҳисоботи
12	Молиявий ижара шартномасига мувофиқ молиявий ижара бўйича қарзларни қоплаш ҳисобига ижарачилардан кассага пул маблағлари келиб тушган	5010	4810	Молиявий ижара шартномаси, ижара тўловининг ҳисоб-китоби, ҳисобварақ-фактура
13	Векселлар бўйича фоизлар суммаси, бошқа корхоналарда улушли иштирок этганлигидан даромадлар келиб тушган	5010	4830	Кирим касса ордери, кассир ҳисоботи
14	Қимматли қоғозлар бўйича дивидендлар суммаси келиб тушган	5010	4840	Кирим касса ордери, кассир ҳисоботи
15	Илгари тақдим этилган даъволар бўйича нақд пул келиб тушган	5010	4860	Солиштирама далолатнома, Хўжалик судининг қарори, кассир ҳисоботи, кирим касса ордери
16	Хонадонлар ижарачиларидан қарз суммалари келиб тушган	5010	4890	Кирим касса ордери, кассир ҳисоботи
17	Коммунал хизматлар, алоқа хизмати ва бошқалар учун турли тўловлар келиб тушган	5010	4890	Кирим касса ордери, кассир ҳисоботи
18	Банкдаги ҳисоб-китоб счётидан пул маблағлари келиб тушган (меҳнат ҳақини, пенсияларни, нафақаларни, мукофотларни ва бошқаларни бериш учун)	5010	5110	Пул чекининг чипталари, банк счётлари кўчирмаси, кирим касса ордери, касса китоби
19	Хизмат сафари бўйича бўнақлар бериш учун банкдаги валюта счётидан пул маблағлари келиб тушган	5020	5210	Пул чекининг чипталари, банк счётлари кўчирмаси, кирим касса ордери, касса китоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ёзувлари тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
20	Банклардаги махсус сётдан пул маблағлари келиб тушган (меҳнат ҳақини, пенсияларни, нафақаларни, мукофотларни ва бошқаларни бериш учун)	5010	5530	Пул чекиннинг чипталари, банк сётлари кўчирмаси, кирим касса ордери, касса китоби
21	Йўлда деб ҳисобланган пул маблағлари келиб тушган	5010	5710	Келиб тушиш тўғрисида хабарнома, кассир ҳисоботи, кирим касса ордери
22	Кассага тўловлар келгуси давр даромадлари ҳисобига кирим қилинган (коммунал, алоқа хизматлари ва бошқалар учун)	5010	6230	Кирим касса ордери, кассир ҳисоботи
23	Товарлар учун харидорлардан ва буюртмачилардан келиб тушган бўнақлар суммаси акс эттирилган	5010	6310	Шартнома, кирим касса ордери, кассир ҳисоботи
24	Якка тартибда уй-жой қуриш учун ходимларга қарзга бериладиган қисқа муддатли кредит суммалари олинган	5010	6810	Пул чеки, кирим касса ордери, кассир ҳисоботи
25	Корхонанинг сотилган қисқа муддатли облигациялари учун нақд пул тушуми олинган	5010	6830	Облигация келишуви, кассир ҳисоботи, кирим касса ордери
26	Якка тартибда уй-жой қуриш учун ходимларга қарзга бериладиган узоқ муддатли кредит суммалари олинган	5010	7810	Пул чеки, кирим касса ордери, кассир ҳисоботи
27	Одий акциялар нақд пулга сотилганлиги акс эттирилган	5010	8310	Сотиш тўғрисида далолатнома, кирим касса ордери, кассир ҳисоботи
28	Имтиёзли акциялар нақд пулга сотилганлиги акс эттирилган	5010	8320	Сотиш тўғрисида далолатнома, кирим касса ордери, кассир ҳисоботи

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
29	Устав капиталига нақд пул берилганлиги акс эттирилган	5010	8330	Сотиш тўғрисида далолатнома, крим касса ордери, кассир ҳисоботи
30	Акциялар номиналдан юқори баҳода сотилганлиги натижасида олинган эмиссия даромади акс эттирилган	5010	8410	Сотиш тўғрисида далолатнома, крим касса ордери, кассир ҳисоботи
31	Маблағлар, жумладан мақсадли тушумлар кассага келиб тушганлиги муносабати билан мақсадли молиялаштириш ташкил этилган	5010	8810-8890	Крим касса ордери, кассир ҳисоботи
32	Тайёр маҳсулот сотилганлиги учун нақд пул тушуми келиб тушган	5010	9010	Крим касса ордери, кассир ҳисоботи, юкхат
33	Товарлар сотилганлиги учун нақд пул тушуми келиб тушган	5010	9020	Назорат-касса машинасининг кўрсаткичлари, кассир ҳисоботи
34	Кўрсатилган хизматлар, бажарилган ишлар учун нақд пул тушуми кассага келиб тушган	5010	9030	Кассир ҳисоботи, крим касса ордери, бажарилган ишлар (хизматлар) далолатномаси
35	Асосий воситалар сотилганлиги учун нақд пул тушуми келиб тушган	5010	9210	Харид қилиш тўғрисида ариза, крим касса ордери
36	Бошқа активлар сотилганлиги учун нақд пул тушуми олинган	5010	9220	Крим касса ордери, чипта
37	Текинга молиявий ёрдам сифатида келиб тушган пул маблағлари (ҳадя шартномаси бўйича) крим қилинган	5010	9380	Ҳадя шартномаси, крим касса ордери, кассир ҳисоботи
38	Инвентарлаш пайтида аниқланган ортиқча пул маблағлари крим қилинган	5010	9390	Инвентарлаш далолатномаси, крим касса ордери, кассир ҳисоботи

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
39	Валюта кассаси бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган:			Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
	— ҳисобдан чиқаришнинг тўғри усули бўйича	5020	9540	
	— жамғариш усули бўйича	5020	6230	
40	Дастурий материаллар кассадан тўлов йўли билан олинган ва кирим қилинган	0430	5010	Харид қилиш далолатномаси, чиқим касса ордери
41	Харид қилинган қимматли қоғозлар учун нақд пул тўланган; шуъба ва қарам хўжаликларнинг устав капиталига нақд пул берилганлиги акс эттирилган	0610	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи
42	Узоқ муддатли қарз нақд пул кўринишида берилган	0930-0940	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи
43	Келгуси давр харажатлари учун нақд пул тўланган	3110-3190	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи
44	Ходимларнинг хизмат сафари учун бўнак берилган	4220	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи
45	Умумхўжалик харажатлари учун ходимларга бўнак берилган	4230	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи
46	Мол етказиб берувчиларга бўнак нақд пул билан тўланган	4310	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи
47	Ходимлар кредитга товарлар харид қилганликлари учун уларга нақд пул берилган	4710	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи
48	Ходимларга ссуда нақд пул билан берилган	4720	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи
49	Моддий зарарни қоплаш учун кассага нақд пул келиб тушган	5010	4730	Инвентарлаш далолатномаси, чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
50	Нақд пул қолдиғи кассадан ҳисоб-китоб счётига қайтарилган	5110	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи
51	Нақд пул қолдиғи кассадан валюта счётига қайтарилган	5210	5020	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи
52	Нақд пул қолдиғи кас- садан банкдаги махсус счётга қайтарилган	5530	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи
53	Кассада нақд пул камо- мади акс эттирилган:			Кассани инвентарлаш далолатномаси
	— камомад суммасига	5910	5010	
	— камомад моддий жавобгар шахснинг ҳисобига ҳисобдан чиқарилиши	4730	5910	
54	Пул маблағларининг инкассаторга топширил- ганлиги акс эттирилган	5710	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи
55	Харид қилинадиган қисқа муддатли қиммат- ли қогозлар учун нақд пул тўланган	5810	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи
56	Қисқа муддатли қарз нақд пул билан берилган	5820	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи
57	Мол етказиб берувчи- ларга қарз касса орқали нақд пул билан тўланган	6010	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи
58	Мол етказиб берувчи- ларга берилган вексел- лар бўйича қарз касса орқали нақд пул билан қопланган	6020	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи
59	Харидорлардан олинган бўнаклар қайтарилган	6310	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи
60	Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларининг қарзла- ри нақд пул билан қайтарилган	6110, 6120	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи
61	Бюджет олдидаги қарз нақд пул билан қопланган	6410	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи

Т/р	Ҳужалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувлари тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
62	Сугурта ва мақсадли давлат жамғармалари бўйича тўловлар нақд пул билан қўпланган	6510, 6520	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи
63	Таъсисчиларга дивидендлар нақд пул билан тўланган	6610	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи
64	Меҳнат ҳақи, устамалар, қўшимча тўловлар, мукофотлар берилган	6710	5010	Тўлов қайдномаси, чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи
65	Депонентланган меҳнат ҳақи берилган	6720	5010	Тўлов қайдномаси, чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи
66	Банкнинг қисқа муддатли кредити нақд пул билан қўпланган	6810	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи
67	Қисқа муддатли қарзлар нақд пул билан қўпланган	6820	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи
68	Қисқа муддатли облигациялар бўйича қарз нақд пул билан қўпланган	6830	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи
69	Қисқа муддатли векселлар бўйича қарз нақд пул билан қўпланган	6840	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи
70	Узоқ муддатли ижарага олинган асосий воситалардан фойдаланганлик учун ижарага олувчига тегишли тўловлар ва фоизлар тўланган	6920, 6950	5010	Чиқим касса ордери, ижара шартномаси, мажбурият
71	Нафақалар, ижро варақалари бўйича суммалар, моддий ёрдам берилган	6990	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи
72	Устав капиталига ўлушлар нақд пул билан берилган	6620	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувлари тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
73	Сотиб олинган хусусий акциялар учун нақд пул тўланган	8610	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи
74	Кассадан сарф-харажат қилинган мақсадли маблағларнинг суммаси ҳисобдан чиқарилган	8810-8890	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи
75	Валюта кассаси бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган:			Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
	— ҳисобдан чиқаришнинг тўғри усули бўйича	9620	5020	
	— жамғариш усули бўйича	3290	5020	

Ҳисоб-китоб счётидаги пул маблағларини ҳисобга олувчи счётларнинг (5100) боғланиши

5110 «Ҳисоб-китоб счёти» корxonанинг банкдаги ҳисоб-китоб счётидаги миллий валютадаги пул маблағларининг мавжудлиги ва ҳаракати тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

5110 «Ҳисоб-китоб счёти»нинг дебетда корxonанинг ҳисоб-китоб счётига пул маблағларининг келиб тушиши акс эттирилади. 5110 «Ҳисоб-китоб счёти»нинг кредитда корxonанинг ҳисоб-китоб счётидан пул маблағларининг ҳисобдан чиқарилиши акс эттирилади. Корхона ҳисоб-китоб счётининг кредитига ёки дебетига янглиш олиб борилган ва банк кўчирмаларини текширишда аниқланган суммалар 4860 «Даъволар бўйича олинадиган счётлар» ёки 6960 «Даъволар бўйича тўланадиган счётлар» счётлари билан боғланган ҳолда акс эттирилади.

Ҳисоб-китоб счёти бўйича операциялар бухгалтерия ҳисобида банк кўчирмалари ҳамда унга илова қилинган пул ва ҳисоб-китоб ҳужжатлари асосида акс эттирилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Узоқ муддатли қимматли қоғозлар сотилишидан пул маблағлари келиб тушган	5110	0610	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
2	Тайёр маҳсулот, товарлар, хизматлар ва ишлар сотилганлигидан ҳисоб-китоб счётига тушум келиб тушган	5110	4010	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
3	Асосий воситалар ва бошқа активлар сотилганлигидан ҳисоб-китоб счётига тушум келиб тушган	5110	4010, 4890	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
4	Ажратилган бўлинмалар, шубба ва қарам хўжалик жамиятларидан дебиторлик қарзини тўлаш ҳисобига ҳисоб-китоб счётига пул маблағлари келиб тушган	5110	4110, 4120	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
5	Бошқа ташкилотларда улушли иштирок этганлигидан даромадлар суммаси келиб тушган	5110	4840	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
6	Ажратилган бўлинмалар, шубба ва қарам хўжалик жамиятларидан ҳисоб-китоб счётига сотишдан тушум келиб тушган	5110	4110, 4120	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
7	Меҳнат ҳақи бўйича янглиш ҳисобланган суммалар ходимлар томонидан қайтарилган	5110	4210	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
8	Бўнақларнинг ишлатилмаган суммалари ҳисобдор шахслар томонидан қайтарилган	5110	4220, 4230	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
9	Мол етказиб берувчиларга илгари берилган бўнақ қайтарилган	5110	4310	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
10	Янглиш ҳисобланган солиқлар бюджетдан қайтарилган	5110	4410	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси, тўлов топшириқномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
11	Янглиш ҳисобланган суммалар суғурта идоралари томонидан қайтарилган	5110	4510, 4520	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси, тўлов топ-шириқномаси
12	Пенсия, нафақаларни тўлаш учун суммалар Пенсия жамғармасидан ҳисоб-китоб счётига келиб тушган	5110	4520	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси, ҳисоб-китоб маълумотномаси
13	Таъсисчилардан устав капиталига улушлар суммаси олинган	5110	4610	Таъсисчилар мажлисининг баённомаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
14	Товарлар кредитга сотилганлигидан пул маблағлари келиб тушган	5110	4710	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
15	Ходимларга берилган ссуда қайтарилган	5110	4720	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
16	Ходимларнинг моддий зарар етказганлигини қоплаш бўйича қарзи ҳисоб-китоб счётига келиб тушган	5110	4730	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
17	Молиявий ижара (лизинг) шарти билан берилган асосий воситалар бўйича ижара тўлови ижарага олувчидан келиб тушган	5110	4810	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси, молиявий ижара шартномаси
18	Оператив ижара бўйича қарз қопланган	5110	4820	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
19	Берилган кредитлар ва қарзлар билан боғлиқ фонзлар бўйича қарз қопланган	5110	4830	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
20	Олинадиган дивидендлар бўйича қарз қопланган	5110	4840	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
21	Роялти бўйича қарз қопланган	5110	4850	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
22	Мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга тақдим этилган давволар бўйича қарз қопланган	5110	4860	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
23	Янглиш олинган сумма ҳисоб-китоб счётига қайтарилган	5110	4860	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
24	Қарзни қоплаш учун бошқа дебиторлардан пул маблағлари келиб тушган	5110	4890	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
25	Пул маблағлари кассадан ҳисоб-китоб счётига топирилган (жумладан, депонент суммалари, сотишдан тушум ва б.)	5110	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
26	Ишлатилмаган аккредитив қолдиғи қайтарилган	5110	5510	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
27	Ишлатилмаган чек дафтарчалари қолдиғи қайтарилган	5110	5520	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
28	Сотилган чет эл валюта-сининг сўмдаги эквиваленти ҳисоб-китоб счётига киритилган:			Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси, курс фарқининг ҳисоб-китоби
	— сотиш куни валюта бозорида битим курси бўйича сотилган валютанинг қиймати	5110	5530	
	— сотиш куни валюта бозорида битим курси бўйича сотилган чет эл валютасининг сўмдаги эквиваленти билан Марказий банк курси бўйича сотилган чет эл валютасининг сўмдаги эквиваленти ўртасидаги мусбат фарқ суммасига	5110	9540	
	— сотиш куни валюта бозорида битим курси бўйича сотилган чет эл валютасининг сўмдаги эквиваленти билан	9620	5530	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
	Марказий банк курси бўйича сотилган чет эл валютасининг сўмдаги эквиваленти ўртасидаги манфий фарқ суммасига			
29	Банкдаги махсус счёт ёпилганда пул маблағи ҳисоб-китоб счётига келиб тушган	5110	5530	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
30	Йўлдаги пул маблағлари келиб тушган	5110	5710	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
31	Қисқа муддатли қимматли қоғозлар сотилган	5110	5810	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
32	Илгари қисқа муддатли инвестициялар тартибида тақдим этилган қарз қайтарилган	5110	5830	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
33	Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан ҳисоб-китоб счётига пул маблағлари келиб тушган	5110	6110, 6120	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси, тўлов топшириқномаси
34	Муддати кечиктирилган даромадлар (келгуси давр даромадлари) таркибидаги суммалар ҳисоб-китоб счётига келиб тушган	5110	6230	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси, тўлов топшириқномаси
35	Олинган бўнақлар суммаси, шунингдек маҳсулот қисман тайёр бўлганда олинган тўлов суммаси акс эттирилган	5110	6310	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
36	Банкнинг қисқа муддатли ссудаси олинган	5110	6810	Кредит шартномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
37	Бошқа корхонадан қисқа муддатли ссуда олинган	5110	6820	Кредит шартномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғлаувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
38	Қисқа муддатли облигациялар сотилишидан суммалар олинган	5110	6830	Облигация келишуви, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
39	Қисқа муддатли векселлар бўйича пул маблағлари олинган	5110	6840	Кредит шартномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
40	Ҳисоб-китоб счётига маблағлар янглиш келиб тушган	5110	6960	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
41	Банкнинг узоқ муддатли ссудаси олинган	5110	7810	Кредит шартномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
42	Бошқа корхонадан узоқ муддатли ссуда олинган	5110	7820	Кредит шартномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
43	Узоқ муддатли облигациялар сотилишидан суммалар олинган	5110	7830	Облигация келишуви, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
44	Узоқ муддатли вексель ҳисобига пул маблағлари олинган	5110	7840	Узоқ муддатли вексель, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
45	Устав капиталига улуши ҳисобига таъсисчилардан ҳисоб-китоб счётига пул маблағлари олинган	5110	8310-8330	Акцияларга обуна дафтари, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
46	Акциялар номинал қийматидан юқори баҳода сотилганлиги учун эмиссион даромад келиб тушган	5110	8410	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
47	Хусусий сотиб олинган акцияларнинг сотилишида пул маблағлари келиб тушган	5110	8610	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
48	Мақсадли молиялаштириш бўйича маблағлар келиб тушган	5110	8810-8890	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
49	Текин молиявий ёрдам келиб тушган	5110	9390	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғлаувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
50	Узоқ муддатли қимматли қоғозлар харид қилинган	0610	5110	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
51	Шуъба хўжалик жамиятларига инвестициялар акс эттирилган	0620	5110	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
52	Қарам хўжалик жамиятларига инвестициялар акс эттирилган	0630	5110	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
53	Чет эл капиталига эга корхоналарга инвестициялар акс эттирилган	0640	5110	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
54	Капитал қўйилмалар бўйича турли харажатлар нақд пулсиз йўл билан тўланган	0810-0890	5110	Билдирги, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси, тўлов топшириқномаси
55	Ходимларга ва бошқа корхоналарга узоқ муддатли кредитлар берилган	0930, 0940	5110	Кредит шартномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
56	Оператив ижара бўйича олдиндан тўлов ўтказилган	3110	5110	Ижара шартномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
57	Хизматлар учун олдиндан тўлов ўтказилган	3120	5110	Шартнома, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
58	Бошқа хизматлар учун олдиндан тўлов ўтказилган	3190	5110	Ижара шартномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
59	Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига пул маблағлари ўтказилган	4110-4120	5110	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
60	Меҳнат ҳақи бўйича бўнак пластик карточкага ўтказилган	4210	5110	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
61	Ҳисобдор шахсларга бўнақлар ўтказилган	4220, 4230	5110	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
62	Моддий қийматликларни етказиб бериш, қисман тайёр бўлган маҳсулот учун тўлов ва ҳоказолар учун берилган бўнақлар акс эттирилган	4310	5110	Тўлов топшириқномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
63	Солиқлар бўйича бўнақ тўловлари ўтказилган	4410	5110	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
64	Суғурта фирмасига суғурта бўйича бўнақ тўловлари ўтказилган	4510	5110	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
65	Мақсадли давлат жамғармаларига бўнақ тўловлари ўтказилган	4520	5110	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
66	Ходимлар кредитга харид қилган товарлар учун ҳисоб-китоб счётидан пул маблағлари ўтказилган	4710	5110	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
67	Ходимларга берилган қисқа муддатли қарзлар ҳисоб-китоб счётидан ўтказилган	4720	5110	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
68	Банк томонидан ҳисоб-китоб счётидан суммалар янглиш олинган	4860	5110	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
69	Пул маблағлари банкдан кассага келиб тушган (меҳнат ҳақи, пенсиялар, нафақалар, мукофотлар ва ҳоказоларни тўлаш учун)	5010	5110	Билдириги, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси, пул чеклари
70	Аккредитив очиш учун ҳисоб-китоб счётидан пул маблағи ўтказилган	5510	5110	Тўлов топшириқномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
71	Чек дафтарчасини очиш учун ҳисоб-китоб счётидан пул маблағи ўтказилган	5520	5110	Тўлов топшириқномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
72	Махсус счёт ёки корпоратив карточка очиш учун ҳисоб-китоб счётидан пул маблағи ўтказилган	5530	5110	Тўлов топшириқномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси

Т/р	Ҳужалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувлари тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
73	Чет эл валютасини харид қилиш учун пул маблағлари ўтказилган	5530	5110	Тўлов топшириқномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
74	Бажарилган ишлар учун мол етказиб берувчилар ва пудратчилар олдидаги қарз қўпланган	6010	5110	Тўлов топшириқномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
75	Бажарилган ишлар учун мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга берилган векселлар бўйича қарз қўпланган	6020	5110	Тўлов топшириқномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
76	Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам ҳўжалик жамиятлари олдидаги қарз қўпланган	6110, 6120	5110	Тўлов топшириқномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
77	Илғари харидорлардан олинган бўнақлар уларга қайтарилган	6310	5110	Тўлов топшириқномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
78	Бюджетга ажратмалар ва тўловлар бўйича қарз суммалари ўтказилган (йил давомида ва қўшимча)	6410	5110	Тўлов топшириқномаси, ин-кассо, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
79	Мол-мулк сугуртаси бўйича сугурта компанияси олдидаги қарз қўпланган	6510	5110	Тўлов топшириқномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
80	Мақсадли давлат жамғармаларига ажратмалар бўйича қарз қўпланган	6520	5110	Тўлов топшириқномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
81	Корхонада иштирок этганлиги учун ҳисобланган даромадлар суммасининг (дивидендлар) таъсисчиларга туланиши акс эттирилган	6610	5110	Тўлов топшириқномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси, таъсисчилар мажлисининг баённомаси
82	Таъсисчининг бадали пул маблағлари билан қайтарилган	6620	5110	Таъсисчилар мажлисининг баённомаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
83	Меҳнат ҳақи пластик карточкага ўтказилган	6710	5110	Тўлов топшириқномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
84	Банкларнинг қисқа муддатли кредитлари қопланган	6810	5110	Кредит шартномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
85	Бошқа корхоналарнинг қисқа муддатли кредитлари қопланган	6820	5110	Кредит шартномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
86	Қисқа муддатли облигациялар қопланган	6830	5110	Облигация келишуви, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
87	Тўланадиган векселлар бўйича қарз қопланган	6840	5110	Тўланадиган вексель, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
88	Тўланадиган оператив ижара бўйича қарз қопланган	6910	5110	Тўланадиган вексель, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
89	Ҳисобланган фоизлар бўйича қарз қопланган	6920	5110	Бухгалтерия ҳисоб-китоб-маълумотномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
90	Молиявий ижара (лизинг) шартномасига мувофиқ ижара тўлови бўйича қарз қопланган	6950	5110	Бухгалтерия ҳисоб-китоб-маълумотномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
91	Ҳисобланган роялти бўйича қарз қопланган	6930	5110	Бухгалтерия ҳисоб-китоб-маълумотномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
92	Кафолатлар бўйича қарз қопланган	6940	5110	Бухгалтерия ҳисоб-китоб-маълумотномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
93	Банкнинг узоқ муддатли кредитлари ва бошқа корхоналардан олинган кредитлар жорий қисми қопланган	6950	5110	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
94	Молиявий ижара (лизинг) шартномаси бўйича ижарага берувчига тегишли тўловлар ижарага олувчи томонидан тўланган	6950	5110	Тўлов топшириқномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
95	Турли кредиторларга қарзларни қоплаш учун ҳисоб-китоб счётидан тўланган	6990	5110	Тўлов топшириқномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
96	Янглиш кирим қилинган суммалар ҳисоб-китоб счётидан қайтарилган	6960	5110	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
97	Акциядор (иштирокчи)дан унга тегишли бўлган акциялар (улуш)нинг сотиб олинishi акс эттирилган	8610	5110	Билдирги, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси, тўлов топшириқномаси
98	Мақсадли молиялаштиришдан фойдаланилганлиги акс эттирилган	8810-8890	5110	Тўлов топшириқномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
99	Текин молиявий ёрдам ҳисоб-китоб счётидан ўтказилган	9430	5110	Тўлов топшириқномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
100	Банк хизматлари учун ҳисоб-китоб счётидан пул ўтказилган	9430	5110	Тўлов топшириқномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
101	Қимматли қоғозларни чиқариш ва тарқатиш бўйича харажатларга маблағ ҳисоб-китоб счётидан ўтказилган	9630	5110	Тўлов топшириқномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси

**Чет эл валютасидаги пул маблағларини ҳисобга олувчи
счётларнинг (5200) боғланиши**

Мазкур гуруҳ счётлари Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги ва чет эл банкларида чет эл валютасидаги счётларда пул маблағларининг мавжудлиги ва ҳаракати тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган. Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

5210 «Мамлакат ичидаги валюта счётлари»;

5220 «Чет элдаги валюта счётлари».

Ушбу счётларнинг дебети бўйича корхонанинг валюта счётларига пул маблағларининг келиб тушиши, кредити бўйича — пул маблағларининг ҳисобдан чиқарилиши акс эттирилади. Валюта счётлари бўйича операциялар бухгалтерия ҳисобида банк кўчирмалари ҳамда уларга илова қилинган пул ва ҳисоб-китоб ҳужжатлари асосида амалга оширилади.

Ҳўжалик юритувчи субъектлар ҳар ойда ҳисобот ойининг охири куни ҳолатига кўра ва Марказий банк курси бўйича ҳўжалик операциялари яқунланиши санасига кўра баланснинг валюта моддаларини қайта баҳолайди.

Т/р	Ҳўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Узоқ муддатли қимматли қоғозлар сотилишидан валюта келиб тушган	5210, 5220	0610	Валюта счётидан банк кўчирмаси
2	Тайёр маҳсулот, товарлар, хизматлар ва ишлар сотилишидан валюта счётига тушум келиб тушган	5210, 5220	4010	Валюта счётидан банк кўчирмаси
3	Асосий воситалар ва бошқа активлар сотилишидан валюта счётига тушум келиб тушган	5210, 5220	4010, 4890	Валюта счётидан банк кўчирмаси
4	Ажратилган бўлинмалар, шубҳа ва қарам ҳўжалик жамиятларидан асосий воситалар сотилишидан валюта счётига тушум келиб тушган	5210, 5220	4110, 4120	Валюта счётидан банк кўчирмаси
5	Ажратилган бўлинмалар, шубҳа ва қарам ҳўжалик жамиятларидан бошқа	5210, 5220	4110, 4120	Валюта счётидан банк кўчирмаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	активлар сотилишидан валюта счётига тушум келиб тушган			
6	Бошқа ташкилотларда улушли иштирок этганликдан даромадлар суммаси келиб тушган	5210, 5220	4840	Валюта счётидан банк кўчирмаси
7	Ишлатилмаган суммалар ҳисобдор шахслар томонидан қайтарилган	5210, 5220	4220, 4230	Пул топшириш тўғрисида эълон, валюта счётидан банк кўчирмаси
8	Мол етказиб берувчига илгари берилган бўнак қайтарилган	5210, 5220	4310- 4330	Валюта счётидан банк кўчирмаси
9	Янглиш ҳисобланган суммалар суғурта идоралари томонидан қайтарилган	5210, 5220	4510	Валюта счётидан банк кўчирмаси
10	Таъсисчилардан устав капиталига улушлар суммаси олинган	5210, 5220	4610	Валюта счётидан банк кўчирмаси
11	Берилган кредитлар ва қарзлар билан боғлиқ фоизлар бўйича қарзларни қоплаш суммалари келиб тушган	5210, 5220	4830	Валюта счётидан банк кўчирмаси
12	Олинадиган дивидендлар бўйича қарзни қоплаш суммалари келиб тушган	5210, 5220	4840	Валюта счётидан банк кўчирмаси
13	Роялти бўйича қарзни қоплаш суммалари келиб тушган	5210, 5220	4850	Валюта счётидан банк кўчирмаси
14	Мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга тақдим этилган давволар бўйича қарзни қоплаш суммалари келиб тушган	5210, 5220	4860	Валюта счётидан банк кўчирмаси
15	Янглиш олинган сумма валюта счётига қайтарилган	5210, 5220	4860	Тўлов топширикномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
16	Қарзни қоплаш учун бошқа дебиторлардан суммалар келиб тушган	5210, 5220	4890	Тўлов топширикномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
17	Пул маблағлари кассадан валюта счётига топширилган	5210, 5220	5020	Чиқим касса ордери, валюта счётидан банк кўчирмаси
18	Ишлатилмаган аккредитивнинг қолдиғи қайтарилган	5210, 5220	5510	Тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
19	Ишлатилмаган чек дафтарчаларининг қолдиқлари қайтарилган	5210, 5220	5520	Тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
20	Сотилган чет эл валютасининг сўмдаги эквиваленти валюта счётига киритилган:			Тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси, курс фарқининг ҳисоб-китоби
	— сотиш кuni валюта бозорида битим курси бўйича сотилган валютанинг қийматига	5210, 5220	5530	
	— сотиш кuni валюта бозорида битим курси бўйича сотилган чет эл валютасининг сўмдаги эквиваленти билан Марказий банк курси бўйича сотилган чет эл валютасининг сўмдаги эквиваленти ўртасидаги мусбат фарқ суммасига	5210, 5220	9540	
	— сотиш кuni валюта бозорида битим курси бўйича сотилган чет эл валютасининг сўмдаги эквиваленти билан Марказий банк курси бўйича сотилган чет эл валютасининг сўмдаги эквиваленти ўртасидаги манфий фарқ суммасига	9620	5530	
21	Банкдаги махсус счёт ёпилганда валюта счётига суммалар келиб тушган	5210, 5220	5530	Тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
22	Йўлдаги пул маблағлари ҳисобга олинган	5210, 5220	5710	Тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
23	Қисқа муддатли қимматли қоғозлар сотилган	5210, 5220	5810	Тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
24	Илгари қисқа муддатли инвестициялар каби тақдим этилган қарз қайтарилган	5210, 5220	5830	Тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
25	Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан валюта счётига суммалар келиб тушган	5210, 5220	6110, 6120	Тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
26	Кечиктирилган даромадлар (келгуси давр даромадлари) таркибидаги суммалар валюта счётига келиб тушган	5210, 5220	6230	Тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
27	Олинган бўнақлар суммаси, шунингдек маҳсулот қисман тайёр бўлганда олинган тўлов суммалари акс эттирилган	5210, 5220	6310	Тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
28	Банкнинг қисқа муддатли ссудаси олинган	5210, 5220	6810	Тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
29	Бошқа корхонадан қисқа муддатли ссуда олинган	5210, 5220	6820	Тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
30	Қисқа муддатли облигациялар соғилишидан суммалар олинган	5210, 5220	6830	Облигация келишуви, тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
31	Қисқа муддатли вексель бўйича пул маблағлари олинган	5210, 5220	6840	Вексель, тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
32	Маблағлар валюта счётига янглиш келиб тушган	5210, 5220	6960	Тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси

Т/р	Ҳўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сўётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
33	Банкнинг узоқ муддатли ссудаси олинган	5210, 5220	7810	Кредит шартномаси, тўлов топшириқномаси, валюта сўётидан банк кўчирмаси
34	Бошқа корхонадан узоқ муддатли ссуда олинган	5210, 5220	7820	Кредит шартномаси, тўлов топшириқномаси, валюта сўётидан банк кўчирмаси
35	Узоқ муддатли облигациялар сотилишидан суммалар олинган	5210, 5220	7830	Облигациялар келишуви, тўлов топшириқномаси, валюта сўётидан банк кўчирмаси
36	Узоқ муддатли тўланадиган вексель билан пул маблағлари олинган	5210, 5220	7840	Вексель, тўлов топшириқномаси, валюта сўётидан банк кўчирмаси
37	Устав капиталига улуш ҳисобидан таъсисчилардан ҳисоб-китоб сўётига пул маблағлари келиб тушган	5210, 5220	8310- 8330	Таъсисчиларнинг келишув баённомаси, тўлов топшириқномаси, валюта сўётидан банк кўчирмаси
38	Акцияларнинг номинал баҳосидан юқори сотилганлигидан эмиссион даромад келиб тушган	5210, 5220	8410	Таъсисчиларни келишув баённомаси, тўлов топшириқномаси, валюта сўётидан банк кўчирмаси
39	Таъсисчилардан валюта келиб тушганда курс фарқи акс эттирилган	5210, 5220	8420	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
40	Хусусий сотиб олинган акциялардан пул маблағлари келиб тушиши акс эттирилган	5210, 5220	8610	Таъсисчиларнинг келишув баённомаси, тўлов топшириқномаси, валюта сўётидан банк кўчирмаси
41	Мақсадли молиялаштириш маблағлари келиб тушган	5210, 5220	8810- 8890	Мақсадли молиялаштириш шартномаси,

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сўётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
				тўлов топшириқномаси, валюта сўетидан банк кўчирмаси
42	Текин қайтарилмайдиган молиявий ёрдам келиб тушган	5210, 5220	9390	Ҳада шартномаси, валюта сўетидан банк кўчирмаси
43	Жамғариш усули бўйича валюта сўети бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган	5210, 5220	6230	Бухгалтериянинг ҳисобкитоб маълумотномаси
44	Ҳисобдан чиқаришнинг тўғри усули бўйича валюта сўети бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган	5210, 5220	9540	Бухгалтериянинг ҳисобкитоб маълумотномаси
45	Узоқ муддатли қимматли қоғозлар харид қилинган	0610	5210, 5220	Тўлов топшириқномаси, валюта сўетидан банк кўчирмаси
46	Шуъба хўжалик жамиятларига инвестициялар акс эттирилган	0620	5210, 5220	Тўлов топшириқномаси, валюта сўетидан банк кўчирмаси
47	Қарам хўжалик жамиятларига инвестициялар акс эттирилган	0630	5210, 5220	Тўлов топшириқномаси, валюта сўетидан банк кўчирмаси
48	Чет эл капитали иштирокидаги корхоналарга инвестициялар акс эттирилган	0640	5210, 5220	Тўлов топшириқномаси, валюта сўетидан банк кўчирмаси
49	Капитал қўйилмалар бўйича турли харажатлар нақд пулсиз йўл билан тўланган	0810- 0890	5210, 5220	Тўлов топшириқномаси, валюта сўетидан банк кўчирмаси
50	Ходимларга ва бошқа корхоналарга узоқ муддатли кредитлар берилган	0930, 0940	5210, 5220	Кредит шартномаси, тўлов топшириқномаси, валюта сўетидан банк кўчирмаси
51	Хизматлар учун олдидан тўлов ўтказилган	3120	5210, 5220	Тўлов топшириқномаси, валюта сўетидан банк кўчирмаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
52	Бошқа олдидан тўланган хизматлар учун сумма ўтказилган	3190	5210, 5220	Тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
53	Жамғариш усули бўйича валюта счёти бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	3290	5210, 5220	Бухгалтериянинг ҳисобкитоб маълумотномаси
54	Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига сумма ўтказилган	4110- 4120	5210, 5220	Тўлов топшириқномаси, валюта счётидан кўчирма
55	Ҳисобдор шахсларга бўнақлар ўтказилган	4220, 4230	5210, 5220	Тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
56	Моддий қийматликларни етказиб бериш, қисман тайёр бўлган маҳсулот учун тўлов ва ҳоказолар учун берилган бўнақлар акс эттирилган	4310	5210, 5220	Тўлов топшириқномаси, валюта счётидан кўчирма
57	Суғурта фирмасига суғурта бўйича бўнақ тўловлари ўтказилган	4510	5210, 5220	Тўлов топшириқномаси, валюта счётидан кўчирма
58	Банк томонидан валюта счётидан пул маблағлари янглиш олинган	4860	5210, 5220	Тўлов топшириқномаси, валюта счётидан кўчирма
59	Хизмат сафари харажатларини тўлаш учун банкдан кассага пул маблағлари келиб тушган	5020	5210	Валюта счётидан кўчирма, кассир касса ордери
60	Аккредитив очиш учун валюта счётидан сумма ўтказилган	5510	5210, 5220	Тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
61	Чек дафтарчаси очиш учун валюта счётидан сумма ўтказилган	5520	5210, 5220	Тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
62	Махсус счётни очиш учун валюта счётидан сумма ўтказилган	5530	5210, 5220	Тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларин тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
63	Миллий валюта харид қилиш учун маблағлар ўтказилган	5530	5210	Тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
64	Бажарилган ишлар учун мол етказиб берувчилар ва пудратчилар олдидаги қарз қопланган	6010	5210, 5220	Тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
65	Бажарилган ишлар учун мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга берилган векселлар бўйича қарз қопланган	6020	5210, 5220	Тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
66	Ажратилган бўлинмалар, шубба ва қарам хўжалик жамиятлари олдидаги қарз қопланган	6110, 6120	5210, 5220	Тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
67	Илгари харидорлардан олинган бунаклар уларга қайтарилган	6310	5210, 5220	Тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
68	Мол-мулк суғуртаси бўйича суғурта компанияси олдидаги қарз қопланган	6510	5210, 5220	Тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
69	Корхонада иштирок этганлиги учун таъсисчиларга ҳисобланган даромадлар (дивидендлар) суммаси тўлови акс этирилган	6610	5210, 5220	Таъсисчилар мажлисининг баённомаси, тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
70	Таъсисчининг улуши пул маблағлари билан қайтарилган	6620	5210, 5220	Таъсисчилар мажлисининг баённомаси, тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
71	Банкларнинг қисқа муддатли кредитлари қопланган	6810	5210, 5220	Кредит шартномаси, тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
72	Бошқа корхоналарнинг қисқа муддатли кредитлари қопланган	6820	5210, 5220	Кредит шартномаси, тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
73	Қисқа муддатли облигациялар қопланган	6830	5210, 5220	Облигация келишуви, тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
74	Тўланадиган векселлар бўйича қарз қопланган	6840	5210, 5220	Вексель, тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
75	Ҳисобланган фоизлар бўйича қарз қопланган	6920	5210, 5220	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси, тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
76	Ҳисобланган роялти бўйича қарз қопланган	6930	5210, 5220	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси, тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
77	Кафолатлар бўйича қарз қопланган	6940	5210, 5220	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси, тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
78	Банкнинг узоқ муддатли кредити ва бошқа корхоналардан олинган кредитлар жорий қисми қопланган	6950	5210, 5220	Кредит шартномаси, тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
79	Турли кредиторлар олдидаги қарзларни қоплаш учун валюта счётидан сумма тўланган	6990	5210, 5220	Шартнома, тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
80	Янглиш ҳисобга олинган суммалар валюта счётидан қайтарилган	6990	5210, 5220	Тўлов топшириқномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
81	Мақсадли молиялаштиришдан фойдаланганлик акс эттирилган	8810-8890	5210, 5220	Мақсадли молиялаштириш шартномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
82	Банк хизмати учун валюта счётидан сумма ўтказилган	9430	5210, 5220	Валюта счётидан банк кўчирмаси
83	Ҳисобдан чиқаришнинг тўғри усули бўйича валюта счёти бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	9620	5210, 5220	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

Банкда махсус счётлардаги пул маблағларини ҳисобга олувчи счётларнинг (5500) боғланиши

Мазкур гуруҳ счётларида Ўзбекистон Республикаси ҳудуди ва чет мамлакатлардаги аккредитивлар, чек дафтарчалари, бошқа тўлов хужжатларидаги (векселлардан ташқари) пул маблағларининг мавжудлиги ва ҳаракати тўғрисида, шунингдек мақсадли молиялаштириш (тушумлар) пул маблағларининг алоҳида сақланадиган қисмининг ҳаракати тўғрисидаги ахборотлар умумлаштирилади. Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

- 5510 «Аккредитивлар»;
- 5520 «Чек дафтарчалари»;
- 5530 «Бошқа махсус счётлар».

Ушбу счётларнинг дебетида, пул маблағларини ҳисобга олувчи счётларнинг кредити билан боғланган ҳолда, пул маблағлари аккредитивларга, чек дафтарчаларига, бошқа махсус счётларга ўтказилиши акс эттирилади. Счётларнинг кредитида, мажбуриятлар счётлари билан боғланган ҳолда, улардан фойдаланиш, ҳисоб-китоб ёки валюта счётлари билан боғланган ҳолда эса — ишлатилмаган аккредитивлар, чек дафтарчалари, бошқа махсус счётларнинг қайтарилиши акс эттирилади.

Т/р	Ҳўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сўётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳўжатлар
		дебет	кредит	
1	Пул маблағлари аккредитивга ўтказилган	5510	5110, 5210- 5220	Махсус сўётдан банк кўчирмаси
2	Ҳисоб-китобларни амалга ошириш учун чек дафтарчаси очилган	5520	5110	Чек дафтар-часи, ҳисоб-китоб сўётдан банк кўчирмаси
3	Узоқ муддатли қимматли қоғозлар сотилишидан махсус сўётга сумма келиб тушган	5530	0610	Махсус сўётдан банк кўчирмаси
4	Тайёр маҳсулот, товарлар, хизматлар ва ишлар сотилишидан махсус сўётга тушум келиб тушган	5530	4010	Махсус сўётдан банк кўчирмаси
5	Асосий воситалар ва бошқа активлар сотилишидан махсус сўётга тушум келиб тушган	5530	4010, 4890	Махсус сўётдан банк кўчирмаси
6	Ажратилган бўлинмалар, шўба ва қарам ҳўжалик жамиятларидан махсус сўётга тушум келиб тушган	5530	4110, 4120	Махсус сўётдан банк кўчирмаси
7	Бошқа ташкилотларда улушли иштирок этганлик учун даромадлар суммалари келиб тушган	5530	4840	Махсус сўётдан банк кўчирмаси
8	Ажратилган бўлинмалар, шўба ва қарам ҳўжалик жамиятларидан махсус сўётга сотишдан тушум келиб тушган	5530	4110, 4120	Махсус сўётдан банк кўчирмаси
9	Ишлатилмаган суммалар ҳисобдор шахслар томонидан махсус сўётга қайтарилган	5530	4220, 4230	Махсус сўётдан банк кўчирмаси
10	Илгари берилган бўнак мол етказиб берувчи томонидан қайтарилган	5530	4310- 4330	Махсус сўётдан банк кўчирмаси
11	Янглиш ҳисобланган солиқлар бюджетдан қайтарилган	5530	4410	Махсус сўётдан банк кўчирмаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
12	Янглиш ҳисобланган суммалар суғурта идоралари томонидан қайтарилган	5530	4510, 4520	Махсус счётдан банк кўчирмаси
13	Меҳнатга лаёқатсизлик варақалари, пенсиялар, нафақаларни тўлаш учун Пенсия жамғармасидан сумма махсус счётга келиб тушган	5530	4520	Махсус счётдан банк кўчирмаси
14	Устав капиталига бадал суммалари махсус счётдан таъсисчиларга қайтарилган	5530	4610	Таъсисчилар мажлисининг баённомаси, махсус счётдан банк кўчирмаси
15	Товарлар кредитга сотилишидан пул маблағлари келиб тушиши акс эттирилган	5530	4710	Махсус счётдан банк кўчирмаси
16	Ходимларга берилган ссуда махсус счётга қайтарилган	5530	4720	Махсус счётдан банк кўчирмаси
17	Моддий зарарни қоплаш бўйича ходимларнинг қарзи махсус счётга тўланган	5530	4730	Махсус счётдан банк кўчирмаси
18	Молиявий ижара (лизинг) шартлари билан берилган асосий воситалар бўйича ижарага олувчидан ижара тўлови келиб тушиши акс эттирилган	5110	4810	Махсус счётдан банк кўчирмаси
19	Қисқа муддатли ижара бўйича қарзни қоплаш учун махсус счётга сумма келиб тушган	5530	4820	Махсус счётдан банк кўчирмаси
20	Берилган кредитлар ва қарзлар билан боғлиқ фоизлар бўйича қарзларни қоплаш учун махсус счётга сумма келиб тушган	5530	4830	Махсус счётдан банк кўчирмаси
21	Олинадиган дивидендлар бўйича қарзни қоплаш учун махсус счётга сумма келиб тушган	5530	4840	Махсус счётдан банк кўчирмаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
22	Роялти бўйича қарзни қоплаш учун махсус счётга сумма келиб тушган	5530	4850	Махсус счётдан банк кўчирмаси
23	Мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга тақдим этилган даъволар бўйича қарз қопланиши учун суммалар махсус счётга келиб тушган	5530	4860	Махсус счётдан банк кўчирмаси
24	Янглиш олинган сумма махсус счётга қайтарилган	5530	4860	Махсус счётдан банк кўчирмаси
25	Бошқа дебиторлар қарзларини қоплаш учун махсус счётга сумма келиб тушган	5530	4890	Махсус счётдан банк кўчирмаси
26	Қарзни қоплаш учун пул маблағлари кассадан махсус счётга топширилган	5530	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи, махсус счётдан банк кўчирмаси
27	Чет эл валютасини харид қилиш учун, шунингдек корпоратив карточка очиш учун маблағлар ўтказилган	5530	5110	Тўлов топшириқномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
28	Сотилган чет эл валютасининг сўмдаги эквиваленти ҳисоб-китоб счётига киритилган:			Махсус счётдан банк кўчирмаси
	— сотиш кuni валюта бозорида битим курси бўйича сотилган валютанинг қийматига	5110	5530	
	— сотиш кuni валюта бозорида битим курси бўйича сотилган чет эл валютасининг сўмдаги эквиваленти билан Марказий банк курси бўйича сотилган чет эл валютасининг сўмдаги эквиваленти ўртасидаги мусбат фарқ суммасига	5510	9540	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
	— сотиш куни валюта бозорида битим курси бўйича сотилган чет эл валютасининг сўмдаги эквиваленти билан Марказий банк курси бўйича сотилган чет эл валютасининг сўмдаги эквиваленти ўртасидаги манфий фарқ суммасига	9620	5530	
29	Банкдаги махсус сётғни ёпишда ҳисоб-китоб сётғига сумма келиб тушган	5110	5530	Махсус сётдан банк кўчирмаси
30	Йўлдаги пул маблағлари махсус сётга тушган	5530	5710	Махсус сётдан банк кўчирмаси
31	Қисқа муддатли қимматли қоғозлар сотилган	5530	5810	Махсус сётдан банк кўчирмаси
32	Қисқа муддатли инвестициялар тартибида илгари тақдим этилган қарз қайтарилган	5530	5830	Махсус сётдан банк кўчирмаси
33	Банкка қайтарилган чеклар ва аккредитивлар (ишлатилмаган) бўйича суммалар махсус сётга ўтказилган	5530	5510, 5520	Махсус сётдан банк кўчирмаси
34	Ажратилган бўлинмалар, шубба ва қарам хўжалик жамиятларидан махсус сётга сумма келиб тушган	5530	6110, 6120	Махсус сётдан банк кўчирмаси
35	Кечиктирилган даромадлар (келгуси давр даромадлари) таркибидаги суммалар махсус сётга келиб тушган	5530	6230	Махсус сётдан банк кўчирмаси
36	Олинган бўнақлар суммаси, шунингдек маҳсулот қисман тайёрланганлиги учун олинган тўлов суммалари акс эттирилган	5530	6310	Махсус сётдан банк кўчирмаси
37	Акцияларга обуначилардан иштирокчилар депозити кўринишида бўнақ олинган	5530	6320	Махсус сётдан банк кўчирмаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сўётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хўжатлар
		дебет	кредит	
38	Банкнинг қисқа муддатли ссудаси махсус сўётга келиб тушган	5530	6810	Кредит шартномаси, махсус сўётдан банк кўчирмаси
39	Бошқа корхонанинг қисқа муддатли ссудаси махсус сўётга келиб тушган	5530	6820	Кредит шартномаси, махсус сўётдан банк кўчирмаси
40	Қисқа муддатли облигациялар сотилишидан сумма махсус сўётга келиб тушган	5530	6830	Облигация келишуви, махсус сўётдан банк кўчирмаси
41	Қисқа муддатли вексель бўйича пул маблағлари махсус сўётга келиб тушган	5530	6840	Кредит шартномаси, махсус сўётдан банк кўчирмаси
42	Пул маблағлари махсус сўётга янглиш келиб тушган	5530	6960	Махсус сўётдан банк кўчирмаси
43	Банкнинг узоқ муддатли ссудаси махсус сўётга келиб тушган	5530	7810	Кредит шартномаси, махсус сўётдан банк кўчирмаси
44	Бошқа корхонанинг узоқ муддатли ссудаси махсус сўётга келиб тушган	5530	7820	Кредит шартномаси, махсус сўётдан банк кўчирмаси
45	Узоқ муддатли облигациялар сотилишидан сумма махсус сўётга келиб тушган	5530	7830	Облигация келишуви, махсус сўётдан банк кўчирмаси
46	Узоқ муддатли вексель ҳисобидан махсус сўётга пул маблағлари келиб тушган	5530	7840	Узоқ муддатли вексель, махсус сўётдан банк кўчирмаси
47	Устав капиталига бадал ҳисобига таъсисчилардан пул маблағлари махсус сўётга келиб тушган	5530	8310-8330	Акцияларга обуна дафтари, махсус сўётдан банк кўчирмаси
48	Мақсадли молиялаштириш маблағлари махсус сўётга келиб тушган	5530	8810-8890	Махсус сўётдан банк кўчирмаси, мақсадли молиялаштириш шартномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
49	Текин қайтарилмайдиган молиявий ёрдам махсус счётга келиб тушган	5530	9390	Махсус счётдан банк кўчирмаси
50	Махсус счётдан узоқ муддатли қимматли қорғозлар харид қилинган	0610	5530	Махсус счётдан банк кўчирмаси
51	Махсус счётдан шубба хўжалик жамиятларига инвестициялар акс эттирилган	0620	5530	Махсус счётдан банк кўчирмаси
52	Махсус счётдан қарам хўжалик жамиятларига инвестициялар акс эттирилган	0630	5530	Махсус счётдан банк кўчирмаси
53	Махсус счётдан чет эл капитали иштирокидаги корхоналарга инвестициялар акс эттирилган	0640	5530	Махсус счётдан банк кўчирмаси
54	Капитал қўйилмалар бўйича турли харажатлар нақд пулсиз йўл билан махсус счётдан тўланган	0810-0890	5530	Билдирги, махсус счётдан банк кўчирмаси, тўлов топшириқномаси
55	Махсус счётдан ходимларга ва бошқа корхоналарга узоқ муддатли кредитлар берилган	0930, 0940	5530	Кредит шартномаси, махсус счётдан банк кўчирмаси
56	Махсус счётдан оператив ижара бўйича олдиндан тўлов ўтказилган	3110	5530	Ижара шартномаси, махсус счётдан банк кўчирмаси
57	Махсус счётдан хизматлар учун олдиндан тўлов ўтказилган	3120	5530	Шартнома, махсус счётдан банк кўчирмаси
58	Махсус счётдан келгуси давр бошқа харажатлари учун сумма ўтказилган	3190	5530	Шартнома, махсус счётдан банк кўчирмаси
59	Махсус счётдан ажратилган бўлимлар, шубба ва қарам хўжалик жамиятларига сумма ўтказилган	4110-4120	5530	Махсус счётдан банк кўчирмаси
60	Махсус счётдан ҳисобдор шахсларга бўнақлар ўтказилган	4220, 4230	5530	Махсус счётдан банк кўчирмаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
61	Махсус счётдан мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга берилган бўнақлар суммаси акс эттирилган	4310-4330	5530	Тўлов топшириқномаси, махсус счётдан банк кўчирмаси
62	Махсус счётдан суғурта фирмасига суғурта бўйича бўнақ тўловлари ўтказилган	4510	5530	Махсус счётдан банк кўчирмаси
63	Махсус счётдан ходимлар томонидан кредитга олинган товарлар учун сумма ўтказилган	4710	5530	Махсус счётдан банк кўчирмаси
64	Махсус счётдан ходимларга тақдим этилган қисқа муддатли қарзлар ўтказилган	4720	5530	Махсус счётдан банк кўчирмаси
65	Махсус счётдан банк томонидан янглиш сумма олинган	4860	5530	Махсус счётдан банк кўчирмаси
66	Ишлатилмаган аккредитивнинг қолдиғи қайтарилган	5110	5510	Махсус счётдан банк кўчирмаси
67	Ишлатилмаган чекларнинг қолдиғи қайтарилган	5110	5520	Махсус счётдан банк кўчирмаси
68	Махсус счётдан ишлатилмаган маблағларнинг қолдиғи қайтарилган	5110	5530	Махсус счётдан банк кўчирмаси
69	Махсус счётдан харид қилинган йўлланмалар учун сумма тўланган	5610	5530	Тўлов топшириқномаси, махсус счётдан банк кўчирмаси
70	Махсус счётдан бажарилган ишлар учун мол етказиб берувчилар ва пудратчилар олдидаги қарз қопланган	6010	5530	Тўлов топшириқномаси, махсус счётдан банк кўчирмаси
71	Махсус счётдан бажарилган ишлар учун мол етказиб берувчиларга ва пудратчиларга берилган векселлар бўйича қарз қопланган	6020	5530	Тўлов топшириқномаси, махсус счётдан банк кўчирмаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
72	Махсус счётдан ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятлари олдидаги қарз қопланган	6110, 6120	5530	Тўлов топшириқномаси, махсус счётдан банк кўчирмаси
73	Махсус счётдан харидорлардан илгари олинган бўнақлар қайтарилган	6310	5530	Тўлов топшириқномаси, махсус счётдан банк кўчирмаси
74	Махсус счётдан бюджетга ажратмалар ва тўловлар бўйича қарзлар суммаси ўтказилган (йил давомида ва қўшимчалари)	6410	5530	Тўлов топшириқномаси, махсус счётдан банк кўчирмаси
75	Махсус счётдан мол-мулк суғуртаси бўйича суғурта компанияси олдидаги қарз қопланган	6510	5530	Тўлов топшириқномаси, махсус счётдан банк кўчирмаси
76	Махсус счётдан мақсадли давлат жамғармаларига ажратмалар бўйича қарз қопланган	6520	5530	Тўлов топшириқномаси, махсус счётдан банк кўчирмаси
77	Махсус счётдан таъсисчиларга корхонада иштирок этганлиги учун ҳисобланган даромадлар (дивидендлар) тўланган	6610	5530	Тўлов топшириқномаси, махсус счётдан банк кўчирмаси, таъсисчилар мажлисининг баённомаси
78	Таъсисчининг бадали пул маблағлари билан қайтарилган	6620	5530	Таъсисчилар мажлисининг баённомаси, махсус счётдан банк кўчирмаси
79	Махсус счётдан банкларнинг қисқа муддатли кредитлари қопланган	6810	5530	Кредит шартномаси, махсус счётдан банк кўчирмаси
80	Махсус счётдан бошқа корхоналарнинг қисқа муддатли кредитлари қопланган	6820	5530	Кредит шартномаси, махсус счётдан банк кўчирмаси
81	Махсус счётдан қисқа муддатли облигациялар қопланган	6830	5530	Облигация келишуви, махсус счётдан банк кўчирмаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзуларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
82	Махсус счётдан тўланадиган векселлар бўйича қарз қопланган	6840	5530	Тўланадиган вексель, махсус счётдан банк кўчирмаси
83	Махсус счётдан тўланадиган оператив ижара бўйича қарз қопланган	6910	5530	Тўланадиган вексель, махсус счётдан банк кўчирмаси
84	Махсус счётдан ҳисобланган фоизлар бўйича қарз қопланган	6920	5530	Бухгалтериянинг ҳисобкитоб маълумотномаси, махсус счётдан банк кўчирмаси
85	Махсус счётдан молиявий ижара (лизинг) шартномасига мувофиқ ижара тўлови бўйича қарз қопланган	6920	5530	Бухгалтериянинг ҳисобкитоб маълумотномаси, махсус счётдан банк кўчирмаси
86	Махсус счётдан ҳисобланган роялти бўйича қарз қопланган	6930	5530	Бухгалтериянинг ҳисобкитоб маълумотномаси, махсус счётдан банк кўчирмаси
87	Махсус счётдан кафолатлар бўйича қарз қопланган	6940	5530	Бухгалтериянинг ҳисобкитоб маълумотномаси, махсус счётдан банк кўчирмаси
88	Махсус счётдан банкнинг узоқ муддатли кредитининг жорий қисми ва бошқа корхоналардан олинган кредитлар қопланган	6950	5530	Махсус счётдан банк кўчирмаси
89	Махсус счётдан ижарага олувчи томонидан молиявий ижара (лизинг) шартномаси бўйича ижарага берувчига лозим бўлган тўловлар тўланган	6950	5530	Тўлов топшириқномаси, махсус счётдан банк кўчирмаси, ижара тўловларининг жадвали
90	Махсус счётдан турли кредиторлар олдидаги қарзлар суммасини қоплаш учун тўловлар тўланган	6990	5530	Тўлов топшириқномаси, махсус счётдан банк кўчирмаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сўётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
91	Янглиш ҳисобга олинган суммалар махсус сўётдан қайтарилган	6960	5530	Махсус сўётдан банк кўчирмаси
92	Махсус сўётдан акциядор (иштирокчи)дан унга тегишли бўлган акциялар (улуш) сотиб олиниши акс эттирилган	8610	5530	Билдирги, махсус сўётдан банк кўчирмаси, тўлов топшириқномаси
93	Махсус сўётдан мақсадли молиялаштиришдан фойдаланилганлиги акс эттирилган	8810-8890	5530	Тўлов топшириқномаси, махсус сўётдан банк кўчирмаси
94	Махсус сўётдан текинга қайтарилмайдиган молиявий ёрдам ўтказилган	9430	5530	Тўлов топшириқномаси, махсус сўётдан банк кўчирмаси
95	Махсус сўётдан банк хизмати учун сумма ўтказилган	9430	5530	Тўлов топшириқномаси, махсус сўётдан банк кўчирмаси
96	Махсус сўётдан қимматли қоғозларни чиқариш ва тарқатиш бўйича харажатлар тўланган	9630	5530	Тўлов топшириқномаси, махсус сўётдан банк кўчирмаси

Пул эквивалентларини ҳисобга олувчи сўётларнинг (5600) боғланиши

5610 «Пул эквивалентлари (турлари бўйича)» сўётининг корхона кассасидаги пул эквивалентлари (почта маркалари, чипталар ва бошқаларнинг номинал қиймати бўйича) мавжудлиги ва ҳаракати тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Мазкур сўётнинг дебетиди, пул маблағларини ҳисобга олувчи сўётлар билан боғланган ҳолда, пул эквивалентларининг харид қилиниши, кредити бўйича — харажатларни ҳисобга олувчи сўётлар билан боғланган ҳолда, уларнинг сарф-харажат қилиниши акс эттирилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғлаувчи счётлар		Ёзувларни таздикловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
1	Пул эквивалентлари нақд пулга харид қилинган	5610	5010	Счёт, чек, чиқим касса ордери
2	Пул эквивалентлари валюта кассаси орқали нақд пулга харид қилинган	5610	5020	Счёт, чек, чиқим касса ордери
3	Пул эквивалентлари ҳисобдор шахслар орқали харид қилинган:			Бўнак ҳисоботи
	— уларга бўнак берилган бўлса	5610	4220, 4230	
	— уларга бўнак берилмаган бўлса	5610	6970	
4	Пул эквивалентлари пул маблағларини ҳисоб-ки- тоб счётидан ўтказиш йўли билан харид қилинган	5610	5110	Ҳисобварақ- фактура ёки юкхат, банк кўчирмаси
5	Пул эквивалентлари пул маблағларини валюта счётидан ўтказиш йўли билан харид қилинган	5610	5210, 5220	Ҳисобварақ- фактура ёки юкхат, валюта счётидан банк кўчирмаси
6	Пул эквивалентлари мол етказиб берувчилардан харид қилинган	5610	6010	Ҳисобварақ- фактуралар, юкхатлар
7	Пул эквивалентлари турли шахслардан харид қилинган	5610	6990	Ҳисобварақ- фактуралар, юкхатлар
8	Пул эквивалентлари асосий ишлаб чиқа- ришга сарф-харажат қилинган	2010	5610	Юкхатлар, талабномалар
9	Пул эквивалентлари ёр- дамчи ишлаб чиқаришга сарф-харажат қилинган	2310	5610	Юкхатлар, талабномалар
10	Пул эквивалентлари сотиш бўйича харажат- ларга сарф-харажат қилинган	9410	5610	Юкхатлар, талабномалар
11	Пул эквивалентлари маъмурий харажатларга сарф-харажат қилинган	9420	5610	Юкхатлар, талабномалар

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
12	Инвентарлаш натижасида пул эквивалентлари камомади аниқланган	5910	5610	Инвентарлаш далолатномаси
13	Пул эквивалентлари камомади айбдор шахслар зиммасига юкланган	4730	5910	Инвентарлаш далолатномаси
14	Айбдор шахслар аниқланмаган тақдирда, пул эквивалентлари камомади зарарга ҳисобдан чиқарилган	9430	5910	Инвентарлаш далолатномаси
15	Пул эквивалентлари меҳнатга ҳақ тўлаш ҳисобига берилган	6710	5610	Ҳисоб-китоб тўлов ҳужжатлари

Йўлдаги пул маблағлари (ўтказмалари)ни ҳисобга олувчи счётларнинг (5700) боғланиши

5710 «Йўлдаги пул маблағлари (ўтказмалари)» счётида йўлдаги Ўзбекистоннинг миллий валютасидаги ва чет эл валютасидаги пул маблағлари, яъни кредит ташкилотларининг кассаларига, жамғарма кассаларга ёки почта бўлимларининг кассаларига корхонанинг ҳисоб-китоб счётига ёки бошқа счётига ўтказиш учун киритилган, бироқ ҳали мақсади бўйича уларга тушмаган пул суммаларининг (асосан маҳсулотлар ва товарлар сотилишидан, хизматлар кўрсатилишидан, ишларни бажаришдан нақд пул тушуми ва пул ўтказмалари) ҳаракати тўғрисидаги ахборот умумлаштирилади.

Ушбу счёт бўйича суммаларни ҳисобга олиш учун кредит ташкилотининг, жамғарма кассасининг, почта бўлимининг квитанциялари, инкассаторларга тушум топширилганлиги тўғрисида илова ҳужжатларининг нусхалари, банкларнинг кўчирмалари ва мемориал ордерлари асос бўлиб ҳисобланади.

Мазкур счёт дебетида кассадаги ва бошқа пул маблағларини ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда

пул ўтказмалари, кредитида — йўлдаги пулларнинг ҳисоб-китоб, валюта ва бошқа счётларга киритилиши акс эттирилади.

Т/р	Ҳўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Харидорлар қарзлари келиб тушган пул ўтказмалари билан қопланган	5710	4010	Жамғарма банкининг, почта бўлинмасининг қвитанциялари
2	Ажратилган бўлинмалардан пул ўтказмалари олинган	5710	4110	Жамғарма банкининг, почта бўлинмасининг қвитанциялари
3	Бошқа дебиторлардан пул ўтказмалари олинган	5710	4890	Жамғарма банкининг, почта бўлинмасининг қвитанциялари
4	Банкдаги ҳисоб-китоб счётига киритиш учун кассадан нақд пуллар инкассаторларга топширилган	5710	5010	Илова қайдномалар, чиқим касса ордери
5	Банкдаги валюта счётига киритиш учун кассадан нақд пуллар инкассаторларга топширилган	5710	5020	Илова қайдномалар, чиқим касса ордери
6	Жамғариш усули бўйича, «Йўлдаги ўтказмалар» туркумидаги валюта пул маблағлари бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган	5710	6230	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
7	Ҳали банкка келиб тушмаган пул маблағларини ўтказиш йўли билан қисқа муддатли бўнак олинган	5710	6310	Жамғарма банкининг, почтанинг қвитанциялари
8	Тўғри ҳисобдан чиқариш усули бўйича «Йўлдаги ўтказмалар» туркумидаги валюта пул маблағлари бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган	5710	9540	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
9	Жамғариш усули бўйича, «Йўлдаги ўтказмалар» туркумидаги валюта пул маблағлари бўйича	3290	5710	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	манфий курс фарқи акс эттирилган			
10	Корхонанинг айрим тоифадаги ходимларига ўтказмалар амалга оширилган	4790	5710	Жамгарма банкининг, почта бўлинмасининг квитанциялари
11	Йўлдаги пул маблаглари кассага келиб тушган	5010-5020	5710	Кирим касса ордери, квитанция
12	Йўлдаги пул маблаглари ҳисоб-китоб счётига келиб тушган	5110	5710	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
13	Йўлдаги пул маблаглари валюта счётига келиб тушган	5210, 5220	5710	Валюта счётидан банк кўчирмаси
14	Йўлдаги пул маблаглари банкадаги махсус счётга келиб тушган	5530	5710	Махсус счётдан банк кўчирмаси
15	Ҳисобдан чиқаришнинг тўғри усули бўйича, «Йўлдаги ўтказмалар» туркумидаги валюта пул маблаглари бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	9620	5710	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

Қисқа муддатли инвестицияларни ҳисобга олувчи счётларнинг (5800) боғланиши

Қисқа муддатли инвестицияларни ҳисобга олувчи счётлар корхонанинг бошқа корхоналар қимматли қоғозларига қилинган қисқа муддатли (бир йил муддатдан кўп бўлмаган) инвестициялари (қўйилмалар), давлат қарзларининг фоизли облигациялари, бошқа корхоналарга берилган қарзлар ва бошқаларнинг мавжудлиги ва ҳаракати тўғрисидаги ахборотларни умумлаштириш учун мўлжалланган. Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

- 5810 «Қимматли қоғозлар»;
- 5820 «Берилган қисқа муддатли қарзлар»;
- 5890 «Бошқа жорий инвестициялар».

Ушбу счётларнинг дебетида корхона томонидан акциялар, облигациялар ва бошқа қисқа муддатли қимматли қоғозларнинг харид қилиниши, қарзлар берилиши ва бошқа амалга оширилган жорий инвестициялар, кредитида эса — уларнинг қайтарилиши акс эттирилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғлашувчи счётлар		Ўзуларинг тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Узоқ муддатли инвестициялар қисқа муддатлига ўтказилган	5810	0610	Ўтказиш шартномаси
2	Қимматли қоғозлар устав капиталидаги улуш ҳисобига келиб тушган	5810	4610	Билдирги, банк кўчирмаси
3	Қимматли қоғозлар акцияларга тўлов ҳисобига келиб тушган	5810	4610	Билдирги, банк кўчирмаси
4	Қимматли қоғозлар нақд пулга харид қилинган	5810	5010	Олди-сотди шартномаси, чиқим касса ордери
5	Қимматли қоғозлар қиймати ҳисоб-китоб счётидан тўлаш йўли билан харид қилинган	5810	5110	Олди-сотди шартномаси, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
6	Қимматли қоғозлар қиймати валюта счётидан тўлаш йўли билан харид қилинган	5810	5210, 5220	Олди-сотди шартномаси, валюта счётидан банк кўчирмаси
7	Қимматли қоғозлар қиймати аккредитивлар билан тўлаш йўли билан харид қилинган	5810	5510	Олди-сотди шартномаси, аккредитив
8	Қимматли қоғозлар қиймати чеклар билан тўлаш йўли билан харид қилинган	5810	5520	Олди-сотди шартномаси, чек мили
9	Қимматли қоғозлар қиймати махсус счётдан тўлаш йўли билан харид қилинган	5810	5530	Олди-сотди шартномаси, махсус счётдан банк кўчирмаси
10	Жамғариш усули бўйича, валютага харид қилинган қисқа муддатли қимматли қоғозлар бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган	5810	6230	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
11	Устав жамғармасига тўлов ҳисобига қимматли қоғозларнинг унитар корхонага келиб тушиши ҳисобга олинган	5810	8310, 8320, 8330	Устав, таъсис шартномаси, юкхат
12	Ширкатга ҳисса сифатида киритилган қимматли қоғозлар оддий ширкат шартномаси бўйича умумий иш юригаётган иштирокчи томонидан олинган	5810	8330	Устав, таъсис шартномаси, юкхат
13	Қисқа муддатли қимматли қоғозлар тайёр маҳсулотларни, товарларни сотиш, хизматларни кўрсатиш, ишларни бажариш йўли билан харид қилинган	5810	9010, 9020, 9030	Ҳисобварақ-фактура, юкхат
14	Қисқа муддатли қимматли қоғозлар асосий воситаларни сотиш йўли билан харид қилинган	5810	9210	Ҳисобварақ-фактура, юкхат
15	Қисқа муддатли қимматли қоғозлар материалларни ва бошқа активларни сотиш йўли билан харид қилинган	5810	9220	Ҳисобварақ-фактура, юкхат
16	Инвентарлаш пайтида аниқланган қимматли қоғозларнинг ортиқчаси акс эттирилган	5810	9390	Инвентарлаш рўйхати, инвентарлаш далолатномаси
17	Ҳисобдан чиқаришнинг тўғри усули бўйича, валютага харид қилинган қимматли қоғозлар бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган	5810	9540	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
18	Жамғариш усули бўйича, валютага харид қилинган қимматли қоғозлар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	3290	5810	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
19	Инвентарлаш натижасига кўра, қимматли қоғозларнинг камомоди акс эттирилган:			Инвентарлаш рўйхати, инвентарлаш далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	— таннархи бўйича	9220	5810	
	— айбдор шахс аниқланмаган тақдирда, камомад зарарга ҳисобдан чиқарилиши	9430	5910	
	— камомад моддий жавобгар шахс ҳисобига ўтказилиши	4730	5910	
20	Акциялар мажбуриятлар ҳисобидан гаровга берилган	6010	5810	Гаровга бериш далолатномаси
21	Оддий ширкат иштирокчисининг улуши қимматли қоғозлар билан қайтарилган	6620	5810	Таъсисчилар мажлисининг баённомаси, юкхат
22	Қисқа муддатли қимматли қоғозлар бозор қиймати бўйича ҳисобга олинганда, улар қўшимча баҳоланган	5810	9560	Бухгалтериянинг ҳисобкитоб маълумотномаси
23	Қисқа муддатли қимматли қоғозлар бозор қиймати бўйича ҳисобга олинганда, уларнинг қиймати пасайтирилган	9690	5810	Бухгалтериянинг ҳисобкитоб маълумотномаси
24	Қисқа муддатли қимматли қоғозлар энг кам қиймати бўйича ҳисобга олинганда, уларнинг қиймати пасайтирилган	9690	5810	Бухгалтериянинг ҳисобкитоб маълумотномаси
25	Қимматли қоғозлар бошқа корхоналарга сотилган:			Шартнома, ҳисобварақ-фактура, юкхат
	— баланс қийматига	9220	5810	
	— сотиш баҳосига	4010	9220	
	— сотиш баҳоси баланс қийматидан ортиқ суммага	9220	9320	
	— баланс қиймати сотиш баҳосидан ортиқ суммага	9430	9220	

Т/р	Ҳужалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
26	Ҳисобдан чиқаришнинг тўғри усули бўйича, валютага харид қилинган қимматли қоғозлар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	9620	5810	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
27	Ҳисоб-китоб счётидан қисқа муддатли қарз берилган	5830	5110	Ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси, шартнома
28	Валюта счётидан қисқа муддатли қарз берилган	5830	5210, 5220	Валюта счётидан банк кўчирмаси, шартнома
29	Махсус счётдан қисқа муддатли қарз берилган	5830	5530	Махсус счётдан банк кўчирмаси, шартнома
30	Жамғариш усули бўйича, валютада берилган қисқа муддатли қарзлар бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган	5830	6230	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
31	Қисқа муддатли қарз тайёр маҳсулот кўринишида берилган	5830	9010	Қарз бериш тўғрисида шартнома, юкхат
32	Қисқа муддатли қарз товарлар сотилиши йўли билан берилган	5830	9020	Қарз бериш тўғрисида шартнома, юкхат
33	Қисқа муддатли қарз хизматлар кўрсатиш, ишларни бажариш йўли билан берилган	5830	9030	Қарз бериш тўғрисида шартнома, юкхат
34	Қисқа муддатли инвестициялар асосий воситалар берилиши йўли билан амалга оширилган	5830	9210	Асосий воситаларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
35	Қисқа муддатли инвестициялар (қайтарилмадиган) ёш ҳайвонларни бериш йўли билан амалга оширилган	5830	9220	Ҳайвонлар чиқиб кетиши тўғрисида далолатнома, шартнома, йиллик қайднома
36	Қисқа муддатли қарз материаллар ва бошқа активларни сотиш йўли билан берилган	5830	9220	Қарз бериш тўғрисида шартнома, юкхат

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
37	Ҳисобдан чиқаришнинг тўғри усули бўйича, валютада берилган қисқа муддатли қарзлар бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган	5830	9540	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
38	Жамғариш усули бўйича, валютада берилган қисқа муддатли қарзлар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	3290	5810	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
39	Корхона олдидаги қарз қимматли қоғозлар билан қопланган	6990	5810	Шартнома, юкхат
40	Ҳисобдан чиқаришнинг тўғри усули бўйича, валютага берилган қисқа муддатли қарзлар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	9620	5830	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
41	Қимматли қоғозлар қайтарилши миллий валютада акс эттирилган	5110	5830	Юкхат, ҳисоб-китоб счётидан банк кўчирмаси
42	Қимматли қоғозлар қайтарилши чет эл валютасида акс эттирилган	5210, 5220	5830	Юкхат, валюта счётидан банк кўчирмаси
43	Қимматли қоғозлар қайтарилши махсус счётда миллий валютада акс эттирилган	5530	5830	Юкхат, махсус счётдан банк кўчирмаси
44	Қисқа муддатли қарзлар суммасига харидорга даъво тақдир этилган	4860	5830	Тижорат далолатномаси
45	Даъво муддати ўтиб кетганлиги муносабати билан қисқа муддатли қарзлар бўйича қарз зарарга ҳисобдан чиқарилган	9430	5830	Қарзлар бўйича солиштирма далолатнома

Камомадлар ва қийматликларнинг бузилишидан йўқотишлар ва бошқа жорий активларни ҳисобга олувчи счётларнинг (5900) боғланиши

Бошқа активларни ҳисобга олувчи счётлар камомадлар суммалари ҳамда моддий ва бошқа қийматликларнинг бузилишидан йўқотишлар (жумладан, пул маблағлари)ни тайёрлаш, сақлаш, сотиш ва инвентарлаш жараёнида, шунингдек пул маблағлари, қисқа муддатли инвестициялар ва бошқа жорий активларни ҳисобга олувчи счётларда ҳисобга олиниши назарда тутилмаган, бироқ корхонанинг мулки бўлган бошқа жорий активларнинг камомад суммалари ва бузилишидан йўқотишлари тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган. Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

5910 «Камомадлар ва қийматликлар бузилишидан йўқотишлар»;

5920 «Бошқа жорий активлар».

5910 «Камомадлар ва қийматликлар бузилишидан йўқотишлар» счётининг дебетида, товар-моддий захираларни ҳисобга олувчи счётлар ҳамда асосий воситалар ва бошқа активлар сотилиши ва бошқа чиқиб кетишини ҳисобга олувчи счёт кредити билан боғланган ҳолда:

а) етишмаётган ёки тўлиқ бузилган товар-моддий қийматликлар бўйича — уларнинг ҳақиқий таннархи;

б) етишмаётган ёки тўлиқ бузилган асосий воситалар бўйича — уларнинг қолдиқ қиймати (бошланғич қийматидан ҳисобланган амортизация чегирилган);

в) қисман бузилган моддий қийматликлар бўйича — аниқланган йўқотишлар суммаси ва ҳоказолар акс эттирилади.

5910 «Камомадлар ва қийматликлар бузилишидан йўқотишлар» счётининг кредитида:

а) қийматликларнинг табиий йўқотилиш меъёридан ортиқ камомади, бузилишдан йўқотишлар, ўғирланган қийматликларнинг аниқ айбдорлари аниқланганда — 4860 «Даъволар бўйича олинадиган счётлар», 4730 «Моддий зарарни қоплаш бўйича ходимларнинг қарзи» счётларининг дебетига;

б) қийматликларнинг табиий йўқотилиш меъёридан ортиқ камомади, бузилишдан йўқотишлар, ўғирланган қийматликларнинг аниқ айбдорлари мавжуд бўлмаганда

ва асосланмаган даъволар натижасида судларнинг рад жавоби бўлган тақдирда — 9430 «Бошқа операцион харажатлар» счётининг дебетига ҳисобдан чиқарилиши акс эттирилади.

Инвентарлаш жараёнида аниқланган мол-мулк камомати ва ортиқчасининг бухгалтерия ҳисоби ва солиққа тортиш тартиби тўғрисида низом (2004 йил 10 мартдаги ЎзР МВнинг 37-сон, ДСҚнинг 2004–26-сон, МАИМК-Внинг 20/1-сон қарори билан тасдиқланган, ЎзР АВ томонидан 2004 йил 6 апрелда 1334-сон билан рўйхатдан ўтказилган) товар-моддий қийматликларни тайёрлаш, сақлаш, сотиш ва уни инвентарлаш пайтида камомати ва ортиқчаси аниқланганда уларни ҳисобга олиш тартибини мувофиқлаштирувчи асосий меъёрий ҳужжат бўлиб ҳисобланади.

Т/р	Ҳўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ўзуларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Етишмаётган асосий воситанинг чиқиб кетишидан кўрилган зарар суммаси акс эттирилган	5910 9210	9210 0100	Асосий воситаларни тугатиш далолатномаси, инвентарлаш далолатномаси
2	Ўрнатилмаган асбоб-ускуна чиқиб кетишидан кўрилган зарар суммаси акс эттирилган	5910 9220	9220 0700	Ўрнатилмаган асбоб-ускунани тугатиш далолатномаси, инвентарлаш далолатномаси
3	Тугалланмаган қурилиш чиқиб кетишидан кўрилган зарар суммаси акс эттирилган	5910 9220	9220 0810	Инвентарлаш далолатномаси, солиштирма қайднома
4	Етишмаётган номоддий активнинг чиқиб кетишидан (қолдиқ қиймати) кўрилган зарар суммаси акс эттирилган	5910 9220	9220 0400	Инвентарлаш далолатномаси, солиштирма қайднома
5	Узоқ муддатли ва қисқа муддатли инвестициялар камоматидан кўрилган зарар суммаси акс эттирилган	5910 9220	9220 0600, 5800	Инвентарлаш далолатномаси, солиштирма қайднома
6	Инвентарлаш жараёнида моддий захиралар бўйича аниқланган камоматнинг амалдаги (баланс) қиймати акс эттирилган	5910	1010- 1090	Инвентарлаш далолатномаси, солиштирма қайднома

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
7	Инвентарлаш жараёнида ўстиришдаги ҳайвонлар бўйича аниқланган камомаднинг амалдаги (баланс) қиймати акс эттирилган	5910	1110	Инвентарлаш далолатномаси, солиштирма қайднома
8	Инвентарлаш жараёнида бўрдоқига боқувдаги ҳайвонлар бўйича аниқланган камомаднинг ҳақиқий (баланс) қиймати ҳисобдан чиқарилган	5910	1120	Инвентарлаш далолатномаси, солиштирма қайднома
9	Инвентарлаш жараёнида тугалланмаган ишлаб чиқариш харажатлари бўйича аниқланган камомаднинг ҳақиқий қиймати ҳисобдан чиқарилган	5910	2010	Инвентарлаш далолатномаси, солиштирма қайднома
10	Инвентарлаш жараёнида ўзида ишлаб чиқарилган ярим тайёр маҳсулотлар бўйича аниқланган камомаднинг ҳақиқий қиймати ҳисобдан чиқарилган	5910	2110	Инвентарлаш далолатномаси, солиштирма қайднома
11	Инвентарлаш жараёнида ёрдамчи ишлаб чиқариш харажатлари бўйича аниқланган камомаднинг ҳақиқий қиймати акс эттирилган	5910	2310	Инвентарлаш далолатномаси, солиштирма қайднома
12	Инвентарлаш жараёнида тайёр маҳсулотлар бўйича аниқланган камомаднинг ҳақиқий қиймати акс эттирилган	5910	2810	Инвентарлаш далолатномаси, солиштирма қайднома
13	Инвентарлаш жараёнида товарлар бўйича аниқланган камомаднинг ҳақиқий қиймати акс эттирилган	5910	2910-2990	Инвентарлаш далолатномаси, солиштирма қайднома
14	Айбдорлардан ёки моддий жавобгар шахслардан ундирилиши лозим бўлган етишмаётган товар-моддий заҳираларнинг бозор қиймати акс эттирилган, моддий	4730	5910	Инвентарлаш далолатномаси, солиштирма қайднома, раҳбар буйруғи

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи сўётлар		Ўзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
	жавобгар шахс (ёки бошқа ходим) айбдор деб топилган тақдирда			
15	Етишмаётган активларнинг чиқиб кетишидан кўрилган зарар суммаси акс эттирилган, камомаднинг аниқ айбдорлари аниқланмаган ёки моддий жавобгар шахслардан ундириш имконияти бўлмаган тақдирда	9430	5910	Инвентарлаш далолатномаси, солиштирма қайднома
16	Етишмаётган активларнинг айбдор ёки моддий жавобгар шахслардан ундирилиши лозим бўлган бозор қиймати билан етишмаётган активларнинг чиқиб кетишидан кўрилган зарар суммаси ўртасидаги фарқ акс эттирилган, баҳолаш натижасига кўра, етишмаётган активларнинг бозор қиймати (ундириш суммаси) етишмаётган активларнинг ҳақиқий қийматидан паст бўлган тақдирда	9430	5910	Инвентарлаш далолатномаси, солиштирма қайднома
17	Турли бошқа активлар нақд пулга харид қилинган	5920	5010	Чиким касса ордери
18	Турли бошқа активлар пул ўтказиш йўли билан харид қилинган	5910	5110	Банк сўётларидан кўчирмалар, ҳисобварақ-фактура
19	Турли бошқа активлар ҳисобдор шахслар орқали харид қилинган	5920	6970	Бўнақ ҳисоботи
20	Турли бошқа активлар қисқа муддатли кредит маблағлари ҳисобига харид қилинган	5920	6810	Банк сўётларидан кўчирмалар
21	Бошқа жорий активлар сарф-харажат қилинган	Харажатларни ҳисобга олувчи сўётлар	5920	Юкхат, бухгалтериянинг ҳисоб-китоблари

МУНДАРИЖА

Муқаддима	3
I боб. Бухгалтерия ҳисоби ҳисобварақлар ре- жасининг умумий тавсифи	6
II боб. Счётларнинг боғланиши	29
I қисм. Узоқ муддатли активлар	29
<i>I бўлим. Асосий воситалар, номоддий активлар ва бошқа узоқ муддатли активлар .....</i>	<i>29</i>
Асосий воситаларни ҳисобга олувчи счётлар- нинг (0100) боғланиши	31
Асосий воситалар эскиришини ҳисобга олув- чи счётларнинг (0200) боғланиши	46
Молиявий ижара шартномаси бўйича олин- ган асосий воситаларни ҳисобга олувчи счётлар- нинг (0300) боғланиши	53
Номоддий активларни ҳисобга олувчи счёт- ларнинг (0400) боғланиши	56
Номоддий активлар амортизациясини ҳисоб- га олувчи счётларнинг (0500) боғланиши	69
Узоқ муддатли инвестицияларни ҳисобга олув- чи счётларнинг (0600) боғланиши	74
Ўрнатиладиган асбоб-ускуналарни ҳисобга олувчи счётларнинг (0700) боғланиши	81
Капитал қўйилмаларни ҳисобга олувчи счёт- ларнинг (0800) боғланиши	87
Узоқ муддатли дебиторлик қарзлари ва кечик- тирилган харажатларни ҳисобга олувчи счётлар- нинг (0900) боғланиши	98
II қисм. Жорий активлар	109
<i>II бўлим. Товар-моддий захиралар .....</i>	<i>109</i>
Материалларни ҳисобга олувчи счётларнинг (1000) боғланиши	111

Ўстиришдаги ва боқувдаги ҳайвонларни ҳисобга олувчи счётларнинг (1100) боғланиши	118
Материалларни тайёрлаш ва харид қилишни ҳисобга олувчи счётларнинг (1500) боғланиши	124
Материаллар қийматидаги фарқларни ҳисобга олувчи счётларнинг (1600) боғланиши	130
Асосий ишлаб чиқаришни ҳисобга олувчи счётларнинг (2000) боғланиши	132
Ўзида ишлаб чиқарилган ярим тайёр маҳсулотларни ҳисобга олувчи счётларнинг (2100) боғланиши	141
Ёрдамчи ва бошқа ишлаб чиқаришларни ҳисобга олувчи счётларнинг (2300) боғланиши	144
Умумишлаб чиқариш харажатларини ҳисобга олувчи счётларнинг (2500) боғланиши	154
Ишлаб чиқаришдаги яроқсиз маҳсулотларни ҳисобга олувчи счётларнинг (2600) боғланиши	159
Хизмат кўрсатувчи хўжаликларни ҳисобга олувчи счётларнинг (2700) боғланиши	162
Тайёр маҳсулотларни ҳисобга олувчи счётларнинг (2800) боғланиши	167
Товарларни ҳисобга олувчи счётларнинг (2900) боғланиши	170
<i>III бўлим. Келгуси давр харажатлари ва кечиктирилган харажатлар — жорий қисми</i>	177
Келгуси давр харажатларини ҳисобга олувчи счётларнинг (3100) боғланиши	177
Кечиктирилган харажатларни ҳисобга олувчи счётларнинг (3200) боғланиши	182
<i>IV бўлим. Олинадиган счётлар — жорий қисми</i>	185
Олинадиган счётларнинг (4000) боғланиши	185

Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан олинadиган счётларнинг (4100) боғланиши	189
Ходимларга берилган бўнақларни ҳисобга олувчи счётларнинг (4200) боғланиши	194
Мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга берилган бўнақларни ҳисобга олувчи счётларнинг (4300) боғланиши	199
Бюджетга бўнақ тўловларини ҳисобга олувчи счётларнинг (4400) боғланиши	203
Мақсадли давлат жамғармаларига ва сугурталар бўйича бўнақ тўловларини ҳисобга олувчи счётларнинг (4500) боғланиши	205
Устав капиталига таъсисчиларнинг улушлари бўйича қарзини ҳисобга олувчи счётларнинг (4600) боғланиши	206
Ходимларнинг бошқа операциялар бўйича қарзини ҳисобга олувчи счётларнинг (4700) боғланиши	210
Турли дебиторлар қарзларини ҳисобга олувчи счётларнинг (4800) боғланиши	216
Даргумон қарзлар бўйича резервни ҳисобга олувчи счётларнинг (4900) боғланиши	223
<i>У бўлим. Пул маблағлари, қисқа муддатли инвестициялар ва бошқа жорий инвестициялар</i>	226
Кассадаги пул маблағларини ҳисобга олувчи счётларнинг (5000) боғланиши	227
Ҳисоб-китоб счетидаги пул маблағларини ҳисобга олувчи счётларнинг (5100) боғланиши	235
Чет эл валютасидаги пул маблағларини ҳисобга олувчи счётларнинг (5200) боғланиши	246
Банкда махсус счётлардаги пул маблағларини ҳисобга олувчи счётларнинг (5500) боғланиши	255

Пул эквивалентларини ҳисобга олувчи счё- ларнинг (5600) боғланиши	265
Йўлдаги пул маблағлари (ўтказмалари)ни ҳисобга олувчи счётларнинг (5700) боғланиши	267
Қисқа муддатли инвестицияларни ҳисобга олувчи счётларнинг (5800) боғланиши	269
Камомадлар ва қийматликларнинг бузилиши- дан йўқотишлар ва бошқа жорий активларни ҳисобга олувчи счётларнинг (5900) боғланиши	275

**«НОРМА МАСЛАХАТЧИ»
ГАЗЕТАСИ КУТУБХОНАСИ**

**ФЕРУЗА ГАНИЕВНА ГУЛЯМОВА,
УМИДА ТАИРЖАНОВНА ФАЙЗИЕВА**

**3000 та
БУХГАЛТЕРИЯ ЎТКАЗМАСИ
ҲИСОВВАРАҚЛАР РЕЖАСИ БЎЙИЧА
БОҒЛАНИШЛАР**

1-жилд

Тошкент — «НОРМА» — 2011

**Чиқариш учун масъул *М. Мелибоев*
Таржимон *Ш. Икромов*
Адабий муҳаррир *З. Раҳимбекова*
Бадий муҳаррир *А. Мирзамухамедов*
Компьютерда саҳифаловчи *Н. Киселёва***

10.05.2011 йилдаги АІ № 188 лицензия. 2011 й. 18 июлда
теришга берилди. Оригинал-макетдан 2011 йил 2 ноябрда
босишга рухсат этилди. Бичими 84×108 ¹/₃₂.
Гарнитура «TimesUZ». Офсет босма. LWS Base қоғози.
Шартли 18,0 б. т. Нашр. ҳисоб. т. 30,24. Адади 3000 нусха.
Буюртма № 1301.

«НОРМА» МЧЖ, Тошкент ш., Таллимаржон кўч., 1/1.

«ТОРПРИНТ» МЧЖ босмахонасида босилди.
Тошкент ш., Миробод тумани, Таллимаржон кўч., 1/1.

